گێڕانەوەی

قالــون

دانەر

د. احمد ضيف اللّه عمر أبو سمهدانه

سەرپەشتیاری گشتی

شيخ نظام الدين يونس عزيز

سلسلة في القراءات القرآنية وعلوم القرآن

الدُّرَرُ الحِسَان

في القراءات العشر للقرآن

رواية قالون

عن نافع المدني
من طريق الشاطبية

تقديم

د. عبد الرحمن يوسف الجمل
الشيخ : سعيد صالح زعيمة
الشيخ : جمال ابراهيم القرش

إعداد

خادم القرآن الكريم الدكتور:
أحمد ضيف الله أبوسمهدانة
الجامع للقراءات العشر الصغرى والكبرى
والأربع الشواذ
عضو مشيخة المقارئ الفلسطينية

گێڕانەوەی

قـالـون

دانەر

د. احمد ضيف اللّه عمر أبو سمهدانه

سەرپەشتیاری گشتی

شیخ نظام الدین یونس عزیز

ژمارەی سپاردن
لە هۆبەی سپاردنی کتێب
لە بەرێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان
لە وەزارەتی رۆشنبیری و لاوان
345 لە 2022-4-13
عێراق - هولێر

ليستی سەرپەرشتیاری تەرجەمەکردنی پەرتووک

شێخ هيبت فخري القاضي — سەرپەرشتیاری زانستی

رێگە پێدراو لە قیرائاتی عەشرەی بچووک و گەورەو چوار شاذەکە

خاوەنی بڕوانامەی ماستەر لە زانستی ئیسلامی

يونس عثمان محمد أمين — پێداچوونەوەی زانستی

رێگە پێدراو لە قیرائاتی عەشرەی بچووک

ماستەر لە زمانی عەرەبی

د. إسماعيل عبد الرحمن عبد الله — پێداچوونەوەی زمانەوانی

قوتابی لە قیرائاتی عەشرەی بچووک

دکتۆرا لە زمانی ئینگلیزی و زمانەوانی – وەرگێری سوێندخواردوو

ئەندازیار زاهر مزاحم الشريده — سەرپەرشتیاری چاپ

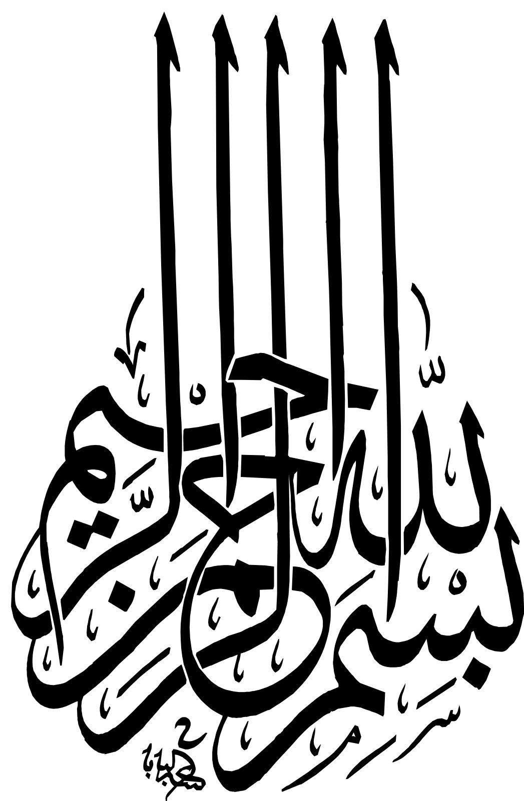
قوتابی لە قیرائاتی عەشرەی بچووک

ماستەر لە ئەندازیاری کۆمپیوتەر

مامۆستا صفوان صالح أحمد — وەرگێڕ

مامۆستای خوێندنی ئیسلامی

ماستەر لە زانستی ئیسلامی

بسم الله الرحمن الرحيم

قَالَ تَعَالَىٰ:

﴿ ٱلَّذِينَ ءَاتَيۡنَٰهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ يَتۡلُونَهُۥ حَقَّ تِلَاوَتِهِۦٓ أُوْلَٰٓئِكَ يُؤۡمِنُونَ بِهِۦۗ وَمَن يَكۡفُرۡ بِهِۦ فَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡخَٰسِرُونَ ١٢١ ﴾ البقرة: ١٢١

له عوسمانی کوڕی عەفانەوە (ﷺ) ئەفەرموێ: پێغەمبەری خوا فەرمویەتی:

(خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ)

(چاکترینتان ئەو کەسانەن کە خۆیان فێری قورئان خوێندن ئەکەن و خەلکیش فێر دەکەن)

پێش کەشە بە:

هەمو کەسێك کە مافی هەیە بەسەرمەوە

دایك و باوکم و مامۆستاکانم و شەیخەکانم

هەر کەسیٚ پیتێکی فێرکردوم لە قورئانی پیرۆز

بۆ خەلکی قورئان خوێن ئەوانەی شوێنە بەرزەکان و پلە پیرۆزەکانیان بە دەست هێناوە

بۆ ئەوانەی کە قورئان دەخوێنن وفرمێسکی قورئان حوێندنەکە لە قورگیانە

ئەحمەد

بەناوی خودای بەخشندەی میهرەبان
پێشەكی بە پێنوسی د. عبدالرحمن الجمل

سوپاس وستایش بۆ پەروەردگاری جیهانیان، ئەوەی كە ڕێگای پیرۆزی ئیسلامی نیشان داوین، وچاكەی ئەوەی لەگەڵ كردوین كە باوەڕی پێ بەخشیوین، وئێمەی تایبەت مەند كردووە بە ناردنی قورئانی پیرۆز، ڕاسترین و چاكترین كتێبە لە جوانی و بە هێزیدا و چیرۆكەكانی دووبارە ئەبێتەوە، قورئانی پیرۆز ڕوونكەرەوەی هەموو شتێكە، هیدایەت بەخش و ڕەحمەتەو مزگێنیشە بۆ موسلمانان و چاكترین ڕێگاو ڕێبازە، درودو ڕەحمەت بۆ سەر ئەو نێردراوەی كە ڕەحمەت و بەرەكەتە بۆ هەمووو جیهان، گەورەو خۆشەویستمان موحەمەد (ﷺ)، ومیهرەبانی برژێ بەسەر خانەوادەو ئەصحاب و شوێن كەوتوانی و ئەوانەی شوێنیان كەوتوون بە چاكە تا ڕۆژی دوایی.

بە دڵنیایەوە خودای مەزن فەرمانی كردووە بە ڕووكردنە قورئانی مەزن بە خوێندنەوەو لەبەر كردن و تێگەیشتن و بیرلێكردنەوەو كارپێكردنی لە زۆر ئایەت لە قورئانی پیرۆز، یەكێك لەو ئایەتانە دەفەرموێت: ﴿ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَتۡلُونَ كِتَٰبَ ٱللَّهِ وَأَقَامُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَأَنفَقُواْ مِمَّا رَزَقۡنَٰهُمۡ سِرّٗا وَعَلَانِيَةٗ يَرۡجُونَ تِجَٰرَةٗ لَّن تَبُورَ ﴿٢٩﴾ ﴾ فاطر: ٢٩

وهەروها پێغەمبەری خۆشەویستمان(ﷺ) ئامۆژگاری كردووین كە خۆمان فێری قورئانی پیرۆز بكەین و كەسانی تریش فێر بكەین، هەر وەك ئەفەرموێت: (خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ)

پەروەردگاری پاك و بێگەرد خەڵكانێكی ئامادەكردووە لە هەموو كات و سەردەمێكدا، هاوكاری كردوون بۆ خزمەت كردنی قورئانی پیرۆز، تاوەكو بەڵێنی پەروەردگار بێتە دی لە پاراستنی پەرتوكەكەی. ﴿ إِنَّا نَحۡنُ نَزَّلۡنَا ٱلذِّكۡرَ وَإِنَّا لَهُۥ لَحَٰفِظُونَ ﴿٩﴾ ﴾الحجر: ٩

ژیانی خۆیانیان تایبەت كردووە بۆ خزمەت كردنی قورئانی پیرۆز، وەریان گرتووە، هەروەك چۆن پێغەمبەر(ﷺ) وەری گرتوەو كەسانی دوای خۆی فێركردووە،

موسلمانانیش لە هەمووو سەردەمێکدا قورئانیان خوێندووە بە خوێندنێکی پاراو وجوان هەر وەك چۆن دابەزیووە، پاشان پێمان گەشتووە بە پاك و بێگەردی دوور لە هەموو هەڵەو کەم و کورتیەك، بە سەنەدێکی نەپچڕاو دەست بە دەست تاوەکو دەگات بە پێغەمبەری خۆشەویستمان(ﷺ).

بە شێوەیەکی گشتی وڵاتمان بە تایبەتی گرنگیەکی زۆری داوە بە قورئانی پیرۆز، بە شێوەیەك کە بە هەزارەها ئەزبەرکاری (حافز) قورئانیان تێدا هەڵکەوتووەو لە هەردوو ڕەگەز بە دەیەها هەزار قورئانخوێنیان تێدا هەلکەوتووە، سوپاس بۆ ئەو خودایەی خاوەنی هەمووو فەزل و چاکەیەکە، وسوپاس بۆ ئەو چاکەو میهرەبانیەی لەگەڵ ئێمە کردویەتی، خەریك بوون بە قورئان باشترە لەوەی کە خەڵکی لە مولك و سامان کۆیدەکەنەوە. سوپاس بۆ خودای گەورە، خەڵکی پێش بڕکێ دەکەن بۆ خزمەت کردنی قورئانی پیرۆز، بەمەبەستی دەست کەوتنی خێرو پاداشت.

یەکێك لەوانە برای خۆشەویست دکتۆر ئەحمەد ضەیف الله سەمهدانە، دەستی کردووە بە ئامادەکردنی زنجیرەیەك لە کتێبی قیڕائاتی قورئانی پیرۆز، تا بیخاتە ژێر دەستی قوتابیانی زانستەکانی قورئانی پیرۆز، ناوی ناوە (الدرر الحسان) لە دە خوێندنەوەکانی قورئان ، تا بەشی هەبێت لەگەڵ هەمووو ئەو کەسانەی کە گرنگی بە قورئانی پیرۆز دەدەن و خەریکی ئەم کارەن، ئاسان کردنی فێربونی قیڕائاتی قورئانی پیرۆز و شارەزاکردنی کەسانی تر، من سەیری ئەم کارەم کرد بۆم دەرکەوت کە ماندوبونێکی زۆر پیرۆزی تێدا بەکار هێناوە، دە خوێندنەوەکانی قورئانی لە خۆ گرتووە بە شێوەیەکی ئاسایی و ئاسان بۆ فێرخوازانی، بە وردبینی و جوان وەرگرتنی.

سەرەتا دەستی کردووە بە باس کردنی بنچینەکانی خوێندنەوەی قاریئەکە، ئەوەی کە مەبەستە لە باسەکەدا، دواتر دەستی کردوە بەوەی کە جیاوازەو پێچەوانەی قیڕائەتی (حەفصە)و (فەرش)[1].و بنچینەکانیەتی، پیت پیت و وشە وشە، پاشان لە بەشی سێهەم دەستی کردووە بە باس کردنی وشەکانی (فەرش) کە پێچەوانەی خوێندنەوەی

[1] فەرش: زاراوەیەکی زانستی قیڕائاتی قورئانە، کە ئاماژەدەکات بەو ووشانەی کە لە خوێندنەوەیاندا جیاوازی هەیە لە نێوان قاریئەکاندا. (وەرگێڕ)

(حەفصە). پەرتوکەکە گشتگیرە بەوەی کە جیاوازی قاریئەکە لە خۆ دەگرێت و فێرخواز شتە وونبوەکانی خۆی تێدا دەدۆزێتەوە.

داواکارم لە پەروەردگار ئەم بەرهەمە سودی هەبێت بۆ هەمووو خەڵك بە شێوەیەکی گشتی و خەڵکی تایبەتمەند بە قورئانی پیرۆز بە تایبەتی، وپاداشتی برای بەڕێزمان کاك ئەحمەد بداتەوە کە هەستاوە بەم کارە چاکە بە باشترین شێوە وئەمەشی بۆ بکاتە چاکەیەکی نەبڕاوە بەو زانستەی کە خەڵکی سودی لێببینێ، وداواکارم خودای مەزن هێزو چالاکییەکی پێ ببەخشێت بۆ خزمەت کردنی پەرتوکی پەروەردگارو بڵاوکردنەوەی زانستەکانی قورئان تا بچێتە ژێر ئەم فەرمودەی پێغەمبەر(ﷺ) کە ئەفەرموێت: (خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ).

پەروەردگار ئەم کارەمان لێ وەربگرەو لە ڕیزی چاکەکانماندا تۆماری بکە، چونکە بەڕاستی تۆ پەروەردگاریگی زۆر بیسەرو زانایت، تەوبەو پەشیمانیمان لێ وەربگرەو بێگومان تۆ پەروەردگاریگی زۆر تەوبە وەرگرو میهرەبان و دلۆڤانی، خودایە بمانگێڕە لە ئەصحابی قورئانی پیرۆزو نزیك لە خۆتت بە تایبەت، خودایە دڵێکی پاك و مەبەستێکی بێ گەردمان پێ ببەخشە لە گوفتارو کردەوەدا، خودایە کۆتایی تەمەنمان پر خێر بکەی.

درودو ڕەحمەت بۆ سەر پێشەواو خۆشەویست و پێغەمبەرمان (محمد)(ﷺ) وبۆ سەر خانەوادەو یارانی بە گشتی.

عبدالرحمن ی کوڕی یوسف الجمل(1)

(1) دکتۆر: عبدالرحمن یوسف احمد الجمل، پێشەوای قورئانخوێنانی فەلەستین، لە دایك بووی 1961ز، دانیشتووی نەسیرات لە ناوەڕاستی کەرتی غەزە، مامۆستای بەژداربو لە تەفسیر و زانستەکانی قورئان و خوێندنەوەکانی قورئان لە کۆلێژی بنەماکانی ئاین لە زانکۆی ئیسلامی لە غەزە، کاری کردووە وەك مامۆستای یاریدەدەر لە کۆلێژی بنەماکانی ئاین، دواتر بۆتە عەمیدی کۆلێژی ناوبراو، ئێستا کار دەکا وەك سەرۆکی دەزگای قورئانی پیرۆز و سونە لە کەرتی غەزە و سەرۆکی فەرمانگەی قیرائاتی سەنەدەکانی قورئانە، بەڕێز دکتۆر عبدالرحمن الجمل پێشینەی چاکەو ماڤ بەسەرمانەوە هەیە لە دوای پەروەردگاری مەزن لە بلاوکردنەوەی زانستەکانی قورئانی پیرۆزو جوان خوێندنەوەی لە غەزە، چەند پەرتوکێکی بڵاو کراوەی هەیە لە قیرائاتی قورئان و سەنەدەکانی وەرگرتوەو ڕێگە پێدراوە لە لایەن کۆمەلێك بەڕێزو مامۆستای گەورەوە، لەوانەی مامۆستاو شێخی گەورە بەڕێز د. حلمی عبدالرؤوف محمد عبدالقوی.

بەناوی خودای بەخشندەی میهرەبان
پێشەكی بە پێنووسی شێخ: سەعید زەعیمە

سوپاس بۆ پەروەردگاری جیهانیان، ڕەحمەت وسەلام بڕژێ بەسەر چاترینی پەیامبەران و پێشەوای بڕواداران، ئەو كەسەی كە كتێبێكی بەسەر دابەزیوە هیچ خواری و كەم و كورتی تێدا نیە، نە لەپێش و نە لە دواوە.

سەیری ئەم زنجیرە پیرۆزەم كرد كە ناونراوە بە گەوهەرەكانی قیڕائاتی قورئان (الدرر الحسان) لە دە خوێندنەوەكانی قورئان، كە دكتۆر ئەحمەد ضـەیف الله باوكی سەمهەدانە، بینیم پڕە لە زانیاری ورد لە ناوەڕۆكدا.

منیش داواكارم لە یەزدان كە سودی هەبێ بۆ ئاینی ئیسلام و موسڵمانان بەوەی كە داڕێژراوەو نوسراوەتەوە لەم زنجیرە پیرۆزەدا .

دووبارە سوپاس بۆ پەروەردگاری جیهانیان

نوسینی شێخ:
سعید صالح زعیمە[1]

---

[1] شێخی پزیشك: سەعید صالح مصطفی زعیمە، زانایەكی لێكۆلەرو كاربەجێیە، یەكێكە لە زانایانی خوێندنەوەكانی قورئان لە ئەسكەندەریە، پزیشكی جەڕاحە لە ئەزهەر، لە دایك بوی1957ز، دەرچوی پەیمانگای سەموحەیە، بۆ قیڕائاتی قورئانی بڕوانامەی باڵای وەرگرتوە لە دە خوێندنەوەكانی بچوك و گەورە، شیكردنەوەو ڕوونكردنەوەی هەیە لەسەر دەقەكانی شێخ و زاناكان وەك شاطبی و ئیبن جەزری و جەمزوری، قورئانی پیرۆزی بەتەواوی خوێندۆتەوە بە دە خوێندنەوەكانی بچوك و گەورە بەسەر زانا شێخ موحەممەد عبدالحمید عبدالله خلیل ، خاوەنی بەرزترین پالپشتە لە جیهاندا لە خوێندنەوەی دە قیڕائاتە گەورەكە، وشێخ سەعید قورئانی خوێندۆتەوە بەسەر زۆر شێخ دا كە باس دەكرێن نزیكەی چل پیاو و ئافرەت دەبن، هەمووی ڕێپێدانیان وەرگرتوە، بۆ نمونە كەسێكە بەناوی عبدالفتاح مەدكور، وهەروها شێخ سەمنودی،و شێخ عەلی نحاس،و شێخ عەلی رحال،و دایكی سەعد، ومۆلەتی لە خوێندنەوەی دەی بچوكی پێداوم بەناوی مامۆستا تناظر النجولی، زۆر كتیبێی هەیە لە زانستی خوێندنەوەكانداو جگە لە خوێندنەوەكانیش،

بەناوی خودای بەخشندەی میهرەبان
پێشەكی شێخ: جەمال القرش

سوپاس بۆ خودای تاك و تەنیا، درودو ڕەحمەت بۆ سەر گیانی ئەو كەسەی كە هیچ پێغەمبەرێك لە دوای ئەو نایەت.

ئەم پەرتووكەم بینی كە ناونراوە بە (الدرر الحسان) لە دە خوێندنەوەكانی قورئانی پیرۆز، لە نوسینی شێخی ڕێزدار دكتۆر/ ئەحمەد ضەیف الله باوكی سەمهەدانە ، بینیم كتێبێكی چاكە لە داڕشتن، شتێكی جوانی پێش كەش كردوە، سود بەخشە لە بابەتەكانیدا، ئاسانە لەسەر زانست خوازان، تكاكارم لە پەروەردگار سودی بگێنێت لە هەموو كات و ساتێكدا، چونكە تەنها ئەو پشتیوان و بەهێزە لەسەر هەمووو شتێكدا.

(والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته)

ووتەی شێخ:

جەمال ی كوڕی ئیبراهیم القرش [1]

هەول و كۆشش و ماندوبونێكی زۆری ئەنجام داوە لە بلاْوكردنەوەی زانستی قیراْئات، لەگەلْ ئەوەش زانستێكی بەرفراوانی هەیە لە زانستی نەحوو صەرف و تەفسیر و زانستە شەرعیەكاندا.

[1] شێخ: جەمال ی كوڕی ئیبراهیم ی كوڕی موحەممەد القرش، لە دایك بوی 1963ز، چەن ڕێگە پێدراوێكی بەدەست هێناوە لە خوێندن و خوێندنەوەدا، بڕوانامەی زانكۆیی هەیە لە كۆلێژی ئاداب و پەروەردە بەشی زمانی عەرەبی سالی1987ی زاینی، سەرپەرشتیار بووە لە بەشی قورئانی پیرۆزو زانستەكانی لە بنكەی یەكەم بۆ پەرەپێدانی پەروەردەیی لە ڕیاز، بەژداری لە زۆر خول كردووە وەك لێهاتویی و سەرپەرشتیاری كارا، كاری ڕاوێژكاری كردوەو سەرۆكی بەشی سەرپەرشتیاری پەروەردەیی بووە لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی خانمانی پێشو لە ولاْتی سعودیا، وەهەروەها كاری كردوە وەك بەڕێوەبەر بۆ كاروباری فێركردن لە قوتابخانەكانی ناوەڕاست لە سالی1427ی كۆچی تا وەكو سالی1433ی كۆچی، بەژداری كردوە لە پێش بركێی نێو دەولْەتی بۆ لەبەر كردنی قورئانی پیرۆز لە ولاْتی كویەت لە سالی 1432ك، و 1433ك، چەن نوسراوێكی خۆی هەیە لە (التدبر، التجويد، الوقف، العلوم التربوية، العقيدة)

ژ	عربی	كوردی
1	حركة	جوڵه
2	ابدال	گۆڕین
3	بدل	له‌بری
4	سكون	زه‌نه‌دار
5	شدة	شه‌دده‌دار
6	ضمة	ضه‌مه‌دار
7	فتحة	فه‌تحه‌دار
8	كسرة	كه‌سره‌دار
9	لفظي	گوتراو
10	اضافة	دانه‌پاڵ
11	وقف	وه‌ستان
12	وصل	نه‌وه‌ستان
13	قصر	كورت كردن
14	تحقيق	خوێندنه‌وه
15	مد	درێژكردنه‌وه
16	التكبير	گوتنی(الله اكبر)
17	التحميد	گوتنی(الحمدلله)
18	التهليل	گوتنی(لا اله الا الله)
19	قصر	درێژكردنی دوو جوڵه
20	توسط	درێژكردنی چوار جوڵه
21	اشباع	درێژكردنی شه‌ش جوڵه
22	تسهيل	لابردن یان ئاسان خوێندنه‌وه

بهناوی خودای بهخشندهی میهرهبان

پێشهكی:-

سوپاس بۆ ئهو خودایهی قورئانی پیرۆزی كردۆته ڕۆناكی بۆ خهڵك تا ڕێ نیشاندهری گومڕاو سهرلێشێواوان بێت، وخهڵكی له تاریكی نهزانی ڕزگار كردووه بهرهو ڕوناكی قورئانی پیرۆز، ودهروونی پاك كردۆتهوهو دهری هێناون له سهر گهردانی و بهرهو جوانترین و بهرزترین پلهوپایهی بردوون.

ڕهحمهت و میهرهبانی برژێ بهسهر پێشهومان، موحهممهدی كوڕی عبدالله(ﷺ)، ئهو كهسهی كه ﴿أَوۡ زِدۡ عَلَيۡهِ وَرَتِّلِ ٱلۡقُرۡءَانَ تَرۡتِيلًا﴾ی بهسهردابهزیوه.

بههۆی ئهم قورئانه پیرۆزه چلكی ئارهزوهكانی لابردوه لهگهڵ پیسیهكان، ههر بههۆی ئهم قورئانه پێشهوایهتی بۆ مرۆڤهكان دروست كردووه، بوون به نمونه له پۆشاكی هێزی باوهڕدا، درووود لهسهر خانهوادهی ئهم پهیامبهرهو ئهم هاوڕێیانهی كه چاكترین كهس بوون، ودرووود لهسهر ئهوكهسانهش كه شوێن كهوتهی ڕێبازی ئهوانن له پیاو چاكان و پاكان، ئهوانهی قورئانی پیرۆزیان ئهزبهر كردو پارێزگاریان لێ كرد، پهروهردگار پاداشتی چاكهكانیانی داوه له دونیاو دوارۆژدا، پهروهردگار چاكهكارانی خۆش دهوێت:

به دڵنیایهوه زانستی تهجویدو خوێندنهوهكانی قورئانی پیرۆز لهپێشینهی زانستهكانی تره لهباس كردن و یادگهدا، وپیرۆزترین شوێن و پێگهیان ههیه ، چونكه پهیوهستن به فهرمودهی پهروهردگاری جیهانیان به شێوهیهك ئهو زانستهو ئهو زنجیره قورئانیانه پاداشتێكی زۆری لهسهره، پێغهمبهر(ﷺ) دهفهرموێت: (مَا اجْتَمَعَ قوم في بيت

من بيوتِ اللهِ يَتْلُونَ كتابَ اللهِ تعالى ، ويتَدَارَسُونَهُ بينهم إِلا نَزَلَتْ عليهم السكينةُ ، وَغَشيَتهم الرحمةُ ، وحَفَّتهمُ الملائكةُ ، وذَكَرهُمُ اللهُ فيمن عِندَهُ)[1]

دوای ئەوەی فێركردنی قورئانی پیرۆزو شارەزابوون لێی، وبڵاوكردنەوەی شێوەی خوێندنەوەكەی و گێڕانەواكانی، نزیكت دەكاتەوە لە پەروەردگاری جیهانیان، بە پاڵ پشتی فەرمودەی پێغەمبەرمان (ﷺ) كە ئەفەرموێت: (خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ)[2]. واتا: چاكترینتان ئەو كەسانەن كە خۆی فێری قورئان دەكات و كەسانی تریش فێر دەكات.

لەسەر وەلأم دانەوەی پێشنازی هەندێ لە هاوڕێیان، ئیستخارەی پەروەردگارم كرد، داوای كۆمەك و هاوكاری و ڕێنیشاندانی پشت ئەستوریم لێ كرد، ئەویش دڵ و دەروونمی ئارام كرد لەسەر نوسینی ئەم بابەتەی ئەم بەشەدا، بە هیوای ئەوەی بتوانم ببم بە شوێن كەوتەی پێغەمبەرەكەم (ﷺ) دەستم پێ كرد بە داوای پاڵ پشت و هاوكاری خودای گەورە لەسەر بلاوكردنەوەی ئەم زنجیرە قورئانیەی پاش ئەوەی كە سەربەرزو سەر فراز بووم بە وەرگرتنی فێربونی زانستی دە خوێندنەوەكانی قورئانی پیرۆز خوێندنەوەی بچووك و گەورەو چوار جۆر خوێندنەوە شازەكان (القراءات الشاذة) بە پاڵ پشتی مامۆستا بەرێزەكان و لەسەر دەستی شێخە بەڕێزەكانم، دەست پێ دەكەم لەم ڕووەی كە هەست بە بەرپرسیارەتی دەكەم، نەك لەڕووی ئەوەی كە بلێم من شایەنی ئەم كارەم.

ئەو ڕێگایەی گرتومەبەر لەم زنجیرەدا، بریتیە لە زنجیرەیەك لە خوێندنەوەكانی قورئانی پیرۆزو زانستەكانی كە ناوم ناوە (الدرر الحسان) لە دە خوێندنەوەكانی قورئانی پیرۆز، من ئەم بابەتەم كۆكردۆتەوە لە كتێبەكانی پێشو، وئەوەشی كە وەرم گرتوە لە مامۆستاكانم، باسی ئەو جیاوازیانەم كردووە كە ڕاویەكان یان قاریئەكە پێچەوانەی

---

[1] **ئەبو داوود، پەرتووكی نوێژ، باسی تفريع أبواب الوتر، باب في ثواب قراءة القرآن، ژ1455، لاپەڕە189.**

[1] **بوخاری، لە باسی خیركم من تعلم القران و علمە، ژمارەی فەرمووده5027، لاپەڕە436.**

پێشه‌وا حه‌فصی كردووه‌، باسی یه‌ك ده‌نگیم له‌ نێوانیاندا نه‌كردووه‌، مه‌گه‌ر كه‌مێك جار نه‌بێ كه‌ باسی یه‌ك هه‌ڵ وێستیان ئه‌كه‌م زیاتر بۆ ڕوون كردنه‌وه‌و ته‌واوكه‌ری سوده‌كانه‌، ئه‌م په‌رتوكه‌ی له‌ ژێر ده‌ستی خوێنه‌ری به‌رێزدایه‌ كردومه‌ به‌ سێ به‌ش، له‌ به‌شی یه‌كه‌م : باسی بنچینه‌كانی خوێندنه‌وه‌ی پێشه‌وا ئبی عه‌مری بسڕی به‌ ریزبه‌ندی بابه‌ته‌كانیشیم ڕێك خستووه‌ به‌ پێی ئه‌وه‌ی كامه‌یان گرنگتره‌ له‌وی تر، به‌پێی ئه‌و ئه‌زمونه‌ی كه‌ هه‌م بووه‌ له‌ وانه‌ وتنه‌وه‌ی قورئانی پیرۆزدا.

له‌ به‌شی دووم : به‌ شێوه‌یه‌كی گشتی زیاتر باسی بنچینه‌كان و (فه‌رش)م كردووه‌، به‌ شێوه‌یه‌كی ڕێك و پێك باسم له‌ وردودرشتی ووشه‌كان كردووه‌، وهیچ جیاوازی نیه‌ له‌ نێوان ئه‌م وشه‌ ناكۆكه‌ له‌ وشه‌كانی بنچینه‌یی بێ یاخود (فه‌رش) بێ، تاوه‌كو پێداویستیه‌كانی كه‌سی سه‌ره‌تایی جێ به‌جێ بكات، ئه‌مه‌ش له‌ ڕێگه‌ی دروست كردنی خشته‌یه‌كی سێ ستونی به‌م شێوه‌یه‌:

ستونێكیان تایبه‌ته‌ به‌ پێشه‌وا (حفص) ستون تایبه‌ته‌ به‌ پێشه‌وا قالونو ستونێكیان تایبه‌ته‌ به‌ ڕوونكردنه‌وه‌ی چۆنیه‌تی خوێندنه‌كان، سه‌باره‌ت به‌ به‌شی سێیه‌می ئه‌م په‌رتووكه‌ لێكچونێك هه‌یه‌ له‌گه‌ڵ به‌شی پێشه‌ خۆی ته‌نها ئه‌وه‌ نه‌بێ من كورتم كردۆته‌وه‌ ته‌نها به‌ به‌كارهێنانی وشه‌ی (فه‌رش) له‌گه‌ڵ كه‌مێك زیاده‌، تا ئامانجه‌كان به‌ده‌ست بێنێت و ئاسان بێ بۆ ئه‌و كه‌سانه‌ی كه‌ شاره‌زاییان هه‌یه‌ له‌ خوێندنه‌وه‌كاندا له‌ كاتی گه‌ڕانه‌وه‌دا بۆ ئه‌م به‌شه‌، وبتوانێ ووشه‌كانی (فه‌رش) ده‌ربهێنێ به‌ شێوه‌یه‌كی خێرا بێ كات كوشتن.

من لێره‌دا باسی پێشه‌كیه‌كه‌ی(ئیبن مه‌هران)ی ئه‌صفه‌هانیم كردووه‌ خاوه‌نی كتێبی (المبسوط) له‌ ده‌ خوێندنه‌وه‌كانی قورئانی پیرۆز، تیایدا باس له‌ كتێبه‌كه‌ی خۆی ده‌كان ده‌ فه‌رموێت: (ده‌مه‌وێت پێتانی ڕابگه‌ێنم كه‌ من پۆلێنم كردووه‌ ته‌نها بۆ تێگه‌یشتن و به‌رچاو ڕوونیه‌، بۆ ئه‌و كه‌سانه‌ی كه‌ شاره‌زایی ته‌واویان هه‌یه‌ له‌م بواره‌دا، و هونه‌ری ته‌واوی هه‌یه‌ له‌ زانسته‌كان و ئاكاره‌كاندا)

بە مێشکم داهات کە هەندێ بابەتی پەروەردەیی تێکەڵاو بکەم لەم زنجیرە پیرۆزەدا، وەك مەبەستێك لەوانەوتنەوەکانی خوێندنەوەی قورئانی پیرۆز لە زنجیرەو دانیشتنەکانی قورئان و ڕێگەی زنجیرەکانی قورئانی تایبەت بە خولی پێشەوا قالون، وتوندو تۆڵکردنی زنجیرەکانی قورئانی پیرۆز تایبەت بە خولی ناوبراو، کاتێ تاقیکردنەوەکان و گشت بابەتەکان تەواو ئەبن بەیەکتر پەیوەست ئەکرێن، وجگە لە کاری تری پەروەردەیی کە شاراوە نیە لای هەمووو کەسێکی تێگەیشتوو، ئەوانەی باس کران هەمووویان لە چوارچێوەی تەواوبوندا لە نێوان چوار چێوەی تیۆری و لایەنی کرداری دەبێتە یارمەتیدەر بۆ مامۆستا یان خوێنەر تا پشتی پێ ببەستێ لە کاتی فێرکردن و فێربوونی ئەم قیرائەیە.

داواکارم لە خودای مەزن ئەم زنجیرە قورئانیەم بۆ وا لێبکات کە مەبەستم تەنها ڕازی بوونی ئەو بێت و تەنها لە پێناو ئەودا بێت، تکام وایە لێم وەربگرێت بە باشترین شێوە، وڕێزێکی گەورەو بێ پایەنی بۆ دانێ، سودی بۆ نوسەرەکەی و ئەوکەسانەشی کە لە دەورو بەریدان هەبێت، وهەروها سودەکەی بگێنێ بە نەوەی داهاتوو پشت بە پشت، منیش بپارێزێت لە بیرۆکەی نابەجێ، وپێنوسیشم ڕزگار بکات لە هەڵە، هەرکەسێ کەمتەرخەمیەکی بینی تیایدا یان هەڵەو کەمو کورتیەکی تیایدا دۆزیەوە تکای لێ دەکەم پۆزشم بۆ بێنێتەوەو ئامۆژگاریم بکات و چاکی بکاتەوە.

پێویستە ئەوەش بلێم کە ئەم ماندوبونەی من بۆ خزمەت کردنی پەرتووکی خودای گەورە هەر چەندە زەحمەتی تێدایە بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا تام و چێژێکی تایبەتی خۆی هەیە، هەرچەندە ئەزیەت و ناخۆشی تێدا دروست بێت ئاسان دەبێت.

بەرلەوەی پێنوسی ڕوون کردنەوە هەڵگرم، بەپێی فەرموودەی پێغەمبەر(ﷺ) کە دەفەرموێت: (من لاَ يَشْكُرُ اللَّهَ لاَ يَشْكُرُ النَّاسَ)[1]

سوپاس و پێزانینم ئاراستەی هەموو ئەو کەسانە دەکەم کە هاوکارو یارمەتیدەرم بوون، پاداشتی چاکە کارانیش تەنها چاکەیە.

---

[1] ترمزی، باسی(ما جاء في الشكر لمن أحسن اليك)، ژ6601، لاپەڕە383.

سوپاسێكی بیٚ پایان و تایبەت بۆ شەیخەكەم بەڕێز (سولەیمان ی باوكی عاذره) **چاكەو ماڤ بەسەرمدا هەیە ، ئەو لە تەرازوی ژێریدا پێش دەخرێت، لەسەر پێداچونەوەی ئەم زنجیرە باسە و ڕاست كردنەوەی لە ڕووی زمانەوانیدا.**

وەهەروها سوپاسی برای بەڕێزم (عبدالسلام طباسی) **دەكەم لەسەر پێداچونەوەو زیادە خستنە سەر شێوە هونەریەكەی لە دەرچوون و ڕاخستنی ئەم پەرتووكە، وسوپاس بۆ شێخی بەڕێز** (عبدالله جمال العرقان) **لەسەر ئەم ماندوبونەو بوونی پەیوەندی بەردەوام لەگەڵ مامۆستایان بۆ پێش كەش كردنی ئەم زنجیرە پیرۆزە.**

لە كۆتاییدا سوپاسی هەمووو ئەو كەسانە دەكەم كە سودیان پێم گەیاندوە بە ڕستەیەك، یان سودیان پێم گەیاندوە بە ئاماژەیەك، یان منیان ڕاست كردۆتەوە لە هەڵە، یارمەتیان داوم بە نوسین، گەر بمەویٚ سوپاس و پێزانینیان كورت بكەمەوە تەنها دەڵێم ئەوەیان لامە كە بە نیاز پاكی بۆیان بپاڕێمەوە.

خزمە تكاری قورئانی پیرۆز

د. ئەحمەد ضیف الله عومر ئەبو سەمهەدانە

ڕێگە پێدراوی دە قیرائاتی (خوێندنەوەكانی) قورئانی پیرۆز بچوك و گەورە

و چوار جۆرە دەرچووەكە لە قیرائاتی قورئانی پیرۆز

دەروازەیەك:-

سوپاست دەکەم لەسەر وەرگرتنی ئەم پەرتووکە، ئومێدەوارم پالپشتت بیٚ لە بیرۆکەو زانیاری بە سود، هاوکاریت بکات لەسەر خوێندنەوەی پەرتووکی پەروەردگار بە شێوەیەکی ڕاست و دروست.

هەروها ئومێدەوارم – لە ڕێگەی ئەو پۆستە ئەلیکترۆنیەی داندراوە لە سەرەتای ئەم پەرتووکە – دەولەمەندم بکەیت بە تێبینیەکانت، وئەم پەڕاوە گرنگانەی کە من هەڵوەستەیان لەسەر دەکەم، ئەو دێرانەی کە من هێلم لە ژێر داوە، هیچ شتێك لەوە چاکتر نیە کە نوسەر ببینیٚ نوسراوەکەی بە جوانترین شێوە نوسراوە، بە تایبەت ئەگەر نوسین و پەرتوکەکەی پەیوەست دار بێت بە قورئانی پیرۆز، ئەوە زیاتر بایەخی پیٚ دەدات و دڵنیایی لەسەر دەبێت.

پێم باشە لێرەدا ئەوە بگوازمەوە کە (عیماد الاصفهانی)[1] باسی کردووە سەبارەت بە کەمتەر خەمی و ماندوبونی مرۆڤ، سەرەڕای گشت هەوڵەکانی، بۆ پوخت کردنی شتەکان و ڕاستکردنەوەیان و بەدواداچونیان، دەفەرموێت: "من ئەبینم هەرکەسێك پەرتوکێك بنوسێت لە ڕۆژی دواتر دە لی: ئەگەر لەبری ئەمە ئەمەم بەکار بهێنابوایە باشتر بو، ئەگەر ئەوەی بۆ زیاد کرابوایە چاکتر بو، ئەگەر ئەوە پێش بخرابوایە گرنگتر بو، ئەگەر ئەوە لا بردرابوایە جوانتر بو، ئەمەش گەورەترین پەندە، بەڵگەی سەلماندنی ئەوەیە کە نوسینی ڕستەکانی مرۆڤ کەم و کورت و ناتەواون" ئیبن قەییمی جوزی، د.ت، بەرگی 1، لاپەڕە 2).

داواکارم لە بەڕیزت کاتێکت هەبێت بگەڕێیتەوە بۆ ماڵپەڕی فەیس بوك: بەناوی (الدرر الحسان في القراءات العشر للقرآن، یان ماڵپەڕی کەسی من)، چونکە من

[1] ارەتی نوسینی ئەدبیات ی بەناوبانگ عیماد ئەصفەهانی، پاشان بەناوی عیماد بلاٌوبۆتەوە، لەم بارەیەوە سەیری: عبدالله ی کوڕی عبدالرحمن ی بەسام بکە: کتێبەکەی بەناوی (توضیح الاحکام من البلوغ المرام) مەککەی پیرۆز، نوسینگەی الاسدی، چ5، بەرگی 1، 2003ز، لاپەڕە 3.

دهمهوێت ههندێ شتی باش و دهستكاری و نمونه و سهرچاوهی تر دابنێم كه به ڕاستی سودیان بۆ تۆ دهبێت له دواییدا.

له نوسینی ئهم پهرتوكهدا شێوازێكی تایبهتم به كار هێناوه – پاش داوای یارمهتی و پاڵ پشتی له پهروهردگار – لێرهدا به كورتی باسی دهكهم بهم شێوهی خوارهوه:

1. نوسینی ئایهتهكانی قورئانی پیرۆز به وێنهی عوسمانی.

2. نوسینی فهرمودهكانی پێغهمبهر(ﷺ) به سهرو ژێرهوهو به نوسینێكی جیا له نوسینهكانی تر، مهبهست لهم كارهش بۆ گهورهیی و پیرۆزی فهرمودهی پێغهمبهره(ﷺ).

3. له كاتی نوسینی ئایهتهكانی قورئانی پیرۆز باسی ناوی سوڕهتهكهو ژمارهی ئایهتهكهم كردووه، ڕاستهو خۆ لهدوای ئایهتهكهم داناوه تا نوسینهكان زۆرو تێكهڵاو نهبێت.

4. پێناسهی زاراوهكانم كردووه بهپێی توانا.

5. ڕونكردنهوهی واتای ههندێ وشهی نادیار له پهراوێزدا .

6. پێناسهی ههندێك كهسایهتی كه ناویان هاتووه لهم پهرتوكهدا.

7. من پێداگربوم – به پێی توانا – له بیركردنهوهو ههڵوهسته له وهرگرتنی ههر بابهتێك یان بڕیارێك لهسهر دیاردهیهك، لهبهر ئهوه ڕۆچوون له فهرمانێك كه پهیوهندی به قورئانی پیرۆزهوه ههیه ئهوه دهخوازێت كه بهدواداچونی بۆ بكهیت و لێی وردبیتهوه جوان تێڕابمینێیت، ئهوهش به یارمهتی پهروهردگار و چاكهی ئهوه بهسهرمهوه، لهگهڵ كورتی كات و دووری ڕێگادا.

8. لە كاتی وەرگرتنی دەقێك وەكو خۆی، دەقەكەم خستۆتە نێوان دوو كەوانەی دەقی" " لەگەڵ ئەوەش ئاماژەم بە سەرچاوەكەی كردووە لە ناوەڕۆكەكەیدا.

9. ئەگەر وەرگرتنی دەقەكان بە واتاكەی بو، واتا كاتێ گەڕایەوە بۆ خودی دەقەكە بینیت بە دەست كاریەوە باس كرابو ئەوە وشەی {سەیركە}م بۆ بەكارهێناوە ئاماژەشم پێ كردووە كە سەرچاوەكەی بەم شێوەیە، ئەم شێوازە بەكاردێنم لەكاتی بەناوبانگ بوونی دەقەكە یان دیار نەبوونی خاوەن وتەكە، ئەگەر لە نێوان وشەكاندا ئەم خاڵانەم دانا (....)، ئەمە واتا بەشێك لە وتەكان نادیارەو پێویست بە باس كردنی نیە بەڵكو دەبێت پوخت بكرێت، یان سود لە باس كردنی نیە.

10. لەكاتی وەرگرتنی دەقێك و خستنە ڕستەیەك بۆ ناو دوو كەوانە لە كاتی نوسیندا، ئەمە مانای ئەوە دەگەیێنێت كە ئاگاداربە ئەوەی نێوان كەوانەكانە وتەی خۆمە، نەك وتەی وەرگیراو.

11. هەر وشەیەك پێویستی بە سەرو ژێر هەبێت سەروژێردارم كردووە تا تێكەڵاو نەبێت لەكاتی دەربڕینا.

12. ناوەڕۆكم بۆ سەرچاوەكان داناوە – كە ئەوەش زۆر یارمەتی دەرم بو بۆ ئەم پەرتوكە – كۆكراوەیەو یەك لەدوای یەك دامناوە بەپێی ریزبەندی پیتەكانی زمانی عەڕەبی، وناوەڕۆكم داناوە بۆ بابەتەكانی ناو پەرتوكەكە لە كۆتایی كتێبەكەدا.

13. دانانی ژمارەو نیشانەكانی خاڵبەندی وەكو: نیشانەكانی پرسیار هتد....) بۆ ڕوونكردنەوەی دەقەكان ئەمەش بە مەبەستی جیاكردنەوەیەتی.

14. گەڕاومەتەوە سەر بەشێکی زۆر لە سەرچاوەو ماستەر نامەی زانکۆیی و بابەتی ترو مالپەڕە ئینتەرنێتیەکان، وگەڕاومەتەوە بۆ دەیەها سەرچاوەی تر بەڵام بەکارم نەهێناوە چونکە لەگەڵ بابەتی من زۆر تێکی نەکردۆتەوە.

15. زۆربەی جار ئەو دەقەی کە وەرمگرتووە ئاماژەم بەسەرچاوەکەی نەکردووە. تا ژێرنوسەکان زۆر نەبێت، ومن ئارەزوی کورت کراوە دەکەم و زیاتر ماندوبوونەکەم بۆ شتی گرنگتر بە کاردێنم، لە کۆتایی کتێبەکەدا باسم کردووە، لە ناوەڕۆکی سارچاوەکان ئەوەی کە زۆر سودم لێ بینیوە لە بڕگە زانستیەکەدا.

16. لە کۆتایی: کاتێك بینیم بەرفراوانیەك هەیە لە بنچینەو بڕگەکانی ئەم کتێبەدا و گشتگیریەکەیدا، دلنیابووم بڕگەکانی درێژە دەکێشێت، بینیم پێویستە ئەو بابەتانەی ڕوون وئاشکران کورت کەمەوە لەسەر ئەوانی تر، مەبەست لەم کۆششە ئاسایی کردنی بابەتە درێژەکان بوو.

ئه‌م ڕێگایه‌ی به‌كارم هێناوه‌ بۆ وشه‌ی فه‌رش

به‌ پێی توانا هه‌وڵمداوه‌ پابه‌ندبم به‌ به‌كارهێنانی نوسینی ڕه‌سمی عوسمانی له‌ نوسینی وشه‌كانی فه‌رشدا.

✓ ئه‌گه‌ر وشه‌یه‌كه‌م به‌ڕه‌هایی به‌كارهێنا، واته‌ مه‌به‌ستم پێی له‌كاتی وه‌ستان و نه‌وه‌ستانه‌ (وقفاً – ووصلاً)

✓ (أ) ئاماژه‌یه‌ به‌ ئاسانكردنی هه‌مزه‌، ئه‌گه‌ر نوسینی پیته‌ هه‌مزه‌كه‌ له‌سه‌ر شێوه‌ی ئه‌لیف بوو، وه‌ك: [ءَاْعۡجَمِيٌّ].

✓ (ؤ) ئاماژه‌یه‌ به‌ ئاسانكردنی هه‌مزه‌، ئه‌گه‌ر نوسینی هه‌مزه‌كه‌ له‌سه‌ر شێوه‌ی (و) بوو، وه‌ك: [أَؤُنَبِّئُكُم].

✓ (ئـ) ئاماژه‌یه‌ به‌ ئاسانكردنی هه‌مزه‌، ئه‌گه‌ر نوسینی هه‌مزه‌كه‌ له‌سه‌ر شێوه‌ی به‌رزكردنه‌وه‌ی ده‌نگ بێت(نه‌برِه‌)، وه‌ك: [أَئِمَّةَ].

✓ (•) ئاماژه‌یه‌ به‌ ئاسانكردنی هه‌مزه‌، ئه‌گه‌ر نوسینی هه‌مزه‌كه‌ له‌ ڕیزی پیته‌كانی تر نوسرابێت، وه‌ك: [أَءِنَّكَ].

✓ (ـۜ) ئه‌م نیشانه‌یه‌ له‌سه‌ر بێت، واتا خوێندنه‌وه‌ی ئه‌م پیته‌ به‌ پیتی(س) ده‌بێت، وه‌ك: [ٱلصِّرَٰطَ].

✓ (ـۿ) ئه‌م نیشانه‌یه‌ له‌سه‌ر بێت، واتا وه‌ستان به‌ پیتی(ه)ی زه‌نه‌دار، وه‌ك: [فِيمَ][فِيمَه].

✓ (ـۖ) ئه‌م نیشانه‌یه‌ له‌سه‌ر پێت، واتا گۆڕینی پیتی(ت)ی له‌سه‌ر وه‌ستاو، به‌ پیتی(ه) وه‌ك:

[رَحۡمَتَ][رَحۡمَه].

✓ (ـٌ) ئه‌م نیشانه‌یه ئه‌گه‌ر له پاڵ جوڵه‌ی ته‌نوین بوو، به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر ضه‌مه‌داركردنی پیتی نونی ته‌نوین، به‌مه‌به‌ستی ڕزگاربوون له گه‌یشتنه دوو پیتی زه‌نه‌داری ضه‌مه‌، وه‌ك: [بِرَحۡمَةٍۚ ٱدۡخُلُواْ] [بِرَحۡمَتِندخُلُواْ].

✓ (ـٍ) ئه‌م نیشانه‌یه ئه‌گه‌ر له پاڵ جوڵه‌ی ته‌نوین بوو، به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر كه‌سره‌داركردنی پیتی نونی ته‌نوین به‌مه‌به‌ستی ڕزگاربوون له گه‌یشتنه دوو پیتی زه‌نه‌داری كه‌سره‌، وه‌ك: [أَحَدُۢ ۝ ٱللَّهُ أَكۡبَرُ].

✓ (ـ) ئه‌م نیشانه‌یه ئه‌گه‌ر كه‌وته ژێر پیت، به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر بوونی ئیماله[1]، وه‌ك: [مَجۡرِىٰهَا].

✓ ئه‌گه‌ر ناوی ڕاوی (گێره‌وه‌ره‌كه‌)م نه‌بردبوو، واتا هه‌ردوو ڕاویه‌كه یه‌ك خوێندنه‌وه‌یان هه‌یه، واته جیاوازیه‌كه ته‌نها له‌سه‌ر قالونه‌ به ڕاویه‌كانیه‌وه‌.

✓ له به‌شی یه‌كه‌م له وشه‌كانی فه‌رش كورت كردنه‌وه‌م كردووه له‌سه‌ر ناو هێنانی پیتی(م)ی كۆ، زۆربه‌ی جار دووباره‌م نه‌كردۆته‌وه له به‌شه‌كانی تر، ئه‌وه‌ش به‌هۆی زۆر به‌كارهاتنی له قورئانی پیرۆزدا، ناوهێنانیم له هه‌ندێك جار له‌گه‌ڵ یاسای تر باس كردووه له هه‌مان وشه‌.

✓ به‌شی سێیه‌م تایبه‌ت كردووه ته‌نها به وشه‌كانی فه‌رش، له‌گه‌ڵ ئاشكراكردنێكی كورت، ده‌رباره‌ی پیتی(ه)ی كینایه[2]، وپیتی(م)ی كۆ، له‌گه‌ڵ وه‌ستان به پیتی(ه) له‌بری پیتی(ت)ی مێ، وگه‌یشتنه دوو پیتی زه‌نه به‌یه‌كترو ئه‌وانه‌ی هاووێنه‌ی ئه‌وه‌ن كه باسمان كرد، له‌م به‌شه‌دا باسم نه‌كردووه، تا درێژنه‌بێته‌وه، ئه‌وه‌شی زانیاری زیاتری ده‌وێت بگه‌ڕێته‌وه بۆ به‌شی دووه‌م، زۆر به درێژی باس كراوه‌.

---

[1] ئیماله(الاماله) واته خوێندنه‌وه‌ی ئه‌لیف و یائدا هاوشێوه‌ی (ی)ی كوردی لێدێت، وه‌كو:(مَجۡرِىٰهَا) (مه‌جراها) (مه‌جرێها)

[2] كناية: دركه – دوو نیازی – به‌لاَم لێره‌دا مه‌به‌ستی پێی ڕاناوی لكاوه‌(ضمیر متصل).

گرنگترین تایبه‌تمه‌ندییه‌كانی ئه‌م په‌رتووكه

1. په‌رتوكه‌كه له ژێرده‌ستتدا ده‌بێت تا چێژ وه‌رگری له خوێندنه‌وه‌ی په‌رتووكی په‌روه‌ردگار، به‌خێرایی ده‌تگه‌یه‌نێت به زانستی خوێندنه‌وه‌كانی قورئانی پیرۆز، نه‌خوشیت بۆ دیاری ده‌كات، چاره‌سه‌ریشت بۆ ده‌دۆزێته‌وه، وبۆچوونه په‌سنده‌كه‌شت پی ده‌به‌خشێت.

2. نمونه‌ی كرداریت بۆ ڕێك ده‌خات له‌گه‌ڵ نمونه‌ی ژیری و گریمانه‌یی، تا خوێنه‌رێكی كاراو به توانات لێ دروست بكات بتوانی گه‌ڕان و تێڕامان بكه‌یت.

3. به وردی شیكردنه‌وه‌و كردنه‌وه‌ی گرێ كوێره‌كانی زۆرێك له بابه‌ته ئالۆزو تێكه‌ڵاوه‌كانت بۆ ده‌كات، دواتر چاره‌سه‌رێكی زانستی گونجاو بۆ هه‌ر یه‌ك له كێشه‌كان ده‌كات.

4. ئه‌م په‌رتووكه كێشه‌و چاره‌سه‌ری زۆرێك له بابه‌ته تایبه‌ته بچوكه‌كانت ده‌خاته ژێر ده‌ست، درێژه پێده‌ره تا بابه‌ته گه‌وره ئالۆزیه‌كانت پیشان ده‌دات.

5. نمونه‌و به‌ڵگه‌ی زۆر ورد هه‌لبژێردراون تا بیرۆكه‌ی بابه‌ته‌كان به ته‌واوی پێت بگات.

6. له ناوه‌ڕۆكدا كۆكه‌ره‌وه‌ی گرنگترین بۆچون و ئه‌و بابه‌تانه‌یه كه له په‌رتووكه‌كانی تری په‌یوه‌ست به‌م بواره.

7. ساده‌و ئاسان كردنی زانیاریه‌كان به‌پێی توانا.

8. بەكارهێنانی نیشانەو ئاماژەی دیاری كراو لە جیاوازییە فەرشییەكان (الخلافات)، بۆ خوێنەرو دیاری كردنی وێناكردنی ئەم جیاوازییانە ، باسی ئەم نیشانەو ئاماژەم كردووە لە بەشی نوسینی وشەكانی فەرش.

9. ئەم پەرتووكە جیاكراوتەوە بە بەشێك لە پرس و گرفتە گرنگەكانی، وەك – پەیوەندی نێوان پیتەكان – بۆ ئەو كەسانەی كە سەیری زانستی تەجوید و خوێندنەوەكان دەكەن تا دەركی پێ بكەن، وپێیئاشنابن.

10. پەرتووكەكە دابەش كراوە بەسەر سێ بەشدا، تا ئاسان بێت بۆ خوێنەری بەڕێز و خێرا بگات بە زانیاریەكان، لە پێشەكیەكەش ئاماژە بەم بەشە دراوە.

مەبەست لە خوێندنی قیرائاتی قورئانی پیرۆز لە حەلەقاتی قورئانی

مەبەستە گشتیەكان كە پێویستە لەسەر مامۆستای فێرخواز بیخاتە ژێر دەستی قوتابی بۆ كار پێكردن:

زۆر بە جوانی و بە وردی خوێندنەوەی قورئانی پیرۆز ئەنجام بدات هەر وەك چۆن دابەزیوە بۆ سەر پێغەمبەر(ﷺ).

1. هەڵوێستی خۆی دەربڕێ كە ئامادەیە كەسێكی خێر خواز بێت لەسەر فەرمودەی پێغەمبەر(ﷺ) كە دەفەرموێت: (خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ).

2. هەوڵ و كۆشش بدات بۆ بەدەست هێنانی پاداشت و چاكە، بە دانیشتن لەبازنەی زانست خوازاندا.

3. پێداگری بكات لەسەر بەدست هێنانی ڕەزامەندی پەروەردگار بەجێ بەجێ كردنی فەرمانی خودا كە دەفەرموێت:﴿ وَرَتِّلِ ٱلْقُرْءَانَ تَرْتِيلًا ﴾.

4. پەیوەندی دروست بكات لە نێوان ملكەچی و بیركردنەوە لە كاتی نوێژدا.

5. بەرووبومی زمانەوانی دەنگی و زیرەكی و لێهاتویی پەرەپێ بدات، ئەوانەی كە پەیوەندیان بە دەربڕینەوە هەیە.

6. بە قولّی ڕۆچوونی هەبێت بۆ خۆشەویستی قورئان و قیرائاتی قورئانی موتەواتیر و دڵی لای خەڵكی قورئان بێت و شانازی بەم نازناوە بكات.

7. خۆشەویستی لە پێناو خودادا بچێنێت و گیانی برایەتی هەبێت لەبەر فەرمودەی پێغەمبەر(ﷺ) کە دەفەرموێت: (سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ...) .

8. هەول و کۆشش بدات بۆ بەدەست هێنانی باوەڕ بەخۆ بوون چونکە فێری یاسای ژیانی دەکات.

9. ئەو پەڕی توانای خۆی بەگەڕ بخات تا ببێت بە مامۆستایەکی قورئانی بۆ منداڵی موسڵمانان، (زەکاتی زانستی).

10. گرنگی خوێندنەوەکانی قیڕائاتی قورئانی دەربخات، وپێگەیان بەهێز بکات لە ئایندا.

11. چاندنی بەهێز کردنی تواناکانی لەسەر ئەزبەرکردن و جێبەجێ کردنێکی دروست.

12. خۆی ڕابێنێت لەسەر ڕێك خوێندنەوەی ڕوەکانی خوێندنەوەی قورئان، وەك ڕێك خستن و سەروژێرکردن و دورکەوتنەوە لە تێکەڵاوکردن.

پەیڕەوی خولی قورئانی تایبەت بە خولی پێشەوا قالون

- ئەم پەرتوکە بۆ سودبەخشین بە تۆ داڕێژراوە، بیربکەرەوە بەردەوام لەگەڵت دابێت لەماوەی ئەم خولەدا.
- سەرچاوەی سەرەکی ئەم خولە ئەم پەرتووکەیە کە ئەوەش تایبەتە بە خوێندنەوەی پێشەوا قالون.
- ئامادەکردنی فەرش و وشەکانی قالون لەسەر موصحەڤ تایبەت بە هەموو قوتابییەك.
- تاقیکردنەوەی چالاكی بەشێوەیەکی بەردەوام لە کۆتایی هەمووو بابەتێك.
- ئەم خولە لە تۆیەو بۆ تۆشە، ئێمەش بە بەشداری چالاکانەی ئێوە خۆشحاڵین.
- بۆچونت بەلاْمانەوە گرنگە، ڕەزیلی نەکەیت بۆ دەربڕینی پێشنیازەکانت بۆ پەرەپێدانی ئەم پەرتووکە، یان بۆ پێش خستنی پەیڕەوی ئەم خولە.

ڕێکارەکانی بازنەی قورئانی تایبەت بە پێشەوا قالون

- نەهاتن بۆ ماوەی سێ جار بەبێ هۆ سزاکەی دەرکردنە.
- وتەی لاوەکی کە پەیوەندی نەبێت بە بابەتەکانەوە قەدەغەیە.
- قسەکردن بە مۆبایل لە کاتی وانەدا قەدەغەیە.

پێشهوا نافع

به باوكی رویم، یان (باوكی عبدالله) ی پێ گوتراوه نافع ی كوڕی عبدالرحمن ی كوڕی باوكی نوعهیمی لهیثی، ئهصبههانی (عبد) بهندی جهعونهی كوڕی شهعوبی شیجعی لهیثی، هاوپهیمانی حهمزهی كوڕی عهبدوالموتهلیب، نیشتهجێی شاری مهدینه بووه، یهكێك بووه له حهوت قاریئهكه، پێشهوای شاری مهدینه بووه كه به شاری كۆچ بۆكراو(دار الهجرة) ناوبانگی دهركردووهو له زانستی قیرائات دا له دوای ئهبی جهعفهری مهدهنی، لهسهردهمی عهبدوالمهلیكی كوڕی مهڕوان له دایك بووه له ساڵی70ی كۆچی، له چینی سێههم بووه له دوای صهحابه، باوهڕپێكراوه، پیاوچاكه، زانا بوو به ڕووهكانی خوێندنهوهی عهرهبی، زیاتر له حهفتا ساڵ خهڵكی فێری قورئان كردوو، كهسێكی ڕهش پێستی قسه خۆش و بۆن خۆش بووه، لێیان پرسیوه ئهی باوكی عبدالله ئایه خۆت بۆن خۆش دهكهیت كاتێك شتمان بۆ دهخوێنیتهوه؟ لهوڵامدا فهرموی دهستم له بۆن نهداوه، بهڵام پێغهمبهرم(ﷺ) له خهودا بینی قورئانی له دهمم خوێندنهوه، لهوكاتهوه من ههست به بۆنی خۆش دهكهم له دهمم دهردهچێت.

پێشهوا شاطبی ئاماژهی بهمه كردووه له هونراوهیهكیدا ئهفهرموێت:

فَأَمَّا الْكَرِيمُ السِرِّ في الطيِّبِ نَافِعٌ　　　فَذَاكَ الَّذِي اخْتَارَ الْمَدِينَةَ مَنْزِلاَ

پێشهوا مالیكی كوڕی ئهنهس ئهفهرموێت: خوێندنهوهی شاری مهدینه كرد، وتیان مهبهستت له خوێندنهوهی نافع؟ فهرموی: بهڵێ.

عبدالله ی كوڕی پێشهوا ئهحهمهدی كوڕی حهنبهل دهفهرموێت: پرسیارم له باوكم كرد كام خوێندنهوهت لا خۆشهویستره؟ فهرموی: خوێندنهوهی خهڵكی مهدینه، واته خوێندنهوهی نافع، گوتم ئهگهر نهبوو؟ فهرموی: خوێندنهوهی عاصم.

موسیبی دەفەرموێت: بە نافع گوترا: ئەوە چۆن دەموچاوت وا جوان بوەو ڕەوشتت بەرز بووە؟ فەرموی: چۆن وام لێنایەت لەکاتێکدا پێغەمبەری خوا(ﷺ) تەوقەی لەگەلمدا کردو منیش قورئانم بەسەرەیدا خوێند، مەبەستی لەخەودا.
قالون کە قوتابی نافیعەو زیاتر لە بیست ساڵ لەگەڵیدا ژیاوە دەفەرموێت: نافع پاکترینی خەڵك بوو وباشترین خوێنەری قورئان بوو لەناو خەڵکدا، کەسێکی دونیا نەویست و ماڵ بەخش بوو، نزیکەی شەست ساڵ نوێژی لەناو مزگەوتی پێغەمبەر(ﷺ) کرد.

ئەعشی دەفەرموێت: نافع زۆر بەئاسانی خەڵکی فێری خوێندنەوەی قوڕئان دەکرد تا وای لێهاتبو خەڵك دەیانگوت تەنها خوێندنەوەی تۆ.

ئیسحاقی مسیبی لە نافع دەگێڕێتەوە، دەفەرموێت: بەخزمەت کۆمەڵێك تابعی گەیشتم ئەوەی دووکەس لەسەری کۆبویتەوە لە نێوانیان وەرمگرتوە، هەرکات یەکێکیان بە خوێندنەوەیەکی بیخوێندبایە کرد یەکسەر وازم لێ دەهێنا تا ئەم خوێندنەوەی ئێستای خۆمم دەستکەوت.

نافع قورئانی لای حەفتا لە تابعیەکان خوێندوە، لەوانە: باوکی داوود عبدالرحمن ی کوڕی هورموزی ئەعەرج (هاوڕێی ئەبی هوڕەیرە)، وباوکی جعفر یەزیدی کوڕی قەعقاع، وشەیبەی کوڕی نیصاحی قازی، وباوکی ڕەوح یەزیدی کوڕی ڕومان، وباوکی عبداللە موسلیمی کوڕی جوندوبی هوزەلی خزمەتکاریان، ئەم پێنج کەسە زانستی قیڕائەتیان لە عبداللە ی کوڕی عەیاشی کوڕی ئەبی ڕەبیعەو ئەبی هوڕەیرەو ئیبن عەباس وەرگرتووە، ئەوانیش لە ئوبەی کوڕی کەعب ئەوەیش لە پێغەمبەر(ﷺ) وەریگرتووە.

کاتێك نافع لە سەرەمەرگدابوو، کوڕەکانی پێیان گوت ئامۆژگاریمان بکە، ئەوەیش ئەم ئایەتەی بەسەریاندا خوێندنەوە: ﴿ فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَأَصۡلِحُواْ ذَاتَ بَيۡنِكُمۡۖ وَأَطِيعُواْ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥٓ إِن كُنتُم مُّؤۡمِنِينَ ﴾[ئەنفال:1].

نافع له شاری مه‌دینه‌دا وه‌فاتی كرد له ساڵی169ی كۆچی له ته‌مه‌نی 99ساڵیدا،(70-169ك)

خه‌ڵكێكی زۆر قیرائه‌تیان لیٚ وه‌رگرتووه، له‌وانه: پێشه‌وا مالیكی كوڕی ئه‌نه‌س و ئیسماعیلی كوڕی جه‌عفه‌ر و عیسای كوڕی وه‌ردان و سوله‌یمانی كوڕی موسلیم ی كوڕی جه‌ماز، ئه‌وانه‌ی باسكران هه‌موویان له‌سه‌ر ده‌می نافع دا ژیاون. ئه‌م تایبه‌ت مه‌ندیه ته‌نها بۆ مرۆڤه كه هاوسه‌رده‌میه‌كانی لای ئه‌و بخوێنن.

له نافع ڕیوایه‌تی كردووه پێشه‌وا ئیسحاق ی كوڕی موحه‌مه‌مه‌دی موسه‌یبی و عیسای كوڕی مینا كه به قالون ناسراوه، وعه‌بدولمه‌لیكی كوڕی قوریبن ئه‌صمه‌عی زانا له نه‌حوو زمان زان و شاعیر، وپێشه‌وا باوكی عه‌مری كوڕی عه‌لا یه‌كێك له حه‌وت قاریئه‌كان، وه‌خاریجه‌ی كوڕی موصعه‌بی خوڕاسانی و عوسمانی كوڕی سه‌عیدی به‌ناوبانگ به ورش.

به‌ناوبانگترین ئه‌و كه‌سانه‌ی كه زانستی قیڕائاتیان له پێشه‌وا نافع گێڕاوته‌وه

به‌ناوبانگترین ئه‌و كه‌سانه‌ی كه زانستی قیڕائاتیان له پێشه‌وا نافع گێڕاوته‌وه دوو ڕاویه‌كه‌یه‌تی(قالون) و(وه‌رش) ڕاسته‌وخۆ لێیان وه‌رگرتووه.

1- باوكی موسا عیسای كوڕی مینای كوڕی وه‌ردان ی كوڕی عیسای كوڕی عه‌بدوالصه‌مه‌دی كوڕی عومه‌ری زه‌رقی، ناسراو به‌(قالون) ئه‌م نازناوه شێخه‌كه‌ی نافع بۆی داناوه به‌هۆی جوان خوێندنه‌وه‌ی له قیڕائاتدا، چونكه وشه‌ی(قالون) به زمانی ڕۆمانی واتا(باش)[(1)].

[(1)]ئیبن ئه‌لجه‌زه‌ری ده‌فه‌رموێت: له په‌رتووكی(غاية النهاية في طبقات القراء) ب1 لا615 پرسیارم له ڕومیه‌كان كرد گوتیان به‌ڵیٚ ته‌نها ئه‌وه نه‌بێت پیتی(ق) ده‌كه‌ن به پیتی(ك) له‌سه‌ر كه‌لتوری خۆیان.

قالون له سالّی120ی كۆچی له دایك بووه لەسەردەمی هیشامی كوڕی عەبدوالمەلیك، قاریئی شاری مەدینه بووه له سەردەمی خۆیدا له دوای شێخەكەی خۆی نافع.

باوكی موحەممەدی بەغدادی دەفەرمویت: قالون نابیست بوو كەڕنا(البوق)ت بۆ لێدابا نەیدەبیست، بەڵام كاتێك قورئانی بەسەر بخوێندرابوایه گوێ بیست دەبوو، هەروەك ئیبن ئەبی حاتەم[1]. باسی دەكات و دەفەرمویت: قالون لەگەڵ ئەوەی بیستنی نەمابوو بەڵام قورئانی دەخوێندەوە، له هەڵەی قورئان خوێنان تێدەگەیشت و بۆیانی ڕاست دەكردەوە لەڕیگەی جوڵاندنی لێو و دەمیانەوە.

قالون قیرائاتی له نافع[2]. ڕاستەوخۆ وەرگرتبوو بەردەوام لەلای دەیخوێندەوە تا كەسێك زیرەكی شارەزا له قیرائاتی لێ دروست بوو، بەهۆی ڕێزلێنانی له شێخی خۆی وانەی نەدەووتەوەو خەڵكی فێرنەدەكرد لەگەڵ ئەوەی زاڵ و شارەزایی باشی هەبو له قیرائەت و فێركردن وەدەیفەرموو: لای نافیعم- زۆر خوێندووە كه ناژمێردرێ، تا نافع پێمی گوت تا كەی لای من دەخوێنی؟ بڕۆ گۆشەیەك دانیشه تا خەڵكت بۆ ڕەوان دەكەم لات بخوێننەوە.

گوتراوە قالون زڕ كوڕی نافع بووە، نافع زۆر گرنگی پێدەدا، قالون كۆچی دوایی كردووە له سەردەمی(مەئموون) سالی(220)ی كۆچی[3]. له شاری مەدینه لەتەمەنی100ساڵیدا.

---

[1]دەیگووت گوێم له عەلی كوڕی حوسێن بوو دەیفەرموو: عیسای كوڕی مینا بیستنی لەدەست دابو.

[2]خوێندنەوەی قیرائاتی بەسەر نافع له ساڵی(150)ی كۆچی بووە، هەروەك ئیبن باذش باسی دەكات له پەرتووكی (ئیقناع) ب1 لا59.

[3]ئەم بەرواره ئیبن ئەلجەزەری باسی كردوه له پەرتووكی(ئەنەشر) ب1 لا112 له بەرواری وەفاتی شتێكی تر باس كراوە، ئەهوازی دەفەرموێت: له ساڵی205ی كۆچی وەفاتی كردووە، له سەردەمی مەئموندا، له تەمەنی85 ساڵیدا، وهەروها ئیبن الباذش له پەرتووكی ئیقناع ب1 لا59 دا، وفەرەوی دەفەرمویت: ساڵی213ی كۆچی وەفاتی كردووە.

2- باوكی سەعید عوسمانی كوڕی سەعید كوڕی سولەیمانی كوڕی ئیبڕاهیمی مصری، ناسراوە بە(وەرش) لە ساڵی110ی كۆچی لە دایك بووە لە شاری(قفط) لە وڵاتی میصر، بە ڕەچەڵەك خەڵكی(قەیرەوانە) كەسێكی باوەڕ پێكراوەو پشت پێ بەستراوبووە لە قیرائاتدا، دەنگی خۆش بوو، كۆچی كردووە بۆ لای(نافع) لە شاری مەدینەی مونەوەرە، چەند جارێك خەتمی قورئانی پیرۆزی بە قیرائات بەسەر نافع خوێندۆتەوە لەساڵی155ی كۆچی.

نافع نازناوی بۆ داناوە بە(ورشان)-ناوی باڵندەیەكە وەك كۆترە لەبەر ئاسانی جوولەكردنی - وگوتراوە(وەرش) شتێكە لە ماست دروست دەكرێت، شێخەكەی ناوی ناوە وەرش بەهۆی سپیاتیەكەی.

خەڵكی فێر كردووە لە میصر دوای دوركەوتنەوەی بۆ ماوەیەكی زۆر لە پێشەوایەتی قیرائات بەو كۆتایی هاتووە لەسەردەمی ئەودا.
وەرش(ڕەحمەتی خودای لێبێت) لە میصر وەفاتی كردووە لە ساڵی197ی كۆچی لە تەمەنی87 ساڵیدا لە نێوان(110-197) كۆچی.

قالون دوو ڕێگای هەیە لە قیرائاتدا:

أ- **ڕێگای باوكی نەشیط:** باوكی نەشیط، موحەممەدی كوڕی هارونی مەڕوەزی، وەفاتی كردووە لە ساڵی258ی كۆچی(ڕەزاو ڕەحمەتی خودای لەسەر بێت) بەناوبانگترین قوتابیەكانی قالون بووە، كەسێكی وردبین و قاریئێكی ناوداربو، كەسێكی متمانە پێكراوو چۆتە بنج و بنەوانی ئەم بابەتە بە باشی.

ئیبنو ئەبی حاتەم دەفەرموێت: باوكی نەشیط كەسێكی ڕاستگۆبو، گوێبیستی بووم لەگەڵ باوكم لە بەغداد، ئەو ڕێگایەش پشتی پێ بەستراوە لەم پەرتووكەدا، ئەوەش ڕێگای(شاطبیه)

ب- ڕێگای ئه‌لحه‌لوانی: باوكی حه‌سه‌ن، ئه‌حمه‌دی كوڕی یه‌زیدی ئه‌لحه‌لوانی، وه‌فاتی كردووه‌ له‌ ساڵی250ی كۆچی(ڕه‌زاو ڕه‌حمه‌تی خودای لێبێت) ماموستایێكی گه‌وره‌و پێشه‌واییێكی مه‌زن و شاره‌زاییه‌كی ته‌واوی هه‌بوو له‌ قیرائاتدا، به‌تایبه‌ت له‌ ریوایه‌ته‌كانی قالون و هیشامدا، ئه‌لحه‌لوانی دووجار كۆچی كردووه‌ بۆ لای قالون له‌ شاری مه‌دینه‌، وكه‌سێكی باوه‌ڕ پێكراوو به‌ باشی قورئانی ده‌خوێند.

پێشه‌وا شاطبی (**ڕه‌حمه‌تی خودای لێبێت) ده‌فه‌رموێت:**

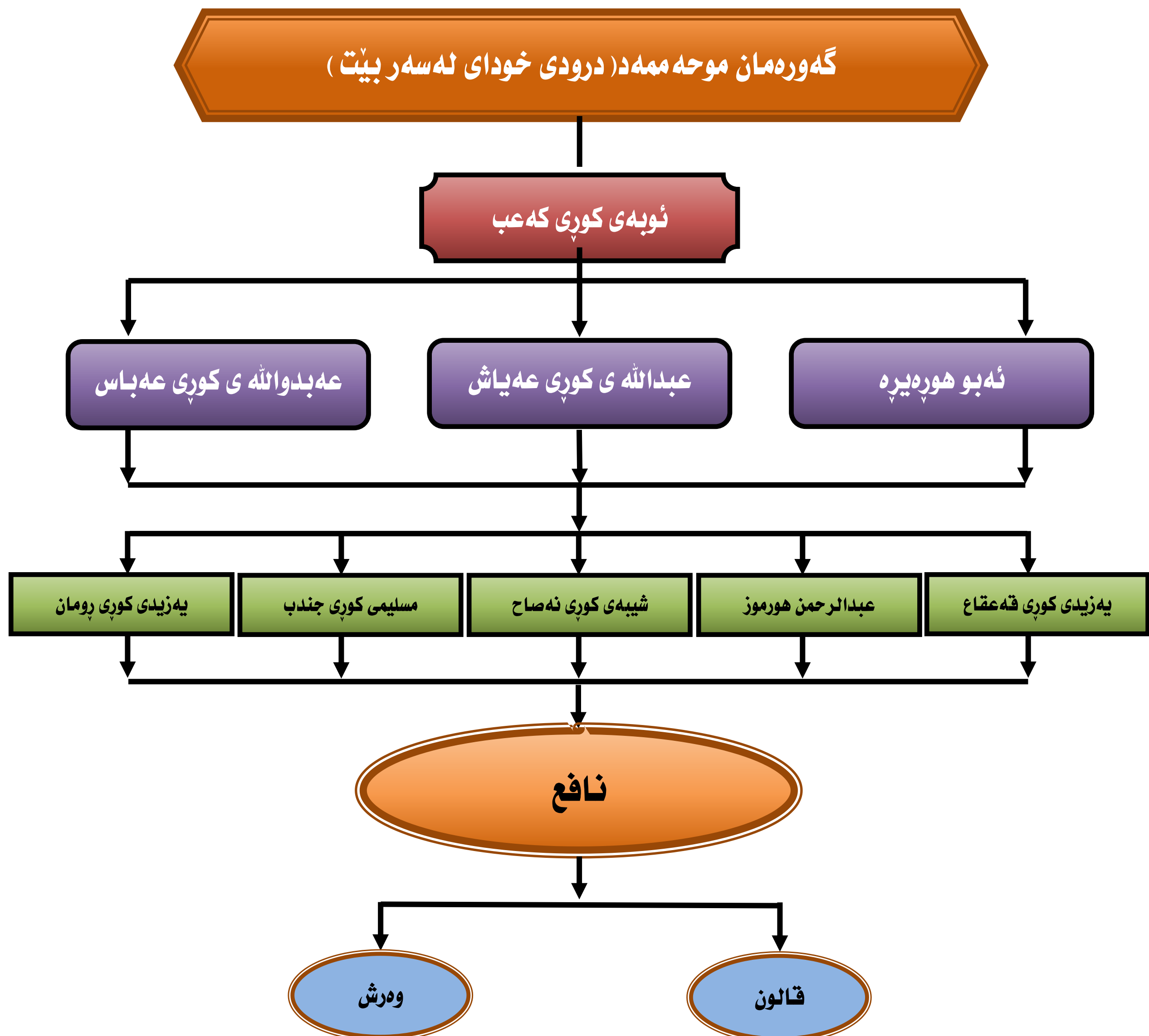
فأما الكريم السر[1]. في الطيب نافع فذاك الذي اختار المدينة منزلا
وقالون عيسى ثم عثمان ورشـــــهم بصـــحبته المجد الرفيع تأثلا[2]

[1] الكريم السر: واتا كه‌سێكی داوێن پاكی ڕێك و پێكی به‌رێز.
[2] التأثل: واتا سه‌ركه‌وتن بۆ به‌رزترین پله‌.

سه‌نه‌دی ڕیوایه‌تی قالون

قالون قیراِئاتی له نافع وه‌رگرتووه به شێوه‌ی خوێندنه‌وه(عرض) بۆ نافع، ونافعیش لای باوكی جه‌عفه‌ر یه‌زیدی كوڕی قه‌عقاعی قاریئ و باوكی داوود عه‌بدوره‌حمانی كوڕی هورموزی ئه‌عره‌جی و شه‌یبه‌ی كوڕی نیصاحی قازی و باوكی عه‌بدوللاّی موسلیمی كوڕی جونده‌بی هوزه‌له‌ی ئه‌لقاص و باوكی ڕوح یه‌زیدی كوڕی ڕومان خوێندۆته‌وه، ئه‌وكه‌سانه‌ش كه ناویان هات قیرائه‌تیان له ئه‌بی هوره‌یره‌و ئیبن عه‌باس و عه‌بدوللاّی كوڕی عه‌یاشی كوڕی ئه‌بی ره‌بیعه وه‌رگرتووه، ئه‌وانه‌ش له ئوبه‌ی كوڕی كه‌عب ئه‌ویش له پێغه‌مبه‌ری خودا(ﷺ) وه‌رگرتووه.

بنچینەكانی ڕیوایەتی قالون

✓ **أصول:** كۆیە تاكەكەی(أصل) ـ لە زمانی عەرەبیدا بەو بناغەو بنچینە دەگوترێت كە شتی لەسەر بونیاد دەندرێت .

أصول لە ڕووی زاراوەدا: هەموو بڕیارێكی گشتی دەگرێتەوە كە بچەسپێت لەسەر ئەوشتانەی مەرجی بڕیارەكە لێی بێتە دی، یان مەبەست لە ئوصول واتا یاسا گشتیەكان، وەك: (مد) درێژكردنەوە و(القصر) كورت كردنەوە و(الفتح) كردنەوە (الاماله) لاركردنەوەو هاوشێوەكانی.

✓ **الفرش:** لە زمانی عەرەبیدا واتا ڕاخستن و بلاْوكردنەوە.

الفرش لە زاراوەدا: بریتیە لەو بڕیارەی تایبەتە بە هەندێ وشەی قورئانی كە ڕای جیاوازی لەسەرە لە نێوان قاریئەكانی لەگەڵ دانەپاڵی هەر خوێندنەوەیەك بۆ قاریئەكەی، وەك: ﴿ مَٰلِكِ يَوۡمِ ٱلدِّينِ ﴾.

لە خوێندنەوەی عاصیم و كیسائیدا وشەی﴿ مَٰلِكِ ﴾. ئەلیف جێگیركراوە لە دوای پیتی میم، بەلاْم جگە لەئەوان وەك نافیع و ئیبن كەثیر و ئەبو عەمرو ئیبنو عامیرو حەمزە ئەلیفەكە لادەبەن، واتا بەبێ ئەلیف دەیخوێنەوە، وەك: ﴿ مَلِكِ ﴾.

هەر وشەیەك خولاْنەوەی كەم لە خوێندنەوە جیاوازەكانی قورئان یان بۆچونی جیاوازی لەسەر بێت ئەوە پێیدەگوترێت فەرش، چونكە كە باس كراوە لە شوێنی خۆی لە سورەتەكاندا بەپێی ریزبەندی قورئانی، ئەوە وەك ڕایەخراوێكی لێدێت كە ڕاخرابێت.

هەندێك لە فەرش هەیە كە دەكرێت حوكمەكەی گشتگیر بكرێت، وەك زەنەداركردنی پیتی(د) لە وشەی ﴿ ٱلْقُدُسِ ﴾. لای ئیبن كەثیر، بە پێچەوانەوە هەندێك خوێندنەوەی هەیە لە ئوصول ناكرێت حوكمەكەیان گشتگیر بكرێت، هەر وەك لە شوێنە دیارەكانی وەك پیتی(ی)ی دانەپالْ و(ی)ی زیادە، یان وەك هەندێ وشەی تر كە لە بابەتی(هەمزەكاندا) باسی دەكەین، ئەو پۆلێنكردنەش پشت دەبەستێت بەوەی ئایە ئەو حالەتە زۆر دووبارە بۆتەوە یان كەم.

بابه‌تی(درێژكردنه‌وه‌) و(كورت كردنه‌وه‌)
(باب المد والقصر)

بابه‌تی درێژكردنه‌وه‌و كورت كردنه‌وه‌ له‌ بابه‌ته‌ گرنگه‌كانی ئه‌حكامی ته‌جویده‌، چونكه‌ قورئانی پیرۆز به‌ دوو شت جیاكراوته‌وه‌ له‌ زمانی عه‌ره‌بی، ئه‌ویش بریتین له‌:
یه‌كه‌م: مینگه‌ (غونه‌) دووه‌م: درێژكردنه‌وه‌.

ڕه‌نگه‌ بنچینه‌ی درێژكردنه‌وه‌ له‌م فه‌رموده‌ وه‌رگیرابێت كه‌ پێشه‌وا بوخاری(ڕه‌حمه‌تی خودای له‌سه‌ر بێت) باسی كردووه‌ له‌ صه‌حیحه‌كه‌ی خۆیدا له‌ قه‌تاده‌(ڕه‌زای خودای له‌سه‌ر بێت) ده‌گێڕێته‌وه‌ كه‌ ئه‌و پرسیاری له‌ ئه‌نه‌سی كوڕی مالیك كردووه‌(ڕه‌زای خودای له‌سه‌ر بێت) ده‌رباره‌ی خوێندنه‌وه‌ی پێغه‌مبه‌ر(ﷺ) فه‌رموی: پێغه‌مبه‌ر(ﷺ) درێژكردنه‌وه‌ی ئه‌نجام ده‌دا له‌و شوێنه‌ی كه‌ پێویستی به‌ درێژكردنه‌وه‌ ده‌بو.

له‌ ڕیوایه‌تێكی تر هاتووه‌ كه‌ پێغه‌مبه‌ر(ﷺ) درێژكردنه‌وه‌ی ئه‌نجام ده‌دا به‌ ده‌نگه‌كه‌ی خۆی، وه‌هه‌روها پێشه‌وا سیوطی باسی كردووه‌ له‌ كتێبه‌كه‌ی خۆی به‌ناوی (الدر المنثور) وئه‌لبانی به‌ڕاستی زانیوه‌ كه‌: پیاوێك ﴿ إِنَّمَا ٱلصَّدَقَٰتُ لِلۡفُقَرَآءِ وَٱلۡمَسَٰكِينِ ﴾ ،[ته‌وبه‌: 60]ی خوێنده‌وه‌ بێ درێژكردنه‌وه‌، ئیبن مه‌سعود(ڕه‌زای خودای له‌سه‌ر بێت) فه‌رموی: پێغه‌مبه‌ر(ﷺ) به‌م شێوازه‌ نه‌یخوێندۆته‌وه‌، پیاوه‌كه‌ش وتی ئه‌ی چۆن به‌سه‌رتانی ده‌خوێنده‌وه‌ ئه‌ی باوكی عه‌بدوڕه‌حمان؟ فه‌رموی: به‌م شێوه‌یه‌ ده‌یخوێنده‌وه‌: ﴿ إِنَّمَا ٱلصَّدَقَٰتُ لِلۡفُقَرَآءِ وَٱلۡمَسَٰكِينِ ﴾. واتا به‌ شێوه‌ی درێژكردنه‌وه‌، مه‌به‌ستی ئیبن مه‌سعود واتا ڕازی نه‌بو كه‌ پیاوه‌كه‌ به‌بێ درێژكردنه‌وه‌ ئایه‌ته‌كه‌ بخوێنێته‌وه‌.

تێبینی:

زاراوه‌ی كورت كردنه‌وه‌ ئه‌گه‌ر به‌ته‌نها باس كرا مه‌به‌ستی زانایانی ته‌جوید ئه‌وه‌یه‌ كه‌ ته‌نها دوو جووله‌ درێژ بكرێته‌وه‌، به‌ڵام مه‌به‌ست له‌ زاراوه‌ی درێژكردنه‌وه‌ زیاتر له‌ دوو جووله‌ یه‌.

جیاوازی نێوان
حه‌فص و قالون له‌ بابه‌تی درێژكردنه‌وه‌و كورتكردنه‌وه‌ له‌سه‌ر ئه‌م خالانه‌ی خواره‌وه‌یه

1. درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو (المد الجائز المنفصل).

بریتیه‌ له‌وه‌ی كه‌ پیتی درێژكردنه‌وه‌ بكه‌وێته‌ كۆتایی وشه‌و پیتی هه‌مزه‌ش بكه‌وێته‌ سه‌ره‌تای ئه‌و وشه‌ی كه‌ به‌دوایدادێت، وه‌ك: ﴿ فَلَآ أُقۡسِمُ، فَأَمَّآ إِن، إِنَّآ أَعۡطَيۡنَٰكَ ﴾.

وه‌درێژكردنه‌وه‌ی په‌یوه‌ندیداری گه‌وره‌ (الصلة الكبرى) **ده‌لكێندرێت به‌ درێژكردنه‌وه‌ی نه‌ لكاو** (المد المنفصل) **وه‌پیتی میمی كۆ[(1)]. كه‌ هه‌مزه‌ی پچڕاوی به‌ دوادابێت .**

قالون به‌ درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله‌ خوێندۆته‌وه‌-ئه‌وه‌شیان پێش ده‌كه‌وێت- خوێندنه‌وه‌ی دووه‌می قالون درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله‌یه‌.

شێخ عه‌بوالفه‌تاحی قازی له‌ هونراوه‌ی كۆكراوه‌ی قیرائاتی پێشه‌وا نافع ده‌فه‌رموێت:

وَاقْصُرْ لِقَالُونَ وَوَسِّطْ مَا انْفَصَلْ بِأَرْبَعٍ وَوَسِّطْ مَا اتَّصَلْ

2. درێژكردنه‌وه‌ی پێویستی لكاو (المد الواجب المتصل).

بریتیه‌ له‌وه‌ی كه‌ له‌ دوای پیتی درێژكردنه‌وه‌ پیتی هه‌مزه‌ بێت له‌ یه‌ك ووشه‌، وه‌ك: ﴿ٱلشِّتَآءِ، أُوْلَٰٓئِكَ، حُنَفَآءَ، ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ، قُرُوٓءٍۚ، وَجَآءَ، ٱلنَّسِيٓءُ﴾. **قالون ئه‌م ووشانه‌ ده‌خوێنێته‌وه‌ به‌ درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله‌ به‌یه‌ك ده‌نگ.**

[(1)] درێژ كردنه‌وه‌ی په‌یوه‌ندی گه‌وره‌(الصلة الكبرى) بریتیه‌ له‌وه‌ی پیتی(و) یان پیتی(ی) له‌ دوای پیتی(ه)ی جێناوی لكاو بكه‌وێته‌ كۆتایی وشه‌ له‌دوای ئه‌ویش پیتی هه‌مزه‌ بكه‌وێته‌ سه‌ره‌تای وشه‌كه‌ی تر، مه‌به‌ستیشمان له‌ پیتی(م)ی كۆ پیتی هه‌مزه‌ی پچڕاوی به‌دوادابێت، دواتر له‌ بابه‌تی پیتی(م)ی كۆ باسی ده‌كه‌ین.

بابەتی پیتی(میم) ی كۆ

میمی كۆ بریتیە لە پیتێكی زیادە لە پێكهاتەی وشەدا كە بۆ نێری كۆ(جمع مذكر) و مێی كۆش دەگرێتە خۆی، جیاوازیش نیە حەقیەت و ڕاستی بێت یان هەمان پێگەی ئەوەی پێدرابێت لە ئایەتی قورئان.

دەرچوو لە پێناسەكە: واتا ئەو شتانەی كە پێناسەكە نایان گرێتەوەو لە بازنەی پێناسەكەدا دەردەچن:-

- **میمی زیادە:** كە لە پێناسەكەدا گوترا میمی زیادە، واتا ئەم پیتە میمە ناگرێتەوە كە زیاد نەبێت و بنچینەو ئەصلی وشەكە بێت وەك: [بِمَ، ٱحۡكُم، أَلَمۡ].
- **واتای كۆی نێر بدات:** ئەمە ناگرێتەوە ئەگەر پیتە میمێك واتای كۆی نێر نەدات، واتە بەكارهاتبێت بۆ یەك یان بۆ دووان وەك: [أَنۡهَكُمَا].
- **كۆی مێ دەگرێتەوە:** وەك: [عَلَيۡكُمُ ٱلصِّيَامُ]، لێرەدا پیتە میمەكە بەكار هاتووە بۆ نێر و مێ، واتا هەردوو ڕەگەز دەگرێتەوە.
- **لەڕاستیدا:** (م) لە وشەی [مِنكُمُۥ] بە پیتی(م)ی كۆ دادەندرێت لەڕاستیدا.
- **لە قورئانی پیرۆزدا:** پیتی(م)ی هاوێنەكانی ووشەی [وَمَلَإِيْهِمُۥٓ] لە ﴿ عَلَىٰ خَوۡفٖ مِّن فِرۡعَوۡنَ وَمَلَإِيْهِمُۥٓ أَن يَفۡتِنَهُمُۥۚ ﴾،[یونس:84] لێرەدا ڕاناو دەگەرێتەوە بۆ وشەی فیرعەون بە تەنها، بەلاَم بە شێوەی كۆ بەكار هاتووە، كەواتە: ئەم میمەش بە میمی كۆ ئەژماردەكرێت، هەمان پێگەی ئەوەی پێدراوە(تنزیلاً).

نیشانهی(میم)ی كۆ

- ♦ ئهگهر لابردرێت مانای وشهكه تێك نادات، وهك: ﴿ عَلَيۡكُمۡ ﴾. دهبێته ﴿ عَلَيۡكُ ﴾.
- ♦ ئهگهر یهكێك لهم سێ پیتانهی له پێش میمهكهدا بێت(1).

أ- پیتی(ك) وهك: ﴿ مِنكُمۡ ﴾. پیتی(ك) تهنها ضـهممهدار دهبێت.

ب- پیتی(ت) وهك: ﴿ كُنتُمۡ ﴾. پیتی(ت) تهنها ضـهممهدار دهبێت.

ت- پیتی(ه) وهك: ﴿ أَمۡوَٰلَهُمۡ ﴾. پیتی(ه) یان ضـهممهدار دهبێت، وهك له نمونهی پێشو باس كرا، یان كهسرهدار دهبێت وهك: ﴿ عَلَيۡهِمۡ ﴾.

قالون پیتی(م)ی كۆ به (صیله) دهخوێنێتهوه، به شێوهیهك ئهگهر له دوای خۆی جووله دار هاتبێت وهك:

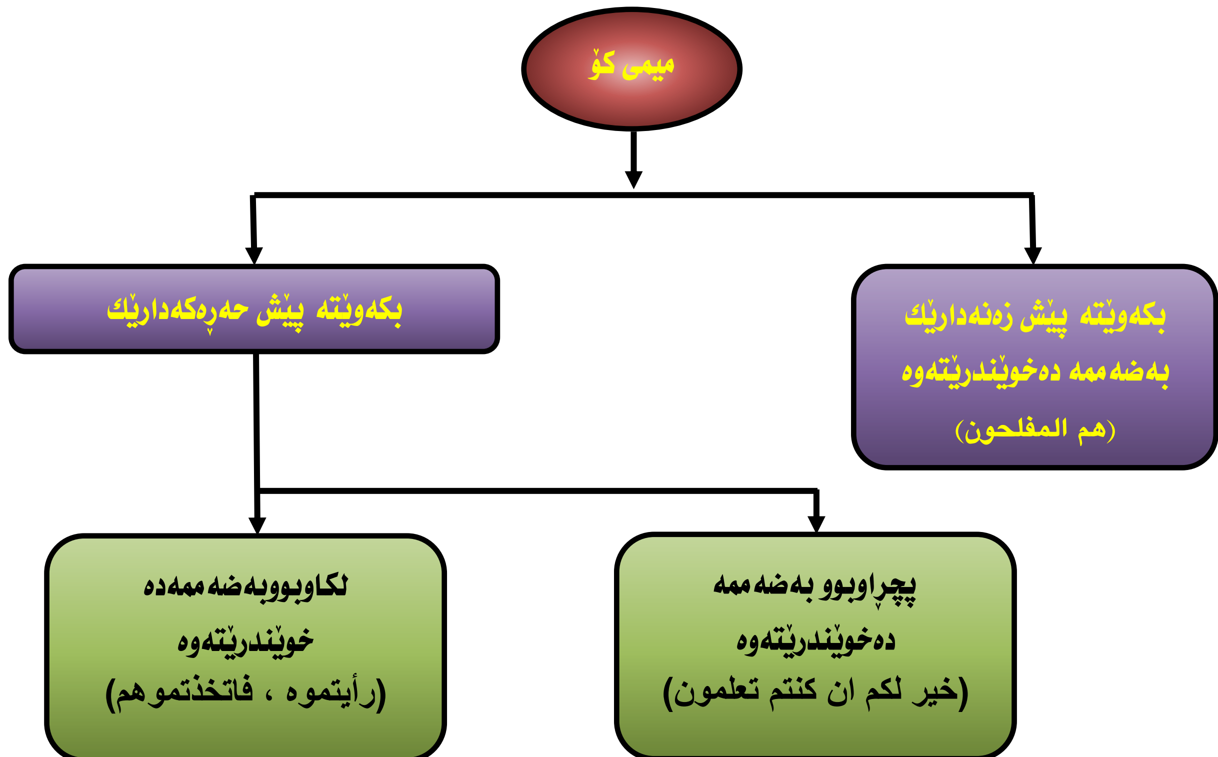
(1) یهك شوێن جیاكراوتهوه، ههمزه كهوتۆته پێش پیتی(م)ی كۆ (میم الجمع)، ئهوهش له سورهتی حاقه ئایهتی19{هاؤم} لێرهدا مهبهستی (هاؤمو اقرؤوا كتابيه)، ههندێ له زمانهوانان دهڵێن: به واتای (هاكم) دێت، پیتی(ك) گۆڕدراوه به پیتی ههمزه، ههروهك قوتهیبی ئاماژهی پێ كردووه، ڕهضی دهفهرموێت: (ها) ناوێكه بۆ واتای (بگره) وههشت جۆر زمانی تێدایه، ئهمه یهكێكه لهم زمانانه، لهبری پیتی ئهلیف ههمزهی پێوه بلكێندرێت گۆڕانكاریهكانیشی وهك گۆڕانكاری پیتی(ك) دهبێت، وهك: (هاؤما، هاؤم، هاءِ، هاءَ، هاؤن)، باوكی قاسم فهرمویهتی: بهچهن شێوازو زمانێك دهخوێندرێتهوه چاكترینیان ئهوهی سێبهوهیهی باسی كردووه له پهرتوكهكهی خۆیدا دهفهرموێت: عهرهب دهڵێن: (هاءَ یا رجل) بیگره ئهی پیاو، ههمزهكه فهتحهدار دهكهن، و (هاءِ یا امرأة) بیگره ئهی ئافرهت بۆ ئافرهت ههمزهكه كهسرهدار دهكرێت، و (هاؤما یا رجلان أو امرأتان، وهاؤم یا رجال، وهاؤن یا نسوة) پیتی(م) له وشهی(هاؤم) وهك پیتی میمهكه بۆ ئێوه بهكاردێت، وضـهممهدار كردنیشی وهك ضـهممهدارهكانی تره له ههندێ شوێن.

﴿ وَمِمَّا رَزَقۡنَٰهُمۡ يُنفِقُونَ، عَلَيۡهِمۡ غَيۡرِ، رَّبِّهِمۡ وَرَحۡمَةٌۚ، ذَرَأَكُمۡ فِي، كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ﴾.
شێوه‌ی دووه‌م بێ(صیله) ده‌خوێنێته‌وه، ئه‌وه‌شیان پێش ده‌كه‌وێت له خوێندنه‌وه‌دا.

چونكه به دوو یان چوار جووله ده‌خوێندرێته‌وه له درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو، پیتی(و)ی لكاو دوو و چوار جووله درێژ ده‌كرێته‌وه ئه‌گه‌ر پیتی هه‌مزه‌ی به‌دواداهات، چونكه له‌م باره‌وه ده‌بێته درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو، وه‌ك: ﴿ وَمِنۡهُمۡ أُمِّيُّونَ، عَلَيۡكُمۡ أَنفُسَكُمۡۖ، يَأۡمُرُكُمۡ أَن، ذَٰلِكُمۡ إِصۡرِيۖ ﴾.

به‌ڵام ئه‌گه‌ر له‌دوای پیتی(م)ی كۆ زه‌نه‌دارهات ئه‌وه ده‌بێته ضه‌مه‌داری نه‌لكاو، ئه‌وه‌ش بۆ ڕزگاربوون له گه‌یشتنی دوو زه‌نه‌دار به یه‌كتر، وه‌ك: ﴿ جَآءَتۡهُمُ ٱلۡبَيِّنَٰتُ ﴾.

به‌ڵام له‌باری وه‌ستاندا له‌سه‌ر پیتی(م)ی كۆ، لكاندن دروست نابێ میمه‌كه‌ش به زه‌نه ده‌خوێندرێته‌وه وه‌ك-حفص-.

(هه‌مزه‌ی پچڕاو)ده‌كرێت ببێته‌نه‌لكاو(عدم الصله)یان ضـه‌ممه‌دار له‌گه‌ڵ صیله

(هه‌مزه‌ی نه‌پچڕاو)ده‌كرێته زه‌نه‌دار

درێژكردنه‌وه‌ی دوو یان چوار جووله ﴿خَيۡرٌ لَّكُمُۥٓ إِن كُنتُمُۥ تَعۡلَمُونَ﴾.

﴿هُمُۥ يُوقِنُونَ﴾.

شێخ عه‌بدوالفتاحی ئه‌لقازی له هونراوه‌ی(الجامع)ی

قیرائاتی پێشه‌وا نافع ده‌فه‌رموێت:

111: وَنَافِــعٌ بِقَصْرِ مَــالِكِ تَــلاَ وَمِيمُ جَمْعٍ سَكِّنَنَّ أوْ صِلاَ

112: قَبْلَ مُحَرَّكٍ لِقَالُـــــونَ فَعِ صِلْهَا لِوَرْشٍ قَبْلَ هَمْزِ الْقَطْعِ

❖ سودی ژماره(1)

له‌بابه‌تی درێژكردنه‌وه‌و كورتكردنه‌وه(المد والقصر) باسمان كرد كه قالون دوو خوێندنه‌وه‌ی هه‌یه له درێژكردنه‌وه‌ی نه‌لكاو(المدالمنفصل)، ئه‌ویش بریتین له درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله و چوار جووله ، لێره‌دا باسی ئه‌وه‌مان كرد كه قالون دوو خوێندنه‌وه‌ی هه‌یه بۆ پیتی(م)ی كۆ، ئه‌وانیش زه‌نه‌داركردن و لكاو(صیله).

ئه‌گه‌ر درێژكردنه‌وه‌ی نه‌لكاو(جائز المنفصل) كۆبویه‌وه له‌گه‌ڵ پیتی(م)ی كۆ له‌یه‌ك شوێن و له‌یه‌ك ئایه‌تدا ئه‌وه چوار خوێندنه‌وه دروست ده‌بێت، جیاوازیش نیه درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو پێش بكه‌وێت له‌سه‌ر پیتی(م)ی كۆ یان پێش نه‌كه‌وێت.

بۆ نمونه: ئه‌گه‌ر درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو(المد الجائز المنفصل) پێش بكه‌وێت له‌سه‌ر پیتی(م)ی كۆ، ئه‌گه‌ر خوێنه‌ر به دوو جووله درێژكردنه‌وه‌ی نه‌لكاوی خوێنده‌وه ئه‌وه پیتی(م)ی كۆ زه‌نه‌دار ده‌كات دواتر ده‌یكاته لكاو(صیله)، وئه‌گه‌ر به چوار جووله

درێژكردنه‌وه‌ی نه‌لكاوی خوێنده‌وه ئه‌وه پیتی(م)ی كۆ زه‌نه‌دار ده‌كات دواتر ده‌یكاته لكاو(صیله))، وه‌ك:

﴿ وَٱلَّذِينَ يُؤۡمِنُونَ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيۡكَ وَمَآ أُنزِلَ مِن قَبۡلِكَ وَبِٱلۡأٓخِرَةِ هُمُۥ يُوقِنُونَ ﴾ **[به‌قه‌ره‌:4]**.

پێش خستنی درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو له‌سه‌ر پیتی(م)ی كۆ

(تقدم المد الجائز المنفصل على ميم الجمع)

وه‌ك: ﴿ إِنَّ ٱلَّذِينَ تَوَفَّىٰهُمُ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ ظَالِمِيٓ أَنفُسِهِمُۥ قَالُواْ فِيمَ كُنتُمُۥۖ قَالُواْ كُنَّا مُسۡتَضۡعَفِينَ فِي ٱلۡأَرۡضِۚ ﴾،[نیساء:97].

	ظَالِمِيٓ	أَنفُسِهِمُۥ	كُنتُمُۥۖ
خوێندنه‌وه دروسته‌كان	**درێژكردنه‌وه‌ی دروستی**	**پیتی(م)ی كۆ**	**پیتی(م)ی كۆ دروسته‌كان نه‌لكاو**
1	**درێژكردنه‌وه دوو جووله**	**نه‌لكاو**(أَنفُسِهِمۡ)	**نه‌لكاو**(كُنتُم)
2	**درێژكردنه‌وه دوو جووله**	**لكاو**(أَنفُسِهِمو)	**لكاو**(كُنتُمو)
3	**درێژكردنه‌وه چوار جووله**	**نه‌لكاو**(أَنفُسِهِم)	**نه‌لكاو**(كُنتُم)
4	**درێژكردنه‌وه چوار جووله**	**لكاو**(أَنفُسِهِمو)	**لكاو**(كُنتُمو)

به‌ڵام ئه‌گه‌ر پیتی(م)ی كۆ پێش كه‌وت له‌سه‌ر درێژ كردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو، ئه‌گه‌ر خوێنه‌ر پیتی(م)ی كۆی زه‌نه‌دار كرد، ئه‌وكات دوو جووله درێژكردنه‌وه‌ی بۆ هه‌یه له درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو دواتر درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله ، ئه‌گه‌ر پیتی(م)ی كۆی لكاند، ئه‌وكات بۆی هه‌یه دوو جووله درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو پاشان چوار جووله ، هه‌ر وه‌ك له ﴿ خَتَمَ ٱللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمُۥ وَعَلَىٰ سَمۡعِهِمُۥۖ وَعَلَىٰٓ أَبۡصَٰرِهِمُۥ غِشَٰوَةٞۖ وَلَهُمُۥ عَذَابٌ عَظِيمٞ ﴾،[**به‌قه‌ره‌**:7] و ﴿ لَّيۡسَ بِأَمَانِيِّكُمُۥ وَلَآ أَمَانِيِّ أَهۡلِ ٱلۡكِتَٰبِۗ ﴾ ،[نیساء:123].

پێش خستنی پیتی(م)ی كۆ له‌سه‌ر درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو

(تقدم میم الجمع علی المد الجائز المنفصل)

وه‌ك: ﴿ فَٱحۡكُم بَيۡنَهُمُو بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُۖ ﴾،[مائیده:48].

	بَيۡنَهُمُو	بِمَآ
خوێندنه‌وه دروسته‌كان	پیتی(م)ی كۆ	درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو
1	نه‌لكاو(بَيۡنَهُم)	درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله
2	لكاو(بَيۡنَهُمو)	درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله
3	نه‌لكاو(بَيۡنَهُم)	درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله
4	لكاو(بَيۡنَهُمو)	درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله

❖ سودی ژماره(2)

ئه‌گه‌ر له ئایه‌تێك پیتی(م) هه‌مزه‌ی بچڕاوی زه‌نه‌داری له دواداهاتبێت(همزة القطع) قالون سیٚ شێوه خوێندنه‌وه‌ی هه‌یه، جیاوازیشی نیه ئایه پیتی(م)ی كۆ ئه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی پچڕاوی به‌دواداهاتووه پێش بكه‌وێت له‌سه‌ر پیتی(م)ی تر یان پێش نه‌كه‌وێت.

نمونه: ئه‌گه‌ر پیتی(م)ی كۆ هه‌مزه‌ی بچڕاوی به‌دوادا هات وپێش كه‌وت له‌سه‌ر پیتی(م)ی كۆییێكی تر، ئه‌گه‌ر پیتی(م)ی كۆی یه‌كه‌م كرابه زه‌نه‌دارو ئه‌وه‌ی دووه‌میش ده‌بێته زه‌نه‌دار، دواتر هه‌ردوو پیته میمه‌كه بكاته لكاو(صیله)–یه‌كه‌م و دووه‌م–له‌گه‌ڵ درێژكردنه‌وه‌ی به دوو جووله، خوێندنه‌وه‌ی سێیه‌م لكاندنی پیتی(م)ی كۆ كه هه‌مزه‌ی پچڕاوی به‌دواداهاتووه، ودرێژكردنه‌وه‌ی به چوار جووله و لكاندنی پیتی(م)ی كۆی دووه‌م و درێژكردنه‌وه‌ی به دوو جووله ،

وه‌ك:﴿قُلْ هَاتُواْ بُرْهَٰنَكُمْ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴾ [**به‌قه‌ره**:111].

﴿ وَأَن تَصُومُواْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴾،[**به‌قه‌ره**:184].

﴿ كَانُواْ لَهُمْ أَعْدَآءً وَكَانُواْ بِعِبَادَتِهِمْ كَٰفِرِينَ ﴾،[**ئه‌حقاف**:6].

﴿ هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ إِذْ أَنشَأَكُم مِّنَ ٱلْأَرْضِ ﴾،[**نه‌جم**:32].

پێش خستنی(م)ی كۆ كه‌ هه‌مزه‌ی پچڕاوی له‌دوادێت له‌سه‌ر(م)ی كۆیێكی تر
(تقدم ميم الجمع التي بعدها همزة قطع على ميم الجمع الاخرى)

وه‌ك: ﴿ بَلِ ٱللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَىٰكُمْ لِلْإِيمَٰنِ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴾ [**حوجوڕات**:17].

	عَلَيْكُمْ	هَدَىٰكُمْ	كُنتُمْ
خوێندنه‌وه‌ دروسته‌كان	**(م)ی كۆ هه‌مزه‌ی له‌دوایه**	**(م)ی كۆ**	**(م)ی كۆ**
1	**نه‌لكاو**(عَلَيْكُم)	**نه‌لكاو**(هَدَىٰكُم)	**نه‌لكاو**(كُنتُم)
2	**درێژكردنه‌وه‌ دوو جووله‌** (عَلَيْكُمو)	**لكاو**(هَدَىٰكُمو)	**لكاو**(كُنتُمو)
3	**درێژكردنه‌وه‌ چوار جووله‌** (عَلَيْكُمو)	**لكاو**(هَدَىٰكُمو)	**لكاو**(كُنتُمو)

ئه‌گه‌ر پیتی(م)ی كۆ هه‌مزه‌ی پچڕاوی له‌دوادا نه‌بوو به‌ڵام پێش كه‌وت له‌سه‌ر ئه‌و پیته‌ میمه‌ی هه‌مزه‌ی پچڕاوی له‌دوادا هاتبوو، ئه‌وه‌ هه‌مان بڕیاری نمونه‌ی پێشوی بۆ هه‌یه‌، كه‌ بریتی بوو له‌وه‌ی ئه‌گه‌ر پیتی(م)ی كۆی یه‌كه‌م زه‌نه‌داركرا بۆی هه‌یه‌ ئه‌وه‌ی دووه‌میش بكاته‌ زه‌نه‌دار، دواتر هه‌ردوو پیته‌ میمه‌كه‌ بكاته‌ لكاو-یه‌كه‌م و دووه‌م-

له‌گه‌ڵ درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله ، خوێندنه‌وه‌ی سێیه‌م لكاندنی پیتی(م)ی كۆ كه هه‌مزه‌ی پچڕاوی به‌دواداهاتووه ودرێژكردنه‌وه‌ی به چوار جووله ، وه‌ك:

﴿ فَلَمَّا جَآءَهُمُۥ نَذِيرٞ مَّا زَادَهُمُوٓ إِلَّا نُفُورًا ﴾،[فاطر:42].

﴿ جَعَلَ لَكُمُۥ مِنۡ أَنفُسِكُمُوٓ أَزۡوَٰجٗا ﴾،[**شورا**:11].

﴿وَذَٰلِكُمُۥ ظَنُّكُمُ ٱلَّذِي ظَنَنتُمُۥ بِرَبِّكُمُوٓ أَرۡدَىٰكُمُۥ فَأَصۡبَحۡتُمُۥ مِّنَ ٱلۡخَٰسِرِينَ﴾

[**فوصیله‌ت**:23].

پێش خستنی(م)ی كۆ كه هه‌مزه‌ی پچڕاوی به‌دوادا نێت له‌سه‌ر(م)ی كۆیێكی تر كه هه‌مزه‌ی پچڕاوی به‌دوادا دێت

(تقدم ميم الجمع التي ليس بعدها همزة قطع على ميم الجمع التي بعدها همزة قطع)

وه‌ك: ﴿ قُلِ ٱللَّهُ يُحۡيِيكُمُۥ ثُمَّ يُمِيتُكُمُۥ ثُمَّ يَجۡمَعُكُمُوٓ إِلَىٰ يَوۡمِ ٱلۡقِيَٰمَةِ ﴾[**جاسیه**:26].

	يُحۡيِيكُمُۥ	يُمِيتُكُمُۥ	يَجۡمَعُكُمُوٓ إِلَىٰ
خوێندنه‌وه دروسته‌كان	**(م)ی كۆ**	**(م)ی كۆ**	**(م)ی كۆ**
1	**نه‌لكاو**(يُحۡيِيكُم)	**نه‌لكاو**(يُمِيتُكُم)	**نه‌لكاو**(يَجۡمَعُكُم إِلَىٰ)
2	**لكاوو درێژكردنه‌وه دوو جووله** (يُحۡيِيكُمو)	**لكاوو درێژكردنه‌وه دوو جووله** (يُمِيتُكُمو)	**لكاوو درێژكردنه‌وه دوو جووله** (يَجۡمَعُكُمو إِلَىٰ)
3	**لكاوو درێژكردنه‌وه دوو جووله** (يُحۡيِيكُمو)	**لكاوو درێژكردنه‌وه دوو جووله** (يُمِيتُكُمو)	**لكاوو درێژكردنه‌وه چوارجووله** (يَجۡمَعُكُمو إِلَىٰ)

❖ **سودی ژماره(3)**

ئه‌گه‌ر كۆبویه‌وه له ئایه‌تێكی قورئانی پیرۆز پیتی(م)ی كۆ هه‌مزه‌ی پچڕاوی جووله داری به‌دواداهاتبوو، له‌گه‌ڵ درێژكردنه‌وه‌یه‌كی پچڕاو به ته‌نها، ئه‌وه قالون چوار خوێندنه‌وه‌ی بۆ ئه‌م شێوه‌یه هه‌یه، جیاوازیش نیه ئایه پیته(م)ی كۆیه‌كه كه هه‌مزه‌ی پچڕاوی به‌دوادا هاتووه پێش بكه‌وێت له‌سه‌ر درێژكردنه‌وه‌ی دروستی پچڕاو یان دوا بكه‌وێت.

نمونه: ئه‌گه‌ر پیتی (میمی) كۆ پێش هه‌مزه‌ی پچڕاوی جووله دار كه‌وت و دوای ئه‌و درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو هاتبوو، ئه‌گه‌ر زه‌نه‌داركرا پیتی(م)ی كۆ، ئه‌وه ده‌تواندرێت درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله‌ی دروستی نه‌لكاو ئه‌نجام بدرێت، پاشان درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله ی نه‌لكاو.

خوێندنه‌وه‌ی سێیه‌م: لكاندنی پیتی(م)ی كۆ به درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله له‌گه‌ڵ درێژكردنه‌وه‌ی دروستی پچڕاو، دواتر لكاندنی ئه‌و پیته میمه كۆیه‌ی كه هه‌مزه‌ی پچڕاوی به‌دوادا هاتووه چوار جووله درێژ بكرێته‌وه له‌گه‌ڵ دوو جووله ی پچڕاو، وه‌ك:

﴿ وَمَا نَقَمُواْ مِنۡهُمُۥٓ إِلَّآ أَن يُؤۡمِنُواْ بِٱللَّهِ ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡحَمِيدِ ﴾[**بروج**:8].

﴿ وَلَوۡ أَنَّهُمُۥٓ إِذ ظَّلَمُوٓاْ أَنفُسَهُمُۥ جَآءُوكَ فَٱسۡتَغۡفَرُواْ ٱللَّهَ ﴾[نيساء:64].

﴿لَهَمَّت طَّآئِفَةٞ مِّنۡهُمُۥٓ أَن يُضِلُّوكَ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّآ أَنفُسَهُمُۥۖ﴾[نيساء:113].

پێش خستنی(م)ی كۆ كه هه‌مزه‌ی پچڕاوی به دوادا دێت له‌سه‌ر درێژكردنه‌وه‌ی دروستی پچڕاو
(تقدم ميم الجمع التي بعدها همزة قطع على المد الجائز المنفصل)

وه‌ك: ﴿ لَن يَضُرُّوكُمُۥٓ إِلَّآ أَذٗىۖ ﴾،[ال عيمران:111].

	يَضُرُّوكُمُۥٓ	إِلَّآ
خوێندنه‌وه دروسته‌كان	(م)ی كۆ به‌دوایداهاتووه هه‌مزه‌ی پچراو	درێژكردنه‌وه‌ی پچراو هه‌مزه‌ی پچراو
1	نه‌لكاو	درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله
2	نه‌لكاو	درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله
3	لكاودرێژكردنه‌وه‌دووجووله	درێژكردنه‌وه‌دووجووله
4	لكاودرێژكردنه‌وه‌چوارجووله	درێژكردنه‌وه‌چوارجووله

ئه‌گه‌ر درێژكردنه‌وه‌ی دروستی پچڕاو پێش كه‌وت له‌سه‌ر پیته میمێكی كۆ كه هه‌مزه‌ی پچڕاوی جووله داری به‌دوادا هاتووه، خوێنه‌ر بۆی هه‌یه درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله ی دروستی پچڕاو ئه‌نجام بدات، له‌گه‌ڵ زه‌نه‌داركردنی پیتی(م)ی كۆ، پاشان لكاندن بكات بۆ پیتی(م)ی كۆو دوو جووله ش درێژی بكاته‌وه.

خوێندنه‌وه‌ی سێیه‌م: درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله و نه‌لكاندنی له‌گه‌ڵ زه‌نه‌داركردنی پیتی(م)ی كۆ، دواتر لكاندنی پیتی(م)ی كۆ به ئه‌ندازه‌ی چوار جووله ، وه‌ك:
﴿ ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَۚ لَيَجۡمَعَنَّكُمُۥٓ إِلَىٰ يَوۡمِ ٱلۡقِيَٰمَةِ لَا رَيۡبَ فِيهِۗ ﴾،[نيساء:87].

پێش خستنی درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو له‌سه‌ر(م)ی كۆ كه‌ هه‌مزه‌ی پچڕاوی به‌دوادا دێت
(تقدم المد الجائز المنفصل على ميم الجمع التي بعدها همزة قطع)

وه‌ك: ﴿ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا يَحِلُّ لَكُمُۥٓ أَن تَرِثُواْ ٱلنِّسَآءَ كَرۡهٗاۖ ﴾،[نیساء:19].

	يَـٰٓأَيُّهَا	لَكُمُۥٓ
خوێندنه‌وه دروسته‌كان	درێژكردنه‌وه‌ی نه‌لكاو	م)ی كۆ به‌دوایداهاتووهه‌مزه‌ی پچڕاوی نه‌لكاو
1	درێژكردنه‌وه‌دووجووله	نی یه
2	درێژكردنه‌وه‌دووجووله	لكاندن به‌ درێژكردنه‌وه‌ی دووجووله
3	درێژكردنه‌وه‌چوارجووله	نی یه
4	درێژكردنه‌وه‌چوارجووله	لكاندن به‌ درێژكردنه‌وه‌ی چوارجووله

ڕاهێنانی ژماره(1)

به‌ گریمانه‌ له‌سه‌ر خوێندنه‌وه‌ی ئه‌م ئایه‌ته‌ به‌یه‌ك هه‌ناسه‌، به‌ چه‌ند ڕوو (وجه) ده‌خوێندرێته‌وه‌ له‌لای پێشه‌وا قالون به‌پێی یاسای گشتی به‌كارهاتوو له‌ ده‌رچوون له‌ زانستی قیرائاتدا،﴿ إِلَّا عَلَىٰٓ أَزۡوَٰجِهِمۡ أَوۡ مَا مَلَكَتۡ أَيۡمَـٰنُهُمۡ فَإِنَّهُمۡ غَيۡرُ مَلُومِينَ ﴾، [مه‌عارج :30].

به‌گریمانه‌ له‌سه‌ر خوێندنه‌وه‌ی ئه‌م ئایه‌ته‌ به‌ یه‌ك هه‌ناسه‌، به‌ چه‌ند ڕوو ده‌خوێندرێته‌وه‌ له‌لای پێشه‌وا قالون به‌پێی یاسای گشتی به‌كارهاتوو له‌ ده‌رچوون له‌ زانستی قیرائاتدا،﴿إِلَّا عَلَىٰٓ أَزۡوَٰجِهِمۡ أَوۡ مَا مَلَكَتۡ أَيۡمَـٰنُهُمۡ فَإِنَّهُمۡ غَيۡرُ مَلُومِينَ﴾ [مه‌عارج:30].

	عَلَىٓ	أَزْوَٰجِهِمُۥٓ	أَيْمَٰنُهُمُۥ فَإِنَّهُمُۥ
خوێندنەوە دروستەكان	درێژكردنەوەی نەلكاو	(م)ی كۆ پێش هەمزەی پچڕاو	(م)ی كۆ
1	درێژكردنەوەدووجووله	نەلكاو	نەلكاو
2	درێژكردنەوەدووجووله	صیلەودووجووله	صیلەودووجووله
3	درێژكردنەوەچوارجووله	نەلكاو	نەلكاو
4	درێژكردنەوەچوارجووله	صیلەوچوارجووله	صیلەودووجووله

ڕاهێنانی ژمارە(2)

بە گریمانە لەسەر خوێندنەوەی ئەم ئایەتە لەسەر یەك پشوو، ئەم ئایەتە بە دەرچوو ئەژمار دەكرێت لەلای پێشەوا قالون بەپێی یاسای گشتی بەكارهاتوو لە دەرچوون لە زانستی قیرائاتدا،

﴿إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَن تُغْنِيَ عَنْهُمُۥٓ أَمْوَٰلُهُمُۥ وَلَآ أَوْلَٰدُهُمُۥ مِنَ ٱللَّهِ شَيْـًٔاۖ﴾ [**ئالی عیمڕان**:10].

	عَنْهُمُۥٓ	أَمْوَٰلُهُمُۥ	وَلَآ	أَوْلَٰدُهُمُۥ
خوێندنەوە دروستەكان	(م)ی كۆپێش هەمزەی پچڕاو	(م)ی كۆ	درێژكردنەوەی پچڕاو	(م)ی كۆ
1	نەلكاو	نەلكاو	دووجووله	نەلكاو
2	نەلكاو	نەلكاو	چوارجووله	نەلكاو
3	لكاودووجووله	لكاودووجووله	نەلكاو	لكاودووجووله
4	لكاوچوارجووله	لكاودووجووله	لكاودووجووله	لكاوچوارجووله

بابه‌تی(هائی) كینایه

ناونانی به هائی كینایه له‌وه هاتووه چونكه به‌كاردێت بۆ كه‌سی سێ یه‌می تاكی نێر(له زمانی عه‌ڕه‌بی)، وپێشی ده‌گوترێت هائی(الضمير) ڕاناو له زاراوه‌ی قورڕائه‌كان ناسراوه به‌هائی زائیده كه بۆ كه‌سی سێ یه‌می تاكی نێر به‌كاردێت.

كه ده‌ڵێن هائی زائیده واته هائی بنچینه له ووشه ناگرێته‌وه وه‌ك:

﴿لَئِن لَّمۡ تَنتَهِ يَٰنُوحُ﴾،[شوعه‌را:116].

كه گوتمان واتای كه‌سی سێ یه‌می تاكی نێر ده‌دات، ئه‌وه ناگرێته‌وه هائێك بۆ تاكی مێ، وه‌ك: ﴿ إِلَيۡهَا ﴾. ئه‌وه‌ش ناگرێته‌وه كه بۆ دووانه (موثه‌ننا) وه‌ك: ﴿عَلَيۡهِمَا ﴾. یان ئه‌وه‌ی بۆ كۆ به‌كارهاتووه وه‌ك: [إِلَيۡهِمُۥ ، إِلَيۡهِنَّ].

هائی كینایه به‌ناو(اسم) ده‌لكێت، وه‌ك: ﴿ أَجَلِهِۦ ﴾، وبه كاریش(فعل) ده‌لكێت، وه‌ك: ﴿ يُعَلِّمُهُۥ ﴾. وبه پیتیش ده‌لكێت، وه‌ك: ﴿ إِلَيۡهِۦ ﴾.

هائی كینایه له بنچینه‌دا ضه‌ممه‌داره، وه‌ك: ﴿ لَهُۥ ﴾.

هائی كینایه كه‌سره‌دار ده‌بێت، ئه‌گه‌ر كه‌سره‌ی له پێشدا هاتبوو.

هائی كینایه كه‌سره‌دار ده‌بێت، ئه‌گه‌ر پیتی(ی)ی له پێشدا هاتبوو.

جگه له‌م دوو شوێنه هائی كینایه ضه‌ممه‌داره، ده‌بێت له‌به‌ر كاركردن به بنچینه‌ی خۆی، وه‌ك له گێڕانه‌وه‌و ڕیوایه‌تی حه‌فصدا هاتووه له﴿وَمَآ أَنسَىٰنِيهُ إِلَّا ٱلشَّيۡطَٰنُ ﴾ [كه‌هف:63]و﴿ بِمَا عَٰهَدَ عَلَيۡهُ الله ﴾[فه‌تح:10].

پێشه‌وا حه‌مزه سوڕه‌تی طه‌، ئایه‌تی10و سوڕه‌تی قه‌صه‌ص، ئایه‌تی29ی به‌م شێوه‌یه خوێندۆته‌وه: ﴿ لِأَهۡلِهُ ٱمۡكُثُوٓاْ ﴾.

حاله‌ته‌كانی هائی كینایه

هائی كینایه له قورئانی پیرۆزدا چوار باری هه‌یه، ئه‌وانیش بریتین له:

1- **بكه‌وێته نێوان دوو زه‌نه‌دار، واتا پێش و پاشی ساكین بێت، وه‌ك:** { فِيهِ ٱلْقُرْءَانُ ، وَءَاتَيْنَٰهُ ٱلْإِنجِيلَ ، ءَاتَىٰهُ ٱللَّهُ ٱلْمُلْكَ }.

2- **پێشی حه‌ره‌كه‌دار بێت و پاشی سكون بێت، وه‌ك:** { قَوْلُهُ ٱلْحَقُّ، لَهُ ٱلْمُلْكُ وَلَهُ ٱلْحَمْدُ ، رَبِّهِ ٱلْأَعْلَىٰ }.

قاریئه‌كان یه‌ك ده‌نگن له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی كه نابێت له‌و دوو باره‌دا هائی كینایه به صیله بخوێندرێته‌وه تا دوو ساكین به‌یه‌كه‌وه كۆنه‌بنه‌وه[1].

پێش هائه‌كه زه‌نه‌دار بێت و پاشی حه‌ره‌كه‌دار، وه‌ك: { وَشَرَوْهُ بِثَمَنٍ۞ خُذُوهُ فَٱعْتِلُوهُ إِلَىٰ سَوَآءِ ٱلْجَحِيمِ، مَا عَقَلُوهُ وَهُمُو }.

كۆ ده‌نگی زانایان له‌سه‌ر ئه‌وه‌یه كه له‌م شوێنانه‌دا هائی كینایه به صیله ناخوێندرێته‌وه، ته‌نها هه‌ندێكیان نه‌بێ كه له هه‌ندێ باردا به صیله ده‌خوێندرێته‌وه، ئه‌وه نه‌بێت به‌شێكیان جیایان كردۆته‌وه،(واتا له هه‌ندێ كاتدا لكاوی ده‌كه‌ن) به‌لاَم پێشه‌وا ئیبن كه‌ثیر له‌م باره‌دا به صیله ده‌خوێنێته‌وه‌و دواتریش باسی ده‌كه‌ین و ئاگادار ده‌بین له‌سه‌ری.

بكه‌وێته نێوان دوو جووله، وه‌ك: ﴿ فَأَخْرَجَ بِهِۦ مِنَ ٱلثَّمَرَٰتِ ﴾.

له‌م باره‌دا هه‌مووو قاریئه‌كان پیتی(ه) یان لكاندووه به پیتی(و)ی گوتراو(لفظي) ئه‌گه‌ر ضه‌ممه‌دار بوو، ولكاندویانه به پیتی(ی) ئه‌گه‌ر كه‌سره‌دار بوو، ته‌نها له هه‌ندێ باری تایبه‌ت نه‌بێت.

---

[1] ته‌نها شوێنێك نه‌بێت، به‌ززی خوێندویه‌تیه‌وه له ئیبن كثیر كه هائی كینایه‌ی به پیتی(و)ی لكاندووه‌و پیتی(ت)ی دوای هائه‌كه‌شی شه‌دده‌دار كردووه، وه‌ك: (تَلَهَّىٰ)، له ﴿فَأَنتَ عَنْهُۥ تَّلَهَّىٰ ﴾ **[ئه‌علی:10]**

حوکمی هائی کینایه لای پێشەوا قالون

جیاوازی نێوان قالون و حەفص دەربارەی هائی کینایه بەم شێوەیەی خوارەوە پوخت دەکرێت:

أ- قالون پیتی(ه)ی کینایەی کەسرەدار کردووەو بەبێ صیله خوێندوّتەوە لە نۆ وشەدا ئەوانیش:

1.﴿ يُؤَدِّهِۦٓ إِلَيۡكَ ﴾،[**ئالی عیمران**:75]. **بەم شێوەیە:** ﴿ يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ ﴾.

2. ﴿نُؤۡتِهِۦ مِنۡهَا﴾[**ئالی عیمران**:145

]**و**﴿ نُؤۡتِهِۦ مِنۡهَا ﴾[**شورا**:20] **بەم شێوەیە**:﴿نُؤْتِهِ مِنْهَا﴾.

3. ﴿ نُوَلِّهِۦ مَا تَوَلَّىٰ ﴾،[نیساء:115]. **بەم شێوەیە:** ﴿ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ ﴾.

4. ﴿ وَنُصۡلِهِۦ جَهَنَّمَۖ ﴾،[نیساء:115]. **بەم شێوەیە:** ﴿ وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ ﴾.

5. ﴿ وَيَخۡلُدۡ فِيهِۦ مُهَانًا ﴾،[**فورقان**:69]. **بەم شێوەیە:** ﴿وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا﴾.

6. ﴿ أَرۡجِهۡ وَأَخَاهُ ﴾،[**ئەعراف**:111].**و**﴿ أَرْجِهِ وَأَخَاهُ ﴾،[**شوعرا**:36].

7. ﴿فَأَلۡقِهۡ إِلَيۡهِمۡ﴾،[**نەمل**:28]. **بەم شێوەیە:** ﴿فَأَلْقِهِ إِلَيْهِمُو﴾.

8. ﴿وَمَا أَنْسَانِيهُ إِلَّا الشَّيْطَانُ﴾،[**کەهف**:63]. **بەم شێوەیە:** ﴿وَمَآ أَنسَىٰنِيهِ إِلَّا ٱلشَّيۡطَٰنُ﴾.

9. ﴿ وَمَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهُ اللَّهَ ﴾،[**فه‌تح**:10]. **به‌م شێوه‌یه:** ﴿ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِمَا عَـٰهَدَ عَلَيْهِ ٱللَّهَ ﴾. **لاوازكردنی پیتی(ل) ده‌رده‌كه‌وێت له گوتراوی وشه‌ی(الله)، چونكه زه‌نه‌ی له‌پێشدا هاتووه.**

ب- قالون پیتی(ه)ی كینایه‌ی كه‌سره‌دار كردووه‌و به صیله خوێندۆته‌وه به پیتی(ی)ی گوتراو له چوار شوێندا به‌م شێوه‌یه:

1. ﴿ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ ﴾،[**مائیده**:67]. **به‌م شێوه‌یه:** ﴿ رِسَالَـٰتِهِۦ ﴾[1].
2. ﴿ اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ ﴾،[**ئه‌نعام**:124]. **به‌م شێوه‌یه:**﴿ رِسَالَـٰتِهِۦ ﴾[2].
3. ﴿ أَدْنَى مِنْ ثُلُثَيِ اللَّيْلِ وَنِصْفَهُ ﴾،[**موززه‌میل**:20]. **به‌م شێوه‌یه:**﴿ وَنِصْفِهِۦ ﴾[3].

---

[1] **قالون ئه‌م شوێنه به كۆ ده‌خوێنێته‌وه، واتا كه‌سره‌داركردنی پیتی(ت) و پیتی(ه)و زیادكردنی ئه‌لیف له‌دوای پیتی(ل) له ئه‌نجامدا ده‌بێته كه‌سره‌داركردنی پیتی(ه)ی كینایه به هۆی كه‌سره‌ی پیتی(ت).**

[2] **قالون ئه‌م شوێنه به كۆ ده‌خوێنێته‌وه، واتا كه‌سره‌داركردنی پیتی(ت) و پیتی(ه)و زیادكردنی ئه‌لیف له‌دوای پیتی(ل) له ئه‌نجامدا ده‌بێته كه‌سره‌داركردنی پیتی(ه)ی كینایه به هۆی كه‌سره‌ی پیتی(ت).**

[3] **قالون ئه‌م شوێنه به كه‌سره‌داركردنی پیتی(ف)و پیتی(ه) ده‌خوێنێته‌وه، له ئه‌نجامدا ده‌بێته كه‌سره‌داركردنی پیتی(ه)ی كینایه به هۆی كه‌سره‌ی پیتی(ف).**

ت- قالون پیتی(هـ)ی كینایه‌ی ضـه‌ممه‌دار كردووه‌و به صیله خوێندۆته‌وه به پیتی(و)ی گوتراو له سێ شوێندا به‌م شێوه‌یه:

1. ﴿ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ ﴾،[**طه‌لاق**:3]. **به‌م شێوه‌یه:** ﴿ بَلِغٌ أَمْرَهُۥ ﴾[1].
2. ﴿ وَقِيلِهِ يَا رَبِّ ﴾،[**زوخروف**:88]. **به‌م شێوه‌یه:** ﴿ وَقِيلَهُۥ ﴾[2].
3. ﴿ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴾،[**صه‌ف**:8]. **به‌م شێوه‌یه:**﴿ مُتِمُّ نُورَهُۥ ﴾[3].

ث- قالون ده‌خوێنێته‌وه به گۆڕینی پیتی(هـ)ی كینایه به پیتی(ت)ی نه‌صبه‌ی به‌كارهاتوو بۆ مێ له ﴿كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا﴾[**ئیسرِاء**:38]. **به‌م شێوه‌یه:**﴿سَيِّئَةً﴾[4].

ج- قالون به‌یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانی پیتی(هـ)ی كینایه به صیله ده‌خوێنێته‌وه، خوێندنه‌وه‌ی تری درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله یه له پیتی(هـ) واتا بێ صیله، كه‌واته قالون به دوو شێوه ده‌خوێنێته‌وه، یه‌كه‌میان به صیله‌یه وه‌ك –حه‌فص– دووه‌میان كه‌سره‌داركردنی پیتی(هـ) به بێ صیله، وه‌ك: ﴿ وَمَن يَأْتِهِ مُؤْمِنًا ﴾،[طه:75]. **به‌م شێوه‌یه:** ﴿يَأْتِهِۦ ؛ يَأْتِهِ ﴾.

---

[1] **قالون ئه‌م شوێنه به ته‌نوینی پیتی(غ)وفه‌تحه‌داركردنی پیتی(ر) ده‌خوێنێته‌وه، له ئه‌نجامدا ده‌بێته ضـه‌ممه‌داركردنی پیتی(هـ)ی كینایه به هۆی فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ر).**

[2] **قالون ئه‌م شوێنه به فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ل) ده‌خوێنێته‌وه، له ئه‌نجامدا ده‌بێته ضـه‌ممه‌داركردنی پیتی(هـ)ی كینایه به هۆی فه‌تحه‌ی پیتی(ل).**

[3] **قالون ئه‌م شوێنه به ته‌نوینی ضـه‌ممه له پیتی(م)و فه‌تحه‌داركردنی پیت (ر) ده‌خوێنێته‌وه، له ئه‌نجامدا ده‌بێته ضـه‌ممه‌داركردنی پیتی(هـ)ی كینایه به هۆی فه‌تحه‌ی پیتی(ر)و قه‌ڵه‌وكردن و تێكهه‌ڵكێشانیش ده‌رده‌كه‌وێت.**

[4] **فه‌تحه‌داركردنی هه‌مزه ده‌رده‌كه‌وێت.**

تێبینی ژماره(1):

پێشەوا قالون هاوڕایە لەگەڵ پێشەوا حەفص لە كەسرەداركردنی پیتی(ه) بۆ صیلە، وەك: ﴿ وَيَتَّقْهِ فَأُولَٰٓئِكَ ﴾،[نور:52]. لەگەڵ تێبینی ئەوەی كە قالون بە كەسرەداركردنی پیتی(ق) دەخوێنێتەوە لەم شوێنەدا، وەك: ﴿ وَيَتَّقِهِ فَأُوْلَٰٓئِكَ ﴾.

تێبینی ژماره(2):

قالون هاوڕایە لەگەڵ پێشەوا حەفص لە ضەممەدار كردنی پیتی(ه)ی كینایە ضەممەدار بۆ صیلە لە ﴿ وَإِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ لَكُمْ ﴾،[زومەر:7] بەم شێوەیە: ﴿ وَإِن تَشْكُرُواْ يَرْضَهُ لَكُمْۗ ﴾.

شێخ عەبدولفتاحی ئەلقازی لە هونراوەی(الجامع)ی قیرائاتی پێشەوا نافع دەفەرموێت:

11: وَاقْصُرْ لِعِيسَى هَا يُؤَدِّهْ نُؤْتِهِ	نُصْلِهْ نُوَلِّهْ أَرْجِهِ فَأَلْقِهِ
12: وَيَتَّقْهُ وَصِلْ لَهُ أَوِ اقْصُرَا	هَا يَأْتِهِ وَهْوَ بِطهَ ذُكِرَا
13: وَصِلْ لِوَرْشٍ كُلَّ هَاءٍ ثَبَتَتْ	فِي هَذِهِ الأَلْفَاظِ حَيْثُ وَقَعَتْ
14: وَقَافُ يَتَّقِهْ لِنَافِعٍ كُسِرْ	وَالْهَاءُ فِي فِيهِ مُهَانًا قَدْ قُصِرْ
15: هَاءَ عَلَيْهِ اللهَ عَنْهُ فَاكْسِرَا	كَهَاءِ أَنْسَانِيهِ فَاحْفَظْ وَاذْكُرَا

باسی هائی جێناو

پێشه‌وا قالون جێناوی به‌كارهاتوو بۆ كه‌سی سێیه‌م زه‌نه‌داركردووه‌ له‌ (هُوَ ؛ هِىَ) **ئه‌گه‌ر بكه‌وێته‌ دوای پیتی**(و) **یان** (ف) **یان** (ل)**ی زیاده‌، وه‌ك:** { وَهْوَ، وَهْىَ، فَهْوَ، فَهْىَ، لَهْوَ، لَهْىَ }**[1].**

ده‌بێته‌ پاشكۆ بۆ گوتراوه‌كانی ڕابردوو، ئه‌گه‌ر بكه‌وێته‌ دوای(ثم) **ئه‌وه‌شیان نه‌هاتووه‌ ته‌نها له‌ یه‌ك شوێن نه‌بێت له‌ قورئانی پیرۆز وه‌ك:** ﴿ كَمَنْ مَتَّعْنَاهُ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴾،[**قه‌صه‌ص**:61]. **ئه‌م شوێنه‌ به‌ لكاوی خوێندراوته‌وه‌، به‌ زه‌نه‌داركردنی پیتی**(هـ) **وه‌ك ڕێسای خۆی له‌م باسه‌، ده‌رباره‌ی ده‌ست پێكردنی له‌سه‌ره‌تادا ده‌خوێنێته‌وه‌ به‌ ضه‌ممه‌ وه‌ك-حه‌فص-.**

---

[1]**نابێته‌ پاشكۆ بۆ ئه‌م بابه‌ته‌ ئایه‌تی** (يَشْتَرِى لَهْوَ ٱلْحَدِيثِ)[**لوقمان**:6]، **چونكه‌ ناوێكی دیاری ئاشكرایه‌ نه‌ك جێناو.**

باسی ئەحكامی نونی ساكینەو تەنوین

ئەم بابەتە بەگشتی یەكسانە لەگەڵ ئەحكامی پێشەوا حەفص تەنها لەم شوێنانەی خوارەوە نەبێت:

❖ پێشەوا قالون تێك هەڵكێشانی كردووە بۆ پیتی(ن) لەگەڵ پیتی(ر) لە ﴿وَقِيلَ مَنۜ رَاقٍ﴾ [قیامە:27]. بەم شێوەیەی خوێندۆتەوە: ﴿ وَقِيلَ مَن رَّاقٍ ﴾. چونكە بە (سەكت) ناخوێنێتەوە، ئەمەش پێچەوانەی پێشەوا حەفصە.

پێشەوا قالون هەندێ شوێنی خوێندۆتەوە بە زەنەداركردنی پیتی(ن) لە پاشان بۆی هەیە یان تێكهەڵكێشانی پیتە نونەكە بكات یان بیشارێتەوە(ئیخفاء)، ئەوەش بە پێی یاسای گشتی لە حوكمەكانی نونی ساكین و تەنوین، وئەوەی گرنگە لای ئێمە لەم بابەتەدا دە وشەیە بەم شێوەیە:

1. وشەی ﴿ يُنجِيكُمُ ﴾[ئەنعام:64].

2. وشەی ﴿ مُنَزَّلٌ ﴾[ئەنعام:114].

3. وشەی ﴿ وَإِن تَكُن ﴾[ئەنفال:65-66.].

4. وشەی ﴿ وَإِن كُلًّا ﴾،هود:[111](1).

5. وشەی ﴿ فَنُجِّيَ مَن نَّشَآءُ ﴾[یوسف:110](2).

---

(1)(وَإِنَّ) دەخوێندرێتەوە بە زەنەداركردنی پیتی(ن) و ئاسان خوێندنەوەی پیتی(م).

(2)(فَنُجِّيَ) دەخوێندرێتەوە بە ئاسانكردنی پیتی(ج) و زیاد كردنی پیتی(ن) ی ساكین لە پێشی و زەنەداركردنی پیتی(ی)

6. وشەی ﴿ وَٱلۡخَٰمِسَةُ أَنَّ لَعۡنَتَ ٱللَّهِ عَلَيۡهِ ﴾[نور:7][1].

7. وشەی ﴿ أَن تَكُونَ ﴾[ئەحزاب:36][2].

8. وشەی ﴿ وَمَن نُّعَمِّرۡهُ نُنَكِّسۡهُ فِي ٱلۡخَلۡقِۚ ﴾[یاسین:68][3].

9. وشەی ﴿ أَوَمَن يُنَشَّؤُاْ فِي ٱلۡحِلۡيَةِ ﴾[زوخروف:18][4].

10. وشەی ﴿ عِندَ ٱلرَّحۡمَٰنِ ﴾[زوخروف:19][5].

❖ **پێشەوا قالون هەندێ شوێنی بە تەنوین خوێندۆتەوە، پاشان بۆی هەیە یان تێکهەڵکێشانی تەنوین یان ئیقلاب یان ئیخفاء (شاردنەوە) دوای ئەو، بەپێی یاسا گشتیەکان لە ئەحکامی نونی ساکینەو تەنوین، ئەوەی لە نێوانیان دایە لەم بابەتەوە بەم شێوەیە:**

أ- **لە هەندێ شوێندا خوێندراوتەوە بە تێکهەڵکێشان، وژمارەیان دەیە کە ئەمانەن:**

1. ﴿ كَبِيرٗا يُسَبِّحُ ﴾[ئیسراء:43].

2. ﴿ جَعَلَهُۥ دَكَّآءَۖ وَكَانَ وَعۡدُ رَبِّي حَقّٗا ﴾[ئینسان:16][1].

---

[1](أَنَّ) دەخوێندرێتەوە بە زەنەدارکردنی پیتی(ن) و ضـەممەدارکردنی پیتی(ت) لە وشەی (لَعۡنَتَ).

[2](يَكُونَ) دەخوێندرێتەوە بە پیتی(ت) لەبری پیتی(ی)

[3](نُنَكِّسۡهُ) دەخوێندرێتەوە بە فەتحەدارکردنی پیتی(ن) ی یەکەم و زەنەدارکردنی پیتی(ن) ی دووەم و ضـەممەدارکردنی پیتی(ك) و ئاسان خوێندنەوەی.

[4](يُنَشَّؤُاْ) دەخوێندرێتەوە بە فەتحەدارکردنی پیتی(ی) و زەنەدارکردنی پیتی(ن) و ئاسان خوێندنەوەی پیتی(ش)

[5](عِندَ) دەخوێندرێتەوە بە زەنەدارکردنی پیتی(ن) لەبری پیتی(ب) و لابردنی ئەلیف و فەتحەدارکردنی پیتی(د)

3. ﴿ إِدًّا ۝٨٩ يَكَادُ ﴾[**مەریەم**:90].

4. ﴿ وَثَمُودَا وَأَصْحَٰبَ ﴾[**فورقان**:38].

5. ﴿ وَثَمُودَا وَقَد ﴾[**عەنکەبووت**:38].

6. ﴿ عَادًا الْأُولَىٰ ﴾[**نەجم**:50][2].

7. ﴿ مُتِمُّ نُورِهِ ﴾[**صەف**:8][3].

8. ﴿ أَنْصَارُ اللَّهِ ﴾[**صەف**:14].

9. ﴿ سَلَاسِلَ وَأَغْلَالًا ﴾[**ئینسان**:4].

10. ﴿ قَوَارِيرَ مِنْ ﴾[**ئینسان**:16].

---

[1](دَكَّآءَ) دەخوێندرێتەوە بە تەنوینی فەتح لە پیتی(ك) و لابردنی هەمزە، درێژکردنەوەی لەبری لەباری وەستاندا دەردەکەوێت.

[2]قسە لەسەر ئەم بابەتە دەکرێت بە درێژی و شی دەکرێتەوە لە (باسی گواستنەوەی جوڵەی هەمزە بۆ ئەو زەنەی دەکەوێتە پێش خۆی)

[3]وشەی (نورە) خوێندراوتەوە بە فەتحەدارکردنی پیتی(ر)و ضـەممەدارکردنی پیتی(ھ)و لکاندنی پیتی(و)ی گوتراو و قەڵەوکردنی پیتی(ر).

ب- له هەندێ شوێندا بە شاردنەوە(ئیخفاء) خوێندراوەتەوە، ژمارەیان هەشتە بەم شێوەیەی خوارەوە:

1. ﴿ سُجَّدًا تُّغْفَرْ لَكُمْ ﴾،[**ئەعراف**:161][1].

2. ﴿ جَعَلَا لَهُۥ شِرْكًا فِيمَآ ءَاتَىٰهُمَا ﴾[**ئەعراف**:191][2].

3. ﴿ وَأَنَّ ٱللَّهَ مُوَهِّنُ كَيْدَ ٱلْكَٰفِرِينَ ﴾[**ئەنفال**:18][3].

4. ﴿ ثَمُودَا۟ كَفَرُوا۟ ﴾[**هود**:68].

5. ﴿ وَغَيْرِ صِنْوَانٍ تُسْقَىٰ بِمَآءٍ وَٰحِدٍ ﴾[**ڕەعد**:4][4].

6. ﴿ عِوَجَا ۜ ۝١ قَيِّمًا ﴾[**كەهف**:1].

7. ﴿ وَثَمُودَا۟ فَمَآ ﴾[**نەجم**:51].

8. ﴿ قَوَارِيرَا۟ ۝١٥ قَوَارِيرَا۟ ﴾[**ئینسان**:15].

---

[1] وشەی (تَّغْفِرْ) خوێندراوەتەوە بە پیتی(ت) ی ضـەممەدار لەبری پیتی(ن) وفەتحەداركردنی پیتی(ف) و قەڵەوكردنی پیتی(ر)

[2] وشەی (شُرَكَآءَ) خوێندراوەتەوە بە كەسرەداركردنی پیتی(ش) و زەنەداركردنی پیتی(ر) و تەنوینی فەتحەی پیتی(ك)و لابردنی ئەلیف و هەمزە، وەستانی بۆ دەكرێت بە درێژكردنەوەی قەرەبو لەگەڵ لاوازكردنی پیتی(ر)

[3] (مُوهِنُ)خوێندراوەتەوە بەفەتحەداركردنی پیتی(و)و شەدەداركردنی پیتی(ه)و تەنوینی پیتی(ن) خوێندراوەتەوە (كَيْدِ) بەفەتحەداركردنی پیتی(د).

[4] وشەی (يُسْقَىٰ) خوێندراوەتەوە بە پیتی(ت) لەبری پیتی(ی)

ت- له دوو شوێندا نونی زه‌نه‌داری گۆڕیوه بۆ پیتی(م)(الاقلاب)، به‌م شێوه‌یه:

1. ﴿أَوْثَٰنًا مَّوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا﴾[**عه‌نكه‌بوت**:25][1].

2. ﴿وَمَآ أَصَٰبَكُم مِّن مُّصِيبَةٍ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ﴾،[**شورا**:30][2].

[1] وشه‌ی (بينكم) خوێندراوته‌وه به فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ن).

[2] وشه‌ی (فبما) خوێندراوته‌وه به لابردنی پیتی(ف).

باسی(هه‌مزه)

هه‌مزه به‌شێوه‌یه‌كی گشتی به دوو شێوه دێت:-

✓ **یه‌كه‌میان:** هه‌مزه له یه‌ك وشه‌دا دێت جیاوازیش نیه ئایه ئه‌م هه‌مزه تاكه یان به‌رانبه‌ره به هه‌مزه‌ی تر، ئه‌گه‌ر هه‌مزه له یه‌ك وشه‌دا هات ده‌كرێت زه‌نه‌دار بێت یان جولآوبێت.

✓ **دووه‌میان:** هه‌مزه له دوو وشه‌ی به‌دوای یه‌كتردا دێت.

باسی هه‌مزه‌ی به‌كارهاتوو بۆ تاك

هه‌مزه‌ی تاك ئه‌و هه‌مزه‌یه كه هاوشێوه‌ی خۆی له‌گه‌ڵدا نیه، ئه‌وه‌ش یان زه‌نه‌دار ده‌بێت یان جووله دار ، مه‌زهه‌بی قالون ده‌رباره‌ی ئه‌م جۆره هه‌مزه به‌م شێوه‌یه‌ی خواره‌وه‌یه:

1. قالون هه‌مزه‌ی گۆڕیوه به ئه‌لیف له وشه‌كانی: ﴿يَأۡجُوجَ وَمَأۡجُوجَ﴾. له سوره‌ته‌كانی كه‌هف و ئه‌نبیادا، قالون به‌م شێوه‌یه ده‌خوێنێته‌وه: ﴿يَاجُوجَ وَمَاجُوجَ﴾.

2. قالون هه‌مزه ده‌گۆڕێت به ئه‌لیف له وشه‌ی ﴿مِنْسَأَتَهُۥ﴾،[سه‌به‌ء:14]. به‌م شێوه‌یه: ﴿مِنسَاتَهُۥ﴾.

3. قالون هه‌مزه ده‌گۆڕێت به ئه‌لیف له وشه‌ی ﴿سَأَلَ﴾،[مه‌عارج:1]. به‌م شێوه‌یه: ﴿سَالَ﴾.

تێبینی:

تەنها فیعلی﴿سَأَلَ﴾. لە سورەتی مەعارج هەمزەی گۆڕدراوە، بەڵام هاوشێوەی وشەی ﴿سُئِلَ﴾. هەمزەی تێدا نەگۆڕدراوە.

4. قالون هەمزە دەگۆڕێت بە پیتی(و) لە وشەی ﴿مُّؤۡصَدَةُۢ﴾. لە هەردوو سورەتەکانی بەلەدو هومەزەدا بەم شێوەیە: ﴿مُّوصَدَةُۢ﴾.

5. قالون هەمزە لادەبات لە وشەی ﴿يُضَٰهِـُٔونَ﴾[تەوبە:30]. وپیتی(ھ) بە ضەممەداری دەخوێنێتەوە بەبێ هەمزە بەم شێوەیە: ﴿يُضَٰهُونَ قَوۡلَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ﴾[1].

6. قالون وشەی ﴿الْبَرِيَّةِ﴾[بەیینە:6-7]. بە ئاسان خوێندنەوەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی دەخوێنێتەوە، تا ببێتە پیتێکی درێژکراو وهەمزەی فەتحەی بەدوادابێت، بەم شێوەیە: ﴿ٱلۡبَرِيٓـَٔةِ﴾. درێژکردنەوەی لکاویش دەردەکەوێت.

7. قالون وشەی ﴿زَكَرِيَّا﴾. بە هەمزە دەخوێنێتەوە لە هەر شوێنێك بێت لە دوای ئەلیف لەگەڵ درێژکردنەوەی لکاو وجوولە دارکردنی بەپێی شوێنەکەی لە ئیعرابدا[2]. بەم شێوەیە: ﴿زَكَرِيَّآءِ﴾.

---

[1] ڕای جمهوی قاریئەکان لەسەر ئەوەیە کە وشەی(يُضَٰهُونَ)، بەبێ هەمزە بخوێندرێتەوە، واتا پیتی(ھ) تەنها ضەممەی لەسەر بێت، بنچینەی ئەم وشە(ضاهى)یە، بەڵام پیتی ئەلیف گواستراوتەوە بۆ پیتی(ی)و دواتر لابردراوە لە پێناو پیتی(و) وادەردەکەوێت ئەوەش خوێندنەوەیەك بێت لە وشەی(ضاهى) ئەم وشەیە وەرنەگیراوە لە وتەی عەرەبیدا کە دەڵێن(امرأة ضهياء) چونکە پیتی(ی) بنچینەی خۆیەتی و پیتی هەمزەکەش زیادەیە، وناکرێت پیتی(ی) زیادەبێت، چونکە لە ڕستەکەدا وشەی (فعيل)ی فەتحەداری فائی تێدا نیە(عەبدوللەی عەکبەری)(املاء ما مَنَّ به الرحمن من وجوه الاعراب والقراءات)(بەیروت، دار الكتب العلمية، ب1389،2هـ)لا14.

[2] مەبەست لە ئیعراب واتا سەروژێری کۆتایی وشە.

8. قالون پیتی(و) هەمزەدار دەكات لە وشەی ﴿هُزُوًا﴾. **لە هەر شوێنێك بێت بەم شێوەیە:** ﴿هُزُؤًا﴾.

9. قالون پیتی(و) هەمزەدار دەكات لە وشەی﴿ كُفُوًا ﴾[**ئیخلاص**:4]. **بەم شێوەیە:** ﴿ كُفُؤًا ﴾.

10. قالون هەمزە لادەبات لە وشەی ﴿ وَٱلصَّٰبِـِٔينَ ﴾[**بەقەرە**:62]**و**[**حەج**:17]. **بەم شێوەیە:** ﴿ وَٱلصَّٰبِــينَ ﴾.

11. قالون هەمزە لادەبات لە وشەی ﴿ وَٱلصَّٰبِـُٔونَ ﴾،[**مائیدە**:69]. **ئەمەش ئەوەی لێ وەردەگیرێت كە پیتی(ب) ضـەممەدار بكرێت بەم شێوەیە:** ﴿ وَٱلصَّٰـبُونَ ﴾.

12. قالون وشەی ﴿وَمِيكَىٰلَ﴾،[**بەقەرە**:98]. **دەخوێنێتەوە بە زیادكردنی هەمزەی كەسرەدار لە دوای پیتی ئەلیف، درێژكردنەوەی لكاویش دەردەكەوێت، بەم شێوەیە:** ﴿وَمِيكَـٰٓئِلَ ﴾.

13. قالون هەمزە لادەبات لە وشەی ﴿ بَـِٔيسِۭ ﴾[**ئەعراف**:165]. **بە كەسرەداركردنی پیتی(ب) دەخوێنێتەوە، لەدوای ئەو پیتی(ی)ی زەنەدار درێژ دەكرێتەوە، لەگەڵ لابردنی هەمزە، بەم شێوەیە:**﴿وَأَخَذْنَا ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ بِعَذَابِۭ بِـيسِۭ بِمَا كَانُواْ يَفْسُقُونَ﴾.

14. قالون هەمزەی فەتحەدار زیاد دەكات لە دوای پیتی(و) ی یەكەم لە ﴿ وَوَصَّىٰ بِهَآ إِبْرَٰهِـۧمُ ﴾،[**بەقەرە**:132]. **بەم شێوەیە:** ﴿وَأَوْصَىٰ﴾**[1].**

---

[1]هەروەك بە زەنەداركردنی پیتی(و) ی دووەم دەخوێندرێتەوە، لەگەڵ ئاسان خوێندنەوەی پیتی(ص).

15. قالون ﴿ لِأَهَبَ لَكِ غُلَٰمًا ﴾،[مه‌ريه‌م:19]. **به دوو شێوه ده‌خوێنێته‌وه:**

- **يه‌كه‌م: گۆڕینی هه‌مزه به پیتی(ی)ی فه‌تحه‌دار، به‌م شێوه‌یه:** ﴿ لِيَهَبَ ﴾.

- **دووه‌م: به‌هه‌مزه وه‌ك – حه‌فص– به‌م شێوه‌یه:** ﴿ لِأَهَبَ ﴾.

وشه تایبه‌ته‌كانی قالون ده‌رباره‌ی هه‌مزه‌ی تاك

أ- قالون وشه‌ی ﴿ رَأَيْتَ ﴾. به هه‌مزه‌ی پرسیاری ده‌خوێنێته‌وه له هه‌ر شوێنێك بێت له قورئانی پیرۆز، به ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م وه‌ك:
﴿أَرَءَيْتَكُمْ۞ أَرَءَيْتُمْ۞ أَرَءَيْتَكَ۞ أَرَءَيْتَ۞ أَفَرَءَيْتَ۞ أَفَرَءَيْتُم ﴾.؛ **به‌م شێوه‌یه** ﴿ أَرَهيْتَكُمُو، أَرَهيْتُمُو، أَرَهيْتَكَ، أَرَهيْتَ، أَفَرَهيْتَ، أَفَرَهيْتُمُو ﴾.

ب- قالون وشه‌ی ﴿ وَرِءْيًا ﴾،[**مه‌ریه‌م**:74]. **ده‌خوێنێته‌وه به گۆڕینی هه‌مزه‌ی زه‌نه‌دار به پیتی(ی) دواتر تێكهه‌ڵكێشان ده‌كات بۆ پیتی(ی) گۆڕدراو له پیتی(ی)ی دووه‌م، تا ببێته یه‌ك پیتی(ی)ی شه‌دده‌ی فه‌تحه‌دار، به‌م شێوه‌یه:** ﴿وَرِيًّا ﴾.

ت- قالون وشه‌ی(ٱلَّٰٓـِٔي) **له سوره‌تی** [**ئه‌حزاب**:4] **و** [**موجادله**:2] **و** [**طه‌لاق**:4] **ده‌خوێنێته‌وه به لابردنی ئه‌و پیته یائه‌ی ده‌كه‌وێته دوای هه‌مزه به‌م شێوه‌یه:**﴿ٱلَّٰٓءِ﴾.
له‌نوسیندا ده‌بێته هاوشێوه‌ی وشه‌ی ﴿ ٱلَّٰٓءِ ﴾، **وه‌ك:** ﴿ وَٱلَّٰٓـِٔي يَئِسْنَ مِنَ ٱلْمَحِيضِ مِن نِّسَآئِكُمُو ﴾،[**طلاق**:4] **و** ﴿ وَمَا جَعَلَ أَزْوَٰجَكُمُ ٱلَّٰٓـِٔي تَظَّهَّرُونَ مِنْهُنَّ أُمَّهَٰتِكُمُو﴾،[**ئه‌حزاب**:4][1].

ث- قالون وشه‌ی ﴿ هَٰٓأَنتُمْ ﴾. **به ئاسانكردنی هه‌مزه ده‌خوێنێته‌وه، له هه‌ر شوێنێك بێت له قورئانی پیرۆز، به‌م شێوه‌یه: سوره‌تی** [**ئالی عیمران**:66-119] **و** [**نیساء**:109] **و** [**موحه‌ممه‌د**:38].
له هه‌موو ئه‌م شوێنانه‌ی باس كران به ئاسان كردنی هه‌مزه ده‌خوێنێته‌وه به‌م شێوه‌یه: ﴿ هَٰٓأَنتُمُو ﴾.

---

[1] **قالون وشه‌ی**(تُظَاهِرون) **به فه‌تحه‌ی پیتی(ت) ده‌خوێنێته‌وه، له‌گه‌ڵ شه‌دده‌داركردنی پیتی**(ظ) **و پیتی**(هـ) **و فه‌تحه‌داركردنیان، و لابردنی ئه‌لیف.**

دروسته له كاتی لێكداندا درێژكردنەوەی چوار یان دوو جووله له پیتی ئەلیف له كاتی خوێندنەوە بە درێژكردنی چوار جووله له درێژكردنەوەی دروستی نەلكاو، جیاوازی نیە بكەوێتە پێش وشەكە یان دوای وشە، بەڵام لەكاتی درێژكردنەوەی دوو جووله له درێژكردنەوەی دروستی نەلكاو–جگه لەم وشە–تەنها بۆمان هەیە درێژكردنەوەی دوو جووله لەم وشەدا، كەواتا لەگەڵ درێژكردنەوەی دوو جوولەی نەلكاو بو بۆمان هەیە لە وشەی ﴿ هَٰٓأَنتُمۡ ﴾. تەنها درێژكردنەوەی دوو جووله ، بەڵام لەگەڵ درێژكردنەوەی چوار جووله ی نەلكاو بۆمان هەیە لە وشەی ﴿ هَٰٓأَنتُمۡ﴾ درێژكردنەوەی چوار یان دوو جووله .

بۆمان دەركەوت لەم بابەتەی پێشوو كە قالون وشەی ﴿ هَٰٓأَنتُمۡ ﴾. بە درێژكردنەوەیدوو جووله دەخوێنێتەوە، ئەوەشیان پێش دەكەوێت لەسەر درێژكردنەوەی دوو جووله بە درێژكردنەوەی دروستی نەلكاووچوار جووله ، وخوێندنەوەی وشەی ﴿ هَٰٓأَنتُمۡ﴾. بە چوار جووله لەگەڵ چوار جووله ی درێژكردنەوەی دروستی نەلكاو بە تەنها.

پێشكه‌وتنی درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو له‌سه‌ر وشه‌ی [هَآأَنتُمُۥ]

(تقدم المد الجائز المنفصل على [هَآأَنتُمُۥ])

وه‌ك: ﴿ إِلَّا مِنۢ بَعۡدِهِۦٓۚ أَفَلَا تَعۡقِلُونَ ٦٥ هَآأَنتُمُۥ ﴾،[ئالی عیمران:66].

	بَعۡدِهِۦٓۚ	هَآأَنتُمُۥ
خوێندنه‌وه دروسته‌كان	مه‌ددی نه‌لكاو(صیله‌ی گه‌وره)	وشه‌ی [هَآأَنتُمُۥ]
1	دووجووله	دووجووله به‌ئاسان كردنی هه‌مزه
2	چوارجووله	چوارجووله‌به‌ئاسان كردنی هه‌مزه
3	چوارجووله	دووجووله به‌ئاسان كردنی هه‌مزه

پێشكه‌وتنی درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو له‌سه‌ر وشه‌ی [هَآأَنتُمُو] له‌سه‌ر میمی كۆ[1].

(تقدم المد الجائز المنفصل على [هَآأَنتُمُو] على ميم الجمع)

وه‌ك: ﴿ إِلَّا مِنْ بَعْدِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ (65) هَا أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ حَاجَجْتُمْ فِيمَا لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ ﴾ [ئالی عیمران:66].

	بَعْدِهِۦ	هَآأَنتُمُو	هَآأَنتُمُو	هَٰٓؤُلَآءِ	[حَٰجَجۡتُمُو؛ لَكُمُو]
خوێندنه‌وه دروسته‌كان	مه‌ددی نه‌لكاو (صیله‌ی گه‌وره)	وشه‌ی (هَآأَنتُمُو)	میمی كۆ	مه‌ددی نه‌لكاو	میمی كۆ
1	دووجووله	دووجووله	بێ صیله	دووجووله	بێ
2	دووجووله	دووجووله	صیله	دووجووله	صیله
3	چوارجووله	چوارجووله	بێ صیله	چوارجووله	بێ
4	چوارجووله	چوارجووله	صیله	چوارجووله	صیله
5	چوارجووله	دووجووله	بێ صیله	چوارجووله	بێ
6	چوارجووله	دووجووله	صیله	چوارجووله	صیله

---

[1] باسی درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاوم نه‌كردووه كه له وشه‌ی (هَٰٓؤُلَآءِ) بوونی هه‌یه چونكه هه‌مان خوێندنه‌وه‌ی درێژكردنه‌وه‌ی به صیله‌ی گه‌وره‌ی هه‌یه یان بێ صیله‌ی هه‌یه.

پێشكه‌وتنی[هَٰٓأَنتُمۡ]_له‌سه‌ر میمی كۆله‌سه‌ر درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو[1].

(تقدم [هَٰٓأَنتُمۡ]_على ميم الجمع على المد الجائز المنفصل)

وه‌ك: ﴿ هَٰٓأَنتُمۡ هَٰٓؤُلَآءِ جَٰدَلۡتُمۡ عَنۡهُمۡ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا ﴾،[**نیساء**:109].

	هَا أَنْتُمْ	هَا أَنْتُمْ	هَؤُلَاءِ	جَادَلْتُمْ عَنْهُمْ
خوێندنه‌وه دروسته‌كان	**وشه‌ی (هَٰٓأَنتُمۡ)**	**میمی كۆ**	**مه‌ددی نه‌لكاو**	**میمی كۆ**
1	دووجووله‌به‌ئاسان كردنی هه‌مزه	بێ صیله	دووجووله	بێ صیله
2	دووجووله‌به‌ئاسان كردنی هه‌مزه	بێ صیله	دووجووله	بێ صیله
3	دووجووله‌به‌ئاسان كردنی هه‌مزه	صیله	دووجووله	صیله
4	دووجووله‌به‌ئاسان كردنی هه‌مزه	صیله	چوارجووله	صیله
5	چوارجووله‌به‌ئاسان كردنی هه‌مزه	بێ صیله	چوارجووله	بێ صیله
6	چوارجووله‌به‌ئاسان كردنی هه‌مزه	صیله	چوارجووله	صیله

ڕاهێنانی ژماره‌(1)

به‌ گریمانه‌ له‌سه‌ر خوێندنه‌وه‌ی ئه‌م ئایه‌ته‌ به‌ یه‌ك هه‌ناسه‌، ئه‌م ئایه‌ته‌ به‌ چه‌ند خوێندنه‌وه‌ ده‌خوێندرێته‌وه‌ له‌لای پێشه‌وا قالون به‌پێی یاسای گشتی به‌كارهاتوو له‌ زانستی قیرائاتدا. ﴿ وَمَآ أُنزِلَتِ ٱلتَّوۡرَىٰةُ وَٱلۡإِنجِيلُ إِلَّا مِنۢ بَعۡدِهِۦٓۚ أَفَلَا تَعۡقِلُونَ ۝٦٥ هَٰٓأَنتُمۡ هَٰٓؤُلَآءِ حَٰجَجۡتُمۡ فِيمَا لَكُم بِهِۦ عِلۡمٞ ﴾،[**ئالی عیمران**:66].[2]

---

[1] **باسی پیتی(م)ی كۆم نه‌كردووه‌ كه‌ له‌ وشه‌ی(جَادَلْتُمْ عَنْهُمْ) بوونی هه‌یه‌ چونكه‌ هه‌مان خوێندنه‌وه‌ی پیتی(م)ی كۆی هه‌یه‌ له‌ وشه‌ی (هَا أَنْتُمْ).**

[2] **بێ ئاگا مه‌به‌ خودا ئاگادارت بێت له‌ ڕوی وشه‌ی(التَّوْرَاةُ).**

وەڵام دانەوەی ڕاهێنانی 1 :-

شێوە	ئەلکاو	کردنەوە کەم کردنەوە	ئەلکاو	هەمزەی گۆڕاوبە ئاسانکردن	میمی کۆ	ئەلکاو	میمی کۆ	میمی کۆ	تێبینی
	وَمَآ أُنزِلَتِ	ٱلتَّوۡرَىٰةُ	بَعۡدِهِۦٓ	هَٰٓأَنتُمۡ	هَٰٓأَنتُمۡ	هَٰٓؤُلَآءِ	حَٰجَجۡتُمۡ	لَكُمۡ	
1	2جووله	کردنەوە	2جووله	2جووله	بێ صیله	2جووله	بێ صیله	بێ صیله	نابێ
2	=	=	=	=	صیله	2جووله	صیله	صیله	
3	=	=	=	4جووله	بێ صیله	2جووله	بێ صیله	بێ صیله	نابێ
4	=	=	=	=	صیله	2جووله	صیله	صیله	نابێ
5	=	کەم کردنەوە	2جووله	2جووله	بێ صیله	2جووله	بێ صیله	بێ صیله	
6	=	=	=	=	صیله	2جووله	صیله	صیله	نابێ
7	=	=	=	4جووله	بێ صیله	2جووله	بێ صیله	بێ صیله	نابێ
8	=	=	=	=	صیله	2جووله	صیله	صیله	نابێ
9	4جووله	کردنەوە	4جووله	4جووله	بێ صیله	4جووله	بێ صیله	بێ صیله	
10	=	=	=	=	صیله	4جووله	صیله	صیله	نابێ
11	=	=	=	2جووله	بێ صیله	4جووله	بێ صیله	بێ صیله	
12	=	=	=	=	صیله	4جووله	صیله	صیله	نابێ
13	=	کەم کردنەوە	4جووله	4جووله	بێ صیله	4جووله	بێ صیله	بێ صیله	
14	=	=	=	=	صیله	4جووله	صیله	صیله	
15	=	=	=	2جووله	بێ صیله	4جووله	بێ صیله	بێ صیله	
16	=	=	=	=	صیله	4جووله	صیله	صیله	

ستونی یه‌كه‌م ڕه‌نگ كراوه به ڕه‌نگی كه‌سك: قه‌ده‌غه‌كراوه، ئه‌وه‌ش به‌هۆی یه‌كێكه له شێوه‌كانی قه‌ده‌غه‌كراو له‌كاتی لێكدانی وشه‌ی ته‌وڕات له‌گه‌ڵ درێژكردنه‌وه‌ی پچڕاو له‌گه‌ڵ پیتی میمی كۆ.

ستونی ڕه‌نگ كراو به ڕه‌نگی شین: قه‌ده‌غه‌كراوه، چونكه له‌سه‌ری داده‌مه‌زرێت قه‌ده‌غه‌كردنی شێوه‌ی بونی به ڕه‌نگی كه‌سك.

شێوه دروسته‌كان:

شێوه	نه‌لكاو	كردنه‌وه كه‌م كردنه‌وه	نه‌لكاو	هه‌مزه‌ی گۆڕاو	میمی كۆ	نه‌لكاو	میمی كۆ	میمی كۆ
	وَمَآ أُنزِلَتِ	ٱلتَّوۡرَىٰةُ	بَعۡدِهِۦٓ	هَـٰٓأَنتُمۡ	هَـٰٓأَنتُمۡ	هَـٰٓؤُلَآءِ	حَـٰجَجۡتُمۡ	لَكُمۡ
1	2جووله	كردنه‌وه	2جووله	2جووله	صیله	2جووله	صیله	صیله
2	2جووله	كه‌م كردنه‌وه	2جووله	2جووله	بێ صیله	2جووله	بێ صیله	بێ صیله
3	4جووله	كردنه‌وه	4جووله	4جووله	بێ صیله	4جووله	بێ صیله	بێ صیله
4	4جووله	كردنه‌وه	4جووله	2جووله	بێ صیله	4جووله	بێ صیله	بێ صیله
5	4جووله	كه‌م	4جووله	4جووله	بێ صیله	4جووله	بێ صیله	بێ صیله
6	4جووله	كردنه‌وه	4جووله	4جووله	صیله	4جووله	صیله	صیله
7	4جووله	كه‌م	4جووله	2جووله	بێ صیله	4جووله	بێ صیله	بێ صیله
8	4جووله	كه‌م كردنه‌وه	4جووله	2جووله	صیله	4جووله	صیله	صیله

ڕاهێنانی ژماره(2)

به گریمانه لەسەر خوێندنەوەی ئەم ئایەته به یەك هەناسه، ئەم ئایەته به چەند خوێندنەوه دەخوێندرێتەوه لەلای پێشەوا قالون بەپێی یاسای گشتی بەكارهاتوو له زانستی قیڕائاتدا. ﴿ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ (118) هَا أَنْتُمْ أُولَاءِ تُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ ﴾،[**ئالی عیمڕان**:119][1].

[1] **بۆ ئاگا مەبه خودا ئاگادارت بێت لەو سێ شێوه خوێندنەوەی هەیه له پیتی(م) له وشەی(هَا أَنْتُمْ) چونكه ئەوەی لەدوای دێت هەمزەی پچڕاوه.**

حوكمی وشەی(نەبی)

قالون وشەی(نەبی) بە لابردنی شەددەی پیتی (ی) لەگەڵ زەنەدارکردنی و زیاد کردنی هەمزەی جوولە دار لە دوای ئەو(النبیء)، واتا هەمزەی گوتراو دەخوێنێتەوە، جیاوازی نیە ئایە وشەکە بەکار هاتبێت بۆ تاك وەك: ﴿ نَبِيّ، ٱلنَّبِيُّ ﴾. **یان بەکارهاتبێت بۆ کۆی بەکار هاتوو بۆ نێر(جمع** مذكر **سالم) وەك:** ﴿ ٱلنَّبِيُّونَ، ٱلنَّبِيِّـۧنَ ﴾.**یان بۆ جەمعی تەکسیر وەك:** ﴿ ٱلۡأَنۢبِيَآءَ ﴾. **وەهەروەها وشەی** ﴿ ٱلنُّبُوَّةَ ﴾. **بەم شێوەیە:** ﴿ نَبِيٓءٍ، ٱلنَّبِيٓءُ۞ ٱلنَّبِيٓـُٔونَ، ٱلنَّبِيٓـِٔينَ، ٱلۡأَنۢبِئَآءَ، ٱلنُّبُوٓءَةَ ﴾.

درێژكردنەوە لەم وشەدا دبێتە درێژكردنەوەیەكی لكاو، درێژ دەبێتەوە بە ئەندازەی چوار جوولە .

ئەمەی باس كران لە هەموو قورئانی پیرۆز جیٚ بەجیٚ دەكرێت تەنها بە جیاكردنەوەی دوو شوێن نەبێت لە سورەتی ئەحزاب كە ئەمانەن: ﴿ إِن وَهَبَتۡ نَفۡسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنۡ أَرَادَ ﴾. **ئایەتی**50 ﴿ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَدۡخُلُواْ بُيُوتَ ٱلنَّبِيِّ إِلَّآ أَن يُؤۡذَنَ لَكُمۡ ﴾. **ئایەتی**53**، بەوەستان دەخوێندرێتەوە بەپێی یاسای پێشوو كە باس كران، واتا ئاسان خوێندنەوەی پیتی(ی)و زەنەداركردنی و زیادكردنی هەمزەی كەسرەدار لەدوای[1]. بەلاّم لەباری نەوەستاندا دەخوێندرێتەوە بە پیتی(ی)ی شەدەدار وەك حەفص، هۆی ئەم جیاكردنەوەش چونكە مەزهەبی پێشەوا قالون دەربارەی دوو هەمزەی كەسرەدار بریتیە لە ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی یەكەم، قالون وای دەبینێت كە گۆڕین ئەنجام بدات لەبری ئاسان خوێندنەوە، بۆیە هەمزەی یەكەم دەگۆڕێت بە پیتی(ی)و تێكهەڵكێشانی بۆ دەكات لەگەڵ پێش خۆی، خوێندنەوەی ئەم شوێنە دەبێتە پیتی(ی)ی شەدەداری كەسرە لەباری نەوەستاندا، كەواتە پێشەوا قالون هەردوو شوێنی**

---

[1]ناشاردرێتەوە كە دەبێتە هەمزەیەكی زەنەدار بە هۆی وەستان.

ڕابردوو دەخوێنێتەوە بە هەمزەی لە باری وەستان وەبە (ی) ی شەدەداری کەسرە لە باری نەوەستاندا، وەك حەفصیش دەخوێنێتەوە لە بارەی نەوەستان.

تێبینی:

دەربارەی وشەی ﴿ ٱلْأَنۢبِيَآءَ ﴾، ئەم درێژکردنەوەیە دەبێتە درێژکردنەوەیەکی لکاو ودرێژکردنەوەیەکی لەبری(مد البدل)، بەڵام درێژکردنەوەی لکاو پێش دەکەوێت چونکە بەهێزترە.

دەربارەی هەردوو وشەی: ﴿ ٱلنَّبِيِّـُٔونَ، ٱلنَّبِيِّـِٔنَ ﴾. ئەوە دوو درێژکردنەوەیان تێدایە ئەوانیش: درێژکردنەوەی لکاو(المد المتصل) لە پیتی(ی) ی پێش هەمزە.

دەربارەی هەردوو پیتەکانی(و) و(ی) کە لە دوای هەمزە دێن هەردووکیان درێژکردنەوەی لەبری(مد البدل)، لەباری نەوەستانداو درێژکردنەوەی پەیداکراوی زەنەدار(مد عارچ للسکون) لەباری وەستان.

باسی دوو هه‌مزه له‌یه‌ك ووشدا

ئه‌گه‌ر دوو هه‌مزه له‌یه‌ك وشه‌دا كۆبێته‌وه، هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م ده‌بێته هه‌مزه‌ی پرسیاری، وپێویسته به‌رده‌وام فه‌تحه‌داربێت، ئه‌م جۆره هه‌مزه ده‌خوێندرێته‌وه له‌لای گشت قوڕائه‌كان، وهه‌مزه‌ی دووه‌م جووله‌دار ده‌بیت واته: ضه‌ممه یان فه‌تحه یان كه‌سره ده‌بیت.

مه‌زهه‌بی پێشه‌وا قالون ده‌رباره‌ی دوو هه‌مزه له یه‌ك وشه‌دا، بریتیه له ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م له‌گه‌ڵ ئه‌لیفێك خستنه نێوان هه‌ردوو هه‌مزه‌كه‌دا.

كه‌واته ئه‌گه‌ر هه‌مزه‌ی دووه‌م فه‌تحه‌دار بوو–واتا هه‌ردوو پیته هه‌مزه‌كه فه‌تحه‌یان له‌سه‌ر بوو–وه‌ك: ﴿ ءَأَنذَرْتَهُمْ، ءَأَلِدُ ﴾. **ئه‌وه له‌م كاته‌دا هه‌مزه‌ی دووه‌م ئاسان ده‌خوێندرێته‌وه له‌نێوان هه‌مزه‌و ئه‌لیف دا، به‌م شێوه‌یه:** ﴿ ءَاأنذَرْتَهُمُو، ءَاألِدُ ﴾.

ئه‌گه‌ر هه‌مزه‌ی دووه‌م ضه‌ممه‌دار بو، وه‌ك:﴿ قُلْ أَؤُنَبِّئُكُم بِخَيْرٍ مِّن ذَٰلِكُمْ ﴾،[**ئالی عیمران**:15]. و﴿ أَءُنزِلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ مِنۢ بَيْنِنَا ﴾[**ص**:8].و﴿ أَءُلْقِيَ الذِّكْرُ عَلَيْهِ مِنۢ بَيْنِنَا ﴾ [**قه‌مه‌ر**:25]. **كه ئه‌مه‌ش ته‌نها له‌م سێ شوێنه‌دا هه‌یه له قورئانی پیرۆزو شوێنی چواره‌می نیه[1]. ئه‌وه هه‌مزه‌ی دووه‌م به ئاسانی ده‌خوێندرێته‌وه به‌شێوه‌یه‌ك خوێندنه‌وه‌كه له نێوان هه‌مزه‌و پیتی(و) بێت، به‌م شێوه‌یه:**

﴿ أَا وۨنَبِّئُكُمُو، أَاۥنزِلَ، أَاۥلْقِيَ ﴾.

---

[1] **قالون شوێنی چواره‌می باس كردووه وه‌ك:** (أَشَهِدُوا خَلْقَهُمْ) **له سوره‌تی زوخروف، ئایه‌تی**19 **باسی ده‌كه‌ین له بابه‌تی-ئاگاداركردنه‌وه‌كان-**

ئەگەر هەمزەی دووەم كەسرەدار بوو وەك: ﴿ أَئِنَّا، أَئِنَّكُمْ، أَئِنَّ، أَئِفْكًا ﴾. ئەوە هەمزەكە ئاسان دەكات-واتا خوێندنەوەی لە نێوان هەمزەو پیتی(ی) بەم شێوەیە: ﴿ أَا ئِنَّا، أَا ئِنَّكُمْ، أَا ئِنَّ، أَا ئِفْكًا ﴾. هەموو ئەو وشانەی باس كران لە ڕابردوو ئاسان خوێندنەوەیان بۆ دەكرێت لەگەڵ خستنە ئەلیفێك لە نێوان هەردوو هەمزەكە.

ئاگاداركردنەوە

- قالون لە وشەی ﴿ أَئِمَّةَ ﴾[1]. تەنها ئاسان خوێندنەوە ئەنجام دەدات بێ ئەلیف خستنە نێوان هەردوو هەمزەكە بەم شێوەیە: ﴿ أَئِمَّةَ ﴾.

- قالون ﴿ أَشَهِدُواْ خَلْقَهُمْ ﴾،[زوخروف:19]. بە زیادكردنی هەمزەی ضەممەدار دەخوێنێتەوە لە دوای هەمزەی یەكەم، دواتر دوو شێوە خوێندنەوەی بۆ هەیە:

---

[1] قالون تەنها ئاسان خوێندنەوە ئەنجام دەدات لە وشەی(أَئِمَّةَ) دەربارەی شێوەی گۆڕین لە ڕێگەی شاطبی، صەفاقصی لە پەرتووكەكەی(غیث النفع) دەفەرموێت: بەڵام گۆڕینی بە پیتی(ی)ی تەواو هەرچەندە شتێكی ڕاست و دروستە بە گێڕانەوەو هاتنی ڕێگەی تواتر -واتا كۆمەڵێكی زۆر گێڕاویانەتەوە- بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا ناخوێندرێتەوە لە ڕیگەی شاطبی، چونكە پاڵدانی بۆ لای زانایانی زانستی نەحو واتا زۆرینەیان، بەڵام نەخوێندراوتەوە بەم شێوە لە ڕیگەی ئەوەوە لەلای شێخەكەم، لە وەڵام دانەوەی زەمەخشەریدا لە پەرتووكی (كەشاف) دەربارەی دانپێنانی پیتی(ی) بە خوێندنەوە داناندرێت و دروست نیە بە قیرائە ئەژمار بكرێت، وەهەركەسێكیش دانپێدابنێت ئەوە كەسێكی لە ڕێی دەرچووی سەرلێشێواوە. جەزەری لە وەڵامی زەمەخشەریدا دەفەرموێت: ئەوەی ئەو دەیلێت بەڕاستی زێدەڕۆییە ڕاستیەكەش ئەوەیە جێگیركردنی هەرسێ شێوە خوێندنەوەیە مەبەستیش ئەوەیە: خوێندنەوەو خوێندنەوە لە نێوان و خوێندنەوەی پیتی یائی تەواو، هەرئەوەش هاتووە لە عەرەبەكانەوە ئەوەش بەڕاست داندراوە لە گێڕانەوەكاندا هەروەك باسمان كرد لە ڕابردودا، بۆ هەر شێوە خوێندنەوەیەك لە عەرەبیدا دارشتنێكی وەرگیراوی هەیە خودا لە هەمو كەس زاناترە، بڕوانە: (موحەممەدی كوڕی موحەممەد، ئیبن جەزەری، پەرتووكی: (النشر فی القرائات العشر)، لە لێكۆلینەوەی: عەلی كوڕی موحەممەدی ضەباع، وڵاتی میصر قاهیرە، چاپخانەی تیجاریەی گەورە، ب1، 1427ك، لا380.

- **یهكهم: ئاسان خوێندنهوهی ههمزهی دووهم بهبێ دانانی ئهلیف له نێوان دوو ههمزهكه، بهم شێوهیه:** ﴿ أَ• شۡهِدُواْ ﴾.(1).
- **دووهم: ئاسان خوێندنهوهی ههمزهی دووهم لهگهڵ خستنه نێوان ههمزهكان به ئهلیف، بهم شێوهیه:** ﴿ أَٰ• شۡهِدُواْ ﴾.(2).

➢ **قالون ههمزهی یهكهم دهخوێنێتهوه له** ﴿ وَقَالُوٓاْ ءَأَٰلِهَتُنَا خَيۡرٌ أَمۡ هُوَۚ ﴾،**[زوخروف**:58]. **وههمزهی دووهم ئاسان دهكات و ههمزهی سێیهمیش دهگۆڕێت به ئهلیف:** ﴿ ءَاْ•لِهَتُنَا﴾.

➢ **قالون له** ﴿ قَالَ فِرۡعَوۡنُ ءَامَنتُمُۥ بِهِۦ قَبۡلَ أَنۡ ءَاذَنَ لَكُمۡۖ ﴾،**[ئهعراف**:123]. **ههمزهی پرسیاری زیاد دهكات لهسهر بنچینهی خۆی، چونكه بنچینهی ئهم وشه بهم شێوهیه:**(أأأمنتم) **واتا بوونی سێ ههمزه لهیهك كات و بهدوای یهكدا، ههمزهی یهكهم و دووهم فهتحهداره ههمزهی سێیهم زهنهدارو گۆڕدراوه به ئهلیف، ئهویش** (فاء **الفعل)ی وشهكهیه، مهزههبی قالون بریتیه لهوهی كه ههمزهی یهكهم بخوێندرێتهوهو ههمزهی دووهم ئاسان بكرێت و ههمزهی سێیهم بگۆردرێت به ئهلیف، له ههردوو شێوهدا لهباری نهوهستانداو دهستپێكردندا بهم شێوهیه:** ﴿ ءَ• امَنتُمُۥ ﴾.

➢ **قالون له** ﴿ قَالَ ءَامَنتُمُۥ لَهُۥ قَبۡلَ أَنۡ ءَاذَنَ لَكُمۡۖ ﴾،**[شوعهڕا**:49]. **ههمزهی پرسیاری زیاد دهكات، ئهوهش لهسهر بنچینهی وشهكهی خۆیهتی، چونكه بنچینهی وشهكه بهم شێوهیه** (أأأمنتم) **واتا سێ ههمزه بوونی ههیه، یهكهم و دووهم جووله دارن وههمزهی سێیهم زهنهدارهو گۆردراوه به ئهلیف، كه ئهویش** (فاء **الفعل)ی وشهكهیه. مهزههبی قالون ههمزهی یهكهم دهخوێنێتهوهو ههمزهی دووهم ئاسان دهكات و**

(1) زهنهداركردنی پیتی(ش) دهردهكهوێت.
(2) زهنهداركردنی پیتی(ش) دهردهكهوێت.

هەمزەی سێیەم دەگۆڕێت بە ئەلیف لە باری نەوەستان و دەست پێكردندا بەم شێوەیە: ﴿ءَ ٰامَنتُمُو﴾.

- قالون لە ﴿قَالَ ءَامَنتُمُو لَهُو قَبۡلَ أَنۡ ءَاذَنَ لَكُمُو﴾،[طه:71]. هەمزەی پرسیاری زیاد دەكات، ئەوەش لەسەر بنچینەی وشەكەیە، چونكە بنچینەی ئەم وشە بەم شێوەیە:(أأأمنتم) واتا بوونی سێ هەمزە، یەكەم و دووەم جوولە دارن وهەمزەی سێیەم زەنەدارەو گۆڕدراوە بە ئەلیف كە ئەویش فاء الفیعلی وشەكەیە.مەزهەبی قالون هەمزەی یەكەم دەخوێنێتەوەو خوێندنەوەیەكی ئاسان دەكات بۆ هەمزەی دووەم و هەمزەی سێیەم دەگۆڕێت بە ئەلیف بەم شێوەیە: ﴿ءَ ٰامَنتُمُو﴾.

- قالون لە ﴿لَّقَالُواْ لَوۡلَا فُصِّلَتۡ ءَايَٰتُهُۥٓ ءَا۬عۡجَمِيّٞ وَعَرَبِيّٞ﴾،[فوصیلەت:44]. هەمزەی دووەم ئاسان دەخوێنێتەوە، لەگەڵ خستنە نێوان هەردوو هەمزە بە ئەلیف، ئەوەش لەسەر بنچینەی وشەكەیە، بەم شێوەیە: ﴿ءَا۬عۡجَمِيّٞ﴾.

باسی پرسیاری دووباره‌بووه‌وه

پرسیاری دووباره له قورئانی پیرۆز له یازده شوێندا هاتووه، له نۆ سوره‌تدا به‌م شێوه‌یه‌ی خواره‌وه‌یه:-

1. ﴿ وَإِن تَعۡجَبۡ فَعَجَبٞ قَوۡلُهُمۡ أَءِذَا كُنَّا تُرَٰبًا أَءِنَّا لَفِي خَلۡقٖ جَدِيدٍۗ ﴾،[**ره‌عد**:5].
قالون ئه‌م ئایه‌ته به‌م شێوه‌یه ده‌خوێنێته‌وه: ﴿ وَإِن تَعۡجَبۡ فَعَجَبٞ قَوۡلُهُمُۥٓ أٓ ءذَا كُنَّا تُرَٰبًا إِنَّا لَفِي خَلۡقٖ جَدِيدٍۗ ﴾.

2. ﴿ وَقَالُوٓاْ أَءِذَا كُنَّا عِظَٰمٗا وَرُفَٰتًا أَءِنَّا لَمَبۡعُوثُونَ خَلۡقٗا جَدِيدٗا ﴾،[ئیسراء:49].

3. ﴿ وَقَالُوٓاْ أَءِذَا كُنَّا عِظَٰمٗا وَرُفَٰتًا أَءِنَّا لَمَبۡعُوثُونَ خَلۡقٗا جَدِيدٗا ﴾،[ئیسراء:98].

4. ﴿ قَالُوٓاْ أَءِذَا مِتۡنَا وَكُنَّا تُرَابٗا وَعِظَٰمًا أَءِنَّا لَمَبۡعُوثُونَ ﴾،[مؤمنون:82].

5. ﴿ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ أَءِذَا كُنَّا تُرَٰبٗا وَءَابَآؤُنَآ أَئِنَّا لَمُخۡرَجُونَ ﴾،[**نه‌مل**:67]. **قالون به‌م شێوه‌یه ده‌خوێنێته‌وه:** ﴿ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ إِذَا كُنَّا تُرَٰبٗا وَءَابَآؤُنَآ أٓ ءنَّا لَمُخۡرَجُونَ ﴾.

6. ﴿ وَلُوطًا إِذۡ قَالَ لِقَوۡمِهِۦٓ إِنَّكُمۡ لَتَأۡتُونَ ٱلۡفَٰحِشَةَ مَا سَبَقَكُم بِهَا مِنۡ أَحَدٖ مِّنَ ٱلۡعَٰلَمِينَ ٢٨ أَئِنَّكُمۡ لَتَأۡتُونَ ٱلرِّجَالَ ﴾،[**عه‌نكه‌بوت**:28-29]. **قالون به‌م شێوه‌یه ده‌خوێنێته‌وه:** ﴿ وَلُوطًا إِذۡ قَالَ لِقَوۡمِهِۦٓ إِنَّكُمُۥ لَتَأۡتُونَ ٱلۡفَٰحِشَةَ مَا سَبَقَكُمُۥ بِهَا مِنۡ أَحَدٖ مِّنَ ٱلۡعَٰلَمِينَ ٢٨ أٓ ءنَّكُمُۥ لَتَأۡتُونَ ٱلرِّجَالَ ﴾.

7. ﴿ وَقَالُوٓاْ أَءِذَا ضَلَلۡنَا فِي ٱلۡأَرۡضِ أَءِنَّا لَفِي خَلۡقٖ جَدِيدِۭ ﴾،[**سه‌جده**:10].

8. ﴿ أَءِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَٰمًا أَءِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴾،[**صافات**:16].

9. ﴿ أَءِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَٰمًا أَءِنَّا لَمَدِينُونَ ﴾،[**صافات**:53].

10. ﴿ أَءِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَٰمًا أَءِنَّا لَمَدِينُونَ ﴾،[**واقيعه**:47].

11. ﴿ يَقُولُونَ أَءِنَّا لَمَرْدُودُونَ فِي ٱلْحَافِرَةِ ۝١٠ أَءِذَا كُنَّا عِظَٰمًا نَّخِرَةً ﴾،[**نازيعات**:10-11].

مهزههبی قالون دهربارهی پرسیاری دووباره

قالون ههمزهی پسیاری جێگیر كردووه له وشهی یهكهم و دووهم له گشت ئهو شوێنانهی ڕابردو كه باس كران، تهنها له سوڕهتی عهنكهبوت و نهمل نهبێت، ههمزهی یهكهم له شێوهو مانای ههوال وخهبهردان خوێندۆتهوهو ههمزهی دووهمیشی له شێوهی پرسیاری خوێندۆتهوه، ئهوهش ناشاردرێتهوه كه ههمزهی دووهم به ئاسان دهخوێنێتهوه لهگهڵ ئهلیف خستنه نێوان ههردوو ههمزهكه.

بابەتی دوو هەمزە لە دوو وشەدا

پێناسە: مەبەست لە دوو هەمزە لە دوو وشەدا، واتا: بوونی دوو هەمزەیە لە دوو وشە لە باری نەوەستاندا بەشێوەیەك كە هەمزەی یەكەم بكەوێتە كۆتایی وشەی یەكەم و هەمزەی دووەم بكەوێتە سەرەتای وشەی دووەم.

مەبەست لە نەوەستان واتا خوێندنەوەی بەردەوامی بۆ بكرێت: چونكە لە كاتی وەستان هەردوو هەمزەكان كۆنابنەوە لەگەڵ یەك، چونكە وەستان لەسەر هەمزەی یەكەم پێك گەیشتنی نامینێت.

كۆبونەوەی دوو هەمزە لە دوو وشەدا دەبێت بەدوو بەش:

- ✓ **یەكەم:** بوونی دوو هەمزەی یەكسان لە جووله .
- ✓ **دووەم:** بوونی دوو هەمزەی پێچەوانەی یەكتر لە جووله .

❖ یەكەم: دوو هەمزەی یەكسان لە جووله

ئەو دوو هەمزەیە یان هەردووكیان فەتحەدارن، وەك: ﴿ جَآءَ أَمۡرُنَا، جَآءَ أَحَدُ، جَآءَ أَجَلُهُمۡ، تِلۡقَآءَ أَصۡحَٰبِ ﴾.، **یان هەردووكیان كەسرەدارن وەك:** ﴿ فِي ٱلسَّمَآءِ إِلَٰهٌ، هَٰٓؤُلَآءِ إِن، ٱلنِّسَآءِ إِلَّا، وَرَآءِ إِسۡحَٰقَ ﴾. **یان هەردووكیان ضەممەدارن وەك:**﴿ أَوۡلِيَآءُ أُوْلَٰٓئِكَ ﴾[**ئەحقاف**:32]. **لەمە زیاتری نیە لە قورئان.**

مه‌زهه‌بی قالون ده‌رباره‌ی دوو هه‌مزه‌ی یه‌كسان به‌م شێوه‌یه‌ی خواره‌وه‌یه :

1. دوو هه‌مزه‌ی فه‌تحه‌دار:

قالون هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م لاده‌بات و هه‌مزه‌ی دووه‌م ده‌خوێنێته‌وه، وبۆی هه‌یه درێژكردنه‌وه بكات به ئه‌ندازه‌ی چوار یان دوو جووله بۆ پیتی مه‌دی پێش هه‌مزه‌كه، ودرێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله پێش ده‌خرێت له‌سه‌ر چوار جووله ، وه‌ك:
﴿ جَآءَ أَجَلُهُمۡ۞ جَآءَ أَحَدٌ ﴾.

تێبینی:

ئه‌گه‌ر كۆبویه‌وه درێژكردنه‌وه‌ی لكاوو درێژكردنه‌وه‌ی نه‌لكاو به‌یه‌كه‌وه، به‌لاَم هه‌مزه‌كانیان له‌یه‌كتر جیابوو له لابردندا، وه‌ك: ﴿ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءَ أَحَدَكُمُ ٱلۡمَوۡتُ تَوَفَّتۡهُ رُسُلُنَا وَهُمۡ لَا يُفَرِّطُونَ ﴾،**[ئه‌نعام**:61]. **قالون له درێژكردنه‌وه‌ی نه‌لكاوی دوو جووله یی دوو شێوه خوێندنه‌وه‌ی هه‌یه: درێژكردنه‌وه‌ی لكاوی چوار جووله له‌سه‌ر بنچینه‌ی خۆی، ودرێژكردنه‌وه‌ی لكاوی دوو جووله به‌هۆی ئه‌و گۆڕانه‌ی په‌یداده‌بێت كه بریتیه له لابردنی هه‌مزه، به‌لاَم ئه‌گه‌ر خوێنه‌ر به چوار جووله درێژكردنه‌وه‌ی دروستی لكاو(الجائز المنفصل) خوێنده‌وه ئه‌وه ته‌نها ده‌بێت به چوار جووله‌و درێژكردنه‌وه‌ی لكاو بخوێنێته‌وه، ئه‌وه دیاری ده‌كرێت له‌سه‌ری درێژكردنه‌وه‌ی لكاوی چوار جووله ، چونكه هۆی درێژكردنه‌وه‌ی لكاو هه‌رچه‌نده گۆردراوبێت به لابردنی هه‌مزه به‌لاَم ئه‌وه‌یان به‌هێزه به‌هۆی درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو، دروست نیه درێژكردنه‌وه‌ی لاواز پێش درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله‌ی به‌هێز بكه‌وێت.**

پێش خستنی درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو
له‌سه‌ر درێژكردنه‌وه‌ی لكاوی هه‌مزه گۆڕدراو-به لابردن-
(تقدم المد الجائز المنفصل على المد المتصل المغير الهمزة(بالاسقاط)

وه‌ك: ﴿ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآ أَمۡرُنَا وَفَارَ ٱلتَّنُّورُ قُلۡنَا ٱحۡمِلۡ فِيهَا ﴾،[هود:40].

	حَتَّىٰٓ	جَآ أَمۡرُنَا
خوێندنه‌وه دروسته‌كان	درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو	كاو گۆڕینی هه‌مزه(به‌لابردن)
1	درێژكردنه‌وه دوو جووله	لابردن و درێژكردنه‌وه دوو جووله
2	درێژكردنه‌وه دوو جووله	لابردن و درێژكردنه‌وه چوار جووله
3	درێژكردنه‌وه چوار جووله	لابردن و درێژكردنه‌وه چوار جووله

پێش خستنی درێژكردنه‌وه‌ی لكاوی هه‌مزه گۆڕدراو-به لابردن-
له‌سه‌ر درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو
(تقدم المد المتصل المغير الهمزة(بالاسقاط) على المد الجائز المنفصل

وه‌ك: ﴿ وَجَآ أَهۡلُ ٱلۡمَدِينَةِ يَسۡتَبۡشِرُونَ ۝٦٧ قَالَ إِنَّ هَـٰٓؤُلَآءِ ضَيۡفِي فَلَا تَفۡضَحُونِ﴾
[حيجر:67].

	وَجَآ أَهۡلُ	هَـٰٓؤُلَآءِ
خوێندنه‌وه دروسته‌كان	لكاو گۆڕینی هه‌مزه(به‌لابردن)	درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو
1	لابردن و درێژكردنه‌وه دوو جووله	درێژكردنه‌وه دوو جووله
2	لابردن و درێژكردنه‌وه چوار جووله	درێژكردنه‌وه دوو جووله
3	لابردن و درێژكردنه‌وه چوار جووله	درێژكردنه‌وه چوار جووله

ڕاهێنان:

بە گریمانە لەسەر خوێندنەوەی ئەم ئایەتە بە یەك هەناسە، ئەم ئایەتە لای پێشەوا قالون بە چەند خوێندنەوە دەخوێندرێتەوە بەپێی یاسای گشتی بەكارهاتوو لە زانستی قیرائاتدا،

﴿وَلَٰكِن يُؤَخِّرُهُمۡ إِلَىٰٓ أَجَلٖ مُّسَمّٗىۖ فَإِذَا جَآ أَجَلُهُمۡ فَإِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِعِبَادِهِۦ بَصِيرَۢا﴾ [فاطير:45].

2. دوو هەمزەی ضەممەدار و كەسرەدار:

قالون هەمزەی یەكەم ئاسان دەكات و هەمزەی دووەم دەخوێنێتەوە، وبۆی هەیە لە پیتی درێژكردنەوەی دەكەوێتە پێش هەمزەی یەكەم، درێژكردنەوەیەكی چوار یان دوو جوولە یی بێت، بەلاّم دوو جوولە پێش دەكەوێت، وەك: ﴿ ٱلسَّمَآءِ إِلَىٰ ﴾ **و** ﴿ أَوۡلِيَآءُ أُوْلَٰٓئِكَ ﴾.

قالون شێوە خوێندنەوەیەكی تری هەیە لە ﴿ بِٱلسُّوٓءِ إِلَّا ﴾**،[یوسف:53]. ئەویش بریتیە لە گۆڕینی هەمزەی یەكەم بە پیتی(و) پاشان پیتە واوەكەی تێكهەڵكێش كردووە لەگەڵ پیتی(و)ی پێشە خۆی هەردو واوە تێكهەڵكێشكراوەكان بۆتە واوێكی شەدەداری كەسرە، بەم شێوەیە:** ﴿ بِٱلسُّوِّ إِلَّا ﴾.

لەم بابەت قالون سێ شێوە خوێندنەوەی بۆ كردووە:

- **ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی یەكەم لەگەڵ درێژكردنەوەی چوار جوولە .**
- **ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی یەكەم لەگەڵ درێژكردنەوەی دوو جوولە .**
- **هەمزەی یەكەم بگۆڕدرێت بە پیتی(و) دواتر تێكهەڵكێش بكرێت لەگەڵ ئەو پیتە واوەی لە پێش دا هاتووە، لەم كاتە دەبێتە پیتی(و)ی شەدەداری كەسرە.**

تێبینی1:

دوو شوێن جیاكراوته‌وه له هه‌ردوو هه‌مزه‌ی كه‌سره‌دار، ئه‌وانیش هه‌ر یه‌ك له ﴿ إِن وَهَبَتۡ نَفۡسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنۡ أَرَادَ ﴾ **و** ﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَدۡخُلُواْ بُيُوتَ ٱلنَّبِيِّ إِلَّآ أَن يُؤۡذَنَ لَكُمۡ ﴾،[**ئه‌حزاب**:50-53]. **پێشتر باسی ئه‌و شوێنمان كرد له حوكمی وشه‌ی**(النبي).

تێبینی2:

هه‌ركاتێك درێژكردنه‌وه‌ی نه‌لكاوو درێژكردنه‌وه‌ی لكاوی-گۆڕانی هه‌مزه به ئاسان خوێندنه‌وه-به‌یه‌كه‌وه كۆبویه‌وه، وه‌ك: ﴿ وَلَآ أَبۡنَآءِ إِخۡوَٰنِهِنَّ ﴾،[**ئه‌حزاب**:55]. **قالون درێژكردنه‌وه‌ی نه‌لكاوی دوو جووله له وشه‌ی** ﴿وَلَآ﴾. **و هاوشێوه‌كه‌ی دوو خوێندنه‌وه ئه‌نجام ده‌دات، درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله ی لكاو له وشه‌ی** ﴿أَبۡنَآءِ﴾. **و هاوشێوه‌ی ئه‌و، له‌سه‌ر بنچینه‌ی خۆی، ودرێژكردنه‌وه‌ی لكاو به هۆی ئه‌وگۆڕانه‌ی په‌یداده‌بێت كه بریتیه له ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه، به‌لاٌم ئه‌گه‌ر خوێنه‌ر به چوار جووله درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو خوێندنه‌وه، ئه‌وه پێویسته له‌سه‌ری دیاری بكات درێژكردنه‌وه‌ی دروست به چوار جووله ، چونكه درێژكردنه‌وه‌ی لكاو هه‌رچه‌نده گۆڕدرابێت به هۆی ئاسان خوێندنه‌وه، به‌لاٌم ئه‌و به‌هێزتره له دێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو، درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله به‌هێزتره له درێژكردنه‌وه‌ی لاواز.**

پێش کەوتنی درێژکردنەوەی دروستی نەلکاو
لەسەر درێژکردنەوەی دروستی لکاوی هەمزە گۆڕدراوی –ئاسا نخوێندنەوە-
(تقدم المد الجائز المنفصل على المد الجائز المتصل المغير الهمز – بالتسهيل -)

وەك: ﴿وَلَيۡسَ لَهُۥ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءُۚ أُوْلَٰٓئِكَ فِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٍ﴾،[**ئەحقاف**:32].

	دُونِهِۦٓ	أَوۡلِيَآءُۚ أُوْلَٰٓئِكَ
خوێندنەوە دروستەكان	مەددی دروستی نەلکاو (صیلەی گەورە)	لکاوی هەمزەی گۆڕدراو(بەئاسان)
1	درێژكردنەوە دوو جوولە	ئاسان و درێژكردنەوەی چوارجوولە
2	درێژكردنەوە دوو جوولە	ئاسان و درێژكردنەوەی دوو جوولە
3	درێژكردنەوەی چوارجوولە	ئاسان و درێژكردنەوەی چوارجوولە

پێشكەوتنی درێژكردنەوەی لكاوی هەمزە گۆڕداوی –ئاسا نخوێندنەوە-
لەسەر درێژكردنەوەی دروستی نەلكاو
(تقدم المد المتصل المغير الهمز ـ بالتسهيل ـ على المد الجائز المنفصل)

وەك: ﴿ يُدَبِّرُ ٱلۡأَمۡرَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ إِلَى ٱلۡأَرۡضِ ثُمَّ يَعۡرُجُ إِلَيۡهِ فِي يَوۡمٖ كَانَ مِقۡدَارُهُۥٓ أَلۡفَ سَنَةٖ مِّمَّا تَعُدُّونَ ﴾،[**سەجدە**:6].

	ٱلسَّمَآءِ إِلَى	مِقۡدَارُهُۥٓ
خوێندنەوە دروستەكان	لکاوی هەمزەی گۆڕدراو(بەئاسان)	مەددی دروستی نەلکاو (صیلەی گەورە)
1	ئاسان و درێژكردنەوەی چوارجوولە	درێژكردنەوە دوو جوولە
2	ئاسان و درێژكردنەوەی چوارجوولە	درێژكردنەوە دوو جوولە
3	ئاسان و درێژكردنەوەی دووجوولە	درێژكردنەوە دوو جوولە

پێش كهوتنی میمی كۆ لهسهر درێژكردنهوهی دروستی نهلكاو
لهسهر درێژكردنهوهی لكاوی ههمزه گۆڕدراوی – ئاسا نخوێندنهوه-
(تقدم ميم الجمع على المد الجائز المنفصل على المد المتصل المغير الهمزة - بالتسهيل -)

وهك: ﴿ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهَؤُلَاءِ إِيَّاكُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴾ [سهبهء:40][1].

إِيَّاكُمُۥ	أَهَـٰٓؤُلَآءِ إِيَّاكُمُۥ	أَهَـٰٓؤُلَآءِ	يَحْشُرُهُمُۥ	
میمی كۆ	لكاوی ههمزهی گۆڕاوی بهئاسان	مهددی دروستی نهلكاو	میمی كۆ	خوێندنهوه دروستهكان
بێ صیله	ئاسان و چوارجووله	دووجووله	بێ صیله	1
بێ صیله	ئاسان و دوو جووله	دووجووله	بێ صیله	2
بێ صیله	ئاسان و چوارجووله	چوارجووله	بێ صیله	3
صیله	ئاسان و چوارجووله	دووجووله	صیله	4
صیله	ئاسان و دوو جووله	دووجووله	صیله	5
صیله	ئاسان و چوارجووله	چوارجووله	صیله	6

ڕاهێنان:

به گریمانه لهسهر خوێندنهوهی ئهم ئایهته به یهك ههناسه(بێ وهستان)، ئهم ئایهته به چهند خوێندنهوهیهك دهخوێندرێتهوه لهلای پێشهوا قالون بهپێی یاسای گشتی بهكارهاتوو له دهرچوون له زانستی قیرائاتدا،

﴿ وَمَآ أُبَرِّئُ نَفۡسِيٓۚ إِنَّ ٱلنَّفۡسَ لَأَمَّارَةُۢ بِٱلسُّوٓءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّيٓۚ ﴾[یوسف:53].

---

[1] قالون به پیتی(ن)ی خوێندۆتهوه له بری پیتی(ب) له (يَحْشُرُهُمْ ، يَقُولُ).

❖ دووه‌م: دوو هه‌مزه‌ی جیاواز له جووله

له كاتی كۆبوونه‌وه‌ی دوو هه‌مزه له دوو وشه‌دا، یان هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م فه‌تحه‌داره یان كه‌سره‌داره یان ضه‌مه‌دار.
وه‌هه‌روها هه‌مزه‌ی دووه‌م یش به‌هه‌مان شێوه یان فه‌تحه یان كه‌سره یان ضه‌مه‌ی وه‌رگرتووه.
كۆی ئه‌م شێوانه‌ی باس كران ده‌بێته نۆ شێوه، سێیان له‌م نۆیه هه‌مزه‌كان هه‌ردووكیان یه‌كسانن له شێوه‌ی جووله ، ته‌نها شه‌ش شێوه له نۆ شێوه ده‌مینێته‌وه، سێیان له‌م نۆ شێوه‌یه له وانه‌كانی ڕابردو باس كران.
سه‌باره‌ت به‌م شه‌ش شێوه‌ی كه ماوته‌وه، پێنجیان له قورئانی پیرۆز باس كراون، به‌لأم شێوه‌ی شه‌شه‌میان له قورئاندا نه‌هاتووه، ئه‌ویش بریتیه له‌وه‌ی ئه‌گه‌ر هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م كه‌سره‌دار بوو وه‌هه‌مزه‌ی دووه‌م ضه‌مه‌داربو.

ئه‌وه‌ی له قورئانی پیرۆز باس كراوه به‌م شێویه: هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م فه‌تحه‌داره، وه‌هه‌مزه‌ی دووه‌م ضه‌مه‌داره یان كه‌سره‌دار، وه‌هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م ضه‌مه‌ی له‌سه‌ره، یان كه‌سه‌ره، وه‌هه‌مزه‌ی دووه‌م فه‌تحه‌ی وه‌رگرتووه.
وێنه‌ی پێنجه‌م بریتیه له‌وه‌ی هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م ضه‌مه‌داره هه‌مزه‌ی دووه‌م كه‌سه‌ردار.
سه‌باره‌ت به شێوه‌ی شه‌شه‌م بریتیه له‌وه‌ی هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م كه‌سه‌رداره هه‌مزه‌ی دووه‌م ضه‌مه‌داره، به‌لأم ئه‌م شێوه‌یان نه‌هاتووه له قورئانی پیرۆز.

ئه‌م پینج وێنه دابه‌ش ده‌بێت بۆ سێ كۆمه‌ڵه:

- ✓ كۆمه‌ڵه‌ی یه‌كه‌م دوو شێوه‌ی تێدایه.
- ✓ كۆمه‌ڵه‌ی دووه‌م به‌هه‌مان شێوه‌ی كۆمه‌ڵه‌ی یه‌كه‌م دوو شێوه‌ی تێدایه.
- ✓ كۆمه‌ڵه‌ی سێیه‌م ته‌نها یه‌ك شێوه‌ی له خۆ ده‌گرێت.

دەربارەی كۆمەڵەی یەكەم كە دوو شێوە لە خۆ دەگرێت بەم شێوەیە:
هەمزەی یەكەم فەتحەدارەو هەمزەی دووەمیش كەسرەدارە یان ضـەممەدار.

دەربارەی كۆمەڵەی دووەم ئەم دوو شێوە كە لەخۆ دەگرێت بەم شێوەیە:
هەمزەی یەكەم ضـەممەدارە یان كەسرەدارە، وهەمزەی دووەم فەتحەدارە.
دەربارەی كۆمەڵەی سێیەم كە تەنها یەك شێوە لە خۆ دەگرێت ئەویش بریتیە لەوەی كە هەمزەی یەكەم ضـەممەدارەو هەمزەی دووەمیش كەسرەدارە.

مەزهەبی قالون
دەربارەی بوونی دوو هەمزەی لەیەکتر جیاواز لە جوولە لە دوو وشە

1. ئهگهر كۆبویهوه دوو ههمزهى له یهكتر جیا له جووله دا له دوو وشه، به شێوهیهك كه ههمزهى یهكهم فهتحهدار بوو، وههمزهى دووهم كهسرهدار بوو یان ضـهممهدار، ئهوه قالون ههمزهى دووهم ئاسان دهخوێنێتهوه.

نمونهى ههمزهى یهكهم فهتحهدارو ههمزهى دووهمیش كهسرهدار بێت ئهم وشانهن: ﴿ تَفِيٓءَ إِلَىٰٓ، نَبَأَ إِبۡرَٰهِيمَ ﴾. نمونهى ههمزهى یهكهم فهتحهدارو ههمزهى دووهمیش ضـهممهدار بێت تهنها له ﴿ جَآءَ أُمَّةً ﴾[مؤمنون:44]. نمونهى دووهم نههاتووه له قورئانى پیرۆز، ئهو وشانهى باس كران بهم شێوهیه دهخوێندرێتهوه: ﴿ تَفِيٓءَ ٱلَىٰٓ، نَبَأَ ٱبۡرَٰهِيمَ، جَآءَ ٱمَّةً ﴾.

2. كۆبونهوهى دوو ههمزهى له یهكتر جیا له جووله له دوو وشه، ههمزهى یهكهم ضـهممهدار یان كهسرهدار بوو ، ههمزهى دووهم فهتحهدار بوو، قالون ههمزهى دووهم دهگۆڕێت به پیتێكى هاوشێوهى جووله ى ههمزهى یهكهم، وهك: [﴿ سُوٓءُ أَعۡمَٰلِهِمۡۗ ﴾. ﴿ ٱلۡمَلَؤُاْ أَفۡتُونِي ﴾. ﴿ٱلۡعَدَٰوَةُ وَٱلۡبَغۡضَآءُ أَبَدًا ﴾. ﴿هَٰٓؤُلَآءِ أَهۡدَىٰ ﴾. ﴿ مِنَ ٱلۡمَآءِ أَوۡ مِمَّا ﴾.]، بهم شێوهیه دهخوێندرێتهوه ﴿ سُوٓءُ وَعۡمَٰلِهِمۡۗ، ٱلۡمَلَؤُاْ وَفۡتُونِي، وَٱلۡبَغۡضَآءُ وَبَدًا، هَٰٓؤُلَآءِ يَهۡدَىٰ، مِنَ ٱلۡمَآءِ يَوۡ مِمَّا ﴾.

3. ئهگهر ههمزهى یهكهم ضـهممهدار بوو ههمزهى دووهم كهسرهدار بوو، قالون بۆ ههمزهى دووهم به دوو شێوه دهخوێندرێتهوه:

أ- ئاسان خوێندنهوهى ههمزهى دووهم ئهوهى كه دهكهوێته نێوان ههمزهى یهكهم و پیتى(ى).

ب- گۆڕینی هەمزەی دووەم بە پیتی(و)ی تەواوی کەسرەدار.

نمونەکان: ﴿ أَنتُمُ ٱلۡفُقَرَآءُ إِلَى ٱللَّهِۖ ، وَمَا مَسَّنِيَ ٱلسُّوٓءُۚ إِنۡ أَنَاْ ، يَشَآءُ إِلَىٰ ﴾.**بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە:** [﴿ ٱلۡفُقَرَآءُ ٱلَى أو ٱلۡفُقَرَآءُ أُلَى ﴾. ﴿ ٱلسُّوٓءُۚ ٱنۡ؛ أو ٱلسُّوٓءُۚ أُنۡ ﴾. ﴿ يَشَآءُ ٱلَىٰ؛ أو يَشَآءُ أُلَىٰ ﴾.].

ئەیمن سوید پارچە هونراوەیەکی هەیە لەسەر مەزهەبی قالون دەربارەی بوونی دوو هەمزە بە جوولە ی جیاواز لە دوو وشە، بە کورتی دەفەرموێت:

فتحُ الأُولى سَهلِ — فتحُ الاخرى أبدلِ
غيـرَ فتـحِ سـهلِ — وكـــذاكَ أبـــدلِ

سەیری نمونەی ژمارە(1) بکە لە کۆتایی پەرتووکی ئوصول.

بابه‌تی گواستنه‌وه‌ی جووله‌ ی هه‌مزه‌
بۆ زه‌نه‌داری پێش خۆی

گواستنه‌وه‌(النقل) له‌ زمانی عه‌ره‌بیدا: به‌ مانای گواستنه‌وه‌و گۆڕینی شتێك له‌ شوێنی خۆی دێت.

گواستنه‌وه‌ له‌ زاراوه‌دا: بریتیه‌ له‌ گواستنه‌وه‌ی جووله‌ی هه‌مزه‌ی پچڕاو بۆ هه‌مزه‌یه‌كی زه‌نه‌داری پێشخۆی، له‌گه‌ڵ لابردنی پیته‌ هه‌مزه‌كه‌ له‌به‌ر ئاسان كردن، ئه‌وه‌ش شێوه‌زاری هه‌ندێك له‌ عه‌ره‌به‌كانه‌.

قالون گواستنه‌وه‌ی كردووه‌ بۆ سێ لەم ئه‌م وشانه‌:

❖ قالون وشه‌ی ﴿ ءَآلۡـَٔـٰنَ ﴾[یونس:51-91]. ده‌خوێنێته‌وه‌ به‌ لابردنی هه‌مزه‌ی دووه‌م و گواستنه‌وه‌ی جووله‌ ی بۆ پیتی(ل). وقالون بۆ هه‌مزه‌ی لكاو سێ خوێندنه‌وه‌ی كردووه‌ به‌م شێوه‌یه‌:

1. گۆڕینی هه‌مزه‌ی لكاو به‌ ئه‌لیف و درێژكردنه‌وه‌ی شه‌ش جووله‌ ، به‌ هۆی بنچینه‌ی پیتی(ل) كه‌ زه‌نه‌داره‌، به‌م شێوه‌یه‌: ﴿ءَآلَـٰنَ﴾.

2. گۆڕینی هه‌مزه‌ی لكاو به‌ ئه‌لیف و درێژكردنه‌وه‌ی به‌ دوو جووله‌ ، له‌به‌ر جووله‌داركردنی پیتی(ل) به‌ فه‌تحه‌ به‌ هۆی گواستنه‌وه‌ی جووله‌ ی هه‌مزه‌ بۆ ئه‌و، به‌م شێوه‌یه‌: ﴿ ءَالَـٰنَ ﴾.

3. ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی لكاو، به‌م شێوه‌یه‌: ﴿ ءَا۬لَـٰنَ ﴾.

كه‌واته‌ ده‌توانی هه‌مزه‌ی لكاو به‌ ئاسان بخوێنێته‌وه‌ یان گۆڕینی به‌ ئه‌لیف، ودروسته‌ له‌ كاتی گۆڕین به‌ شه‌ش یان دوو جووله‌ بیخوێنێته‌وه‌، هه‌موو ئه‌و شتانه‌ی باس كران

له‌گه‌ڵ هه‌مزه‌ی دووه‌م ئه‌نجام ده‌درێت و گواستنه‌وه‌ی جووله‌ ی بۆ پیتی(ل) به‌ شێوه‌یه‌ك ده‌بێت له‌م وشه‌دا كه‌ قالون ته‌نها لكاوی بۆ هه‌یه‌ له‌م سێ شوێنه‌ی له‌ ڕابردوو باسمان كرد، وه‌هه‌روها له‌ باری وه‌ستاندا سێ په‌یداكراوی زه‌نه‌دار(مد عارض **للسكون) ده‌خه‌رێته‌ سه‌ر، كه‌واتا بۆی ده‌بێته‌ نۆ شێوه‌ خوێندنه‌وه‌ له‌ باری وه‌ستاندا.**

❖ **قالون وشه‌ی** ﴿ ٱلۡأُولَىٰ ﴾**[نه‌جم:50].** ﴿ أَهۡلَكَ عَادًا ٱلۡأُولَىٰ ﴾. **پیتی هه‌مزه‌كه‌ ده‌گۆڕێت بۆ واوی زه‌نه‌دار و گواستنه‌وه‌ی جووله‌ی هه‌مزه‌كه‌ بۆ (ل) ی پێش خۆی له‌گه‌ڵ لابردنی هه‌مزه‌كه‌ و تێكهه‌ڵكێشانی بێ مینگه‌ی ته‌نوین له‌گه‌ڵ لام به‌م شێوه‌یه‌:** ﴿عادَلُّؤلى﴾، **به‌ڵام كاتێك به‌ وشه‌ی** ﴿ ٱلۡأُؤۡلَىٰ ﴾. **ده‌ست بكه‌ین به‌ خوێندنه‌وه‌ ئه‌وه‌ خوێندنه‌وه‌ی بۆ دروست ده‌بێت كه‌ بریتین له‌:**

1. **ده‌ست پێكردن به‌ هه‌مزه‌ی لكاوی فه‌تحه‌دار و** ضـه‌**ممه‌ی پیتی(ل) به‌م شێوه‌یه‌:** ﴿ ٱلُـؤۡلَىٰ ﴾.

2. **ده‌ست پێكردن به‌ پیتی(ل) ی** ضـه‌**ممه‌دار، به‌م شێوه‌یه‌:** ﴿ لُـؤۡلَىٰ ﴾. **واتا وه‌ك شێوه‌ی خوێندنه‌وه‌ی پێشو به‌ڵام له‌گه‌ڵ لابردنی هه‌مزه‌ی لكاو.**

3. **گه‌ڕانه‌وه‌ی بۆ بنچینه‌ی خۆی – وه‌ك حه‌فص – واتا به‌ جێگیر كردنی ئه‌لیف و لامی ناسراو، له‌گه‌ڵ** ضـه‌**ممه‌داركردنی ئه‌و هه‌مزه‌ی ده‌كه‌وێته‌ دوای ئه‌و، وزه‌نه‌داركردنی پیتی(و) و هه‌مزه‌ نه‌كردنی، به‌م شێوه‌یه‌:** ﴿ ٱلۡأُولَىٰ ﴾. **شێوه‌ خوێندنه‌وه‌ی نه‌گواستنه‌وه‌ پێش ده‌كه‌وێت له‌ ڕوی جێبه‌جێكردندا، به‌هۆی ئه‌وه‌ی قالون سه‌رپێچی بنچینه‌كه‌ی كردووه‌ له‌ نه‌گواستنه‌وه‌ی.**

❖ قالون وشهى ﴿ رِدۡءًا ﴾[قهصهص:34][1]. له ﴿ مَعِيَ رِدۡءًا يُصَدِّقُنِيٓ ﴾. دهخوێنێتهوه به گواستنهوهى جوولهى ههمزه بۆ زهنهى پێش خۆى كه پيتى(د) لهگهڵ لابردنى ههمزه بهم شێوهيه: ﴿ مَعِي رِدًا يُصَدِّقْنِيٓ ﴾[2]. بهدرێژكردنهوهى لهبرى دهخوێندرێتهوه لهبارى وهستاندا.

❖ شێخ عبدالفتاح ى قاچى له هونراوهى(الجامع لقراءة الإمام نافع) كۆكهرهوهى خوێندنهوهى پێشهوا نافع دا دهفهرموێت:

46: وَقَدْ رَوَوْا عَن نَّافِعٍ مَنْقُولاً	رِدْءًا وَآلآنَ وَعَادًا الأُولَى
47: وَاقْرَأ لِقَالُونَ بِهَمْزٍ سَاكِنِ	مَكَــانَ وَاوٍ مُطْلَقًا وَأتْقِنِ
48: وَقُـــلْ ألْؤْلَى بَـادِئًا أوْ لُؤْلَى	لَكِــنَّ بَدْءَهُ كَحَفْصٍ أوْلَـى

---

[1]ئهم وشه تاكه وشهيه كه نافع شێخى قالون پێچهوانهى بنچينهكهى خۆى له يهك وشهدا، لهوهشهوه جياوازى دروست بوه له نێوان خهڵكى جێبهجێكار له ڕوى گواستنهوهى يان لابردنى زۆرينه لهسهر گواستنهوهن.

[2]قالون دهيخوێنێتهوه به زهنهداركردنى پيتى(ق) له (يصدقني)، قهلقهلهش دهردهكهوێت و پيتى(ى) ى دانه پاڵ دهخوێنێتهوه بهزهنه له(معي).

باسی تێكهه‌ڵكێشان

ئیدغام له‌ زمانی عه‌ڕه‌بیدا: به‌كاردێت بۆ تێكهه‌ڵكێش كردنی شتێك له‌ شتێكی تر .

ئیدغام له‌ زاراوه‌دا: واتا تێكهه‌ڵكێش كردنی پیتێك له‌ پیتێكی تر به‌ شێوه‌یه‌ك هه‌ردوو پیت به‌ پیتێكی توندی شه‌ده‌دار ده‌خوێندرێته‌وه‌ له‌ ڕه‌گه‌زی پیتی دووه‌م، ئه‌وه‌ش ده‌كرێت به‌ دوو به‌ش: بچوك و گه‌وره‌.

مه‌به‌ست له‌ خوێندنی ئه‌م بابه‌ته‌، شاره‌زابوونه‌ له‌وه‌ی تێكهه‌ڵكێش ده‌كرێت و ئه‌وه‌ی تێكهه‌ڵكێش ناكرێت، گه‌یشتنه‌ دوو پیت به‌یه‌ك و كۆبونه‌وه‌یان ده‌كرێت به‌ سێ به‌ش:

- ✓ **یه‌كه‌م:** پێك گه‌یشتنیان له‌ وشه‌و نوسیندا، به‌ شێوه‌یه‌ك پچڕان نه‌كه‌وێته‌ نێوانیان وه‌ك پێك گه‌یشتنی دوو پیتی(د) وه‌ك: ﴿ وَقَد دَّخَلُواْ ﴾.
- ✓ **دووه‌م:** پێك گه‌یشتنیان ته‌نها له‌ نوسیندا، وه‌ك: ﴿ إِنَّهُۥ هُوَ ﴾. لێره‌دا پچڕان له‌ نێوانیاندا ڕوویداو.
- ✓ **سێیه‌م:** پێك گه‌یشتنیان ته‌نها له‌ گوتن و خوێندنه‌وه‌دا، وه‌ك: ﴿أَنَا۠ نَذِيرٌ ﴾. ﴿ طسٓمٓ ﴾.

یاسایەکی گشتی گرنگ

هەر کاتێك دوو پیت بەیەکتر بگەن، ئەو دوو پیتە یان شوێنی دەرچوونیان یەکسانە یان جیاوازە[(1)].

❖ ئەگەر شوێنی دەرچوونیان لەیەکتر جیاوازبوو (مەخرەجیان یەکسان نەبوو) ئەوکات بە لەیەکتر دوور ئەژماردەکرێن، تەنها پیتی (غ) و (خ) نەبێت کاتێك دەگەن بە پیتی (ق) و (ك) هەرکاتێك پیتی (غ) وهەرکاتێك پیتی (خ) بە یەك گەیشتن لەگەڵ پیتی (ق)یان (ك) ئەو دوو پیتانە دەبنە لەیەکتر نزیك و پێیان ناگوترێت پیتە لێك دوورەکان، ونکە هەرچەندە شوێنی دەرچوونیان لەیەکتر جیایە بەلاّم دەرچوونیان لەیەکتر نزیکە. پیتی (غ) و (خ) دەرچوونیان دەکەوێتە نزیکترین شوێنی گەرو، ئەو شوێنەی کە لە دوای ئەو زمان دەست پیٚ دەکات.

هەروها پیتی (ق) و (ك) شوێنی دەرچوونیان دەکەوێتە دوورترین شوێنی زمان کە لە دوای ئەو نزیکترین شوێنی گەرو دێت.

کەواتا شوێنی دەرچوونی هەموو ئەو پیتانەی باس کران لەیەکتر نزیکن، لەبەر ئەم هۆکارانە دەرکەوت کە پیتی (غ) لەگەڵ (ق)یان (ك) لەیەکتر نزیکن، وبەهەمان شێوە پیتی (خ) لەگەڵ (ق)یان (ك) لەیەکتر نزیکن.

❖ ئەگەر پیتەکان لەیەك ئەندام بوون (واتە لە یەك ئاست و شێوە دابوون و هەمان دەربڕینیان هەبوو)، لەو کاتەدا دەبن بە دوو بەش:

یان شوێنی دەرچوونیان لە یەکتر نزیکە.

یان شوێنی دەرچوونیان لەیەکتر دوورە.

[(1)] مەحمود خەلیل حوصەری، پەرتووکی ئەحکامی قورئانی پیرۆز، (مەککە ی پیرۆز، نوسینگەی مەککیە – دار بەشائری ئیسلامی، چاپی4، ساڵی1999ی زاینی، بەدەست کارییەوە.

ئەگەر شوێنی دەرچوونیان لەیەکتر نزیك بوو، وهیچ دابڕان و پچڕان ڕوونەدات لە نێوان هەردوو پیتەکە لە یەکتر نزیکن، ئەم دوو پیتە بە لە یەکتر نزیك سەیر دەکرێن.

لەم قسانەی ڕابردوو وا دەردەکەوێت ئەگەر دوو پیت شوێنی دەرچوونیان لەیەکتر جیابوو، بە شێوەیەك هەر یەکێکیان لە شوێنێك دەردەچوو، (پچڕان و دابڕان لە نێوانیاندا هەبوو) بە دوو پیتی لە یەکتر دوور سەیردەکرێن.

بۆمان ڕوون بویەوە کە نێوان پیتەکانی گەرو (حروف الحلق) کە ژمارەیان شەش پیتە لەگەڵ هەژدە پیتەکەی زمان، دوریەك هەیە (شەش پیتەکانی گەرو دوورن لە هەژدە پیتەکانی زمان) چونکە پیتەکانی گەرو لە شوێنێك دەردەچێت و پیتەکانی زمانیش لە شوێنێکی تر.

تەنها پیتەکانی (غ) لەگەڵ (ق) و (ك) وپیتی (خ) لەگەڵ پیتی (ك) نەبێت، ئەوانە جیادەکرێنەوە لەم حوکمەی کە لەسەر پیتەکانی گەرو و پیتەکانی زمان دا هەبوو.

- ❖ لە نێوان پیتەکانی گەرو و پیتەکانی لێو دوورییەك هەیە، چونکە هەر یەك لەوان شوێنی دەرچوونیان لە یەکتر جیاوازە، ولە کاتی دەربریندا جیاکاریەك دەکەوێتە نێوانەکانیان.

- ❖ لە نێوان پیتەکانی زمان و پیتەکانی لێو دووری هەیە، چونکە شوێنی دەرچوونیان لە یەکتر جیایە، تەنها پیتی (م) لەگەڵ (ن) نەبێت لێکچوونێکیان هەیە لە نزیك بونەوە.

  پیتی (ن) لەگەڵ (و) نزیکبوونەوەیەکیان هەیە لە یەکتر لە شێوەی دەربڕیندا.

  پیتی (ی)ی لەین لەگەڵ (و) نزیك بونەوەیەك هەیە لە نێوانیاندا لە دەربڕیندا.

- ❖ لە نێوان پیتەکانی گەرو پیتێك لەگەڵ پیتێکی تر نزیك بوون و دورکەوتنەوە هەیە.

  ئەم دوو پیتەی کە شوێنی دەرچوونیان دەکەوێتە دوورترین بەشی گەرو کە ئەوانیش پیتی(ء)و (ه) لەگەڵ ئەو پیتانەی شوێنی دەرچوونیان دەکەوێتە ناوەڕاستی گەرو ئەوانیش پیتی (ع) (ح) لێك نزیك بوونەوەیەك هەیە لە نێوانیاندا،

ئه‌م دوو پیته‌ش له‌گه‌ڵ ئه‌و پیتانه‌ی كه‌ ده‌رچوونیان ده‌كه‌ویته‌ نزیكترن شوێنی گه‌روو وه‌ك: پیتی (غ) و (خ) دوریه‌ك هه‌یه‌.

پیته‌كانی ناوه‌ڕاست وه‌ك پیتی (ع) و (ح) نێوان ئه‌و دوو پیته‌و پیته‌كانی ده‌كه‌وێته‌ دوری گه‌رو وپیتی نزیكترن شوێنی گه‌روو نزیكایه‌تیه‌ك هه‌یه‌.

❖ له‌ نێوان پیته‌كانی زمان هه‌ندێكیان له‌گه‌ڵ هه‌ندێكی تر نزیك و دووری هه‌یه‌.

ئه‌و دوو پیته‌ی ده‌كه‌ونه‌ دورترین شوێنی زمان، وه‌ك پیته‌كانی (ق) و (ك) له‌ نێوان ئه‌ودوو پیته‌و پیته‌كانی ناوه‌ڕاستی زمان وه‌ك پیتی (ج) و (ش) و (ی)و پیتی سه‌ره‌ زمان وه‌ك پیتی (ض) و (ل) نزیكایه‌تیه‌ك هه‌یه‌، ئه‌و پیتانه‌ له‌گه‌ڵ پیته‌كانی لێواری زمان كه‌ بریتین له‌: (ن ، ر ، ط ، د ، ت ، ص ، س ، ز ، ظ ، ذ ، ث) دوریه‌ك هه‌یه‌.

ئه‌م پیتانه‌ی باس كران پیته‌كانی پێشه‌وه‌ی زمان (الذلقية) پیته‌كانی سه‌ره‌وه‌ی زمان (النطعية) وپیته‌كانی سه‌ره‌تای پێشه‌وه‌ی زمان (الأسلية) وپیته‌كانی لێو (الشفوية) و (پیته‌كانی نزیك له‌ پودو).

❖ له‌ نێوان پیته‌كانی ناوه‌ڕاست و سه‌ر زمان و لێواره‌كان، نزیكایه‌تیه‌ك هه‌یه‌.

له‌ نێوان پیته‌كانی سه‌ره‌ زمان و لێواره‌كاندا نزیكایه‌تیه‌ك هه‌یه‌، وله‌نێوان پیتی (ف) له‌گه‌ڵ پیته‌كانی لێو وه‌ك: (ی) و (م) نزیكایه‌تیه‌ك هه‌یه‌، وله‌ نێوان پیته‌كانی لێو هه‌ندێكیان له‌گه‌ڵ هه‌ندێكی تریان نزیك بوونه‌وه‌یه‌ك له‌ شوێنی ده‌رچونیان هه‌یه‌.

ڕوونکردنەوە

❖ ڕوون و ئاشکرایە کە هەر یەك لە پیتەکانی (ء) و (هـ) دەرچوونیان دەکەوێتە دوورترین شوێنی گەرو، ئەم دووانە بە یەك ڕەگەز دەخوێندرێنەوە (شوێنی دەرچوونیان یەکەو لە شکل و شێوەدا لە یەکتر جیان).

پیتەکانی (ع) و (ح) لە ناوەڕاستی گەرو دەردەچن، ئەم دوو پیتەش یەك ڕەگەزن.

وپیتی (غ) و (خ) لە نزیکترین شوێنی گەرو دەردەچن ئەوانەش بەهەمان شێوەی ئەو پیتانەی باس کران یەك ڕەگەزن.

❖ پیتەکانی دوور هەر یەك لە پیتی (ء) و (هـ) بەرامبەر پیتەکانی ناوەڕاست (ع) و (ح) لە یەکتر نزیکن، وبەرامبەر پیتەکانی نزیکترینی گەرو (غ) و (خ) لە یەکتر دوورن، چونکە پیتە ناوەڕاستەکان لە یەکتریان جیادەکاتەوە (کەواتا پیتەکانی ناوەڕاست دەکەوێتە نێوان نزیکترین و دوورترین پیتەکانی گەروو، بەهۆی ئەمە پیتی نزیکترین و دوورترین نزمەکان لە یەکتر دوور دەخاتەوە)

❖ پیتەکانی ناوەڕاستی گەرو (ع ، ح) لەگەڵ پیتەکانی دوورترین و نزیکترین نزیکایەتیەکیان هەیە.

❖ پیتی (غ) لەگەڵ پیتی (ق) و (ك) لە یەکتر نزیکن.

پیتی (خ) لەگەڵ (ق) و (ك) بەهەمان شێوە لە یەکتر نزیکن، چونکە پیتی (غ) و (خ) هەر چەندە لە نزیکترین شوێنی گەرو دەردەچن، بەڵام کاتێك نزیکیێکی بەهێز هەیە لە نێوان ئەوان و پیتەکانی (ق) و (ك) کە دەرچوونیان دەکەوێتە دورترین شوێنی زمان، ئەمە وای کردووە کە ئەم پیتانە بە نزیك لە یەکتر بخوێندرێنەوەو سەیر بکرێن، هەرچەندە لە یەکتر جیان هەروەك لە ڕابردوو باس کران.

❖ پیتەکانی (ق) و (ك) لەیەکتر نزیکن، بە هۆی بوونی جیاکاریەك لە شوێنی دەرچوونیان وگوتراوە پیتی (ق) و (ك)یەك ڕەگەزن بە هۆی شوێنی دەرچوونیان کە دورترینی زمانە.

❖ پیتی (ق) و هاوشێوەی ئەو پیتی (ك) لەگەڵ پیتێك لە پیتەکانی ناوەڕاستی زمان (ج ، ش، ی) یان لەگەڵ پیتێك لە پیتەکانی سەرە زمان وەك: (ض) و (ل) لە یەکتر نزیکن، ولەگەڵ هەر پیتێك لەو پیتانەی بە لایەکی زمان دەردەبردرێن لەیەکتر دوورن.

❖ پیتەکانی (ج) و (ش) و (ی) کە درێژناکرێنەوە (مەدیان تێدا نیە) لە ناوەڕاستی زمان دەردەچن، هەر یەك لەم سێ پیتانە لەگەڵ یەکتر یەك ڕەگەزن، ئەم پیتانە لەگەڵ پیتەکانی (ق)و (ك)و (ض)و (ل)و (ن)و (ر)و (ط)و (د)و (ت)و (س)و (ص)و (ز)و (ظ)و (ذ)و (ث) هەموویان لە یەکتر نزیکن، وهەر یەك لەم پیتانە لەگەڵ پیتی لێوەکان بە دوور ئەژمار دەکرێن.

❖ پیتی (ض) لەیەك لە دوو لێواری زمان (لای چەپ یان ڕاست) لەگەڵ ئەوەی لەدوای دێت لە ددانەکان خرێنە (اضراس) دەردەچێت لە ناوەڕاستی لایێکی زمان ئەوەی لەدوای ئەودێت.

پیتی (ض) لەگەڵ پیتی (ق)و (ك)و هەر پیتێکی تری دەرچوو لە ناوەڕاستی زمان یان سەری زمان یان پیتی (ل) ئەوە بە نزیك لە یەکتر ئەژمار دەکرێن.

❖ پیتی (ل) دەردەبڕدرێت بە تەنیشتی زمان تا کۆتایەکەی.

پیتی (ل) لەگەڵ پیتی (ق)و پیتی (ك)و هەر پیتێکی تر لەو پیتانەی کە لە ناوەڕاستی زمان یان لایێکی زمان و پیتی (ض) ئەمانە هەمووی بە نزیك ئەژمار دەکرێن لەگەڵ پیتی (ل).

پیتی (ل) لەگەڵ پیتەکانی لێو بە پیتی لێك دوور ئەژمار دەکرێن.

پیتی (ل) لەگەڵ پیتی (م) بە نزیك ئەژمار دەکرێت لە سیفەت.

هەرچەندە پیتی(م) یەکێکە لە پیتەکانی لێو، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا (ل) و (م) نزیکایەتییێك هەیە لە نێوانیاندا لە شێوەی وتن و دەرچووندا.

❖ پیتی (ن) له بەشێكی لای زمان دەردەچێت، شوێنی دەرچوونی پیتی (ن) كەمێك دەكەوێته ژێر شوێنی دەرچوونی پیتی (ل) (دەرچوونی (ن) هەندێك نزیكه له دەرچوونی (ل).

پیتی (ن) لەگەڵ پیتی (ق)و پیتی (ك) بە لەیەكتر دوور سەیر دەكرێن، (جیاوازی هەیه له نێوان شێوەو دەربڕینی (ن) لەگەڵ (ق) و (ك)دا.

پیتی (ن) لەگەڵ ئەو پیتانەی كه شوێنی دەرچوونیان دەكەوێته ناوەڕاستی زمان و پیتی (ض)و (ل) لەگەڵ ئەو پیتانەی كه له لێواری زمان دەردەچن، به نزیك ئەژمار دەكرێت.

❖ پیتی (ر) له پێشەوەی زمان (طرف اللسان) دەردەچێت، شوێنی دەرچوونی پیتی (ر) نزیكه له شوێنی دەرچوونی پیتی (ن). لەكاتی دەربڕینی پیتی (ر) شێوەی دەربڕینەكه زیاتر بەرەو لای سەرووی زمان دەچێت.

پیتی (ن) لەگەڵ پیتی (ق)و پیتی (ك) له یەكتر دوورن، بەڵام بەرامبەر به پیتەكانی دەرچوو له ناوەڕاستی زمان وهەروها پیتی (ض) و (ل) و (ن)و پیتەكانی تری دەرچوو له بەشێكی زمان (طرف اللسان) به نزیك ئەژماردەكرێت، پیتی (ر) نزیكه له پیتەكانی ناوەڕاستی زمان و پیتی (ض) و (ل) و (ن).

❖ هەر یەك لەپیتەكانی (ط) و (د) و (ت) دەرچوونیان دەكەوێته پێشەوەی زمان (طرف اللسان) به شێوەیەك شوێنی دەرچوونەكەیان زیاتر بۆ بەشی لای سەرەوەی ددانەكان نزیك دەبێتەوە.

هەر یەك لەم سیٚ پیته (ط) و (د) و (ت) لەگەڵ یەكتر به یەك سەیر دەكرێن.

پیتەكانی (ط) و (د) و (ت) لەگەڵ (ق) و (ك) لەیەكتر دوورن.

پیتی (ط) و (د) و (ت) لەگەڵ پیتەكانی ناوەڕاستی زمان و ئەم پیتانەی به لایەكی زمان دەردەبڕدرێن پیتی (ض) و (ل) و (ن) و (ر)و پیتەكانی دەرچووی پێشەوەی زمان به نزیك له یەكتر ئەژمار دەكرێن.

❖ پیتەكانی(ص، ز، س) دەرچوونیان دەكەوێته بەشێكی زمان (طرف اللسان)و سەروی ددانەكانی خواروو.

هه‌ر یه‌ك له پیتی (ص) و (ز) و (س) له‌گه‌ڵ یه‌كتردا یه‌ك ڕه‌گه‌زن.

ئه‌م سێ پیته‌(ص، ز، س) دورن له‌گه‌ڵ پیته‌كانی (ق) و (ك) دا.

ئه‌م سێ پیته‌(ص ، ز، س) نزیكیان هه‌یه له‌گه‌ڵ پیته‌كانی ناوه‌ڕاستی زمان و پیتی(ض، ل، ن، ر، ط، د، ت)و ئه‌و پیتانه‌ی تری ده‌كه‌وێته لای به‌شێكی زمان.

- پیته‌كانی(ظ، ذ، ث) ده‌رچوونیان به پێشه‌وه‌ی زمانه (**طرف اللسان**) كه ده‌كه‌وێته لای ددانه‌كانی سه‌روو.

ئه‌م سێ پیته‌(ظ) و(ذ) و(ث) لێك چوون و لێك نزیكیان هه‌یه له‌گه‌ڵ یه‌كتر.

هه‌ر یه‌ك له‌م پیتانه‌(ظ) و(ذ) و(ث) له‌گه‌ڵ پیتی (ق) و (ك) دورن.

ئه‌م سێ پیته‌(ظ، ذ، ث) له‌گه‌ڵ پیته‌كانی ناوه‌ڕاستی زمان و پیتی(ض، ل، ن، ر، ط، د، ت، ص، ز ، س) نزیكی هه‌یه.

- پیتی(ف) له نێوان به‌شی ناوه‌وه‌ی لێوی خواره‌وه‌و بڕبڕه‌كانی سه‌ره‌وه ده‌رده‌چێت، پیتی(ف) له‌گه‌ڵ هه‌ر پیتێك له پیته‌كانی گه‌رو یان هه‌ر پیتێك له پیته‌كانی زمان له یه‌كتر دوورن، جگه له پیتی (ن) نه‌بێت لێك نزیكن له‌گه‌ڵ پیتی(ف)، پیتی(ف) له‌گه‌ڵ (و، ب، م) له یه‌كتر نزیكن.

- پیتی(و، ب، م) به لێوه‌كان ده‌رده‌بردرێت، هه‌ر یه‌ك له‌م سێ پیتانه له‌گه‌ڵ یه‌كتر یه‌ك ڕه‌گه‌زن.

ئه‌م سێ پیته (و) و (ب) و (م) به‌رامبه‌ر به پیته‌كانی گه‌رو (حلق)و پیته‌كانی زمان له‌یه‌كتر دوورن.

پیتی(و، ب، م)و پیتی (ف) به نزیك له‌یه‌كتر سه‌یر ده‌كرێن.

پیتی (م) له‌گه‌ڵ (ن) هاوڕه‌گه‌زن له سیفه‌تدا.

پیتی (و) له‌گه‌ڵ (ن)یش به‌هه‌مان شێوه له‌یه‌كتر نزیكن له سیفه‌تدا.

پیتی (و) و (ی) یه‌ك ڕه‌گه‌زن و له‌یه‌ك چوونیان هه‌یه له ده‌ربریندا.

زاناکان دەفەرموون:

ئەوانەی لە ڕابردوو باس کران بۆ ئەو پیتانە بوون کە شوێنی دەرچوونیان دیار بوو، وشێوەی دەربڕینان زاندراوبوو.
ئەو پیتانەی کە شوێنی دەرچوونیان بە تەخمین دیاری کراوە، بریتین لە سێ پیتی مەد (درێژکردنەوە) ئەم سێ پیتە مەدە شێوەی گەیشتنیان بە پیتەکان نادیارەو باس ناکرێت.

ئەگەر پیتی مەد گەیشتن بە پیتێك لە پیتەکانی زمانی عەرەبی نزیك بوونەوەیان بۆ نیە، یەك ڕەگزنین لەگەڵ یەکتر، لێك دورکەوتنەوەشیان بەیەکەوە نیە، چونکە پیتەکانی مەد شوێنی دەربڕین و دەرچونیان نیە وەك پیتەکانی تر، بەڵکو ئەم پیتە مەدانە تەنها بە هەوای دەم و گەرو دروست دەبێت.
بەڵێ پیتە مەدەکان باس دەکرێن لەگەڵ هەندێك لە پیتە عەرەبیەکان کە ڕەگەزایەتیێك و هاوشێوەییێك هەیە لە سیفەتدا، بەڵام نەك لە شوێنی دەرچوون.
ئەو پیتانەی هاوشێوەییان هەیە لەگەڵ پیتە مەدەکان، وەك: پیتی (و)ی جووڵەدار، لەگەڵ پیتی (ئەلیف) هەروەك لە ووشەی (والٍ) .
پیتی **(و)** لەگەڵ پیتی (ئەلیف)یەك ڕەگەزن لە سیفەتدا.
پیتی (ی)ی جووڵەدار لەگەڵ پیتی (ئەلیف) وەك: (**الصِّيَامُ**) هەردو پیتی(ی، ا)یەك ڕەگەزن لە سیفەت و دەربڕیندا.
پیتی **(و)**ی جووڵەدار لەگەڵ **(و)**ی زەنەدار بە هاوشێوە دادەندرێن، وەك: (**وُورِىَ**) هەردوو پیتی **(و)** لە یەك ڕەگەزدان چوونکە هاوسیفەتی یەکترن.
پیتی **(ی)**ی جووڵەدار لەگەڵ پیتی (و)ی زەنەدار، وەك: (**يُوقِنُونَ**) هەردوو پیتی **(ی)** و **(و)**یەك ڕەگەزن لە سیفەتدا.

تێبینی:

پیته‌كانی (ت) و (ك)یه‌كسانن له‌هه‌موو سیفه‌تێكدا.

پیته‌كانی (ح) و (ث) و (ه)یه‌كسانن له‌هه‌موو سیفه‌تێكدا.(حثه)

پیته‌كانی (ج) و (د)یه‌كسانن له‌هه‌موو سیفه‌تێكدا.

پیته‌كانی (م) و (ن)یه‌كسانن له‌هه‌موو سیفه‌تێكدا.

پیته‌كانی (و) و (ى)ى جووڵه‌دار له‌گه‌ڵ هه‌رسێ پیتی درێژكراوه‌كان (پیته مه‌ده‌كان)یه‌كسانن له‌هه‌موو سیفه‌تێكدا.

پیته نه‌رمه‌كان (اللين) وه‌ك (و) و (ى)یه‌كسانن له‌هه‌موو سیفه‌تێكدا.

به‌پێی قسه‌كانی ڕابردو ده‌توانین بڵێین ئه‌و پیتانه‌ی یه‌كسانن له هه‌موو سیفه‌تێكدا یه‌ك ڕه‌گه‌زیشن.

بڕوانه پاشكۆی ژماره (1) بكه له كۆتایی ئه‌م په‌رتووكه

په‌یوه‌ندی نێوان پیته‌كان

پیته هاووێنه‌كان (متماثلين) **بریتین** له‌و پیتانه‌ی شوێنی ده‌رچوون و سیفه‌تیان و ناوو ڕێنووسیان یه‌كسانه، وه‌ك: (ن) له‌گه‌ڵ (ن).

پیته لێك نزیكه‌كان (متقاربين) **بریتین** له‌و پیتانه‌ی شوێنی ده‌رچوون و سیفه‌تیان له یه‌كتر نزیكه، وه‌ك: **(ن)** له‌گه‌ڵ **(ل)**یان ته‌نها شوێنی ده‌رچوونیان له‌یه‌كتر نزیكه‌و سیفه‌تیان جیاوازه، وه‌ك: **(ج)** له‌گه‌ڵ **(ض)**یان ته‌نها سیفه‌تیان له‌یه‌كتر نزیكه‌و شوێنی ده‌رچوونیان جیاوازه، وه‌ك: **(غ)** له‌گه‌ڵ **(ظ)**.

پیته یه‌ك ڕه‌گه‌زه‌كان (متجانسين) **بریتین** له‌و پیتانه‌ی شوێنی ده‌رچوونیان یه‌كسانه‌و سیفه‌تیان له‌یه‌كتر جیاوازه، وه‌ك: **(ذ)** له‌گه‌ڵ **(ظ)**یان شوێنی ده‌رچوونیان له یه‌كتر جیاوازه‌و سیفه‌تیان یه‌كسانه، وه‌ك: **(ت)** له‌گه‌ڵ **(ك)**.

چۆنیه‌تی
دۆزینه‌وه‌ی په‌یوه‌ندی نێوان دوو پیت له‌گه‌ڵ یه‌كتر

هه‌ركاتێك ویستمان په‌یوه‌ندی نێوان دوو پیت له‌گه‌ڵ یه‌كتر بزانین، پێویسته سه‌ره‌تا سه‌یری شوێنی ده‌رچوون و سیفه‌تیان بكه‌ین، ئه‌گه‌ر هاتوو هاووێنه بوون (متماثل) وه‌ك پیته‌كانی (ق) له‌گه‌ڵ (ق) ﴿ٱلْغَرَقُ قَالَ﴾ بڕیار له‌سه‌ر ئه‌و جۆره پیتانه ده‌ده‌ین به هاووێنه بوون، به‌ڵام ئه‌گه‌ر هاووێنه‌ی یه‌كتر نه‌بوون له شوێنی ده‌رچوون و سیفه‌تیاندا، له‌و كاته‌دا سه‌یری شوێنی ده‌رچوونی پیته‌كان ده‌كه‌ین له ڕووی هاوشێوه‌ییان، ئه‌گه‌ر هه‌ردوو پیته‌كه هاوشێوه بوون له شوێنی ده‌رچوونیان، ئه‌وه بڕیار ده‌ده‌ین له‌سه‌ر ئه‌م دوو پیته كه یه‌ك ڕه‌گه‌زن له ڕووی ده‌رچوونیان، وه‌ك پیته‌كانی (ع) له‌گه‌ڵ (ح) ﴿ٱلدَّمْعِ حَزَنًا﴾، ئه‌گه‌ر شوێنی ده‌رچوونی پیته‌كان یه‌كسان نه‌بوون، سه‌یری سیفه‌تیان ده‌كرێت، ئه‌گه‌ر هاوشێوه‌ی یه‌كتر بوون، به شێوه‌یه‌ك كه نه له‌یه‌كتر كه‌متربوون نه له‌یه‌كتر زیاتر بوون له سیفه‌تیان، بڕیاری یه‌ك ڕه‌گه‌ز بوونیان له‌سه‌ر ده‌درێت له سیفه‌ت دا.

هه‌ر وه‌ك پیته‌كانی(ح، ث، هـ) كۆدبێته‌وه له ووشه‌ی (حثه) ئه‌م پیتانه به هاوشێوه‌ی یه‌كتر ناوده‌بردرێن.

نمونه‌كانیان به‌م شێوه‌یه: (يَبْحَثُ، يُبْعَثُ حَيًّا، فَأَصْبَحَ هَشِيمًا، ٱللَّهَ حَقَّ، بَعَثَهُۥ، ٱللَّهِ ثُمَّ).

له نێوان پیتی (م) و (ن) یه‌ك ڕه‌گه‌زن ﴿يَظْلِمْ نَفْسَهُۥ﴾.

له نێوان پیتی (ت) و (ك) یه‌ك ڕه‌گه‌زن ﴿وَتَمَّتْ كَلِمَتُ﴾.

له نێوان پیتی (ج) و (د) یه‌ك ڕه‌گه‌زن ﴿وَلَقَدْ جَآءَكَ﴾.

له نێوان پیتی (و) و (ی) یه‌ك ڕه‌گه‌زن ﴿أَوْ يَعْفُوَاْ﴾.

له نێوان پیته‌كانی(أ، و، ی) كه به پیتی نه‌رم (له‌یین) ناوده‌بردرێن، له‌گه‌ڵ پیته درێژكراوه‌كان(حروف المد) هاوشێوه‌یی هه‌یه ﴿وَالٍ﴾ .

جگه له‌م پیتانه‌ی باس كران یه‌ك ڕگه‌ز نیه نه له شوێنی ده‌رچوون و نه له سیفه‌ت دا، له ڕابردوش باسمان كرد.

ئه‌گه‌ر یه‌كسان نه‌بوون له سیفه‌تدا ئه‌وا سه‌یری له یه‌كتر نزیك بوونیان ده‌كرێت له ڕووی شوێنی ده‌رچوونیان و سیفه‌تیان.

ئه‌گه‌ر یه‌كسانی هه‌بوو له نێوان پیته‌كان له ڕووی شوێنی ده‌رچوون و سیفه‌تیان، وه‌ك:-
نێوان پیته‌كانی (ل) **و** (ر) ﴿قُل رَّبِّ﴾.
نێوان پیته‌كانی (ذ) **و** (ز) ﴿وَإِذۡ زَيَّنَ﴾.
نێوان پیته‌كانی (ق) **و** (ك) ﴿نَخۡلُقكُّمُ﴾.
بڕیار ده‌درێت له‌سه‌ر ئه‌م پیتانه‌ی باس كران، به نزێك بوون له شوێنی ده‌رچوون و سیفه‌ت دا.

ئه‌گه‌ر به‌م شێوه‌یه نه‌بوون له نێوان پیته‌كان له ڕووی شوێنی ده‌رچوون و سیفه‌ت دا، ته‌نها سه‌یری شوێنی ده‌رچوونیان ده‌كرێت، ئه‌گه‌ر نزیكایه‌تیه‌ك هه‌بوو له نێوان شوێنی ده‌رچوونیان، بڕیار له‌سه‌ر نزیكبوونیان ده‌درێت ته‌نها له ڕووی ده‌رچوونیان، وه‌ك: پیتی (د) **و** (ص) ﴿وَلَقَدۡ صَدَقَكُمُ﴾.
ئه‌گه‌ر له یه‌كتر نزیك نه‌بوون له ڕووی شوێنی ده‌رچوون، ته‌نها سه‌یری سیفه‌تیان ده‌كرێت.

ئه‌گه‌ر نزیكایه‌تیه‌ك هه‌بوو له نێوان سیفه‌تیان، به شێوه‌یه‌ك جیاوازیان ته‌نها له یه‌ك یان دوو سیفه‌ت هه‌بێت و زیاتر نه‌بێت، بڕیار له‌سه‌ر نزیكبوونیان ده‌درێت ته‌نها له ڕووی سیفه‌ت، وه‌ك: پیتی (و) و (ن) ﴿أَوۡ نَصَٰرَىٰ﴾، **پیتی (س) و (ح)** ﴿لِلنَّاسِ حِسَابُهُمۡ﴾، **پیتی (ء) و (ذ)** ﴿أَذَىٰ﴾.

په‌یوه‌ندی نزیكایه‌تی له‌ نێوان پیته‌كاندا زۆره‌، هه‌ر دوو پیتێك تێكهه‌ڵكێشیان هه‌بێت له‌گه‌ڵ یه‌كتر له‌ هه‌ر خوێندنه‌وه‌و گێڕانه‌وه‌یه‌ك بێت و هاووێنه‌یی یان یه‌ك ڕه‌گه‌زی له‌ نێوانیان نه‌بێت، به‌ له‌ یه‌كتر نزیك هه‌ژمار ده‌كرێن، به‌ڵام ئه‌گه‌ر هیچ شتێك له‌وانه‌ی ڕابردو باس كران له‌ نێوان پیته‌كاندا نه‌بێت، ئه‌وه‌ به‌ له‌ یه‌كتر دوورو جیاواز ئه‌ژمار ده‌كرێن.

كه‌واته‌:

ریزبه‌ندی په‌یوه‌ندی نێوان پیته‌كان ریزبه‌ندیه‌كی دابه‌زینه‌، واتا كامه‌ی له‌پێشتره‌ ئه‌و باس ده‌كرێت ئه‌وانی تر له‌دوای ئه‌وه‌وه‌ دێن، به‌م شێوه‌ی خواره‌وه‌[1]:

1. هاووێنه‌ له‌ شوێنی ده‌رچوون و سیفه‌تدا.

2. یه‌ك ڕه‌گه‌زن له‌ شوێنی ده‌رچوون.

---

[1]زانای خه‌لیجی پیته‌كانی زمانی عه‌ره‌بی دابه‌ش گردووه‌ بۆ سه‌ر پێنج به‌شی سه‌ره‌كی سه‌باره‌ت به‌ تێكهه‌ڵكێش كردن و تێكهه‌ڵنه‌كێشكردن: **یه‌كه‌م:** نه‌ تێكهه‌ڵكێش ده‌كرێت و نه‌ تێكهه‌ڵكێشانی بۆ ده‌كرێت، ئه‌وانه‌ش سێ پیتن: (ء، ا، خ) **دووه‌م:** تێكهه‌ڵكێش ناكرێت، به‌ڵام تێكهه‌ڵكێشانی بۆ ده‌كرێت. ئه‌وانه‌ش چوار پیتن: (ط، ظ، ص، ز).
ناگوترێت پیتی(ط) تێكهه‌ڵكێش ده‌كرێت له‌گه‌ڵ پیتی(ت) له‌ (أَحَطتُ، بَسَطتَ) به‌ تێكهه‌ڵكێشێكی ناته‌واو، به‌هۆی مانه‌وه‌ی سیفه‌تی ئیطباق، چونكه‌ مه‌به‌ست به‌ تێكهه‌ڵكێشێكی ته‌واو(الادغام الكامل) به‌ لابردنی پیت و سیفه‌تی، وه‌ك (الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ) له‌ لای سوسی. **سێیه‌م:** تێكهه‌ڵكێش ده‌كرێت ته‌نها به‌ هاووێنه‌ی خۆی، ئه‌وه‌ش شه‌ش پیته‌:
(ع، غ، ف، ه‌، و، ی). **چواره‌م:** تێكهه‌ڵكێش ده‌كرێت ته‌نها له‌ ڕه‌گه‌زی خۆی و پیتی نزیك له‌ خۆی، ئه‌وه‌ش پێنج پیته‌: (ج، د، ذ، س، ض). **پێنجه‌م:** تێكهه‌ڵكێش ده‌كرێت به‌ هاووێنه‌و هاوڕه‌گه‌زی خۆی و یه‌ك ڕه‌گه‌زی خۆی و پیتی نزیك له‌ خۆی، ئه‌وه‌ش یازده‌ پیته‌: (ب، ت، ث، ح، ر، س، ق، ك، ل، م، ن).
بڕوانه‌: موحه‌ممه‌دی خه‌لیجی، له‌ په‌رتووكی (حل المشكلات وتوضيح التحريرات في القراءات)، لێكۆڵینه‌وه‌ی، عومه‌ری كوری عه‌بدوالقادر، (ریاض، دار أضواء السلف، د.ت) لاپه‌ره‌23. (به‌ده‌ست كارییه‌وه‌) خه‌لیجی هونراوه‌یه‌كی هه‌یه‌ له‌م به‌شه‌وه‌، باسمان نه‌كردووه‌ له‌به‌ر درێژبوونه‌وه‌.

3. یه‌ك ڕه‌گه‌زن له‌ سیفه‌تدا.

4. نزیكی له‌ شوێنی ده‌رچوون و سیفه‌تدا.

5. نزیكی له‌ شوێنی ده‌رچوون.

6. نزیكی له‌ سیفه‌ت.

7. له‌یه‌كتر دوور.

تێكهه‌ڵكێشی بچووك

تێكهه‌ڵكێشی بچووك: بریتیه له تێكهه‌ڵكێشانی پیتێكی زه‌نه‌دار به پیتێكی جووله دار، به شێوه‌یه‌ك به هۆی ئه‌و تێكهه‌ڵێشانه هه‌ردوو پیت ده‌كرێن به یه‌ك پیتی شه‌ده‌دار له یه‌ك ڕه‌گه‌ز له‌گه‌ڵ پیتی دووه‌م.

هۆی ناونانی به بچووك:

ناوی نراوه به تێكهه‌ڵكێشی بچووك، چونكه له كاتێ تێكهه‌ڵكێشاندا ته‌نها پێویستی به یه‌ك هه‌نگاوی بچوكه، ئه‌ویش بریتیه له تێكهه‌ڵكێشانی پیتی یه‌كه‌م به پیتی دووه‌م.

مه‌زهه‌بی قالون له‌سه‌ر تێكهه‌ڵكێشی بچووك

1. قالون پیتی(ذ) تێكهه‌ڵكێش ده‌كات له پیتی(ت) له فیعلی ﴿ ٱتَّخَذْتُ ﴾. ﴿ أَخَذْتُ ﴾. به هه‌ر شێوه‌یه‌ك هاتبێت، وه‌ك: ﴿ لَئِنِ ٱتَّخَذتَّ، ثُمَّ أَخَذتُّهَا ﴾.

2. قالون پیتی(ب) تێكهه‌ڵكێش ده‌كات له پیتی(م) له ﴿ وَيُعَذِّبُ مَن ﴾[به‌قه‌ره‌:284][1]. به‌م شێوه‌یه: ﴿ وَيُعَذِّب مَّن ﴾.

3. قالون پیتی(ن) تێكهه‌ڵكێش ده‌كات له‌گه‌ڵ پیتی(ر) له ﴿ وَقِيلَ مَنْۜ رَاقٍ ﴾ [قیامه‌:27][2]. به‌م شێوه‌یه: ﴿ وَقِيلَ مَن رَّاقٍ ﴾.

4. قالون پیتی(ل) تێكهه‌ڵكێش ده‌كات له‌گه‌ڵ پیتی(ر) له سوه‌ڕتی موطه‌ففین، ئایه‌تی14 ﴿ كَلَّاۖ بَلْۜ رَانَ ﴾. به‌م شێوه‌یه: ﴿ كَلَّاۖ بَل رَّانَ ﴾.

---

[1] له‌گه‌ڵ تێبینی ئه‌وه‌ی كه پێشه‌وا قالون پیتی(ب)ی زه‌نه‌دار كردووه.
[2] له ڕابردو قسه‌ی له‌سه‌ر كراوه له بابه‌تی ئه‌حكامی نونی ساكین و ته‌نوین.

دوو شوێنی تریش هەن ئەوانیش تێكهەڵكێشانیان بۆ دەكرێت، چونكە بە شێوەی ئەمر دەخوێندرێتەوە ئەوانیش بریتین لە سوڕەتی، ئەنبیاء ئایەتی[4 و112] ﴿ قَالَ رَبِّي ﴾. ﴿ قَلَ رَبِّ ﴾. بەم شێوەیە: ﴿قُل رَّبِّي ؛ قُل رَّبِّ﴾[1].

5. هەروەها لە ﴿ أَلَمۡ نَخۡلُقكُّم مِّن مَّآءٖ مَّهِينٖ ﴾[مورسەلات:20].
قالون دوو بۆچوونی هەیە: یەكەم: تێكهەڵكێشانی تەواو. دووەم: تێكهەڵكێشانی ناتەواو.

6. قالون بە یەك لە خوێندنەوەكانی پیتی(ث) دیاردەخات لە ﴿یَلۡهَثۚ ذَّٰلِكَ﴾ [ئەعراف:176]. بەم شێوەیە:﴿ یَلۡهَثۚ ذَٰلِكَ ﴾. خوێندنەوەی تری تێكهەڵكێشانە بەم شێوەیە: ﴿ یَلۡهَثۚ ذَّٰلِكَ ﴾.

7. قالون بە یەك لە خوێندنەوەكانی پیتی(ب) دیاردەخات لە ﴿ ٱرۡكَب مَّعَنَا ﴾ [هود:42]. بەم شێوەیە: ﴿ ٱرۡكَبۡ مَعَنَا ﴾. خوێندنەوەی تری تێكهەڵكێشانە بەم شێوەیە: ﴿ ٱرۡكَب مَّعَنَا ﴾.

تێبینی:-

قالون وازی لەم (سەكت)وەستانێكی كورتی بێ هەناسە وەرگرتن هێناوە كە پێویستن لای حەفص، بەڵام ڕەچاوی ئەوەی كردووە ئەوەی تێكهەلكێشانی بۆ گونجاو بووە ئەنجامی داوە، وەك:(بَل رَّانَ، مَن رَّاقٍ) هەروەك باسمان كرد.
كە خوێندنەوەی وەك خۆی كردووە(الاظهار) لە وشەكانی دەستپێكی هەر یەك لە سوڕەتەكانی ﴿ یس، القلم ﴾.

---

[1] (قال)ی خوێندۆتەوە بە ضـهـممەداركردنی پیتی(ق)و لابردنی ئەلیف و زەنەداركردنی پیتی(ل).

حوكمی به‌یه‌ك گه‌یشتنی دوو پیتی زه‌نه‌دار

ئه‌گه‌ر دوو پیتی زه‌نه‌دار به‌یه‌ك گه‌یشتن له‌ دوو وشه‌دا، قالون زه‌نه‌ی وشه‌ی یه‌كه‌م ده‌گۆڕێت بۆ ضه‌ممه‌، ئه‌گه‌ر وشه‌ی دووه‌م ده‌ست پێ كردنی به‌ هه‌مزه‌ی نه‌وه‌ستانی ضه‌ممه‌دار بوو.

هۆكاری ئه‌م گۆڕینه‌ له‌ زه‌نه‌وه‌ بۆ ضه‌ممه‌، بۆ ئه‌وه‌یه‌ تاوه‌كو توشی گواستنه‌وه‌ی نا په‌سند نه‌بێت له‌ كه‌سره‌وه‌ بۆ ضه‌ممه‌، وچونكه‌ جووله‌ داركردنی زه‌نه‌ی وشه‌ی یه‌كه‌م به‌ ضه‌ممه‌ ده‌بێته‌ به‌ڵگه‌ له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی جووله‌ ی هه‌مزه‌ی دووه‌م له‌ كاتی ده‌ست پێكردنی له‌ سه‌ره‌تای وشه‌ی دووه‌م ده‌بێته‌ ضه‌ممه‌دار، وه‌ك: ﴿ وَلَقَدُ ٱسْتُهْزِئَ ﴾ ﴿ خَبِيثَةٍ ٱجْتُثَّتْ﴾ ﴿ أَنُ ٱقْتُلُوٓاْ ﴾. ﴿ بِرَحْمَةٍ ٱدْخُلُواْ ﴾. ﴿ أَوُ ٱنقُصْ ﴾.

قورئان خوێن ده‌بێت ئاگاداربێت، له‌ كاتی ده‌ستپێكردن به‌ وشه‌ی دووه‌م كه‌ پیتی یه‌كه‌می هه‌مزه‌یه‌، نابێت له‌و كاته‌دا هه‌مزه‌كه‌ ضه‌مه‌دار بكرێت واته‌ هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م له‌ سه‌رتای وشه‌ی جووه‌م ئه‌گه‌ر به‌ كه‌سر بخوێندرێته‌وه‌ له‌ كاتی ده‌ستپێكردن نابێت له‌كاتی خوێندنه‌وه‌ی دوو زه‌نه‌دار كه‌ بكرێت به‌ ضه‌ممه‌، وه‌ك: ﴿ بِغُلَٰمٍ ٱسْمُهُۥ، قُلِ ٱلرُّوحُ، أَنِ ٱمْشُواْ ﴾.

باسی حەوت ئەلیفەکان

بە شێوەیەکی گشتی پێشەوا قالون هاوڕایە لەگەڵ حەفص لە بابەتی حەوت ئەلیفەکان، تەنها لە مانەی خوارەوە نەبێت:

➢ **یەکەم**: قالون ئەلیف ی جێگیرکردووە لە باری وەستان و نەوەستاندا لە سێ وشەدا، بەم شێوەیەی خوارەوە:

1. وشەی ﴿ الظُّنُونَا ﴾. لە ﴿ وَتَظُنُّونَ بِٱللَّهِ ٱلظُّنُونَا ۝١٠ هُنَالِكَ ٱبْتُلِيَ ٱلْمُؤْمِنُونَ ﴾ [ئەحزاب:10].

2. وشەی﴿الرَّسُولَا﴾. لە ﴿ وَأَطَعْنَا ٱلرَّسُولَا ۝٦٦ وَقَالُواْ رَبَّنَآ ﴾[ئەحزاب:66].

3. وشەی ﴿ السَّبِيلَا ﴾ لە ﴿ فَأَضَلُّونَا ٱلسَّبِيلَا ۝٦٧ رَبَّنَآ ءَاتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ ٱلْعَذَابِ ﴾ [ئەحزاب:67].

➢ **دووەم**: قالون بە فەتحەداری خوێندۆتەوە لە گەڵ تەنوین لەم ووشانەی خوارەوە:

1. وشەی ﴿ سَلَٰسِلَا ﴾ لە ﴿ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلَ وَأَغْلَالًا وَسَعِيرًا ﴾ [ئینسان:15]. قالون بە تەنوین دەخوێنێتەوە لە باری نەوەستان ﴿ سَلَٰسِلَا ﴾ لەگەڵ گۆڕینی بە ئەلیف لە باری وەستاندا.

2. وشەی ﴿ قَوَارِيرَا ﴾. شوێنی یەکەم لە ﴿ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرَاْ ﴾[ئینسان:15]. شوێنی دووەم ﴿ قَوَارِيرَا ﴾ لە ﴿ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرَاْ ﴾[ئینسان:16]. قالون بە تەنوین دەخوێنێتەوە لە باری نەوەستان لەگەڵ گۆڕینی بە ئەلیف لە باری وەستاندا.

3. وشەی ﴿ ثَمُودَاْ ﴾. قالون دەخوێنێتەوە بە تەنوینی پیتی(د) ﴿ ثَمُودَاْ ﴾. لە باری وەستاندا دەیكات بە ئەلیف لە چوار شوێندا:

أ- ﴿ أَلَآ إِنَّ ثَمُودَا كَفَرُواْ رَبَّهُمۡۗ ﴾[**هود**:68].

ب- ﴿ وَعَادًا وَثَمُودَا وَأَصۡحَٰبَ ٱلرَّسِّ ﴾[**فورقان**:38].﴿ وَعَادًا وَثَمُودَا وَقَد تَّبَيَّنَ لَكُمۡ ﴾ [**عەنكەبوت**:38].

ت- ﴿ وَثَمُودَا فَمَا أَبۡقَىٰ ﴾[**نەجم**:51].

➢ **سێیەم**: وشەی(أَنَا) بەم شێوەیە باس كراوە:

ئەگەر لە دوای ئەم وشە(أَنَا) هەمزەی پچڕاو هات فەتحەدار بوو یان ضمەمەدار، وەك:
﴿ أَنَآ أَخُوكَ ؛ أَنَآ أُحۡيِۦ ﴾. **قالون بە ڕەهایی دەخوێنێتەوە بە جێگیر كردنی ئەلیف، و درێژكردنەوەی دوو یان چوار جووڵە .**

هەمزەی پچڕاو بە فەتحەداری دێت لە دوای وشەی: ﴿ أَنَا ﴾. **لە دە شوێن لە قورئانی پیرۆز ، وەك:** ﴿ وَأَنَآ أَوَّلُ ٱلۡمُسۡلِمِينَ ﴾.

هەمزەی پچڕاو بە ضمەمە دێت لە دوای وشەی (أنا) **لە دوو شوێن ئەوانەن:** ﴿ قَالَ أَنَآ أُحۡيِۦ وَأُمِيتُۖ ﴾[**بەقەرە**:258]. ﴿ أَنَآ أُنَبِّئُكُم بِتَأۡوِيلِهِۦ ﴾[**یوسف**:45].

بەڵام ئەگەر لە دوای ئەم وشە هەمزەی پچڕاوی كەسرەدارهات، وەك:
﴿ أَنَاْ إِلَّا نَذِيرٌ ﴾.

كە ئەوەش لە سێ شوێندای هەیە :
[**ئەعراف**:188] و [**شوعەرا**:115] و [**ئەحقاف**:9] **قالون بە ڕەهایی دەخوێنێتەوە بە جێگیر كردنی ئەلیف و درێژكردنەوەی دوو یان چوار جووڵە ، وەبۆی هەیە بە لابردنی هەمزەكە ئەوەش خوێندنەوەیەكی ترە، شێوەی سێیەم لابردنە وەك حەفص، بەم شێوەیە:** ﴿ أَنَا ؛ أَنَآ ؛ أَنَاْ ﴾.

پێشخستنی درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو له‌سه‌ر وشه‌ی(أنا)
ئه‌گه‌ر هه‌مزه‌ی پچڕاوی فه تحه یان ضه‌مه‌ی به دوا داهات
(تقدم المد الجائز المنفصل على لفظ (أنا) اذا أتى بعده همزة قطع مفتوحة أومضمومة)

وه‌ك: ﴿ فَلَمَّآ أَفَاقَ قَالَ سُبۡحَٰنَكَ تُبۡتُ إِلَيۡكَ وَأَنَا۠ أَوَّلُ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴾[ئه‌عراف:143].

	فَلَمَّآ	وَأَنَا۠
خوێندنه‌وه دروسته‌كان	درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو	وشه‌ی(أنا)ئه‌گه‌ر هه‌مزه‌ی پچڕاوی فه تحه یان ضه‌مه‌ی به دوا
1	درێژكردنه‌وه دوو جووله	بوونی ئه‌لیف و دوو جووله (أنا)
2	درێژكردنه‌وه چوار جووله	بوونی ئه‌لیف و چوار جووله (أنا)

پێشخستنی درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو له‌سه‌ر وشه‌ی(أنا)
ئه‌گه‌ر هه‌مزه‌ی پچڕاوی كه‌سره‌دار به دوا داهات
(تقدم المد الجائز المنفصل على لفظ (أنا) اذا أتى بعده همزة قطع مكسورة)

وه‌ك: ﴿وَمَآ أَنَا۠ إِلَّا نَذِيرٞ مُّبِينٞ﴾[ئه‌حقاف:9].

	وَمَآ	أَنَا۠
خوێندنه‌وه دروسته‌كان	درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو	وشه‌ی(أنا)ئه‌گه‌ر هه‌مزه‌ی پچڕاوی كه‌سه‌ره‌داری به دوا داهات
1	درێژكردنه‌وه دوو جووله	بوونی ئه‌لیف و دوو جووله (أَنَا)
2	درێژكردنه‌وه دوو جووله	لابردنی ئه‌لیف(أَنَاْ)
3	درێژكردنه‌وه چوار جووله	بوونی ئه‌لیف و چوار جووله (أَنَآ)
4	درێژكردنه‌وه چوار جووله	لابردنی ئه‌لیف (أَنَاْ)

پێشخستنی درێژكردنه‌وه‌ی لكاوی(صیله)ی گه‌وره له‌سه‌ر وشه‌ی(أنا)
ئه‌گه‌ر هه‌مزه‌ی پچڕاوی فه تحه یان ضه‌ممه‌ی به دوا داهات
(تقدم مد الصلة الكبرى على لفظ (أنا) إذا أتى بعده همزة قطع مفتوحة أو مضمومة)

وه‌ك: ﴿ وَهُوَ يُحَاوِرُهُۥٓ أَنَا أَكۡثَرُ مِنكَ مَالٗا وَأَعَزُّ نَفَرٗا ﴾[**كه‌هف**:34].

	يُحَاوِرُهُۥٓ	أَنَا
خوێندنه‌وه دروسته‌كان	درێژكردنه‌وه‌ی لكاوی گه‌وره	وشه‌ی (أنا) پێش هه‌مزه‌ی پچڕاوی فه تحه‌دار یان ضه‌ممه‌دار
1	درێژكردنه‌وه دوو جووله	بوونی ئه‌لیف و دوو جووله (أَنَا)
2	درێژكردنه‌وه چوار جووله	بوونی ئه‌لیف و چوار جووله (أَنَآ)

پێش خستنی وشه‌ی (أنا) ئه‌گه‌ر هه‌مزه‌ی پچڕاوی فه تحه یان ضه‌ممه‌ی به دوا داهات
له‌سه‌ر درێژكردنه‌وه‌ی میمی كۆ هه‌مزه‌ی به‌دوادابێت.
(تقدم لفظ (أنا) اذا أتى بعده همزة قطع مفتوحة أو مضمومة على مد ميم جمع بعدها همزة)

وه‌ك: ﴿ وَأَنَآ أَدۡعُوكُمۡ إِلَى ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡغَفَّٰرِ ﴾[**غافر**:42].

	وَأَنَا	أَدۡعُوكُمۡ
خوێندنه‌وه دروسته‌كان	وشه‌ی(أنا)ئه‌گه‌ر هه‌مزه‌ی پچڕاوی فه تحه یان ضه‌ممه‌ی به دوا داهات	میمی كۆ پێش هه‌مزه
1	بوونی ئه‌لیف و دوو جووله (أَنَا)	بێ صیله
2	بوونی ئه‌لیف و دوو جووله (أَنَا)	لكاو چوار جووله
3	بوونی ئه‌لیف و چوار جووله (أَنَآ)	بێ صیله
4	بوونی ئه‌لیف و چوار جووله (أَنَآ)	لكاو چوار جووله

بابەتی فەتح و ئیماله

مەبەست له لاركردنەوە(ئیماله) خوێندنەوە له نێوان دوو جووله یان خوێندنەوە له نێوان دوو پیت دا، بۆ نمونه خوێندنەوەی فەتحه بەلای كەسره یان خوێندنەوەی ئەلیف بەلای پیتی(ی) به شێوەیەك له بنچینەدا فەتحەداره بەڵام بەلایەنی كەسرەدا دەخوێندرێتەوە.

بەشێكی زۆر له هۆزەكانی عەرەب، لاركردنەوەیان هەیه له خوێندنەوەدا، وەك خوێندنەوەیان له نێوان فەتحەدار كردن و كەسرەدار كردن، ئەم جۆره خوێندنەوە شتێكی بەربلاوە لەلای خەڵكی نەجد، وەك: هۆزەكانی(بەنی تەمیم، بەنی ئەسەد، قەیس و ئەوانی تر)

هەندێك له هۆزەكانی عەرەب ئاخاوتنیان دەكەوێته سەر فەتحەدار كردنی وشه، وەك: خەڵكی حیجاز، له قورەیشیەكان و هەوازن و ثەقیف و كینانه.
مەبەست له وشەی كردنەوە(فەتح) ئەوەیه كه خوێنەر دەمی خۆی بكاتەوە له كاتی دەربڕینی پیتەكە.

لاركردنەوە(الاماله) له زمانی عەرەبی: واته لاركردن و خواركردنەوە، یان لادان له شتێك و ڕووكردنه شتێكی تر.
لاركردنەوە لای زانایان: بریتیه له لادان له فەتحەوە بەرەو كەسره، وله ئەلیفەوە بۆ پیتی(ی)

لاركردنەوە: دەكرێت بە دوو بەش[1]. **لاركردنەوەی گەورە(إماله كبرى) و لاركردنەوەی بچووك(ئیمالەی صوغرا)** واتە(تقلیل) كەم كردنەوە.

➢ لاركردنەوەی گەورە:

بریتیە لە خوێندنەوەی ئەلیف لە نێوان دوو پیتەكانی ئەلیف و یاء دا، وپێشی دەگوترێت(–ئیضجاع-زێدە ڕەوی لە لاركردنەوە بە خوێندنەوەیەك نیوە بەنیوە) هەر ئەوەش مەبەستە ئەگەر تەنها وشەی(ئیماله) بە كار هات. (لە كاتی بە كار هێنانی زاراوەی ئیماله بە تەنها، ئیمالەی گەورە دەگرێتەوە).

➢ لاركردنەوەی بچووك:

بریتیە لە دەربڕینی پیت لە نێوان كردنەوە (فتح)و ئیماله. واتە لە نێوان كردنەوەو ئیماله دایە، هەروها لاركردنەوەی فەتحەدار بەرەو كەسرە، ودەتوانین بلێین دەرچوونە لە فەتحەداری بەرەو كەسەرە، لەگەڵ هێشتنەوەی دەم لە شێوە

---

(1) هۆكارەكانی ئیماله هەشت شتن:

1/ بوونی كەسرە لە پێش ووشە یان لەدوای ووشە، وەك هەر یەك لە وشەكانی: (الناس، النار، الربا، كلاهما، مشكاة)

2/ كەسرەیەكی پەیداكراو لە هەندێك كات دا وەك: (طاب، جاء، شاء، زاد) چونكە لەم ووشانەدا پیتی(ف) كەسەردار دەكرێت لە كاتی لكاندن بە ڕاناوی ڕەفعەدار (مەرفوع).

3/ بوونی پیتی(ی) لە ووشەدا، وەك: (لاضير) سوك خوێندنەوە لەم ووشەدا بە ئیماله دادەندریت (لاركردنەوە)

4/ یان وەرگێڕان و قەلب كردن، وەك: (رمى)

5/ یان لێكچوون بە وەرگەڕان، وەك: ئەو پیتە ئەلیفەی بۆ میێ بە كاردێت.

6/ یان پێچونێك بە پێچواندنی گۆڕینی پیتی(ی) بێت، وەك: موسى ، عیسى.

7/ یان ئەوەی دەبێتە نزیك لە ئیماله (لاركردنەوە) ناودەبردرێت (ئیماله) لە پێناو (ئیماله) (لاركردنەوە) وەك وشەی: (تراءى) مەبەست پێی پیتی ئەلیفی یەكەمە، وبەهەمان شێوە پیتی(ن) لە ووشەكانی: (نأى ، وراء ، رأى)

8/ یان پیتی ئەلیف لەسەر شێوەی (ى) نوسرابێت، هەرچەندە لە بنچینەدا پیتی(و) وەك: (ضحى) ئەوانەی باس كران هەموویان دەگەڕێنەوە سەر دوو شت: (كەسەر) و (ى)

بڕوانە: عەلی كوڕی موحەممەد ضەباع، الاضاءة في بيان أصول القراءة، (قاهیرە، نوسینگەی ئەزهەریە بۆ كەلتور ، ساڵی 1420ی كۆچی ، لاپەرە29.

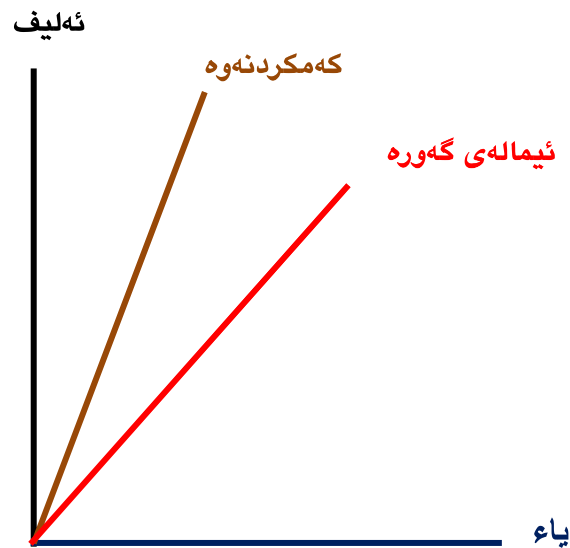
ئاساییەكەی خۆی، واتا بێ لادانێكی تەواو لە فەتحەوە بۆ كەسرە، وپێشی دەگوترێت كەم بوون (التقلیل)، یان لە لاركردنەوەی(بچوك) ، واتا خوێندنەوە لە نێوان ئەلیف و ئیمالەی گەورە، واتا خوێندنەوەی تەواو لە نێوان دوو پیت دا.

زمان بەرزدەبێتەوە بە كردنەوەی دەم ولار دەبێت بە(ئیمالە)[1]. خوێندنەوە بە لاركردنەوە سووك ترە لەسەر زمان لە بەرزكردنەوە، هەر بۆیە لاركردنەوە دەكەن، ئەوەی كردنەوە دەكات بۆچوونی وایە كە كردنەوە پەسندەو ئەو بنچینەیە.

ئەو فەرموودەی[2]. پێشەوا ئیبن جەزەری(رەزای خوای لەسەر بێت) باسی دەكات لە پەرتووكەكەی خۆی بەناوی(النشر) پاڵ پشتیەكەی دەگەڕێتەوە بۆ عبداللهكوڕی مەسعود (ﷺ) كاتێك پیاوێك سوڕەتی(طه)ی لەلا دەخوێندو كەسرەداری نەكرد (واتا لاركردنەوەی نەكرد) بۆ پیتە پچڕاوەكانی سەرەتای سوڕەتەكە، ئیبن مەسعود(ﷺ) خوێندیەوە ﴿ طِهِ ﴾. واتا لاركردنەوەی ئەنجام دا سێ كەڕەت، پاشان سوێندی خواردو فەرمووی بەم شێوەیە پێغەمبەری خوا (ﷺ) ئێمەی فێر كردووە.
زانایانی زمانەوانی ڕاوبۆچوونی جیاوازیان هەیە لەسەر (فتح) كردنەوە (ئیمالە)و لاركردنەوە ، ئایە كامەیان بنچینەیە؟ بۆچوونی بە هێز ئەوەیە كە (فتح) كردنەوە ڕاسترە لە (ئیمالە) چونكە ئیمالە پێویستی بە هۆكارێكە بە پێچەوانەی كردنەوە پێویستی بە هۆكار نیە،(ئیمالە) لاركردنەوە لقێكە لە كردنەوە، ئیبن القاصح لە شەرحەكەی لەسەر كتێبی(حرز الامانی) دەفەرموێت: ئەوەی لاركردنەوەی بۆ دەكرێت ، كردنەوەشی بۆ دەكرێت، بەڵام ئەوەی كردنەوەی بۆ دەكرێت مەرج نیە لاركردنەوەی بۆ بكرێت.

---

[1]لە كاتی ئیمالە كردن بە ئەلیفی(طغى) زمان بەرز دەبێتەوە، بەڵام كەمێك لار دەبێت كە بە فەتح بخوێندرێتەوە لەلای حەفص و هاوڕاكانی.
[2]فەرموودەیەكی غەریبە.

مەبەست لە لارکردنەوە یان کەم کردنەوە: ڕاگەیاندنە تا بزاندرێت بنچینەی ئەلیف پیتی(ی)یە، یان ئاگادارکردنەوەیە لەسەر وەرگەڕانی بۆ پیتی(ی) لە شوێنێکی دیاری کراودا، یان دیاری کردنی هاوشێوەیە لەگەڵ ئەو کەسرەی کە نزیکیەتی.

مەزهەبی قالون دەربارەی ئیمالەی گەورە

- قالون ئەلیف ئیمالە دەکات بە ئیمالەی گەورە لە باری وەستان و نەوەستاندا لە وشەی ﴿ هَارٍ ﴾[تەوبە:109]. بەم شێوەیە: ﴿ هَارٍ ﴾. لە هەردو باردا پیتی(ر) لاواز دەکرێت، ئەوەی شایەنی باسە ئەوەیان تاکە بابەتە کە قالون ئیمالەی گەورەی بۆ ئەنجام دەدات.

- قالون لە وشەی ﴿ مَجْرِبهَا ﴾[هود:41]. پیتی(م)ی ضـەممەدار کردووەو پیتی(ر)ی فەتحەدار کردووە بێ ئیمالە، بەم شێوەیە: ﴿ مُجْرَبهَا ﴾.

مەزهەبی قالون
دەربارەی لاربوونی بچووك-کەم-

قالون یەك لە خوێندنەوەكانی كەمكردنەوە(تەقلیل) دەكا لە وشەی ﴿ ٱلتَّوۡرَىٰةَ ﴾. واتا بە ئیمالەی بچووك لە هەر شوێنێك بێت، بەم شێوەیە: ﴿ ٱلتَّوۡرَىٰةَ ؛ ٱلتَّوۡرَىٰةِ ﴾. ئەوەش تاكە شوێنە كە قالون ئیمالەی بچووك تێدا ئەنجام دەدات، پیتی ڕائیش تێدا لاواز دەكات.

لەكاتی كۆبونەوەی وشەی(التوراة)و درێژكردنەوەی دروستی نەلكاوو(المد الجائز المنفصل) پیتی(م)ی كۆ بەیەكەوە، قالون هەشت خوێندنەوەی عەقلی بۆ ئەم بابەتە هەیە، چونكە دوو خوێندنەوەی بۆ وشەی(التوراة) هەیە، كە ئەوانیش فەتح و (تقلیل) كەم كردنەوە، وەبۆ درێژكردنەوەی دروستی نەلكاویش بە دوو یان چوار جووڵە دەخوێندرێتەوە، وەبۆ پیتی(م)ی كۆ زەنەداركردن و شوێن كەوتنی بە پیتی(و)ی گوتراوی صیلە، بەڵام بۆ ئەم هەشت خوێندنەوە عەقلیە پێنجیان دروستە خوێندنەوەی نەقلیان بۆ بكرێت، بەم شێوەیە:

- **خوێندنەوەی یەكەم:** بە فەتح[1]. كردنی وشەی(التوراة) لەگەڵ دوو جووڵە درێژكردنەوەی دروستی نەلكاوو صیلەی پیتی(م)ی كۆ.

- **خوێندنەوەی دووەم:** فەتح كردنی وشەی(التوراة) لەگەڵ چوار جووڵە درێژكردنەوەی دروستی نەلكاوو بێ صیلەی پیتی(م)ی كۆ.

- **خوێندنەوەی سێیەم:** (الامالة الصغری)(تقلیل) لە وشەی(التوراة) لەگەڵ دوو جووڵە درێژكردنەوەی دروستی نەلكاوو بێ صیلەی پیتی(م)ی كۆ.

[1] فەتح: واتە خوێندنەوەیەكی ئاسایی وەك حەفص بێ ئیمالە (گەورو بچووك)

➢ **خوێندنه‌وه‌ی چواره‌م:** (الاماله الصغری)(تقلیل) له وشه‌ی(التوراة) له‌گه‌ڵ چوار جووله درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاوو بێ صیله‌ی پیتی(م)ی كۆ.

➢ **خوێندنه‌وه‌ی پێنجه‌م:** (الاماله الصغری)(تقلیل) له وشه‌ی(التوراة) له‌گه‌ڵ چوار جووله درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاوو صیله‌ی پیتی(م)ی كۆ.

ده‌رباره‌ی سێ خوێندنه‌وه ڕێگه پێ نه‌دراوه‌كه به‌م شێوه‌یه:

✓ **ڕێگه پێ نه‌دراوی یه‌كه‌م:** فه‌تح كردنی وشه‌ی(التوراة) له‌گه‌ڵ دوو جووله درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاوو بێ صیله‌ی پیتی(م)ی كۆ.

✓ **ڕێگه پێ نه‌دراوی دووه‌م:** فه‌تح كردنی وشه‌ی(التوراة) له‌گه‌ڵ چوار جووله درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاوو صیله‌ی پیتی(م)ی كۆ.

✓ **ڕێگه پێ نه‌دراوی سێیه‌م:** ئیماله‌ی بچووك له وشه‌ی(التوراة) له‌گه‌ڵ دوو جووله درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاوو صیله‌ی پیتی(م)ی كۆ.

شێوە دروستەكانی

كۆبونەوەی وشەی(تەوراة)و درێژكردنەوەی دروستی نەلكاوو میمی كۆ

(الاوجە الجائزة عند اجتماع لفظ التوراة والمد الجائز منفصل ومیم الجمع)

خوێندنەوە دروستەكان	وشەی تەوراة	مەددی دروستی نەلكاو	میمی كۆ
1	كردنەوە	دووجوولە	صیلە
2	كردنەوە	چوارجوولە	بێ صیلە
3	كەمكردنەوە	دووجوولە	بێ صیلە
4	كەمكردنەوە	چوارجوولە	بێ صیلە
5	كەمكردنەوە	چوارجوولە	صیلە

شێوە ڕێ پێنەدراوی

كۆبونەوەی وشەی(تەوراة) و درێژكردنەوەی دروستی نەلكاوو میمی كۆ

(الاوجە الممتنعة عند اجتماع لفظ التوراة والمد الجائز منفصل ومیم الجمع)

خوێندنەوە دروستەكان	وشەی تەوراة	مەددی دروستی نەلكاو	میمی كۆ
1	كردنەوە	دووجوولە	بێ صیلە
2	كردنەوە	چوارجوولە	صیلە
3	كەمكردنەوە	دووجوولە	صیلە

شێوە دروستەكانی

پێش كەوتنی وشەی(تەوراتِ) لەسەر درێژكردنەوەی دروستی نەلكاوو میمی كۆ

(الاوجه الجائزة عند تقدم لفظ التوراة والمد الجائز منفصل وميم الجمع)

وەك: ﴿ قُلۡ فَأۡتُواْ بِٱلتَّوۡرَىٰةِ فَٱتۡلُوهَآ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ﴾[ئالی عیمران:93].

	بِٱلتَّوۡرَىٰةِ	فَٱتۡلُوهَآ	كُنتُمۡ
خوێندنەوە دروستەكان	وشەی تەورات	مەددی دروستی نەلكاو	میمی كۆ
1	كردنەوە	دووجوولە	صیلە
2	كردنەوە	چوارجوولە	بێ صیلە
3	كەمكردنەوە	دووجوولە	بێ صیلە
4	كەمكردنەوە	چوارجوولە	بێ صیلە
5	كەمكردنەوە	چوارجوولە	صیلە

شێوه‌ دروسته‌كان

له پێش كه‌وتنی درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو له‌سه‌ر میمی كۆو وشه‌ی(ته‌وڕات)

(الاوجه الجائزة عند تقدم المد الجائز المنفصل على ميم الجمع ولفظ التوراة)

وه‌ك:﴿ وَقَفَّيْنَا عَلَىٰٓ ءَاثَـٰرِهِم بِعِيسَى ٱبْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ ٱلتَّوْرَىٰةِ ﴾ [**مائیده**:46].

	عَلَىٰٓ	ءَاثَـٰرِهِمُۥ	ٱلتَّوْرَىٰةِ
خوێندنه‌وه‌ دروسته‌كان	**مه‌ددی دروستی نه‌لكاو**	**میمی كۆ**	**وشه‌ی ته‌وڕات**
1	دووجووله	بێ صیله	كه‌مكردنه‌وه(ته‌قلیل) بچووك
2	دووجووله	صیله	كردنه‌وه
3	چوارجووله	بێ صیله	كردنه‌وه
4	چوارجووله	بێ صیله	كه‌مكردنه‌وه
5	چوارجووله	صیله	كه‌مكردنه‌وه

شێوە دروستەكان

له پێش كەوتنی میمی كۆ لەسەر وشەی(تەوراة) ودرێژكردنەوەی دروستی نەلكاو

(الاوجه الجائزة عند تقدم ميم الجمع على لفظ التوراة والمد الجائز المنفصل)

وەك: ﴿ فَٱحۡكُم بَيۡنَهُمۡ بِٱلۡقِسۡطِۚ إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلۡمُقۡسِطِينَ ۝٤٢ وَكَيۡفَ يُحَكِّمُونَكَ وَعِندَهُمُ ٱلتَّوۡرَىٰةُ فِيهَا حُكۡمُ ٱللَّهِ ثُمَّ يَتَوَلَّوۡنَ مِنۢ بَعۡدِ ذَٰلِكَۚ وَمَآ أُوْلَٰٓئِكَ بِٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴾[**مائيده**:43].

	بَيۡنَهُمۡ	ٱلتَّوۡرَىٰةُ	وَمَآ
خوێندنەوە دروستەكان	**میمی كۆ**	**وشەی تەوراة**	**مەددی دروستی نەلكاو**
1	بێ صيله	كردنەوە	چوارجووله
2	بێ صيله	كەمكردنەوە	دووجووله
3	بێ صيله	كەمكردنەوە	چوارجووله
4	صيله	كردنەوە	دووجووله
5	صيله	كەمكردنەوە	چوارجووله

نمونه:

هه‌ندێك له‌ ئایه‌ته‌كانی قورئانی پیرۆز كه‌ تیایدا كۆبۆته‌وه‌ درێژكردنه‌وه‌ی دروستی لكاو له‌گه‌ڵ پیتی(م)ی كۆو وشه‌ی ته‌وڕات[1].

أ- ﴿ وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَاةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَأَكَلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ ﴾[**مائیده**:66].

ب- ﴿ قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَسْتُمْ عَلَى شَيْءٍ حَتَّى تُقِيمُوا التَّوْرَاةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ ﴾[**مائیده**:68].

ت- ﴿ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَاةِ ﴾[**فه‌تح**:29].

ث- ﴿ وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَاةِ ﴾[**صه‌ف**:6].

ج- ﴿ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَاةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴾ [**ئه‌عراف**:157].

ڕاهێنان:

به‌ گریمانه‌ له‌سه‌ر خوێندنه‌وه‌ی ئه‌م ئایه‌ته‌ به‌ یه‌ك هه‌ناسه‌، ئه‌م ئایه‌ته‌ به‌ چه‌ند شێوه‌ ده‌خوێندرێته‌وه‌ له‌لای پێشه‌وا قالون به‌ پێی یاسای گشتی به‌كارهاتوو له‌ ده‌رچوون له‌ زانستی قیرائاتدا،(يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تُحَاجُّونَ فِي إِبْرَاهِيمَ وَمَا أُنْزِلَتِ التَّوْرَاةُ وَالْإِنْجِيلُ إِلَّا مِنْ بَعْدِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ (65) هَا أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ حَاجَجْتُمْ فِيمَا لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ فَلِمَ تُحَاجُّونَ فِيمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ)[**ئالی عیمران**:66]

---

(1) به‌سه‌یر كردنی هه‌ر یه‌ك له‌و سێیه‌ی ڕابردوو.

وەڵامدانەوەی ڕاهێنان:-

هەمو خوێندنەوەکان	نەلکاو	(التوراه)	نەلکاو	(هانتم)	میمی کۆ	نەلکاو	میمی کۆ
1	2	کردنەوە	2	4ئاسان خوێندنەوە	نەلکاو	2	نەلکاو
2	2	کردنەوە	2	4ئاسان خوێندنەوە	لکاو	2	لکاو
3	2	کردنەوە	2	2ئاسان خوێندنەوە	نەلکاو	2	نەلکاو
4	2	کردنەوە	2	2ئاسان خوێندنەوە	لکاو	2	لکاو
5	2	کەمکردنەوە	2	4ئاسان خوێندنەوە	نەلکاو	2	نەلکاو
6	2	کەمکردنەوە	2	4ئاسان خوێندنەوە	لکاو	2	لکاو
7	2	کەمکردنەوە	2	2ئاسان خوێندنەوە	نەلکاو	2	نەلکاو
8	2	کەمکردنەوە	2	2ئاسان خوێندنەوە	لکاو	2	لکاو
9	4	کردنەوە	4	4 ئاسان خوێندنەوە	نەلکاو	4	نەلکاو
10	4	کردنەوە	4	4 ئاسان خوێندنەوە	لکاو	4	لکاو
11	4	کردنەوە	4	2 ئاسان خوێندنەوە	نەلکاو	4	نەلکاو
12	4	کردنەوە	4	2 ئاسان خوێندنەوە	لکاو	4	لکاو
13	4	کەمکردنەوە	4	4 ئاسان خوێندنەوە	نەلکاو	4	نەلکاو
14	4	کەمکردنەوە	4	4 ئاسان خوێندنەوە	لکاو	4	لکاو
15	4	کەمکردنەوە	4	2 ئاسان خوێندنەوە	نەلکاو	4	نەلکاو
16	4	کەمکردنەوە	4	2 ئاسان خوێندنەوە	لکاو	4	لکاو

بابه‌تی یائی دانه‌پاڵ

یائی دانه پاڵ (ئیضافه):- ئه‌و پیته یائه‌یه عه‌ره‌ب به‌كاری دێنن بۆ ده‌ربڕینی كه‌سی قسه‌كه‌ری تاك وه‌ك: ﴿ بِكِتَابِي ﴾، پیتی یائی دانه‌پاڵ له دروست بوونی وشه (له بنچینه‌ی وشه‌كه‌دا پیتی یائی پێوه نیه به‌ڵام بۆی زیاد كراوه) به وشه‌ی (زیاده) ئه‌و پیته یائه ناگرێته‌وه كه زیاده نیه و بنچینه‌ی خۆیه‌تی وه‌ك:(يَهْدِى ، سَوَاءٓ)، به وشه‌ی (تاك) ئه‌و پیته یائه ده‌رچوو كه بۆ تاك به‌كار نه‌هاتووه وه‌ك: ﴿ حَاضِرِي ﴾ پیتی (ی) له‌م وشه‌دا بۆ جه‌معی موزه‌كه‌ری سالم به كار هاتووه نه‌ك بۆ تاك (مفرد)به وشه‌ی (قسه‌كه‌ر) ئه‌و پیته یائه ناگرێته‌وه كه بۆ كه‌سی دووه‌م (مخاطب) به كارهاتووه وه‌ك: ﴿ فَكُلِي وَٱشْرَبِي ﴾.

یائی دانه‌پاڵ: ده‌چێته سه‌ر ناو (اسم) وكار (فعل) وپیت (حرف) وه‌ك:
(سَبِيلِي، ذَرُونِي، فَإِنِّي).
ئه‌گه‌ر (ی)ی دانه‌پاڵ چووه سه‌ر فرمان (فعل) ده‌بێته به‌ركار (مفعول به)، وه‌ك:
﴿ أَوْزِعْنِي ﴾ سوره‌تی نه‌مل ، ئایه‌تی19.
وئه‌گه‌ر یائی دانه‌پاڵ له‌گه‌ڵ ناو بوو ده‌بێته مه‌جرور، وه‌ك: ﴿ ذِكْرِي ﴾ سوره‌تی طه. ئایه‌تی14.
یائی دانه‌پاڵ له‌گه‌ڵ پیت ده‌بێته مه‌جروری شوێنی، به‌ڵام ده‌بێته مه‌نصوبی شوێنی ئه‌گه‌ر له‌گه‌ڵ (إنَّ) خوشكه‌كانی هات (إنَّ واخواتها) نمونه‌ی پیتی (ی)ی دانه‌پاڵ ی لكاو به پیت، جه‌ره‌ی وه‌رگرتبێت، وه‌ك: ﴿ وَلِيَ دِينِ ﴾ سوره‌تی كافرون، ئایه‌تی6.
نمونه‌ی پیتی (ی)ی دانه‌پاڵ ی لكاو به پیت له‌گه‌ڵ (إنَّ) خوشكه‌كانی، نه‌صبه‌ی وه‌رگرتبێت، وه‌ك: ﴿ إِنِّيَ أَخَافُ ﴾ سوره‌تی ئه‌نعام، ئایه‌تی15.

نیشانه‌ی یائی دانه‌پاڵ ئه‌وه‌یه بتواندرێت پیتی (ك)یان پیتی (ه) بخرێته شوێنی، وه‌ك: (فَطَرَنِي) ده‌بێته فطرك و فطره.

عهڕهب یائی دانهپاڵ زهنهدار دهكات وههندێ جار فهتحهداری دهكات.
گوتراوه زهنهدار كردنی پیتی (ی)ی دانهپاڵ بنچینهیه، چونكه خۆی مهبنیه (نهگۆڕه له جووڵهدا) بنچینهی مهبنی (نهگۆڕ له جووڵهدا) زهنهداریه.
یائی دانهپاڵ له زۆربهی شوێندا له قورئانی پیرۆز به زهنهداری هاتووه.
ههندێك دهڵێن فهتحهداركردنی یائی دانهپاڵ بنچینهی دووهمه، واتا فهتحهداری بنچینهیهو زهنهداریشی بهههمان شێوه بنچینهیه، چونكه یائهكه ناوه، ئهو ناوهی كه دهبێته پیت ڕهفعه وهرناگرێت بههێز دهبێت به جووڵهو حهڕهكه، فهتحهداركردن بۆ سوك كردنه، بهڵام بۆچوونی یهكهم بههێزتره.

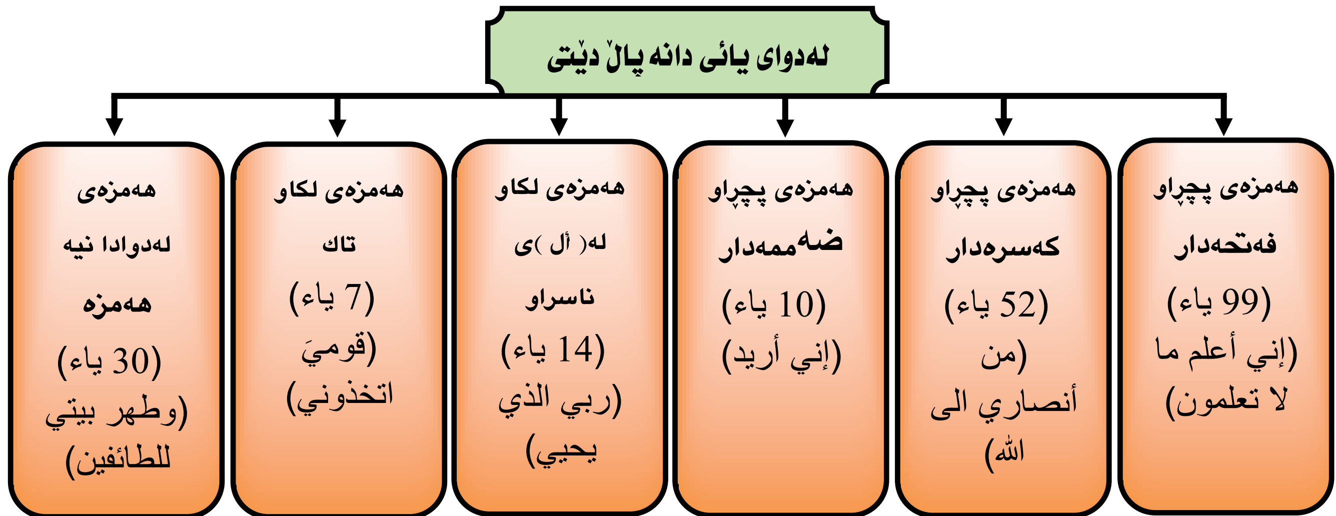
له قورئانی پیرۆز پیتی (ی)ی دانهپاڵ 876 جار هاتووه، دابهش دهبێت بهسهر سێ بهش، بهم شێوهی خوارهوه:-

أ- پیتی (ی)ی دانهپاڵ قوڕائهكان یهك دهنگن لهسهری كه زهنهدار دهكرێت ئهوهشیان زۆر ترینه، وهك: ﴿إِنِّي جَاعِلٌ﴾ له سوڕهتی بهقهڕه، ئایهتی30، كۆی گشتی (ی)ی دانهپاڵ بهم شێوه دهگاته 566 یاء.

ب- پیتی (ی)ی دانهپاڵ قوڕائهكان یهك دهنگن لهسهری كه فهتحهدار دهكرێت، وهك: (بَلَغَنِيَ ٱلۡكِبَرُ) له سوڕهتی ئالی عیمڕان، ئایهتی40، كۆی گشتی (ی)ی دانهپاڵ بهم شێوه دهگاته 98 پیتی یاء.

ت- پیتی (ی)ی دانهپاڵ قوڕائهكان بۆچوونی جیایان ههیه لهسهری، ئایه فهتحهدار دهكرێت یان زهنهدار، كۆی گشتی (ی)ی دانهپاڵ بهم شێوه دهگاته 212 پیتی یاء.

جۆرەكانی یائی دانەپاڵ

مەزهەبی قالون لەسەر یائی دانەپاڵ

➢ قالون هەموو پیتە یائێكی دانەپاڵ فەتحەدار دەكات كە بكەوێتە پێش هەمزەی پچڕاوی فەتحەدار لە هەموو قورئانی پیرۆز، وەك: ﴿ إِنِّيَ أَعۡلَمُ ﴾. تەنها نۆ شوێن نەبێت بە زەنە دەیخوێنێتەوە بەم شێوەیە:

1- ﴿ فَاذۡكُرُونِي أَذۡكُرۡكُمۡ ﴾[بەقەڕە:152].

2- ﴿ أَرِنِي أَنۡظُرۡ إِلَيۡكَ ﴾[ئەعراف:143].

3- ﴿ وَلَا تَفۡتِنِّي أَلَا فِي ﴾[تەوبە:49].

4- ﴿ وَتَرۡحَمۡنِي أَكُنۡ مِنَ ﴾[هود:47].

5- ﴿ فَاتَّبِعۡنِي أَهۡدِكَ صِرَاطًا ﴾[مەریەم:43].

6- ﴿ رَبِّ أَوۡزِعۡنِي أَنۡ أَشۡكُرَ نِعۡمَتَكَ ﴾[نەمل:19].

7- ﴿ وَقَالَ فِرۡعَوۡنُ ذَرُونِي أَقۡتُلۡ مُوسَى ﴾[غافر:26].

8- ﴿ وَقَالَ رَبُّكُمُ ادۡعُونِي أَسۡتَجِبۡ لَكُمۡ ﴾[غافر:60].

9- ﴿ رَبِّ أَوۡزِعۡنِي أَنۡ أَشۡكُرَ نِعۡمَتَكَ ﴾[ئەحقاف:15].

➢ **قالون ههموو پیته(ی)ی دانه پاڵێك ههمزهی پچڕاوی كهسرهداری بهدواداهات فهتحهدار دهكات له ههموو قورئانی پیرۆز، وهك:** ﴿ قَالَ مَنۡ أَنصَارِيَ إِلَى ٱللَّهِۖ ﴾. **تهنها له ده شوێن نهبێت به زهنه دهخوێنێتهوهو شوێنێكیش خیلافی لهسهره، ده شوێنهكهش بهم شێوهیهی خوارهوهیه:**

1- ﴿ قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴾[**ئهعراف**:14].

2- ﴿ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ ﴾[**یوسف**:33].

3- ﴿ وَبَيْنَ إِخْوَتِي إِنَّ رَبِّي لَطِيفٌ ﴾[**یوسف**:100].

4- ﴿ قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴾[**حیجر**:36].

5- ﴿ يُصَدِّقُنِي إِنِّي ﴾[**قهصهص**:34].

6- ﴿ قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴾[**ص**:79].

7- ﴿ وَتَدْعُونَنِي إِلَى النَّارِ ﴾[**غافر**:41].

8- ﴿ لَا جَرَمَ أَنَّمَا تَدْعُونَنِي إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ ﴾[**غافر**:43].

9- ﴿ فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ ﴾[**ئهحقاف**:15].

10- ﴿ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ ﴾[**مونافیقون**:10].

له یهك شوێندا خیلاف له خوێندنهوهی دا ههیه، ئهویش سوڕهتی فوصیلهت، ئایهتی 50 ﴿ وَلَئِنْ رُجِعْتُ إِلَى رَبِّي إِنَّ لِي عِنْدَهُ ﴾. **لێرهدا فهتحهداری دهكات وهك ڕێگه گشتیهكهی خۆی، وشێوهیهكی تریشی بۆ زیاد دهكات ئهویش به زهنه خوێندنهوهیه.**

➢ قالون هەموو پیتە(ی)ی دانە پاڵێك هەمزەی پچڕاوی ضەممە بەدواداهات فەتحەدار دەكات لە هەموو قورئانی پیرۆز، وەك: ﴿ إِنِّيَ أُرِيدُ ﴾.تەنها لە دوو شوێن نەبێت بە زەنە دەخوێننەوە هەموو قاریئەكان بەم شێوەیەی خوارەوەیە:

1-﴿ وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أُوفِ بِعَهْدِكُمْ ﴾[بەقەرە:40].

2-﴿ قَالَ آتُونِي أُفْرِغْ عَلَيْهِ قِطْرًا ﴾[كەهف:96].

ئەوانەی لە ڕابردوو باس كران شێخی قازی كورتی كردۆتەوە لەم هونراوەیەك لە پەرتووكی(النظم الجامع)[1].

والياء فافتح عند فتح همـزة ... أو كسرها أو ضمّها إلا الّتى

فى ادعون واذكرون فاتّبعنى ... ترحمنى تفتنّى ذرونى أرنى

ذرّيّتى يدعوننى تدعوننـى ... معه يصدّقنى كـذا أخّرتنـى

أنـظـرن آتونـى بكهــف ثبتـت ... ويـا بعهـدى أوّلا قد سكنت

➢ قالون هەموو پیتە(ی)ی دانە پاڵێك هەمزەی لكاو بە (ئەل)ی ناسراو فەتحەدار دەكات لە هەموو قورئانی پیرۆز، وەك: ﴿ رَبِّيَ ٱلَّذِي يُحۡيِۦ وَيُمِيتُ ﴾.

لەگەڵ بوونی تێبینیە لەسەر ئەوەی زەنەداری بكات لە قاریئەكان بۆی هەیە لابەرێت لە باری نەوەستاندا، چونكە زەنەداری بەدواداێت.

[1]عبدالفتاح قازی، پەرتووكی(شەرحی النظم الجامع لقراءة الامام النافع) قاهیرە: مەكتەبەی ئەزهەریە للتراث 1403ك.

سه‌ره‌ڕای ئه‌وه‌ش قالون پێچه‌وانه‌ی حه‌فص ده‌كات له‌م بابه‌ته‌دا له‌ یه‌ك شوێندا، به‌م شێوه‌یه‌: ﴿ لَا يَنَالُ عَهْدِى الظَّالِمِينَ ﴾[به‌قه‌ره‌:124]. لێره‌دا حه‌فص پیتی(ی)ی به‌ زه‌نه‌ خوێندۆته‌وه‌ له‌م جۆره‌و ته‌نها له‌یه‌ك شوێندا ئه‌ویش سوره‌تی به‌قه‌ره‌ی پێشووه‌ جگه‌ له‌وه‌ش فه‌تحه‌داری ده‌كات.

➢ قالون هه‌موو پیته‌(ی)ی دانه‌ پالێك هه‌مزه‌ی لكاوی به‌كارهاتوو بۆ تاك فه‌تحه‌دار ده‌كات له‌ هه‌موو قورئانی پیرۆز، وه‌ك: ﴿إِنَّ قَوْمِى ٱتَّخَذُواْ هَٰذَا﴾.ته‌نها له‌ سیَ شوێن نه‌بێت به‌ زه‌نه‌ ده‌خوێنێته‌وه‌ به‌م شێوه‌یه‌:

1- ﴿ إِنِّي اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ ﴾[ئه‌عراف:144].

2- ﴿ هَارُونَ أَخِي(30) اشْدُدْ بِهِ ﴾[طه:30].

3- ﴿ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ ﴾[فورقان:27].

له‌ باری نه‌وه‌ستاندا پیتی(ی) لاده‌بردرێت له‌م سیَ شوێنه‌ی ڕابردوو به‌ هۆی گه‌یشتنه‌ دوو پیتی زه‌نه‌دار.

شیخێی قازی له‌ (النظم الجامع)[1]. ده‌فه‌رموێت:

وقبل لام العرف فتحها ثبت ... وعند همز الوصل أربع أتت

مفتوحة قومى لنفسى ذكرى ... بعدى اسمه قد بيّنت فى الذّكر

[1] سه‌رچاوه‌ی پێشوو.

- **قالون هەموو پیتە (ی)ی دانە پاڵێك هەمزەی بە دوادانێت زەنەدار دەكات، تەنها لە حەوت شوێن نەبێت بە فەتحە دەخوێنێتەوە بەم شێوەیە:**

1-﴿ أَنْ طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ ﴾[**بەقەرە**:125].

2-﴿ فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ ﴾[**ئالی عیمران**:20].

3-﴿ وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ ﴾[**ئەنعام**:79].

4-﴿ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴾[**ئەنعام**:162].

5-﴿ وَطَهِّرْ بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ ﴾[**حەج**:26].

6-﴿ وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ ﴾[**یاسین**:22].

7-﴿ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ﴾[**كافیرون**:6].

تێبینی:

قالون پیتی(ی) دانە پاڵ زەنەدار دەكات بە پێی یاسای گشتی خۆی، لە ﴿ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي ﴾[**ئەنعام**:162]. **لە باری وەستان و نەوەستاندا بە زەنە دەیخوێنێتەوە، لەگەڵ درێژكردنەوەی ئەلیف ی پێش خۆی شەش جوولە لە دوو شێوەدا بە درێژكردنەوەی پێویست.**

بابه‌تی یائه‌كانی زیاده

(ی)ی زیاده: بریتیه له هه‌موو یائێكی كۆتایی كه ده‌كه‌وێته كۆتایی وشه، وده‌خوێندرێته‌وه‌و زیاده له ڕێنووسی قورئانی پیرۆزدا.

یائی زیاده یان ده‌بێت (لام)و الفیعل بێت، یان ده‌بێت یائی قسه‌كاربێت (یاء **المتكلم).**

یائی زیاده ده‌چێته سه‌ر ناو(اسم) وده‌چێته سه‌ر كار (فعل) به‌ڵام ناچێته سه‌ر پیت (حرف) وه‌ك: ﴿ أُجِيبُ دَعۡوَةَ ٱلدَّاعِ إِذَا دَعَانِۖ فَلۡيَسۡتَجِيبُواْ لِي ﴾**[1].**

یائی زیاده به پیتێكی زێده ئه‌ژمار ده‌كرێت لای ئه‌وانه‌ی كه جێگیریان كردووه (واتا ده‌یخوێننه‌وه)، به‌ڵام ئه‌وانه‌ی جێگیری ناكه‌ن(واتا نایخوێننه‌وه) به زیادی دانانێن.

پێشه‌وا شاطبی **ئاماژه‌ی به (ی)ی زیاده كردووه له‌م هونراوه:**

وَدُونَكَ يَاءَاتٍ تُسَمّى زَوَائِدَا لأَنْ كُنَّ عَنْ خَطِّ المَصَاحِفِ مَعْزِلاَ

(ی)ی زیاده ده‌كه‌وێته كۆتایی وشه به‌ڵام نانوسرێت و لكاو ناكرێت به وشه، به‌ڵكو ته‌نها ده‌كه‌وێته كۆتایی وشه به‌ڵام پێوه نالكێندرێت.

---

[1] پیتی(ی)ی زیاده جێگیر بووه له دوو وشه، به ڕه‌هایی هاتووه له لای یه‌عقوب، نه‌وه‌ستان (وه‌صل)ی بۆكراوه لای وه‌رش و باوكی عه‌مر و باوكی جه‌عفه‌ر و قالون له یه‌ك له شێوه‌كاندا.

بەشەكانی یائی زیادە

یائی زیادە دوو جۆری سەرەكی هەیە:

1. ئەو پیتە یائەی زیادە لەسەر وشە، وەك:(نَكِيرِ، وَعِيدِ، أَكۡرَمَنِ).
2. ئەو پیتە یائەی دەبێتە بنچینەی بنەرەتی خۆی، وەك:(ٱلۡمُنَادِ، يَسۡرِ).

مەزهەبی قالون لەسەر یائەكانی زیادە

❖ قالون پیتی یائی زیادە جێگیر دەكات لە باری وەستان و نەوەستاندا، لە ﴿ يَـٰعِبَادِ لَا خَوۡفٌ عَلَيۡكُمُ ٱلۡيَوۡمَ ﴾[زوخروف:68].

❖ قالون پیتی(ی)ی زیادە دەخوێنێتەوە لە باری نەوەستاندا بە دوو شێوە لە وشەكانی(الداع ، دعان) ﴿ أُجِيبُ دَعۡوَةَ ٱلدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلۡيَسۡتَجِيبُواْ لِي ﴾[بەقەرە:186]. دوو شێوەكەش بریتین لە : لابردنی پیتی(ی)ی زیادە لە باری نەوەستاندا ئەوەش پێش دەكەوێت، یان جێگیر كردنی[(1)]. لە باری وەستاندا پیتی(ی) لادەبردرێت لە هەردووكیان وەك حەفص.

❖ قالون پیتی(ی)ی زیادە دەخوێنێتەوە لە باری نەوەستاندا لە نۆزدە شوێندا:

1- ﴿فَقُلۡ أَسۡلَمۡتُ وَجۡهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ ٱتَّبَعَنِۗ وَقُل لِّلَّذِينَ﴾[ئالی عیمران:20].

2- ﴿ يَوۡمَ يَأۡتِ لَا تَكَلَّمُ نَفۡسٌ إِلَّا بِإِذۡنِهِۦۚ ﴾[هود:105].

3- ﴿ لَئِنۡ أَخَّرۡتَنِ إِلَىٰ يَوۡمِ ٱلۡقِيَـٰمَةِ ﴾[ئیسراء:62][(2)].

[(1)] درێژكردنەوەی دروستی نەلكاو لە وشەی (الداع) لە باری نەوەستاندا.

[(2)] درێژكردنەوەی دروستی پچڕاو لە پیتی(ی)ی زیادە لە باری نەوەستاندا.

4- ﴿ وَمَن يَهْدِ ٱللَّهُ فَهُوَ ٱلْمُهْتَدِۦ وَمَن يُضْلِلْ فَلَن ﴾[**ئیسڕاء**:97].

5- ﴿ مَن يَهْدِ ٱللَّهُ فَهُوَ ٱلْمُهْتَدِۦ وَمَن يُضْلِلْ فَلَن ﴾[**كه‌هف**:17].

6- ﴿ عَسَىٰٓ أَن يَهْدِيَنِۦ رَبِّى لِأَقْرَبَ مِنْ هَـٰذَا رَشَدًا ﴾[**كه‌هف**:24].

7- ﴿ إِن تَرَنِۦ أَنَا۠ أَقَلَّ مِنكَ مَالًا وَوَلَدًا ﴾[**كه‌هف**:39][1].

8- ﴿ فَعَسَىٰ رَبِّىَ أَن يُؤْتِيَنِۦ خَيْرًا مِّن جَنَّتِكَ ﴾[**كه‌هف**:40][2].

9- ﴿ قَالَ ذَٰلِكَ مَا كُنَّا نَبْغِۦ فَٱرْتَدَّا ﴾[**كه‌هف**:64].

10- ﴿ هَلْ أَتَّبِعُكَ عَلَىٰٓ أَن تُعَلِّمَنِۦ مِمَّا عُلِّمْتَ رُشْدًا ﴾[**كه‌هف**:66].

11- ﴿ أَلَّا تَتَّبِعَنِۦ أَفَعَصَيْتَ أَمْرِى ﴾[**طه**:93].

12- ﴿ فَلَمَّا جَآءَ سُلَيْمَـٰنَ قَالَ أَتُمِدُّونَنِۦ بِمَالٍ ﴾[**نه‌مل**:36].

13- ﴿ يَـٰقَوْمِ ٱتَّبِعُونِۦ أَهْدِكُمْ سَبِيلَ ٱلرَّشَادِ ﴾[**غافیر**:38].

14- ﴿ وَمِنْ ءَايَـٰتِهِ ٱلْجَوَارِۦ فِى ٱلْبَحْرِ كَٱلْأَعْلَـٰمِ ﴾[**شوڕا**:32].

15- ﴿ وَٱسْتَمِعْ يَوْمَ يُنَادِ ٱلْمُنَادِۦ مِن مَّكَانٍ قَرِيبٍ ﴾[**ق**:41][3].

16- ﴿ مُّهْطِعِينَ إِلَى ٱلدَّاعِۦ يَقُولُ ٱلْكَـٰفِرُونَ هَـٰذَا ﴾[**قه‌مه‌ڕ**:8].

17- ﴿ وَٱلَّيْلِ إِذَا يَسْرِۦ ﴿٤﴾ هَلْ ﴾[**فه‌جڕ**:4].

---

[1] جێگیر كردنی ئه‌لیف له‌ وشه‌ی(أنا) درێژده‌كرێته‌وه‌ له‌ باری وه‌ستاندا.

[2] فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ی)ی دانه‌ پاڵ له‌ وشه‌ی(ربی)

[3] قالون پیتی(ی) ناخوێنێته‌وه‌ له‌ وشه‌ی (یناد)

18- ﴿ فَيَقُولُ رَبِّيٓ أَكۡرَمَنِ ١٥ وَأَمَّآ ﴾[**فه‌جر**:15][1].

19- ﴿ فَيَقُولُ رَبِّيٓ أَهَٰنَنِ ١٦ كَلَّاۖ ﴾[**فه‌جر**:16][2].

❖ **قالون هاوڕایه له‌گه‌ڵ حه‌فص له‌**﴿ فَمَآ ءَاتَىٰنِۦَ ٱللَّهُ خَيۡرٞ مِّمَّآ ءَاتَىٰكُمۚ ﴾[**نه‌مل**:36]. **پیتی یائی زیاده‌ی فه‌تحه‌دار جێگیر ده‌كات له‌ باری نه‌وه‌ستان و بۆی هه‌یه‌ لایبه‌ری یان جیگیری بكات له‌ باری وه‌ستان.**

❖ **به‌ دوو هۆكار پیتی(ی) جێگیر ده‌كرێت له‌ باری نه‌وه‌ستاندا له‌ پیتی یائی زیاده‌ به‌م شێوه‌یه‌:**

أ- **شوێن كه‌وتنی گواستنه‌وه‌(النقل) له‌ قورِرائه‌كان به‌ پاڵپشتیان تا ده‌كات پێغه‌مبه‌ر (ﷺ) ئه‌وه‌ش جێگیر كردنی پیتی یائه‌.**

ب- **شوێن كه‌وتنی بنچینه‌، بنچینه‌كه‌ش له‌م پیته‌ یائانه‌ی جێگیر كردنه‌، ولابردنی بۆ ئاسانكردنه‌ یان له‌سه‌ر دامه‌زراندنی خۆیه‌یتی.**

---

[1] **فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ی)ی دانه‌ پاڵ له‌ وشه‌ی**(ربي)

[2] **فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ی)ی دانه‌ پاڵ له‌ وشه‌ی**(ربي)

جیاوازی نێوان یائی زیادەو یائی دانەپاڵ

دەتواندرێت جیاوازیەکان دیاری بکەین لە نێوان پیتی(ی)ی زیادەو پیتی(ی)ی دانەپاڵ لەم خاڵانەی خوارەوە:-

أ- پیتی(ی)ی زیادە تەنها دەچێتە سەر ناو(اسم) ودەچێتە سەر کار (فعل) بەڵام پیتی(ی)ی دانەپاڵ دەچێتە سەر ناو(اسم) وکار (فعل) وپیت (حرف).

ب- پیتی(ی)ی زیادە لابردراوە لە نوسینی قورئانی پیرۆز، بەڵام پیتی(ی)ی دانەپاڵ نوسراوە لە قورئانی پیرۆز.

ت- پیتی(ی)ی زیادە دەبێتە بنچینەو دەبێتە زیادە، ودێتە شوێنی (لام الفعل)، بەڵام پیتی(ی)ی دانەپال دەبێتە زیادە لەسەر وشە، بەڵام نابێتە بنچینە بۆی، بەڵکو ڕاناوە وەك پیتی(ه) و پیتی(ك).

ث- بۆچوونی جیاواز لەسەر پیتی(ی)ی زیادە لەسەر لابردن و خوێندنەوە هەیە، بەڵام بۆچوونی جیاوازە لەسەر پیتی(ی)ی دانەپاڵ لەسەر فەتحەدارکردن و زەنەدار کردنە.

ئه‌و وشانه‌ی جیاكراونه‌ته‌وه
قالون جیاوازی هه‌یه‌ تیایدا له‌گه‌ڵ حه‌فص

1- قالون وشه‌ی ﴿ بُيُوتَ ﴾**.ی به‌ كه‌سره‌ی پیتی(ب) خوێندۆته‌وه‌ بێ جیاوازی ناسراو بێت یان نه‌ناسراو، وه‌ك:** ﴿ بِيُوتَ ﴾.

2- قالون پیتی(ی) ضه‌‌ممه‌دارو پیتی(ز)ی كه‌سره‌دار كردووه‌ له‌ وشه‌ی ﴿ يَحْزُنَ ﴾. **به‌ هه‌ر شێوه‌یه‌ك هاتبێت[(1)]. به‌م شێوه‌یه:** ﴿ يُحْزِنَ ﴾.

3- قالون وشه‌ی ﴿ يَحْسَبُ ﴾**.ی به‌ كه‌سره‌ی پیتی(س) خوێندۆته‌وه‌ به‌هه‌ر شێوه‌یه‌ك هاتبێت، وه‌ك:** ﴿ يَحْسِبُ ﴾.

4- قالون وشه‌ی ﴿ تَذَكَّرُونَ ﴾[(2)]**.ی ده‌ست پێكراو به‌ پیتی(ت) به‌ شه‌ده‌ی پیتی(ذ) خوێندۆته‌وه‌ له‌ هه‌رشوێنێك هاتبێت[(3)]. وه‌ك:** ﴿ تَذَّكَّرُونَ ﴾.

5- وشه‌ی(سيء) **له**﴿ وَلَمَّا جَآءَتۡ رُسُلُنَا لُوطٗا سِيٓءَ بِهِمۡ وَضَاقَ بِهِمۡ ذَرۡعٗا﴾[**هود**:77]. و﴿ وَلَمَّآ أَن جَآءَتۡ رُسُلُنَا لُوطٗا سِيٓءَ بِهِمۡ وَضَاقَ بِهِمۡ ذَرۡعٗاۖ ﴾[**عه‌نكه‌بووت**:33].و ﴿ فَلَمَّا رَأَوۡهُ زُلۡفَةٗ سِيٓـَٔتۡ وُجُوهُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ ﴾[**مولك**:27]. **چواره‌می نیه‌ له‌ قورئانی پیرۆز، ئه‌م فیعله‌ تێدا دروست بووه‌ پێش پیتی(ی)ی كه‌سره‌دار له‌ سه‌ره‌تادا، قالون**

---

(1) **قالون جیای كردۆته‌وه**(لَا يَحْزُنُهُمُ الْفَزَعُ)[**ئه‌نبیاء**:103] **به‌ شێوه‌یه‌ك پیتی(ی)ی فه‌تحه‌داركردوه‌و پیتی(ز)ی ضه‌ممه‌دار وه‌ ك – حه‌فص-.**

(2) **ئه‌مه‌ ناگرێته‌وه‌ ئه‌گه‌ر پیتێك بۆ ئه‌م ووشه‌ زیاد كرا، وه‌ك:** (يَتَذَكَّرُونَ)[**به‌قه‌ره**:221].

(3) **جگه‌ له**‌ (وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا)[**موده‌ثیر**:56] **چونكه‌ بنچینه‌ی ووشه‌كه**‌ (يَذْكُرُونَ) **قالون به‌ پیتی(ت)ی قسه‌كردن ده‌خوێنێته‌وه‌ به‌م شێوه:** (تيذْكُرُونَ).

به ئیشمام ده‌خوێنێته‌وه، مه‌به‌ستیشمان له ئیشمام لێره‌دا واته پیتی یه‌كه‌می وشه جووله دار بكرێت به جووله یه‌كی پێكهاتوو له دوو جووله ئه‌وانیش جووله‌ی ضه‌مه‌و كه‌سره‌یه، به‌شی ضه‌مه پێش ده‌كه‌وێت به‌سه‌ر كه‌سره ئه‌وه‌شیان كورتره‌و به‌شی كه‌سره درێژتره، ئیشمام دروست نابێت ته‌نها به وه‌رگرتن و گووتن نه‌بێت له زاری شێخه‌كانی شاره‌زا، ئه‌م فیعله له‌سه‌ر وه‌زنی(فُعِل) دروست ده‌بێت له بنچینه‌دا ﴿ سُوِءَ ﴾. بۆ ئه‌وه‌ی ببێته مه‌بنی مه‌فعول ضه‌مه له پیتی(س) داماڵدراوه‌و جووله ی كه‌سره‌ی بۆ گواستراوته‌وه له‌گه‌ڵ پیتی(ی) به ئیشمام، زۆربه‌ی عه‌ڕه‌به‌كان ده‌خوێننه‌وه به ﴿ سِيٓءَ ﴾. وه‌هه‌ندێكیشیان ده‌خوێننه‌وه به ﴿ سِـۨيٓءَ ﴾. به ئیشمام.

6- وشه‌ی ﴿ لۡـَٔيۡكَةِ ﴾ له ﴿ كَذَّبَ أَصۡحَٰبُ لَـۡٔيۡكَةِ ٱلۡمُرۡسَلِينَ ﴾[شوعه‌را:176]و﴿ وَثَمُودُ وَقَوۡمُ لُوطٖ وَأَصۡحَٰبُ لَـۡٔيۡكَةِۚ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلۡأَحۡزَابُ ﴾[ص:13]. قالون به‌ئه‌و ده‌ست پێده‌كات لكاویشی ده‌كات به پیتی(ل) فه‌تحه‌دار، هه‌مزه‌ی پچراویش ناخوێنته‌وه ئه‌وه‌ی ده‌كه‌وێته دوای پیتی(ل) هه‌مزه‌ی لكاویش بوونی نیه له پێش ئه‌و، پیتی(ت) مه‌نصوب ده‌كات ده‌خوێنێته‌وه به‌م شێوه‌یه: ﴿ لَـۡٔيۡكَةَ ﴾. به پێچه‌وانه‌ی حه‌فص چونكه ئه‌و به ئه‌وان ده‌ست پێده‌كات به هه‌مزه‌ی لكاوی فه‌تحه‌دار و كه‌سره داركردنی پیتی(ی).

ده‌رباره‌ی سوره‌تی حیجر، ئایه‌تی78 و سوره‌تی ق، ئایه‌تی14 لێره‌دا قالون وه‌ك حه‌فص ده‌خوێنێته‌وه له سه‌ره‌تادا هه‌مزه‌ی لكاو ده‌خوێنێته‌وه به فه‌تحه به‌هۆی شوێن كه‌وتنی شكله‌كه‌ی، گواستنه‌وه‌شی تێدا ده‌رده‌كه‌وێت، به‌م شێوه‌یه ده‌خوێنێته‌وه: ﴿ ٱلۡأَيۡكَةِ ﴾.

7- قالون وشه‌ی ﴿ يَٰبُنَيَّ ﴾.ی به كه‌سره‌ی پیتی(ی) خوێندۆته‌وه به‌هه‌رشێوه‌یه‌ك هاتبێت، وه‌ك: ﴿ يَٰبُنَيِّ ﴾.

8- قالون ﴿ سَلَٰمٌ عَلَىٰٓ إِلۡ يَاسِينَ ﴾[صافات:130]. به فه‌تحه‌ی هه‌مزه ده‌خوێنێته‌وه له‌گه‌ڵ ئه‌لیف ی دوای ئه‌و وكه‌سره‌داركردنی پیتی(ل) له‌سه‌ر دانه پاڵ (ءَالِ) بۆ (يَاسِينَ) به‌م

شێوه‌یه: ﴿ سَلَٰمٌ عَلَىٰٓ ءَالِ يَاسِينَ ﴾. له‌سه‌ر ئه‌مه‌ دروسته‌ وه‌ستان له‌ كاتی پێویست یان له‌ تاقی كردنه‌وه‌ له‌سه‌ر وشه‌ی(ءَالِ) وشه‌ی(يَاسِينَ) ناوی پێغه‌مبه‌ره‌ دانه‌ پاڵی بۆ كراوه‌ بۆ لای(ءَالِ) سلاوی له‌ بنه‌ماڵه‌كه‌ی ده‌كات له‌ پێناو ئه‌و، درێژكردنه‌وه‌ی له‌بریش ده‌رده‌كه‌وێت، له‌ خوێندنه‌وه‌ی حه‌فص واده‌رده‌كه‌وێت كه‌ یه‌ك ناوه‌ به‌ تاك نیسبه‌تی دراوته‌ لای هه‌موو بۆ وشه‌ی(يَاسِينَ) سه‌لامه‌كه‌ ده‌رده‌كه‌وێت له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی نیسبه‌تی دراوته‌ پاڵ بۆ وشه‌ی(يَاسِينَ)ی پێغه‌مبه‌ر سه‌لامی خوای لێبێت، له‌سه‌ر ئه‌مه‌ وشه‌ی(إِلْ يَاسِينَ) لای حه‌فص یه‌ك وشه‌یه‌ دروست نیه‌ ته‌نها وه‌ستان نه‌بێت له‌سه‌ر كۆتا پیت ئه‌ویش پیتی(ن).

9- قالون دوو خوێندنه‌وه‌ی دروستی هه‌یه‌ بۆ وشه‌ی ﴿ نَخۡلُقكُّمُۥ ﴾. له‌ مورسه‌لات، ئایه‌تی20 یه‌كیان تێكهه‌ڵكێشانی ته‌واو ئه‌وه‌ش پێش ده‌كه‌وێت، ئه‌وی تریش تێكهه‌ڵكێشانی ناقیصه‌.

10- قالون وشه‌ی ﴿ وَيَبۡصُۜطُ ﴾[به‌قه‌ره‌:245]. ته‌نها به‌ پێتی(ص) ده‌خوێنێته‌وه‌ له‌م سێ شوێنه‌دا، وشه‌ی ﴿ بَصۜطَةٗ ﴾[ئه‌عراف:69]. وشه‌ی ﴿ ٱلۡمُصَيۡطِرُونَ ﴾ [طور:37].وشه‌ی ﴿ بِمُصَيۡطِرٍ ﴾[غاشیه‌:24] به‌ پیتی(ص) ده‌خوێنێته‌وه‌ وه‌ك حه‌فص.

11- قالون پیتی(ط) به‌ زه‌نه‌ ده‌خوێنێته‌وه‌ له‌ وشه‌ی ﴿ خُطُوَٰتِ ﴾. له‌ هه‌ر پێنج شوێندا، به‌م شێوه‌یه: ﴿ خُطۡوَٰتِ ﴾.

12- قالون وشه‌ی ﴿ نِعِمَّا ﴾. له‌ سوره‌تی به‌قه‌ره‌، ئایه‌تی271و سوره‌تی نیساء ئایه‌تی 58 به‌ دوو شێوه‌ ده‌خوێنێته‌وه‌، یه‌كه‌میان ئیختیلاسی كه‌سره‌ی پیتی(ع) خوێندنه‌وه‌ی دووه‌م: زه‌نه‌داركردنی پیتی(ع) به‌م شێوه‌یه: ﴿ نِعۡـمَّا ؛ نِعۡمَّا ﴾.

13- قالون وشه‌ی ﴿ لَا تَعۡدُواْ ﴾[نيساء:154]. به شه‌ده‌ی پیتی(د) ده‌خوێنێته‌وه، وه‌بۆ پیته عه‌ینه‌كه دوو خوێندنه‌وه هه‌یه:

✓ **یه‌كه‌م**: زه‌نه‌داركردنی ئه‌وه‌شیان پێش ده‌كه‌وێت، به‌وه‌یان دوو پیته زه‌نه كۆده‌بێته‌وه ئه‌وه‌ش دروسته. خوێندنه‌وه‌ی.

✓ **دووه‌م**: فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ع) له‌گه‌ڵ ئیختیلاسی ئه‌و فه‌تحه، به‌م شێوه‌یه: ﴿ لَا تَعۡدُّواْ ؛ لَا تَعَـدُّواْ ﴾.

14- قالون وشه‌ی ﴿ لَّا يَهِدِّيٓ ﴾[یونس:35]. به دوو شێوه ده‌خوێنێته‌وه یه‌كه‌م: زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ئه‌وه‌شیان پێش ده‌كه‌وێت، به‌وه‌ش دوو زه‌نه كۆده‌بێته‌وه ئه‌وانیش پیته‌كانی(هـ) و(د) ئه‌وه‌شیان دروسته، شێوه‌ی دووه‌م: فه‌تحه‌داركردنی پیتی(هـ) له‌گه‌ڵ ئیختیلاسی ئه‌و فه‌تحه، به‌م شێوه‌یه: ﴿ لَّا يَهۡدِّيٓ ؛ لَّا يَهَـدِّيٓ ﴾.

15- قالون وشه‌ی ﴿ يَخِصِّمُونَ ﴾[یاسین:49]. به دوو شێوه ده‌خوێنێته‌وه

✓ **یه‌كه‌م**: زه‌نه‌داركردنی پیتی(خ) ئه‌وه‌شیان پێش ده‌كه‌وێت، به‌وه‌ش دوو زه‌نه كۆده‌بێته‌وه ئه‌وانیش پیته‌كانی(خ) و(ص) ئه‌وه‌شیان دروسته، شێوه‌ی.

✓ **دووه‌م**: فه‌تحه‌داركردنی پیتی(خ) له‌گه‌ڵ ئیختیلاسی ئه‌و فه‌تحه، به‌م شێوه‌یه: ﴿ يَخۡصِّمُونَ ؛ يَخَـصِّمُونَ ﴾.

❖ پاشكۆی ژماره (1)

✓ یەكەم: شیكردنەوەی بیرۆكەی نوسینی پیت و ڕوونكردنەوەی شێوەكەی:-

مەبەست لە بیرۆكەی وێناكردنی پیتەكان و ڕوونكردنەوەیان، ئاسان كردنی زانیاریەكانە، وپێویستە هەموو لایەك ئەوە بزانن كە ئەم بیرۆكەیە بابەتێكی گرنگە لە زانستی تەجوید و قیرائاتدا.

هەركاتێك ویستمان پەیوەندی نێوان دوو پیت بزانین، لە ڕێگەی ئەم بیرۆكەیەوە زۆر بە ئاسانی پەیوەندیەكە دەدۆزینەوە، تەنها بە سەیركردنی ئەو خانەیەی كە هێڵەكە لە لای ئەو دەپچڕێت بە گەیشتنی نێوان دوو پیتەكە.

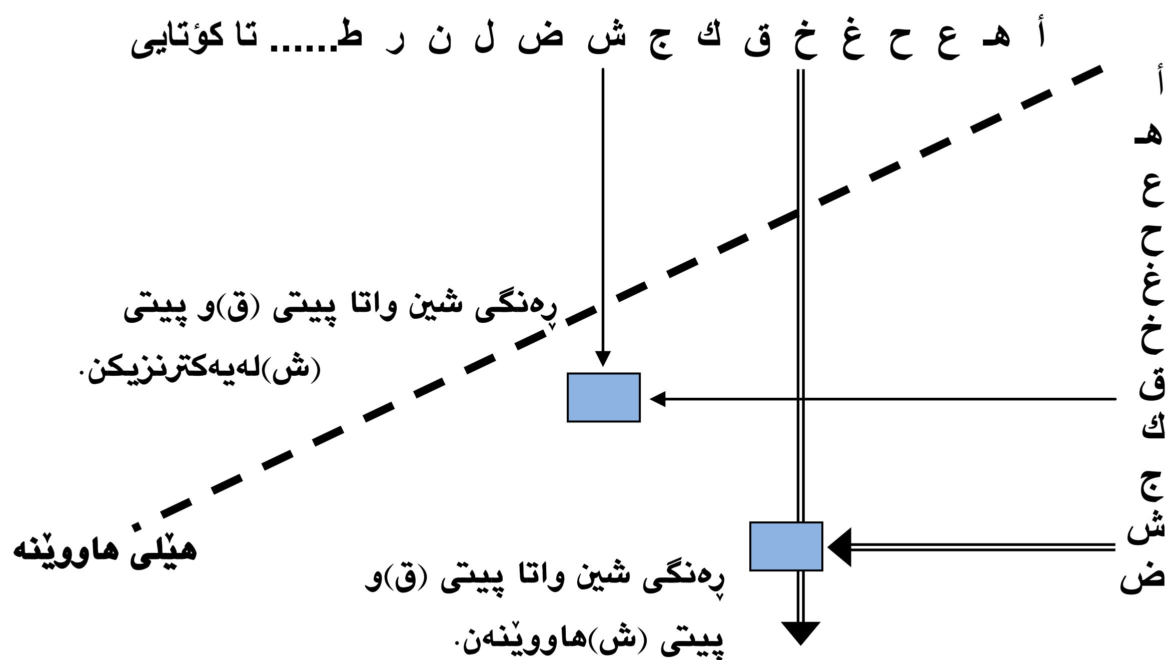
بۆ نمونە ئەگەر بمانەوێت پەیوەندی نێوان پیتی (**ق**) و پیتی (**ش**) بزانین، سەیری پیتی (**ق**) دەكەین لە ڕوونكراوەی وێنەی پیتەكان، جیاوزیشی نیە ئایە پیتی (**ق**) لە هێڵی ستوونیە یان لە هێڵی ئاسۆییە دەتوانین لە هەردوولا بیدۆزینەوە، پاشان سەیری پیتی (**ش**) دەكەین بە پێچەوانەی ئەو ستونەی هەلمان بژاردووە.

كەواتا ئەگەر ئێمە پیتی (**ق**) مان هەڵبژاردبێت لە هێڵی ستوونی، ئەوە پیتی (**ش**) لە هێڵی ئاسۆیی هەڵدەبژێرین بە پێچەوانەی پیتی (**ق**) ودتوانین پێچەوانەشی بكەینەوە (واتا پیتی (**ق**) لە ئاسۆیی و پیتی (**ش**) لە ستوونی)

دوای هەلبژاردنی پیتەكان و دیاری كردنی ستوونەكان سەیری خاڵی بەیەك گەیشتنیان دەكەین، ئەگەر هاتوو خاڵی بەیەك گەیشتنیان كەوتە چوارگۆشەی ڕەنگی ڕەش ئەوە دەردەكەوێت كە هەردو پیت هاووینەی یەكترن، (بەلاَم سەیر دەكەین بۆ ئەم دوو پیتە ئەمە ڕوی نەداوە كەواتا هاووێنەی یەكتر نین)
ئەگەر شێوەی چوارگۆشەكە لە كاتی بەیەك گەیشتنیان خوارو ڕەنگی گول بوو، ئەوە وا دەردەخات كە ئەم دوو پیتە یەك ڕەگەزن، لێرەدا ئەمەش ڕووی نەداوە.

ئه‌گه‌ر خاڵی پێك گه‌یشتنیان كه‌وته چوار گۆشه‌ی ڕه‌نگی سپی ، ئه‌وه ده‌ریده‌خات كه ئه‌م دوو پیته له‌یه‌كتر دورن، به‌ڵام ئه‌مه ڕوی نه‌داوه بۆ ئه‌م دوو پیته.

ئه‌گه‌ر ڕه‌نگی چوار گۆشه‌ی به‌یه‌ك گه‌یشتنیان شین بو، ئه‌وه ده‌ریده‌خات كه ئه‌م دوو پیته له‌یه‌كتر نزیكن، ئه‌مه‌یان ڕوی داوه له نێوان ئه‌م دوو پیته‌ی باسمان كرد، سه‌یری وێنه‌ی خواره‌وه بكه:

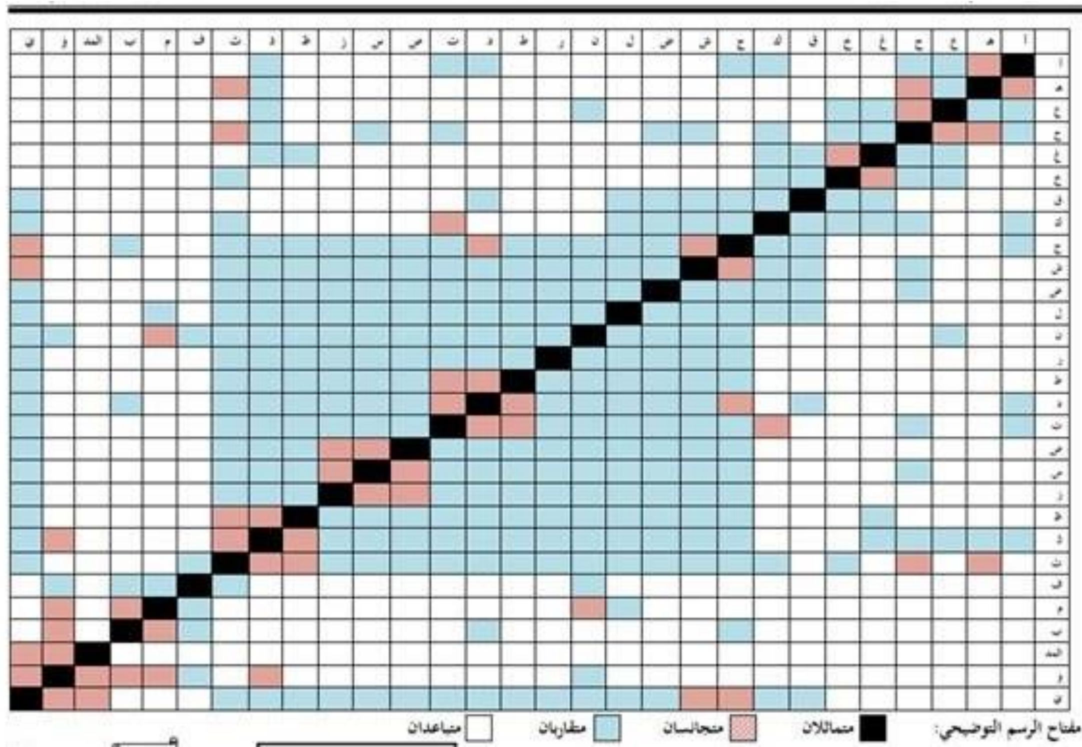
تێبینی1:

ئه‌گه‌ر وێنه ڕوونكراوه‌كه دابه‌ش بكه‌ین به هێڵی هاووێنه‌یی كه به ڕه‌نگی ڕه‌ش ده‌كه‌وێته ناوه‌ڕاستی خشته‌كه (ئه‌وه‌ی به هێڵی یه‌كتر بر ناوبرا له ڕابردو) بۆمان ده‌رده‌كه‌وێت كه به‌شێكی وێنه ڕوونكراوه‌كه یه‌كسان ده‌بێت له‌گه‌ڵ هه‌موو پیته‌كان و چوارگۆشه‌كان.

تێبینی2:

ئه‌گه‌ر وێنه ڕوونكراوه‌كه دابه‌ش بكه‌ین به هێڵی هاووێنه‌یی كه به ڕه‌نگی ڕه‌ش ده‌كه‌وێته ناوه‌ڕاستی خشته‌كه (ئه‌وه‌ی به هێڵی یه‌كتر بر ناوبرا له ڕابردو) بۆمان ده‌رده‌كه‌وێت كه به‌شێكی وێنه ڕوونكراوه‌كه یه‌كسان ده‌بێت له‌گه‌ڵ هه‌موو پیته‌كان و چوارگۆشه‌كان.

✓ **دووەم: وێنەی ڕوونكردنەوە:**

كلیلی شكلی ڕوونكردنەوە:

هاووێنە　　هاوڕەگەز　　لێكنزیك　　لێكدوو

مەزهەبی قالون
لە دوو هەمزەی جیاواز لە جووڵە لە دوو وشەدا

هەمزەی یەکەم	هەمزەی دووەم	نمونە	یاساکەی
ءَ	ءُ	جَآءَ أُمَّةَ	**ئاسان**(جَآءَ أُمَّةَ)
ءَ	ءِ	نَبَأَ إِبۡرَٰهِيمَ	**ئاسان**(نَبَأَ إِبۡرَٰهِيمَ)
ءُ	ءَ	سُوٓءُ أَعۡمَٰلِهِمۡ	**گۆڕین**(سُوٓءُ وَعۡمَٰلِهِمُۥ)
ءِ	ءَ	ٱلۡمَآءِ أَوۡ	**گۆڕین**(ٱلۡمَآءِ يَوۡ)
ءُ	ءِ	ٱلۡفُقَرَآءُ إِلَى	**ئاسان یان گۆڕین** (ٱلۡفُقَرَآءُ إِلَى؛ ٱلۡفُقَرَآءُ وِلَى)

بەشی دووەم

وشەکانی فەڕش و بنچینە

	عربي	كوردی
1	حركة	جوڵە
2	ابدال	گۆڕین
3	بدل	لەبری
4	سكون	زەنەدار
5	شدة	شەدەدار
6	ضمة	ضەمەدار
7	فتحة	فەتحەدار
8	كسرة	کەسرەدار
9	لفظي	گوتراو
10	اضافة	دانەپاڵ
11	وقف	وەستان
12	وصل	نەوەستان
13	قصر	کورت کردن
14	تحقيق	خوێندنەوە
15	مد	درێژکردنەوە
16	التكبير	گوتنی(الله اكبر)
17	التحميد	گوتنی(الحمدلله)
18	التهليل	گوتنی(لا اله الا الله)
19	قصر	درێژکردنی دوو جوڵە
20	توسط	درێژکردنی چوار جوڵە
21	اشباع	درێژکردنی شەش جوڵە
22	تسهيل	لابردن یان ئاسان خوێندنەوە

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێرانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێرانه‌وه‌ی قــالــون	ڕوونكردنه‌وه

(1) سوره‌تی فاتیحه

4	مَٰلِكِ	مَلِكِ	به لابردنی ئه‌و ئه‌لیفه‌ی ده‌كه‌وێته دوای پیتی(م) ده‌خوێندرێته‌وه.
7	عَلَيۡهِمۡ (معاً)	عَلَيۡهِمۡ ؛ عَلَيۡهِمُو	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه به‌م شێوه: 1–نه‌لكاندن ئه‌وه‌ش پێش ده‌كه‌وێت 2–لكاندنی پیتی(م)ی كۆ. (عَلَيۡهِمو)

(2) سوره‌تی به‌قه‌ره

3	رَزَقۡنَٰهُمۡ	رَزَقۡنَٰهُمُو	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(رَزَقۡنَٰهُمو).
4	بِمَآ أُنزِلَ ؛ وَمَآ أُنزِلَ	بِمَآ أُنزِلَ ؛ وَمَآ أُنزِلَ	به درێژكردنه‌وه‌ی دوو یان چوار جووله‌ی نه‌لكاو ده‌خوێندرێته‌وه، دوو جووله پێش ده‌كه‌وێت.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالــون	ڕوونكردنەوە
4	هُمْ	هُمُو	لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(هُمو). كۆبۆتەوە لەم ئایەتە درێژكردنەوەی نەلكاو ومیمی كۆ، نەلكاویش پێش دەكەوێت لەسەر میمی كۆ. قالون چوار شێوە خوێندنەوەی بۆ هەیە: 1-درێژكردنەوەی دوو جوولەی نەلكاو بێ میمی كۆ. 2-درێژكردنەوەی چوار جوولەی نەلكاو لەگەڵ میمی كۆ بەواوی گوتراو. 3-درێژكردنەوەی چوار جوولە بێ میمی كۆ. 4-درێژكردنەوەی چوار جوولەو میمی كۆ بەواوی گوتراو.
5	أُوْلَـٰٓئِكَ ؛ وَأُوْلَـٰٓئِكَ	أُوْلَـٰٓئِكَ ؛ وَأُوْلَـٰٓئِكَ	درێژكردنەوەی چوار جوولەی لكاو.
5	رَّبِّهِمْ	رَّبِّهِمُو	لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(رَّبِّهِمو).

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالــون	ڕوونكـردنه‌وه
6	عَلَيۡهِمۡ ءَأَنذَرۡتَهُمۡ أَمۡ	(عَلَيۡهِمۡ ءَاأنذَرۡتَهُمۡ أَمۡ) ؛ (عَلَيۡهِمُۥ ءَاأنذَرۡتَهُمُۥ أَمۡ) ؛ (عَلَيۡهِمُۥٓ ءَاأنذَرۡتَهُمُۥٓ أَمۡ)	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(عَلَيۡهِمو)... وبه دوو یان چوار جووله به‌مه‌ش سێ خوێندنه‌وه‌یان بۆ دروست ده‌بێت: 1-میمی كۆ بێ صیله ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت. 2-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله. 3-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله.
6	ءَأَنذَرۡتَهُمۡ	ءَاأنذَرۡتَهُمُۥٓ	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م و ئه‌لیف خستنه نێوانیان.
6	تُنذِرۡهُمۡ	تُنذِرۡهُمُۥ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(تُنذِرۡهُمُو).
7	قُلُوبِهِمۡ ؛ سَمۡعِهِمۡۖ أَبۡصَٰرِهِمۡ ؛ وَلَهُمۡ	قُلُوبِهِمُۥ ؛ سَمۡعِهِمُۥۖ ؛ أَبۡصَٰرِهِمُۥ ؛ وَلَهُمُۥ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆوو واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(قُلُوبِهِمو)...

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـــالـــون	ڕوونكردنه‌وه
7	قُلُوبِهِمْ وَعَلَىٰ سَمْعِهِمْۖ وَعَلَىٰٓ أَبْصَٰرِهِمْ غِشَٰوَةٌۖ وَلَهُمْ عَذَابٌ	قُلُوبِهِمُو وَعَلَىٰ سَمْعِهِمُوۖ وَعَلَىٰٓ أَبْصَٰرِهِمُو غِشَٰوَةٌۖ وَلَهُمُو عَذَابٌ	كۆبۆته‌وه له‌م ئایه‌ته میمی كۆو درێژكردنه‌وه‌ی نه‌لكاو. میمی كۆ پێش كه‌وتوه له‌سه‌ر درێژكردنه‌وه‌ی نه‌لكاو. قالون چوار خوێندنه‌وه‌ی بۆ هه‌یه: 1-به‌بێ میمی كۆو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله‌ی نه‌لكاو. 2-به‌بێ میمی كۆو درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله‌ی نه‌لكاو. 3-له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله‌ی نه‌لكاو. 4-له دوای میمی كۆ واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی چوار جوله‌ی نه‌لكاو.
8	هُم	هُمُو	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(هُمو).
9	يَخْدَعُونَ	يُخَٰدِعُونَ	ضـه‌ممه‌داركردنی پیتی(ی) فه‌تحه‌داركردنی پیتی(خ)و زیادكردنی ئه‌لیف له دوای ئه‌و له‌گه‌ڵ كه‌سره‌داركردنی پیتی(د)وه‌ك بابه‌تی پێشوو.
9	أَنفُسَهُمْ	أَنفُسَهُمُو	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(أَنفُسَهُمو).

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
10	قُلُوبِهِم ؛ وَلَهُمْ	قُلُوبِهِمُو ؛ وَلَهُمُو	لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(قُلُوبِهِمو)...
10	يَكۡذِبُونَ	يُكَذِّبُونَ	ضەممەدارکردنی پیتی(ی) فەتحەدارکردنی پیتی(ك) شەدەدارکردنی پیتی(ذ)
11	لَهُمْ	لَهُمُو	لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(لَهُمو).
12	إِنَّهُمْ	إِنَّهُمُو	لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(إِنَّهُمو).
13	لَهُمْ ؛ إِنَّهُمْ	لَهُمُوٓ ؛ إِنَّهُمُو	لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(لَهُمو)... وشەی (لهم) سێ شێوە خوێندنەوەی بۆ هەیە.
13	ٱلسُّفَهَآءُ أَلَآ	ٱلسُّفَهَآءُ وَلَا	بە گۆڕینی هەمزەی دووەم بە پیتی(و)ی فەتحەدار دەخوێندرێتەوە.
14	شَيَٰطِينِهِمْ ؛ مَعَكُمْ	شَيَٰطِينِهِمُو ؛ مَعَكُمُوٓ	لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(شَيَٰطِينِهِمو).... وشەی (معكم) سێ شێوە خوێندنەوەی بۆ هەیە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
15	بِهِمْ ؛ وَيَمُدُّهُمْ ؛ طُغْيَٰنِهِمْ	بِهِمُو ؛ وَيَمُدُّهُمُو ؛ طُغْيَٰنِهِمُو	لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(بِهِمو)...
16	تِّجَٰرَتُهُمْ	تِّجَٰرَتُهُمُو	لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(تِّجَٰرَتُهُمو).
17	مَثَلُهُمْ ؛ بِنُورِهِمْ ؛ وَتَرَكَهُمْ	مَثَلُهُمُو ؛ بِنُورِهِمُو ؛ وَتَرَكَهُمُو	لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(مَثَلُهُمو)...
18	فَهُمْ	فَهُمُو	لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(فَهُمو).
19	أَصَٰبِعَهُمْ ؛ ءَاذَانِهِم	أَصَٰبِعَهُمُو ؛ ءَاذَانِهِمُو	لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(أَصَٰبِعَهُمو).
20	أَبْصَٰرَهُمْ ؛ لَهُم ؛ عَلَيْهِمْ ؛ بِسَمْعِهِمْ ؛ وَأَبْصَٰرِهِمْ	أَبْصَٰرَهُمُو ؛ لَهُمُو ؛ عَلَيْهِمُو ؛ بِسَمْعِهِمُو ؛ وَأَبْصَٰرِهِمُو	لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(أَبْصَٰرَهُمو)... وشەی(وأبصارهم) سێ شێوە خوێندنەوەی بۆ هەیە.
21	خَلَقَكُمْ ؛ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ	خَلَقَكُمُو ؛ قَبْلِكُمُو ؛ لَعَلَّكُمُو	لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(خَلَقَكُمو)...

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
22	لَّكُمۡ ؛ وَأَنتُمۡ	لَّكُمُۥ ؛ وَأَنتُمُۥ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(لَّكُمو)...
23	كُنتُمۡ (معاً) ؛ شُهَدَآءَكُم	كُنتُمُۥ ؛ شُهَدَآءَكُمُۥ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(كُنتُمو)...
25	لَهُمۡ ؛ وَلَهُمۡ ؛ وَهُمۡ	لَهُمُۥ ؛ وَلَهُمُۥ ؛ وَهُمُۥ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(لَهُمو)...
26	رَّبِّهِمۡ	رَّبِّهِمُۥ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(رَّبِّهِمو).
28	وَكُنتُمۡ ؛ فَأَحۡيَٰكُمۡ ؛ يُمِيتُكُمۡ ؛ يُحۡيِيكُمۡ	وَكُنتُمُۥ ؛ فَأَحۡيَٰكُمُۥ ؛ يُمِيتُكُمُۥ ؛ يُحۡيِيكُمُۥ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(وَكُنتُمو)... وشه‌ی (وكنتم) سێ شێوه خوێندنه‌وه‌ی هه‌یه.
29	لَكُم	لَكُمُۥ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(لَكُمو).
29	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
30	إِنِّيٓ أَعۡلَمُ	إِنِّيَ أَعۡلَمُ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قــالــون	ڕوونكردنه‌وه
31	عَرَضَهُمۡ ؛ كُنتُمۡ	عَرَضَهُمُو ؛ كُنتُمُو	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(عَرَضَهُمو)...
31	هَـٰٓؤُلَآءِ إِن	هَـٰؤُلَآ۬ إِن هَـٰؤُلَا۬ إِن هَـٰٓؤُلَآ۬ إِن	له‌نێوان هه‌ردوو وشه به ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م سێ شێوه خوێندنه‌وه‌ی بۆ هه‌یه: 1-درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله‌ی نه‌لكاو واته(ئه‌لیفی یه‌كه‌م)و درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله له‌و پیته درێژكردنه‌وه‌ی كه‌وتۆته پێش هه‌مه‌زه‌ی ئاسانكراو. 2-درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله‌ی نه‌لكاوو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله له وپیته درێژكراوه‌ی ده‌كه‌وێته پێش هه‌مزه‌ی ئاسانكراو. 3-درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله‌ی نه‌لكاوو درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله له‌و پیته درێژكراوه‌ی ده‌كه‌وێته پێش هه‌مزه‌ی ئاسانكراو.
33	أَنۢبِئۡهُم ؛ بِأَسۡمَآئِهِمۡۖ ؛ أَنۢبَأَهُم (معاً) ؛ لَّكُمۡ ؛ كُنتُمۡ	أَنۢبِئۡهُمُو ؛ بِأَسۡمَآئِهِمُوۖ ؛ أَنۢبَأَهُمُو ؛ لَّكُمُوٓ ؛ كُنتُمُو	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(أَنۢبِئۡهُمو)... وشه‌ی (وكنتم) سێ شێوه خوێندنه‌وه‌ی هه‌یه.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه‌
33	إِنِّيٓ أَعۡلَمُ	إِنِّيَ أَعۡلَمُ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
36	بَعۡضُكُمۡ ؛ وَلَكُمۡ	بَعۡضُكُمُۥ ؛ وَلَكُمُۥ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(بَعۡضُكُمو)...
38	يَأۡتِيَنَّكُم ؛ عَلَيۡهِمۡ ؛ هُمۡ	يَأۡتِيَنَّكُمُۥ ؛ عَلَيۡهِمُۥ ؛ هُمُۥ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(يَأۡتِيَنَّكُمو)...
39	هُمۡ	هُمُۥ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(هُمو).
40	عَلَيۡكُمۡ ؛ بِعَهۡدِكُمۡ	عَلَيۡكُمُۥ ؛ بِعَهۡدِكُمُۥ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(عَلَيۡكُمو)...
41	مَعَكُمۡ	مَعَكُمُۥ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(مَعَكُمو)...
42	وَأَنتُمۡ	وَأَنتُمُۥ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(وَأَنتُمو).
44	أَنفُسَكُمۡ ؛ وَأَنتُمۡ	أَنفُسَكُمُۥ ؛ وَأَنتُمُۥ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(أَنفُسَكُمو)...

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قــالــون	ڕوونكردنه‌وه
46	أَنَّهُم ؛ رَبِّهِمۡ ؛ وَأَنَّهُمۡ	أَنَّهُمُۥ ؛ رَبِّهِمُۥ ؛ وَأَنَّهُمُۥٓ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(أَنَّهُمو)... وشه‌ی(وأنهم) سێ شێوه خوێندنه‌وه‌ی بۆ هه‌یه.
47	عَلَيۡكُمۡ ؛ فَضَّلۡتُكُمۡ	عَلَيۡكُمُۥ ؛ فَضَّلۡتُكُمُۥ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(عَلَيۡكُمو)...
48	هُمۡ	هُمُۥ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(هُمو).
49	نَجَّيۡنَٰكُم ؛ يَسُومُونَكُمۡ ؛ أَبۡنَآءَكُمۡ ؛ نِسَآءَكُمۡۚ ؛ ذَٰلِكُم رَّبِّكُمۡ	نَجَّيۡنَٰكُمُۥ ؛ يَسُومُونَكُمُۥ أَبۡنَآءَكُمُۥ ؛ نِسَآءَكُمُۥۚ ؛ ذَٰلِكُمُۥ ؛ رَّبِّكُمُۥ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(نَجَّيۡنَٰكُمو)...
50	فَأَنجَيۡنَٰكُمۡ ؛ وَأَنتُمۡ	فَأَنجَيۡنَٰكُمُۥ ؛ وَأَنتُمُۥ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(فَأَنجَيۡنَٰكُمو)...
51	ٱتَّخَذۡتُمُ	ٱتَّخَذتُّمُ	به تێكهه‌ڵكێشانی پیتی(ذ) له پیتی(ت) ده‌خوێندرێته‌وه.
51	وَأَنتُمۡ	وَأَنتُمُۥ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(وَأَنتُمو).

ژمارهی ئایهت	گێڕانهوهی حهفص له عاصمی كوفی	گێڕانهوهی قـالـون	ڕوونكردنهوه
52	عَنكُمْ ؛ لَعَلَّكُمْ	عَنكُمُو ؛ لَعَلَّكُمُو	لهباری نهوهستاندا: لهدوای میمی كۆ واوی گوتراو یهك له خوێندنهوهكانه،(عَنكُمو)...
53	لَعَلَّكُمْ	لَعَلَّكُمُو	لهباری نهوهستاندا: لهدوای میمی كۆ واوی گوتراو یهك له خوێندنهوهكانه،(لَعَلَّكُمو).
54	إِنَّكُمْ ؛ ظَلَمْتُمْ ؛ أَنفُسَكُم (معا) ؛ بَارِئِكُمْ (معا) ؛ ذَلِكُمْ ؛ لَّكُمْ ؛ عَلَيْكُمْ	إِنَّكُمُو ؛ ظَلَمْتُمُوٓ ؛ أَنفُسَكُمُو ؛ بَارِئِكُمُو ؛ ذَلِكُمُو ؛ لَّكُمُو ؛ عَلَيْكُمُو	لهباری نهوهستاندا: لهدوای میمی كۆ واوی گوتراو یهك له خوێندنهوهكانه،(إِنَّكُمو)... وشهی(ظلمتم)و وشهی (عليكم) سێ شێوه خوێندنهوهی ههیه.
55	قُلْتُمْ ؛ وَأَنتُمْ	قُلْتُمُو ؛ وَأَنتُمُو	لهباری نهوهستاندا: لهدوای میمی كۆ واوی گوتراو یهك له خوێندنهوهكانه،(قُلْتُمو).
56	بَعَثْنَاكُم ؛ مَوْتِكُمْ ؛ لَعَلَّكُمْ	بَعَثْنَاكُمُو ؛ مَوْتِكُمُو ؛ لَعَلَّكُمُو	لهباری نهوهستاندا: لهدوای میمی كۆ واوی گوتراو یهك له خوێندنهوهكانه،(بَعَثْنَاكُمو)...
57	رَزَقْنَاكُمْ ؛ أَنفُسَهُمْ	رَزَقْنَاكُمُو ؛ أَنفُسَهُمُو	لهباری نهوهستاندا: لهدوای میمی كۆ واوی گوتراو یهك له خوێندنهوهكانه،(رَزَقْنَاكُمو)...
58	شِئْتُمْ ؛ لَكُمْ ؛ خَطَايَاكُمْ	شِئْتُمُو ؛ لَكُمُو ؛ خَطَايَاكُمُو	لهباری نهوهستاندا: لهدوای میمی كۆ واوی گوتراو یهك له خوێندنهوهكانه،(شِئْتُمو)...

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـــالـــون	ڕوونكردنه‌وه
58	نَّغۡفِرۡ	يُغۡفَرۡ	به پیتی(ی) ضه‌مه‌دار ده‌خوێندرێته‌وه له‌بری پیتی(ن). فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ف)و قه‌ڵه‌و كردنی پیتی(ر) ده‌رده‌كه‌وێت.
59	لَهُمۡ	لَهُمُو	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(لَهُمو).
60	مَّشۡرَبَهُمۡۖ	مَّشۡرَبَهُمُوۖ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(مَّشۡرَبَهُمو).
61	قُلۡتُمۡ ؛ لَكُم ؛ سَأَلۡتُمۡۗ ؛ بِأَنَّهُمۡ	قُلۡتُمُو ؛ لَكُمُو ؛ سَأَلۡتُمُوۗ ؛ بِأَنَّهُمُو	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(قُلۡتُمو)...
61	ٱلنَّبِيِّـنَ	ٱلنَّبِيٓـِٔنَ	لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(ی)ی یه‌كه‌م و زه‌نه‌داركردنی، زیادكردنی هه‌مزه‌ی كه‌سره‌دار واته(هه‌مزه‌ی گوتراو) درێژكردنه‌وه‌ی لكاو(مد المتصل) له‌پیتی(ی)ی یه‌كه‌م ده‌رده‌كه‌وێت و درێژكردنه‌وه‌ی له‌بری لكاو(البدل) له‌پیتی(ی)ی دووه‌م ده‌رده‌كه‌وێت له‌باری نه‌وه‌ستاندا.
62	وَٱلصَّٰبِـِٔينَ	وَٱلصَّٰبِـينَ	به لابردنی هه‌مزه ده‌خوێندرێته‌وه.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
62	فَلَهُمْ ؛ أَجْرُهُمْ ؛ رَبِّهِمْ ؛ عَلَيْهِمْ ؛ هُمْ	فَلَهُمُو ؛ أَجْرُهُمُو ؛ رَبِّهِمُو ؛ عَلَيْهِمُو ؛ هُمُو	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(فَلَهُمو)... وشه‌ی (فلهم) سێ شێوه خوێندنه‌وه‌ی بۆ هه‌یه.
63	مِيثَاقَكُمْ ؛ ءَاتَيْنَاكُم ؛ لَعَلَّكُمْ	مِيثَاقَكُمُو ؛ ءَاتَيْنَاكُمُو ؛ لَعَلَّكُمُو	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(مِيثَاقَكُمو)...
64	تَوَلَّيْتُم ؛ عَلَيْكُمْ ؛ لَكُنتُم	تَوَلَّيْتُمُو ؛ عَلَيْكُمُو ؛ لَكُنتُمُو	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(تَوَلَّيْتُمو)...
65	مِنكُمْ ؛ لَهُمْ	مِنكُمُو ؛ لَهُمُو	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(مِنكُمو)...

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قــالــون	ڕوونکردنەوە
67	يَأۡمُرُكُمۡ	يَأۡمُرُكُمُوٓ	لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(يَأۡمُرُكُمو). لەباری شوێن کەوتن درێژکردنەوەی دوو جوولە یان چوار جوولە ئەمەش سێ شێوە خوێندنەوە بۆ وشەکە دروست دەکات دەبێتە: 1-بەبێ(صیلە) میمی کۆ، ئەوەیان پێش دەکەوێت. 2-میمی کۆ بەواوی گوتراوو درێژکردنەوەی دوو جوولە. 3-میمی کۆ بەواوی گوتراوو درێژکردنەوەی چوار جوولە.
67	هُزُوٗاۖ	هُزُؤًاۖ	بە هەمزەی پیتی(و) دەخوێندرێتەوە.
72	قَتَلۡتُمۡ ؛ فَٱدَّٰرَٰٔتُمۡ ؛ كُنتُمۡ	قَتَلۡتُمُو ؛ فَٱدَّٰرَٰٔتُمُو ؛ كُنتُمُو	لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(قَتَلۡتُمو)...
73	وَيُرِيكُمۡ ؛ لَعَلَّكُمۡ	وَيُرِيكُمُوٓ ؛ لَعَلَّكُمُو	لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(وَيُرِيكُمو)... وشەی(ویریکم) سێ شێوە خوێندنەوەی بۆ هەیە.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
74	قُلُوبُكُم	قُلُوبُكُمُو	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(قُلُوبُكُمو)...
74	فَهِيَ	فَهْيَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
80	أَتَّخَذْتُم	أَتَّخَذتُّمُو	به تێكهه‌ڵكێشانی پیتی(ذ) له پیتی(ت) ده‌خوێندرێته‌وه. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(أَتَّخَذتُّمو).
81	خَطِيٓـَٔتُهُۥ	خَطِيٓـَٔـٰتُهُۥ	زیادكردنی ئه‌لیف له‌دوای هه‌مزه به (كۆ) درێژكردنه‌وه‌ی له‌بری (مد البدل) ده‌رده‌كه‌وێت.
85	تَظَٰهَرُونَ	تَظَّٰهَرُونَ	به شه‌ده‌داركردنی پیتی(ظ) ده‌خوێندرێته‌وه.
85	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
85	تَعْمَلُونَ	يَعْمَلُونَ	به پیتی(ی) له‌بری پیتی(ت) ده‌خوێندرێته‌وه.
91	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
91	أَنۢبِيَآءَ	أَنۢبِـَٔآءَ	گۆڕینی پیتی(ی) به‌هه‌مزه واته(هه‌مزه‌ی گوتراو).
92	ٱتَّخَذْتُمُ	ٱتَّخَذتُّمُ	به تێكهه‌ڵكێشانی پیتی(ذ) له پیتی(ت) ده‌خوێندرێته‌وه.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالــون	ڕوونكردنه‌وه
98	وَمِيكَىٰلَ	وَمِيكَـٰٓئِلَ	**هه‌مزه‌ی كه‌سره‌دار له دوای ئه‌لیف و درێژكردنه‌وه‌ی پێویستی لكاو ده‌رده‌كه‌وێت.**
112	وَهُوَ	وَهْوَ	**به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.**
119	تُسْـَٔلُ	تَسْـَٔلْ	**به فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ت)و زه‌نه‌داركردنی پیتی(ل) ده‌خوێندرێته‌وه.**
124	عَهْدِي	عَهْدِيَ	**له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.**
125	وَٱتَّخِذُواْ	وَٱتَّخَذُواْ	**به فه‌تحه‌داركردنی پیتی(خ) ده‌خوێندرێته‌وه.**
132	وَوَصَّىٰ	وَأَوْصَىٰ	**زیادكردنی هه‌مزه‌ی فه‌تحه‌دار له دوای پیتی(و)ی یه‌كه‌م و زه‌نه‌داركردنی پیتی(و)ی دووه‌م و لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(ص).**
133	شُهَدَآءَ إِذْ	شُهَدَآءَ ۥاْذْ	**به ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م ده‌خوێندرێته‌وه.**
136	ٱلنَّبِيُّونَ	ٱلنَّبِيِّـُٔونَ	**لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(ی)و زه‌نه‌داركردنی. زیادكردنی هه‌مزه‌ی ضه‌ممه‌دار له دوای، واته(هه‌مزه‌ی گوتراو) درێژكردنه‌وه‌ی لكاو له پیتی(ی)ودرێژكردنه‌وه‌ی له‌بری لكاو(البدل) له‌پیتی(و) ده‌خوێندرێته‌وه.**

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قالون	ڕوونكردنه‌وه
137	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.
139	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.
140	أَمۡ تَقُولُونَ	أَمۡ يَقُولُونَ	به پیتی(ی) له‌بری پیتی(ت) ده‌خوێندرێته‌وه.
140	ءَأَنتُمۡ	ءَاأنتُمُوٓ	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م و ئه‌لیف خستنه نێوانیان. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(ءَاأنتُمو). له‌باری شوێن كه‌وتن درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله یان چوار جووله ئه‌مه‌ش سیٚ شێوه خوێندنه‌وه بۆ وشه‌كه دروست ده‌كات ده‌بێته: 1-به‌بیٚ(صیله) میمی كۆ، ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت. 2-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله. 3-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله.
142	يَشَآءُ إِلَىٰ	يَشَآءُ اْلَىٰ ؛ يَشَآءُ ۟لَىٰ	به دوو شێوه ده‌خوێندرێته‌وه: ئاسان كردنی هه‌مزه‌ی دووه‌م یان گۆڕینی به پیتی(و)ی كه‌سره‌دار.
165	وَلَوۡ يَرَى	وَلَوۡ تَرَى	به پیتی(ت) له‌بری پیتی(ی) ده‌خوێندرێته‌وه.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قالــون	ڕوونکردنەوە
168	خُطُوَٰتِ	خُطْوَٰتِ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ط)و قەلقەلە دەخوێندرێتەوە.
173	فَمَنِ ٱضۡطُرَّ	فَمَنُ ٱضۡطُرَّ	ڕزگاربوون لە گەیشتنە دوو زەنەدار بە ضەممە.
177	ٱلۡبِرَّ (معاً)	ٱلۡبِرُّ	بە ضەممەدارکردنی پیتی(ر) دەخوێندرێتەوە.
177	وَلَٰكِنَّ	وَلَٰكِنِ	زەنەدارکردنی پیتی(ن) بێ شەددە، کەسرەداردەبێت لەباری لکاندندا بەهۆی گەیشتنە دوو زەننە.
177	وَٱلنَّبِيِّـۧنَ	وَٱلنَّبِيٓـِٕنَ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)ی یەکەم و زەنەدارکردنی، زیادکردنی هەمزەی کەسرەدار واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاو(مد المتصل) لەپیتی(ی)ی یەکەم دەردەکەوێت و درێژکردنەوەی لەبری لکاو(البدل) لەپیتی(ی)ی دووەم دەردەکەوێت لەباری نەوەستاندا.
184	فِدۡيَةٌ	فِدۡيَةُ	بە ضەممەدارکردنی پیتی(ت) بێ تەنوین دەخوێندرێتەوە.
184	طَعَامُ	طَعَامِ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(م) دەخوێندرێتەوە.
184	مِسۡكِينٖۖ	مَسَٰكِينَۖ	فەتحەدارکردنی پیتی(س)و زیادکردنی ئەلیف لەدوای ئەو لەگەڵ فەتحەدارکردرنی پیتی(ن) بێ تەنوین(بەکۆ).

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
184	فَهُوَ	فَهۡوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
186	ٱلدَّاعِ ؛ دَعَانِۖ	(ٱلدَّاعِ ؛ ٱلدَّاعِۦ) ؛ (دَعَانِۖ ؛ دَعَانِۦۖ) (ٱلدَّاعِ ؛ دَعَانِۖ)	لەباری نەوەستاندا: جێگیرکردنی یائی زیادەی زەنەدار لە هەردووکیان یان لابردنی، ئەوەیان پێش دەکەوێت. لەباری وەستاندا: لابردنی پیتی(ی)وەك حەفص. درێژکردنەوەی نەلکاو لەوشەی (الداعے) لەباری نەوەستاندا دەردەکەوێت.
189	ٱلۡبُيُوتَ (معاً)	ٱلۡبِيُوتَ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە.
189	وَلَٰكِنَّ ٱلۡبِرَّ	وَلَٰكِنِ ٱلۡبِرُّ	زەنەدارکردنی پیتی(ن) بێ شەددە، کەسرەداردەبێت لەباری لکاندندا بەهۆی گەیشتنە دوو زەننە.
189	ٱلۡبِرَّ	ٱلۡبِرُّ	بەضەممەدارکردنی پیتی(ر) دەخوێندرێتەوە.
204	وَهُوَ	وَهۡوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
208	ٱلسِّلۡمِ	ٱلسَّلۡمِ	بە فەتحەدارکردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.
208	خُطُوَٰتِ	خُطۡوَٰتِ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ط)و قەلقەلە دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قالــون	ڕوونكردنەوە
213	ٱلنَّبِيِّـۧنَ	ٱلنَّبِيٓـِٔنَ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)ی یەكەم و زەنەداركردنی. زیادكردنی هەمزەی كەسرەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژكردنەوەی لكاو لە پیتی(ی)ی یەكەم دەردەكەوێت، وەدرێژكردنەوەی لەبری لكاو(البدل) لەپیتی(ی)ی دووەم دەردەكەوێت لە باری نەوەستاندا.
213	يَشَآءُ إِلَىٰ	يَشَآءُ ٱلَىٰ ؛ يَشَآءُ ۟لَىٰ	بە دوو شێوە دەخوێندرێتەوە: ئاسان كردنی هەمزەی دووەم یان گۆڕینی بە پیتی(و)ی كەسرەدار.
214	حَتَّىٰ يَقُولَ	حَتَّىٰ يَقُولُ	بەضەممەداركردنی پیتی(ل) دەخوێندرێتەوە.
216	وَهُوَ (الثلاثة)	وَهۡوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
217	وَهُوَ	وَهۡوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
231	هُزُوٗاۚ	هُزُؤٗاۚ	بە هەمزەی پیتی(و) دەخوێندرێتەوە.
235	ٱلنِّسَآءِ أَوۡ	ٱلنِّسَآءِ يَوۡ	گۆڕینی هەمزەی دووەم بە پیتی(ی)ی فەتحەدار.
236	قَدَرُهُۥ (معاً)	قَدۡرُهُۥ	زەنەداركردنی پیتی(د)و قەلقەلەش دەردەكەوێت.
240	وَصِيَّةً	وَصِيَّةٌ	بە تەنوینی ضەمم لەبری تەنوینی فەتح دەخوێندرێتەوە.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قــالــون	ڕوونكردنه‌وه
245	فَيُضَٰعِفَهُۥ	فَيُضَٰعِفُهُۥ	به ضه‌ممه‌داركردنی پیتی(ف)ی دووه‌م ده‌خوێندرێته‌وه.
245	وَيَبۡصۜطُ	وَيَبۡصُطُ	به پیتی(ص) ده‌خوێندرێته‌وه.
246	لِنَبِيّٖ	لِنَبِيٓءٖ	لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(ی)و زه‌نه‌داركردنی. زیادكردنی هه‌مزه‌ی كه‌سره‌داری به‌ته‌نوین له‌دوای ئه‌و، واته(هه‌مزه‌ی گوتراو) درێژكردنی لكاویش له پیتی(ی) ده‌رده‌كه‌وێت.
246	عَسَيۡتُمۡ	عَسِيۡتُمُوٓ	به كه‌سره‌داركردنی پیتی(س) ده‌خوێندرێته‌وه. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(عَسِيۡتُمو). له‌باری شوێن كه‌وتن درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله یان چوار جووله ئه‌مه‌ش سیٚ شێوه خوێندنه‌وه بۆ وشه‌كه دروست ده‌كات ده‌بێته: 1-به‌بیٚ(صیله‌ی) میمی كۆ، ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت. 2-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله. 3-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قــالــون	ڕوونكردنه‌وه
247	نَبِيُّهُمْ	نَبِيٓئُهُمُوٓ	لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(ی)و زه‌نه‌داركردنی. زیادكردنی هه‌مزه‌ی ضه‌ممه‌دار له دوای، واته(هه‌مزه‌ی گوتراو) درێژكردنه‌وه‌ی لكاو له پیتی(ی) ده‌رده‌كه‌وێت. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(نَبِيٓئُهُمو). له‌باری شوێن كه‌وتن درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله یان چوار جووله ئه‌مه‌ش سێ شێوه خوێندنه‌وه بۆ وشه‌كه دروست ده‌كات ده‌بێته: 1-به‌بێ(صیله‌ی) میمی كۆ، ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت. 2-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله. 3-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
248	نَبِيُّهُمْ	نَبِيٓـُٔهُمُوٓ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەداركردنی. زیادكردنی هەمزەی ضـەممەدار لە دوای، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژكردنەوەی لكاو لە پیتی(ی) دەردەكەوێت. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(نَبِيٓـُٔهُمو). لەباری شوێن كەوتن درێژكردنەوەی دوو جوولە یان چوار جوولە ئەمەش سێ شێوە خوێندنەوە بۆ وشەكە دروست دەكات دەبێتە: 1–بەبێ(صیلەی) میمی كۆ، ئەوەیان پێش دەكەوێت. 2–میمی كۆ بەواوی گوتراوو درێژكردنەوەی دوو جوولە. 3–میمی كۆ بەواوی گوتراوو درێژكردنەوەی چوار جوولە.
249	مِنِّيَ إِلَّا	مِنِّيَ إِلَّا	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
249	غُرْفَةً	غَرْفَةً	بە فەتحەداركردنی پیتی(غ) دەخوێندرێتەوە.
251	دَفْعُ	دِفَـٰعُ	كەسەرداركردنی پیتی(د) فەتحەداركردنی پیتی(ف)و ئەلیف دوای ئەو.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالــون	ڕوونکردنەوە
255	وَهُوَ	وَهْوَ	به زەنەدارکردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
258	أَنَاْ أُحْيِۦ	أَنَا أُحْيِۦ ؛ أَنَآ أُحْيِۦ	به ڕەها: جێگیرکردنی ئەلیف لە وشەی(أنا)و درێژدەکرێتەوە لەباری نەوەستاندا بە دوو جوولەو چوار جووله.
259	وَهِيَ	وَهْيَ	به زەنەدارکردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
259	نُنشِزُهَا	نُنشِرُهَا	به پیتی(ر) لەبری پیتی(ز) دەخوێندرێتەوە.
265	بِرَبْوَةٍ	بِرُبْوَةٍ	به ضـەممەدارکردنی پیتی(ر) دەخوێندرێتەوە.
265	أُكُلَهَا	أُكْلَهَا	به زەنەدارکردنی پیتی(ك) دەخوێندرێتەوە.
271	فَنِعِمَّا	فَنِعْـمَّا ؛ فَنِعْمَّا	به ئیختیلاسی کەسرەی پیتی(ع) یان زەنەدارکردنی دەخوێندرێتەوە.
271	فَهُوَ	فَهْوَ	به زەنەدارکردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
271	وَيُكَفِّرُ	وَنُكَفِّرْ	پیتی(ن) لەبری پیتی(ی) زەنەدارکردنی پیتی(ر)و لاوازکردنی دەردەکەوێت.
273	يَحْسَبُهُمُ	يَحْسِبُهُمُ	به کەسرەدارکردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.
280	مَيْسَرَةٍ	مَيْسُرَةٍ	به ضـەممەدارکردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قالون	ڕوونكردنه‌وه
280	تَصَدَّقُواْ	تَصَّدَّقُواْ	به شه‌ده‌داركردنی پیتی(ص) ده‌خوێندرێته‌وه.
282	ٱلشُّهَدَآءِ أَن	ٱلشُّهَدَآءِ يَن	گۆڕینی هه‌مزه‌ی دووه‌م به پیتی(ی)ی فه‌تحه‌دار.
282	ٱلشُّهَدَآءُ إِذَا	ٱلشُّهَدَآءُ اْذَا ؛ ٱلشُّهَدَآءُ وِذَا	به دوو شێوه ده‌خوێندرێته‌وه: ئاسان كردنی هه‌مزه‌ی دووه‌م یان گۆڕینی به پیتی(و)ی كه‌سره‌دار.
282	تِجَٰرَةً حَاضِرَةً	تِجَٰرَةٌ حَاضِرَةٌ	به ته‌نوینی ضه‌مم له‌بری ته‌نوینی فه‌تح ده‌خوێندرێته‌وه. (له هه‌ردووكیان)
284	فَيَغْفِرُ	فَيَغْفِرْ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ر)و لاوازكردنی ده‌خوێندرێته‌وه.
284	وَيُعَذِّبُ مَن	وَيُعَذِّب مَّن	زه‌نه‌داركردنی پیتی(ب)و تێكهه‌ڵكێشانی پیتی(ب) له پیتی(م) به‌مینگه.

(3) سوره‌تی ئالی عیمران

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قالون	ڕوونكردنه‌وه
3	ٱلتَّوۡرَىٰةَ	ٱلتَّوۡرَىٰةَ ؛ ٱلتَّوۡرَىٰةَ	به كردنه‌وه (فه‌تح) یان كه‌مكردنه‌وه (ته‌قلیل) ده‌خوێندرێته‌وه.
13	يَرَوۡنَهُم	تَرَوۡنَهُمُۥ	به پیتی(ت) له‌بری پیتی(ی) ده‌خوێندرێته‌وه. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(تَرَوۡنَهُمو).
13	يَشَآءُۚ إِنَّ	يَشَآءُۚ ٱنَّ ؛ يَشَآءُۚ وِنَّ	به دوو شێوه ده‌خوێندرێته‌وه: ئاسان كردنی هه‌مزه‌ی دووه‌م یان گۆڕینی به پیتی(و)ی كه‌سره‌دار.
15	أَؤُنَبِّئُكُم	أَ ؤُنَبِّئُكُمُۥ	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م و ئه‌لیف خستنه نێوانیان. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(أَ ؤُنَبِّئُكُمو).
20	ٱتَّبَعَنِۗ وَقُل	ٱتَّبَعَنِۦۗ وَقُل	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به جێگیركردنی پیتی(ی)ی زیاده‌ی زه‌نه‌دار ده‌خوێندرێته‌وه.
20	ءَأَسۡلَمۡتُمۡۚ	ءَاأَسۡلَمۡتُمُۥ	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م و ئه‌لیف خستنه نێوانیان. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(ءَاأَسۡلَمۡتُمو).

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونكردنەوە
21	ٱلنَّبِيِّـۧنَ	ٱلنَّبِيٓـِٔينَ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)ی یەكەم و زەنەداركردنی. زیادكردنی هەمزەی كەسرەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژكردنەوەی لكاو لە پیتی(ی)ی یەكەم دەردەكەوێت و درێژكردنەوەی لەبری لكاو(البدل) لە پیتی(ی)ی دووەم دەردەكەوێت لە باری نەوەستاندا.
35	مِنِّيٓۖ إِنَّكَ	مِنِّيَ ۖ إِنَّكَ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
36	وَإِنِّيٓ أُعِيذُهَا	وَإِنِّيَ أُعِيذُهَا	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
37	وَكَفَّلَهَا	وَكَفَلَهَا	بە ئاسان كردنی پیتی(ف) دەخوێندرێتەوە.
37	زَكَرِيَّا (معاً)	زَكَرِيَّآءُ	زیادكردنی هەمزەی ضەممەدار لە دوای ئەلیف و درێژكردنەوەی لكاویش دەردەكەوێت.
38	زَكَرِيَّا	زَكَرِيَّآءُ	زیادكردنی هەمزەی ضەممەدار لە دوای ئەلیف و درێژكردنەوەی لكاویش دەردەكەوێت.
39	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونکردنەوە
39	وَنَبِيًّا	وَنَبِيٓـًٔا	**لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی، زیادکردنی هەمزەی فەتحەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاویش لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.**
41	لِّيٓ ءَايَةٗۖ	لِّيَ ءَايَةٗۖ	**لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.**
47	يَشَآءُۚ إِذَا	يَشَآءُۚ اُ۬ذَا ؛ يَشَآءُۚ وِذَا	**بە دوو شێوە دەخوێندرێتەوە: ئاسان کردنی هەمزەی دووەم یان گۆڕینی بە پیتی(و)ی کەسرەدار.**
48	وَٱلتَّوۡرَىٰةَ	وَٱلتَّوۡرَىٰةَ ؛ وَٱلتَّوۡرٜىٰةَ	**بە کردنەوە(فەتح) یان کەمکردنەوە (تەقلیل) دەخوێندرێتەوە.**
49	أَنِّيٓ أَخۡلُقُ	إِنِّيَ أَخۡلُقُ	**کەسرەدارکردنی هەمزەی وشەی (أنی) لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.**
49	طَيۡرَۢا	طَـٰٓئِرَۢا	**زیادکردنی ئەلیف لە دوای پیتی(ط) لەدوای ئەو هەمزەی کەسرەدار دێت لەبری پیتی(ی)و درێژکردنەوەی لکاویش دەردەکەوێت.**

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قــالــون	ڕوونکردنەوە
49	بُيُوتِكُمۡۚ	بِيُوتِكُمُوٓۚ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(بِيُوتِكُمو). لەباری شوێن کەوتن درێژکردنەوەی دوو جوولە یان چوار جوولە ئەمەش سێ شێوە خوێندنەوە بۆ وشەکە دروست دەکات دەبێتە: 1-بەبێ(صیلەی) میمی کۆ، ئەوەیان پێش دەکەوێت. 2-میمی کۆ بەواوی گوتراوو درێژکردنەوەی دوو جوولە. 3-میمی کۆ بەواوی گوتراوو درێژکردنەوەی چوار جوولە.
50	ٱلتَّوۡرَىٰةِ	ٱلتَّوۡرَىٰةِ ؛ ٱلتَّوۡرَىٰةِ	بە کردنەوە(فەتح) یان کەمکردنەوە (تەقلیل) دەخوێندرێتەوە.
52	أَنصَارِيٓ إِلَى	أَنصَارِيَ إِلَى	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونكردنەوە
57	فَيُوَفِّيهِمۡ	فَنُوَفِّيهِمُوٓ	پیتی(ن) لەبری پیتی(ی)ی یەكەم. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(فَنُوَفِّيهِمو). لەباری شوێن كەوتن درێژكردنەوەی دوو جوولە یان چوار جوولە ئەمەش سێ شێوە خوێندنەوە بۆ وشەكە دروست دەكات دەبێتە: 1-بەبێ(صیلەی) میمی كۆ، ئەوەیان پێش دەكەوێت. 2-میمی كۆ بەواوی گوتراوو درێژكردنەوەی دوو جوولە. 3-میمی كۆ بەواوی گوتراوو درێژكردنەوەی چوار جوولە.
62	لَهُوَ (معاً)	لَهۡوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
65	ٱلتَّوۡرَىٰةُ	ٱلتَّوۡرَىٰةُ ؛ ٱلتَّوۡرَىٰةُ	بە كردنەوە(فەتح) یان كەمكردنەوە (تەقلیل) دەخوێندرێتەوە.
66	هَٰٓأَنتُمۡ	هَٰأَنتُمُو ؛ هَٰٓأَنتُمُو	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەو درێژكردنەوەی دوو جوولە ئەوەیان پێش دەكەوێت یان چوار جوولە. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(هَآأنتُمو).

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قالـــون	ڕوونکردنەوە
68	ٱلنَّبِيُّ	ٱلنَّبِيٓءُ	**لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی، زیادکردنی هەمزەی ضەممەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاو لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.**
75	يُؤَدِّهِۦٓ إِلَيۡكَ (معاً)	يُؤَدِّهِ إِلَيۡكَ	**بە کەسرەدارکردنی پیتی(ه) بێ صیلە دەخوێندرێتەوە.**
78	لِتَحۡسَبُوهُ	لِتَحۡسِبُوهُ	**بە کەسرەدارکردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.**
79	وَٱلنُّبُوَّةَ	وَٱلنُّبُوٓءَةَ	**لابردنی شەددەی پیتی(و)و زەنەدارکردنی. زیادکردنی هەمزەی فەتحەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاو لە پیتی(و) دەردەکەوێت.**
79	تُعَلِّمُونَ	تَعۡلَمُونَ	**فەتحەدارکردنی پیتی(ت) زەنەدارکردنی پیتی(ع) فەتحەدارکردنی پیتی(ل)و ئاسان خوێندنەوەی.**

ژمارهی ئایهت	گێڕانهوهی حهفص له عاصمی كوفی	گێڕانهوهی قـــالــون	ڕوونكردنهوه
80	وَلَا يَأۡمُرَكُمۡ أَن	وَلَا يَأۡمُرُكُمُوٓ أَن	به ضهممهداركردنی پیتی(ر) دهخوێندرێتهوه. لهباری نهوهستاندا: لهدوای میمی كۆ واوی گوتراو یهك له خوێندنهوهكانه،(وَلَا يَأۡمُرُكُمو). بۆی ههیه لهباری شوێن كهوتن درێژكردنهوهی دوو جووله یان چوار جووله ئهمهش سێ شێوه خوێندنهوه بۆ وشهكه دروست دهكات دهبێته: 1-بهبێ(صیلهی) میمی كۆ، ئهوهیان پێش دهكهوێت. 2-میمی كۆ بهواوی گوتراوو درێژكردنهوهی دوو جووله. 3-میمی كۆ بهواوی گوتراوو درێژكردنهوهی چوار جووله.
80	وَٱلنَّبِيِّـۧنَ	وَٱلنَّبِيٓـِٔينَ	لابردنی شهددهی پیتی(ی)ی یهكهم و زهنهداركردنی. زیادكردنی ههمزهی كهسرهدار له دوای ئهو، واته(ههمزهی گوتراو) درێژكردنهوهی لكاو له پیتی(ی)ی یهكهم دهردهكهوێت و درێژكردنهوهی لهبری لكاو(البدل) له پیتی(ی)ی دووهم دهردهكهوێت لهباری نهوهستادا.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
81	ٱلنَّبِيِّـۧنَ	ٱلنَّبِيِٓـِٔنَ	لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(ی)ی یه‌كه‌م و زه‌نه‌داركردنی. زیادكردنی هه‌مزه‌ی كه‌سره‌دار له دوای ئه‌و، واته(هه‌مزه‌ی گوتراو) درێژكردنه‌وه‌ی لكاو له پیتی(ی)ی یه‌كه‌م ده‌رده‌كه‌وێت و درێژكردنه‌وه‌ی له‌بری لكاو(البدل) له پیتی(ی)ی دووه‌م ده‌رده‌كه‌وێت له‌باری نه‌وه‌ستادا.
81	ءَاتَيۡتُكُم	ءَاتَيۡنَٰكُمُو	به پیتی(ن)ی فه‌تحه‌دار ده‌خوێندرێته‌وه له‌بری پیتی(ت)ی دووه‌م و زیادكردنی ئه‌لیف له دوای ئه‌و. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(ءَاتَيۡنَٰكُمو).
81	ءَأَقۡرَرۡتُمۡ	ءَاأَقۡرَرۡتُمُو	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م و ئه‌لیف خستنه نێوانیان. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(ءَاأَقۡرَرۡتُمو).

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونكردنەوە
81	وَأَخَذۡتُمۡ	وَأَخَذتُّمُو	بە تێكهەڵكێشانی پیتی(ذ) لە پیتی(ت) دەخوێندرێتەوە. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(وَأَخَذتُّمو).
83	يَبۡغُونَ ؛ يُرۡجَعُونَ	تَبۡغُونَ ؛ تُرۡجَعُونَ	بە پیتی(ت) لەبری پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە،(لە هەردووكیان)
84	وَٱلنَّبِيُّونَ	وَٱلنَّبِيٓـُٔونَ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەداركردنی. زیادكردنی هەمزەی ضەممەدار لە دوای، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژكردنەوەی لكاو لە پیتی(ی)و درێژكردنەوەی لەبری لكاو(البدل) لە پیتی(و) دەردەكەوێت لەباری نەوەستادا.
85	وَهُوَ	وَهۡوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
93	ٱلتَّوۡرَىٰةُ ؛ بِٱلتَّوۡرَىٰةِ	(ٱلتَّوۡرَىٰةُ ؛ ٱلتَّوۡرَىٰةُ) ؛ (بِٱلتَّوۡرَىٰةِ ؛ بِٱلتَّوۡرَىٰةِ)	بە كردنەوە(فەتح) یان كەمكردنەوە (تەقلیل) دەخوێندرێتەوە.
97	حِجُّ	حَجُّ	بە فەتحەداركردنی پیتی(ح) دەخوێندرێتەوە.
112	ٱلۡأَنۢبِيَآءَ	ٱلۡأَنۢبِئَآءَ	گۆڕینی پیتی(ی) بە هەمزەی گوتراو.
115	يَفۡعَلُواْ	تَفۡعَلُواْ	بە پیتی(ت) لەبری پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قالون	ڕوونكردنه‌وه
115	يُكۡفَرُوهُۗ	تُكۡفَرُوهُۗ	به‌ پیتی(ت) له‌بری پیتی(ی) ده‌خوێندرێته‌وه.
119	هَٰٓأَنتُمۡ	هَٰٓأَنتُمُو ؛ هَٰٓأَنتُمۡ	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌و درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله‌ ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت یان چوار جووله. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له‌ خوێندنه‌وه‌كانه،(هَٰٓأَنتُمُو). بۆی هه‌یه‌ له‌باری شوێن كه‌وتن درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله‌ یان چوار جووله‌ ئه‌مه‌ش سێ شێوه‌ خوێندنه‌وه‌ بۆ وشه‌كه‌ دروست ده‌كات ده‌بێته: 1-به‌بێ(صیله‌ی) میمی كۆ، ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت. 2-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله. 3-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله.
120	لَا يَضُرُّكُمۡ	لَا يَضِرۡكُمُو	كه‌سره‌داركردنی پیتی(ض) زه‌نه‌داركردنی پیتی(ر)و لاوازكردنی. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له‌ خوێندنه‌وه‌كانه،(لَا يَضِرۡكُمو).

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالــون	ڕوونکردنەوە
125	مُسَوِّمِينَ	مُسَوَّمِينَ	بە فەتحەدارکردنی پیتی(و) دەخوێندرێتەوە.
133	وَسَارِعُوٓاْ	سَارِعُوٓاْ	لابردنی پیتی(و)ی یەکەم.
145	نُؤۡتِهِۦ مِنۡهَا (معاً)	نُؤۡتِهِ مِنۡهَا	بە کەسرەدارکردنی پیتی(ه) بێ صیلە دەخوێندرێتەوە.
146	نَّبِيّٖ	نَّبِيٓءٍ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی. زیادکردنی هەمزەی کەسرەداری بەتەنوین لەدوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنی لکاویش لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.
146	قَٰتَلَ	قُتِلَ	ضەممەدارکردنی پیتی(ق)و لابردنی ئەلیف و کەسرەدارکردنی پیتی(ت)
150	وَهُوَ	وَهۡوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
154	بُيُوتِكُمۡ	بِيُوتِكُمُۥ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(بِيُوتِكُمو).
157	مُتُّمۡ	مِتُّمُۥ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(م) دەخوێندرێتەوە. (الأولى) لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(مِتُّمو).

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
157	يَجۡمَعُونَ	تَجۡمَعُونَ	به پیتی(ت) لەبری پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە.
158	مُّتُّمۡ أَوۡ	مِتُّمُوٓ أَوۡ	به کەسرەدارکردنی پیتی(م) دەخوێندرێتەوە.(الأولى) لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(مِتُّمو). بۆی هەیە لەباری شوێن کەوتن درێژکردنەوەی دوو جوولە یان چوار جوولە ئەمەش سێ شێوە خوێندنەوە بۆ وشەکە دروست دەکات دەبێتە: 1-بەبێ(صیلەی) میمی کۆ، ئەوەیان پێش دەکەوێت. 2-میمی کۆ بەواوی گوتراوو درێژکردنەوەی دوو جوولە. 3-میمی کۆ بەواوی گوتراوو درێژکردنەوەی چوار جوولە.
161	لِنَبِيٍّ	لِنَبِيٓءٍ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی. زیادکردنی هەمزەی کەسرەداری بەتەنوین لەدوای ئەو، واته(هەمزەی گوتراو) درێژکردنی لکاویش لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
161	يَغُلَّ	يُغَلَّ	بەضمەدارکردنی پیتی(ی)و فەتحەدارکردنی پیتی(غ) دەخوێندرێتەوە.
169	وَلَا تَحۡسَبَنَّ	وَلَا تَحۡسِبَنَّ	به كەسرەدارکردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.
176	وَلَا يَحۡزُنكَ	وَلَا يُحۡزِنكَ	بەضمەدارکردنی پیتی(ی)و كەسرەدارکردنی پیتی(ز) دەخوێندرێتەوە.
178	وَلَا يَحۡسَبَنَّ	وَلَا يَحۡسِبَنَّ	به كەسرەدارکردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.
180	وَلَا يَحۡسَبَنَّ	وَلَا يَحۡسِبَنَّ	به كەسرەدارکردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.
181	ٱلۡأَنۢبِيَآءَ	ٱلۡأَنۢبِئَآءَ	گۆڕینی پیتی(ی) بەهەمزە واتە(هەمزەی گوتراو)
188	لَا تَحۡسَبَنَّ	لَا يَحۡسِبَنَّ	پیتی(ی) لەبری پیتی(ت)و كەسرەدارکردنی پیتی(س)
188	فَلَا تَحۡسَبَنَّهُم	فَلَا تَحۡسِبَنَّهُمُو	به كەسرەدارکردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(فَلَا تَحۡسِبَنَّهُمو).

ڕوونكردنەوە	گێڕانەوەی قـالـون	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	ژمارەی ئایەت

(4) سورەتی نیساء

بە شەدەداركردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.	تَسَّآءَلُونَ	تَسَآءَلُونَ	1
لابردنی هەمزەی یەكەم و درێژكردنەوەی دوو جووله ئەوەیان پێش دەكەوێت ئینجا چوار جووله.	ٱلسُّفَهَا أَمۡوَٰلَكُمُ ؛ ٱلسُّفَهَآ أَمۡوَٰلَكُمُ	ٱلسُّفَهَآءَ أَمۡوَٰلَكُمُ	5
بە لابردنی ئەلیف دەخوێندرێتەوە.	قِيَمًا	قِيَٰمًا	5
بە تەنوینی ضـەمم لەبری تەنوینی فەتح دەخوێندرێتەوە.	وَٰحِدَةٌ	وَٰحِدَةً	11
بە كەسرەداركردنی پیتی(ص)و پیتی(ی) لەدوای ئەو لەبری ئەلیف.	يُوصِي	يُوصَىٰ	12
بە پیتی(ن) لەبری پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە.	نُدۡخِلۡهُ	يُدۡخِلۡهُ	13
بە پیتی(ن) لەبری پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە.	نُدۡخِلۡهُ	يُدۡخِلۡهُ	14
بە كەسرەداركردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە.	ٱلۡبِيُوتِ	ٱلۡبُيُوتِ	15
ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی یەكەم ودرێژكردنەوەی بەچوار جووله ئەوەیان پێش دەكەوێت ئینجا دوو جووله.	ٱلنِّسَآ• إِلَّا ؛ ٱلنِّسَا• إِلَّا	ٱلنِّسَآءِ إِلَّا	22

ڕوونکردنەوە	گێڕانەوەی قالـون	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	ژمارەی ئایەت
ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی یەکەم ودرێژکردنەوەی بەچوار جووله ئەوەیان پێش دەکەوێت ئینجا دوو جووله.	ٱلنِّسَآ ۦ إِلَّا ؛ ٱلنِّسَا ۦ إِلَّا	ٱلنِّسَآءِ إِلَّا	24
بە فەتحەدارکردنی هەمزەو پیتی(ح) دەخوێندرێتەوە.	وَأَحَلَّ	وَأُحِلَّ	24
بە تەنوینی ضەمم لەبری تەنوینی فەتح دەخوێندرێتەوە.	تِجَٰرَةٌ	تِجَٰرَةً	29
بە فەتحەدارکردنی پیتی(م) دەخوێندرێتەوە.	مَّدۡخَلَا	مُّدۡخَلَا	31
زیادکردنی ئەلیف لە دوای پیتی(ع)	عَٰقَدَتۡ	عَقَدَتۡ	33
بە تەنوینی ضەمم لەبری تەنوینی فەتح دەخوێندرێتەوە.	حَسَنَةٌ	حَسَنَةً	40
بە فەتحەدارکردنی پیتی(ت)و شەدەدارکردنی پیتی(س)	تَسَّوَّىٰ	تُسَوَّىٰ	42
لابردنی هەمزەی یەکەم و درێژکردنەوەی دوو جووله ئەوەیان پێش دەکەوێت ئینجا چوار جووله.	جَا أَحَدٌ ؛ جَآ أَحَدٌ	جَآءَ أَحَدٌ	43
ڕزگاربوون لە گەیشتنە دوو زەنەدار بەضەممە.	فَتِيلًا ۝٤٩ ٱنظُرۡ	فَتِيلًا ۝٤٩ ٱنظُرۡ	49
گۆڕینی هەمزەی دووەم بە پیتی(ی)ی فەتحەدار.	هَٰٓؤُلَآءِ يَهۡدَىٰ	هَٰٓؤُلَآءِ أَهۡدَىٰ	51
بە ئیختیلاسی کەسرەی پیتی(ع) یان زەنەدارکردنی دەخوێندرێتەوە.	نِعِـمَّا ؛ نِعۡمَّا	نِعِمَّا	58

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له‌ عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه‌
66	أَنِ ٱقۡتُلُوٓاْ ؛ أَوِ ٱخۡرُجُواْ	أَنُ ٱقۡتُلُوٓاْ ؛ أَوُ ٱخۡرُجُواْ	**ڕزگاربوون له‌ گه‌یشتنه‌ دوو زه‌نه‌دار به‌ضه‌ممه‌.**
69	ٱلنَّبِيِّـۧنَ	ٱلنَّبِيٓـِٔنَ	**لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(ی)ی یه‌كه‌م و زه‌نه‌داركردنی، زیادكردنی هه‌مزه‌ی كه‌سره‌دار واته‌(هه‌مزه‌ی گوتراو) درێژكردنه‌وه‌ی لكاو(مد المتصل) له‌پیتی(ی)ی یه‌كه‌م ده‌رده‌كه‌وێت و درێژكردنه‌وه‌ی له‌بری لكاو(البدل) له‌پیتی(ی)ی دووه‌م ده‌رده‌كه‌وێت له‌باری نه‌وه‌ستاندا.**
73	لَّمۡ تَكُنۢ	لَّمۡ يَكُنۢ	**به‌ پیتی(ی) له‌بری پیتی(ت) ده‌خوێندرێته‌وه‌.**
92	وَهُوَ	وَهۡوَ	**به‌ زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه‌.**
94	ٱلسَّلَٰمَ	ٱلسَّلَمَ	**به‌ لابردنی ئه‌لیف ده‌خوێندرێته‌وه‌.**
95	غَيۡرُ	غَيۡرَ	**به‌ فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ر) ده‌خوێندرێته‌وه‌.**
108	وَهُوَ	وَهۡوَ	**به‌ زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه‌.**

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
109	هَٰٓأَنتُمۡ	هَٰٓأنتُمُو ؛ هَٰٓأنتُمُو	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەو درێژكردنەوەی دوو جوولە ئەوەیان پێش دەكەوێت یان چوار جوولە. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(هَٰٓأنتُمو).
115	نُوَلِّهِۦ ؛ وَنُصۡلِهِۦ	نُوَلِّهِ ؛ وَنُصۡلِهِ	بە كەسرەداركردنی پیتی(ه) بێ صیلە دەخوێندرێتەوە.
124	وَهُوَ	وَهۡوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
125	وَهُوَ	وَهۡوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
128	يُصۡلِحَا	يَصَّٰلَحَا	فەتحەداركردنی پیتەكانی: (ی ، ص ، ل) شەدەداركردنی پیتی(ص)و ئەو ئەلیفەی دەكەوێتە دوای ئەو.
140	نَزَّلَ	نُزِّلَ	بەضـەممەداركردنی پیتی(ن)و كەسرەداركردنی پیتی(ز) دەخوێندرێتەوە.
142	وَهُوَ	وَهۡوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
145	ٱلدَّرۡكِ	ٱلدَّرَكِ	بە فەتحەداركردنی پیتی(ر) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونكردنەوە
152	يُؤۡتِيهِمۡ	نُؤۡتِيهِمُۥ	بە پیتی(ن) لەبری پیتی(ی)ی یەكەم دەخوێندرێتەوە. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(نُؤۡتِيهِمو). بۆی هەیە لەباری شوێن كەوتن درێژكردنەوەی دوو جوولە یان چوار جوولە ئەمەش سیٚ شێوە خوێندنەوە بۆ وشەكە دروست دەكات دەبێتە: 1-بەبیٚ(صیلەی) میمی كۆ، ئەوەیان پێش دەكەوێت. 2-میمی كۆ بەواوی گوتراوو درێژكردنەوەی دوو جوولە. 3-میمی كۆ بەواوی گوتراوو درێژكردنەوەی چوار جوولە.
154	لَا تَعۡدُواْ	لَا تَعۡدُّواْ ؛ لَا تَعَدُّواْ	شەدەداركردنی پیتی(د). وەپیتی(ع) دوو شێوە خوێندنەوەی بۆ هەیە: یەكەم: زەنە، ئەوەشیان پێش دەكەوێت، بەهۆی ئەو دوو زەنەدار بەیەكتر دەگەن ئەوەشیان دروستە. دووەم: فەتحەداركردنی پیتی(ع)و ئیختیلاسی ئەو فەتحەیە.
155	ٱلۡأَنۢبِيَآءَ	ٱلۡأَنۢبِئَآءَ	گۆڕینی پیتی(ی) بەهەمزە واتە(هەمزەی گوتراو)

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
163	وَٱلنَّبِيِّـۧنَ	وَٱلنَّبِيٓـِٔنَ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)ی یەكەم و زەنەداركردنی. زیادكردنی هەمزەی كەسرەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژكردنەوەی لكاو لە پیتی(ی)ی یەكەم دەردەكەوێت ودرێژكردنەوەی لەبری لكاو(البدل) لە پیتی(ی)ی دووەم دەردەكەوێت لەباری نەوەستاندا.
176	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.

(5) سوورەتی مائیدە

3	فَمَنِ ٱضۡطُرَّ	فَمَنُ ٱضۡطُرَّ	ڕزگاربوون لە گەیشتنە دوو زەنەدار بەضەممە.
5	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
6	جَآءَ أَحَدٌ	جَا أَحَدٌ جَآ أَحَدٌ	لابردنی هەمزەی یەكەم و درێژكردنەوەی دوو جوولە ئەوەیان پێش دەكەوێت ئینجا چوار جوولە.
14	وَٱلۡبَغۡضَآءَ إِلَىٰ	وَٱلۡبَغۡضَآءَ ۨلَىٰ	بە ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم دەخوێندرێتەوە.
20	أَنۢبِيَآءَ	أَنۢبِئَآءَ	گۆڕینی پیتی(ی) بەهەمزە واتە(هەمزەی گوتراو).

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونكردنەوە
28	إِنِّيٓ أَخَافُ	إِنِّيَ أَخَافُ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
29	إِنِّيٓ أُرِيدُ	إِنِّيَ أُرِيدُ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
41	لَا يَحۡزُنكَ	لَا يُحۡزِنكَ	بەضەممەداركردنی پیتی(ی)و كەسرەداركردنی پیتی(ز) دەخوێندرێتەوە.
43	ٱلتَّوۡرَىٰةُ	ٱلتَّوۡرَىٰةُ ؛ ٱلتَّوۡرَىٰةُ	بە كردنەوە(فەتح) یان كەمكردنەوە (تەقلیل) دەخوێندرێتەوە.
44	ٱلتَّوۡرَىٰةَ	ٱلتَّوۡرَىٰةَ ؛ ٱلتَّوۡرَىٰةَ	بە كردنەوە(فەتح) یان كەمكردنەوە (تەقلیل) دەخوێندرێتەوە.
44	ٱلنَّبِيُّونَ	ٱلنَّبِيٓـُٔونَ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەداركردنی، زیادكردنی هەمزەی ضەممەدار لە دوای، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژكردنەوەی لكاو لە پیتی(ی)و درێژكردنەوەی لەبری لكاو(البدل) لە پیتی(و)
45	وَٱلۡأُذُنَ بِٱلۡأُذُنِ	وَٱلۡأُذۡنَ بِٱلۡأُذۡنِ	بە زەنەداركردنی پیتی(ذ) دەخوێندرێتەوە لە هەردووكیان.
45	فَهُوَ	فَهۡوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
46	ٱلتَّوۡرَىٰةِ (معاً)	ٱلتَّوۡرَىٰةِ ؛ ٱلتَّوۡرَىٰةِ	بە كردنەوە(فەتح) یان كەمكردنەوە (تەقلیل) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونكردنەوە
49	وَأَنِ ٱحۡكُم	وَأَنُ ٱحۡكُم	ڕزگاربوون لە گەیشتنە دوو زەنەدار بەضەممە.
53	وَيَقُولُ	يَقُولُ	بە لابردنی پیتی(و)ی یەكەم دەخوێندرێتەوە.
54	مَن يَرۡتَدَّ	مَن يَرۡتَدِدۡ	بە دوو پیتی(د) دەخوێندرێتەوە یەكەمیان كەسرەدارو دووەمیان زەنەدار، قەلقەلەش دەردەكەوێت.
57	هُزُوًا	هُزُؤًا	بە هەمزەی پیتی(و) دەخوێندرێتەوە.
58	هُزُوًا	هُزُؤًا	بە هەمزەی پیتی(و) دەخوێندرێتەوە.
64	وَٱلۡبَغۡضَآءَ إِلَىٰ	وَٱلۡبَغۡضَآءَ ٱلَىٰ	بە ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم دەخوێندرێتەوە.
66	ٱلتَّوۡرَىٰةَ	ٱلتَّوۡرَىٰةَ ؛ ٱلتَّوۡرِىٰةَ	بە كردنەوە(فەتح) یان كەمكردنەوە (تەقلیل) دەخوێندرێتەوە.
67	رِسَالَتَهُۥ	رِسَالَتِهِۦ	زیادكردنی ئەلیف ی دوای پیتی(ل) كەسرەداركردنی پیتی(ت)و پیتی(ه)و لكاندنی بە پیتی(ی) (بەكۆ)
68	ٱلتَّوۡرَىٰةَ	ٱلتَّوۡرَىٰةَ ؛ ٱلتَّوۡرِىٰةَ	بە كردنەوە(فەتح) یان كەمكردنەوە (تەقلیل) دەخوێندرێتەوە.
69	وَٱلصَّٰبِـُٔونَ	وَٱلصَّٰبُونَ	بە لابردنی هەمزە دەخوێندرێتەوە لەگەڵ ضەممەداركردنی پیتی(ب)

ڕوونكردنەوە	گێڕانەوەی قـالــون	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	ژمارەی ئایەت
لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەداركردنی، زیادكردنی هەمزەی كەسرەدار لە دوای واتە(هەمزەی گوتراو) درێژكردنەوەی لكاویش لە پیتی(ی) دەردەكەوێت.	وَٱلنَّبِيٓءِ	وَٱلنَّبِيِّ	81
بەضەممە دەخوێندرێتەوە بێ تەنوین.	فَجَزَآءُ	فَجَزَآءٌ	95
بە كەسرەداركردنی پیتی(ل) دەخوێندرێتەوە.	مِّثْلِ	مِّثْلُ	95
بەضەممە دەخوێندرێتەوە بێ تەنوین.	كَفَّٰرَةُ	كَفَّٰرَةٌ	95
بە كەسرەداركردنی پیتی(م) دەخوێندرێتەوە.	طَعَامِ	طَعَامُ	95
بە ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم دەخوێندرێتەوە.	أَشْيَآءَ ٱن	أَشْيَآءَ إِن	101
ضەممەداركردنی پیتی(ت). كەسرەداركردنی پیتی(ح). ضەممەداركردنی هەمزەی وەصڵ لە كاتی دەستپێكردن.	ٱلَّذِينَ ٱسْتُحِقَّ	ٱلَّذِينَ ٱسْتَحَقَّ	107
بە كردنەوە(فەتح) یان كەمكردنەوە (تەقلیل) دەخوێندرێتەوە.	وَٱلتَّوْرَىٰةَ ؛ وَٱلتَّوْرَىٰةَ	وَٱلتَّوْرَىٰةَ	110
زیادكردنی ئەلیف لە دوای پیتی(ط) هەمزەی كەسرەدار لەبری پیتی(ی) درێژكردنەوەی لكاویش دەردەكەوێت.	طَٰٓئِرَۢا	طَيْرَۢا	110

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قالون	ڕوونكردنه‌وه
115	فَإِنِّيٓ أُعَذِّبُهُۥ	فَإِنِّيَ أُعَذِّبُهُۥ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
116	ءَأَنتَ	ءَاأنتَ	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م و ئه‌لیف خستنه نێوانیان.
116	لِيٓ أَنۡ	لِيَ أَنۡ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
117	أَنِ ٱعۡبُدُواْ	أَنُ ٱعۡبُدُواْ	ڕزگاربوون له گه‌یشتنه دوو زه‌نه‌دار به‌ضه‌ممه.
119	يَوۡمُ	يَوۡمَ	به فه‌تحه‌داركردنی پیتی(م) ده‌خوێندرێته‌وه.
120	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.

(6) سوره‌تی ئه‌نعام

3	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.
10	وَلَقَدِ ٱسۡتُهۡزِئَ	وَلَقَدُ ٱسۡتُهۡزِئَ	ڕزگاربوون له گه‌یشتنه دوو زه‌نه‌دار به‌ضه‌ممه.
13	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.
14	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قالون	ڕوونكردنه‌وه
14	إِنِّيَ أُمِرْتُ	إِنِّي أُمِرْتُ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
15	إِنِّيَ أَخَافُ	إِنِّي أَخَافُ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
17	فَهُوَ	فَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
18	وَهُوَ (معاً)	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
19	أَإِنَّكُمْ	أَا ٠ نَّكُمُو	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م و ئه‌لیف خستنه نێوانیان. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(أَا ٠ نَّكُمو).

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
23	فِتْنَتُهُمْ	فِتْنَتَهُمُوٓ	فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ت)ی دووه‌م. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(فِتْنَتَهُمو). بۆی هه‌یه له‌باری شوێن كه‌وتن درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله یان چوار جووله ئه‌مه‌ش سیٚ شێوه خوێندنه‌وه بۆ وشه‌كه دروست ده‌كات ده‌بێته: 1-به‌بیٚ(صیله‌ی) میمی كۆ، ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت. 2-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله. 3-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله.
27	نُكَذِّبَ	نُكَذِّبُ	به‌ضه‌ممه‌داركردنی پیتی(ب) ده‌خوێندرێته‌وه.
27	وَنَكُونَ	وَنَكُونُ	به ضه‌ممه‌داركردنی پیتی(ن)ی كۆتایی ده‌خوێندرێته‌وه.
33	لَيَحْزُنُكَ	لَيُحْزِنُكَ	به ضه‌ممه‌داركردنی پیتی(ی)و كه‌سره‌داركردنی پیتی(ز) ده‌خوێندرێته‌وه.
33	يُكَذِّبُونَكَ	يُكْذِبُونَكَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ك)و لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(ذ) ده‌خوێندرێته‌وه.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قالون	ڕوونكردنه‌وه
40	أَرَءَيْتَكُمْ	أَرَه يْتَكُمُوٓ	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(أَرَه يْتَكُمو). بۆی هه‌یه له‌باری شوێن كه‌وتن درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله یان چوار جووله ئه‌مه‌ش سیٚ شێوه خوێندنه‌وه بۆ وشه‌كه دروست ده‌كات ده‌بێته: 1-به‌بیٚ(صیله‌ی) میمی كۆ، ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت. 2-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله. 3-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـــالـــون	ڕوونكردنەوە
46	أَرَءَيْتُمْ	أَرَءيْتُمُوَ	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(أَرَءيْتُمو). بۆی هەیە لەباری شوێن كەوتن درێژكردنەوەی دوو جوولە یان چوار جوولە ئەمەش سێ شێوە خوێندنەوە بۆ وشەكە دروست دەكات دەبێتە: 1-بەبێ(صیلەی) میمی كۆ، ئەوەیان پێش دەكەوێت. 2-میمی كۆ بەواوی گوتراوو درێژكردنەوەی دوو جوولە. 3-میمی كۆ بەواوی گوتراوو درێژكردنەوەی چوار جوولە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونكردنەوە
47	أَرَءَيْتَكُمْ	أَرَهْ يْتَكُمُوٓ	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(أَرَهْ يْتَكُمو). بۆی هەیە لەباری شوێن كەوتن درێژكردنەوەی دوو جووڵە یان چوار جووڵە ئەمەش سێ شێوە خوێندنەوە بۆ وشەكە دروست دەكات دەبێتە: 1-بەبێ(صیلەی) میمی كۆ، ئەوەیان پێش دەكەوێت. 2-میمی كۆ بەواوی گوتراوو درێژكردنەوەی دوو جووڵە. 3-میمی كۆ بەواوی گوتراوو درێژكردنەوەی چوار جووڵە.
54	فَأَنَّهُۥ غَفُورٌ	فَإِنَّهُۥ غَفُورٌ	بە كەسرەداركردنی هەمزە دەخوێندرێتەوە.
55	سَبِيلُ	سَبِيلَ	بە فەتحەداركردنی پیتی(ل) دەخوێندرێتەوە.
57	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
60	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
61	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
61	جَآءَ أَحَدَكُمُ	جَا أَحَدَكُمُ جَآ أَحَدَكُمُ	لابردنی هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م و درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت ئینجا چوار جووله.
62	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.
63	أَنجَىٰنَا	أَنجَيْتَـنَا	پیتی(ی)ی زه‌نه‌دار له‌بری ئه‌لیف – پیتی(ی)ی لین–) له‌دوای ئه‌و پیتی(ت)ی فه‌تحه‌دار.
64	يُنَجِّيكُم	يُنجِيكُمُو	زه‌نه‌داركردنی پیتی(ن)و لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(ج)و شاردنه‌وه‌ش(ئیخفاء) ده‌رده‌كه‌وێت. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(يُنجِيكُمو).
65	بَعْضٍۗ ٱنظُرْ	بَعْضٍۗ نُ ٱنظُرْ	ڕزگاربوون له گه‌یشتنه دوو زه‌نه‌دار به‌ضـه‌ممه.
66	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.
72	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.
73	وَهُوَ (معاً)	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.
74	إِنِّيٓ أَرَىٰكَ	إِنِّيَ أَرَىٰكَ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.

ڕوونکردنەوە	گێڕانەوەی قالون	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	ژمارەی ئایەت
لابردنی شەددەی پیتی(ن)و پیتی(و) درێژدەکرێت بەدرێژکردنەوەیەکی سروشتی.	أَتُحَـٰٓجُّونِي	أَتُحَـٰٓجُّوٓنِّي	80
کەسرەدارکردنی پیتی(ت) بێ تەنوین.	دَرَجَـٰتِ	دَرَجَـٰتٍ	83
بە دوو شێوە دەخوێندرێتەوە: ئاسان کردنی هەمزەی دووەم یان گۆڕینی بە پیتی(و)ی کەسرەدار.	نَّشَآءُ ٓ أَنَّ ؛ نَّشَآءُ ٓ وِنَّ	نَّشَآءُ ٓ إِنَّ	83
زیادکردنی هەمزەی فەتحەدار لە دوای ئەلیف و درێژکردنەوەی لکاویش دەردەکەوێت.	وَزَكَرِيَّآءَ	وَزَكَرِيَّا	85
لابردنی شەددەی پیتی(و)و زەنەدارکردنی. زیادکردنی هەمزەی فەتحەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاو لە پیتی(و) دەردەکەوێت.	وَٱلنُّبُوٓءَةَ	وَٱلنُّبُوَّةَ	89
ئەلیف دوای پیتی(ج) کەسرەدارکردنی پیتی(ع) ضەممەدارکردنی پیتی(ل)	وَجَـٰعِلُ	وَجَعَلَ	96
بە کەسرەدارکردنی پیتی(ل)ی کۆتایی دەخوێندرێتەوە.	ٱلَّيْلِ	ٱلَّيْلَ	96
بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.	وَهْوَ	وَهُوَ	97
بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.	وَهْوَ	وَهُوَ	98

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
99	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
99	مُتَشَٰبِهٍۗ ٱنظُرُوٓاْ	مُتَشَٰبِهٍۗ ٱنظُرُوٓاْ	ڕزگاربوون له گەیشتنه دوو زەنەدار بەضـەممە.
100	وَخَرَقُواْ	وَخَرَّقُواْ	به شەدەداركردنی پیتی(ر) دەخوێندرێتەوە.
101	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
102	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
103	وَهُوَ (معاً)	وَهۡوَ	به زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
111	قُبُلًا	قِبَلًا	به كەسرەداركردنی پیتی(ق)و فەتحەداركردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە.
112	نَبِيٍّ	نَبِيٓءٍ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەداركردنی. زیادكردنی هەمزەی كەسرەداری بەتەنوین لەدوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژكردنی لكاویش له پیتی(ی) دەردەكەوێت.
114	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
114	مُنَزَّلٌ	مُنزَلٌ	زەنەداركردنی پیتی(ن)و لابردنی شەددەی پیتی(ز)و بەشاردنەوە(ئیخفاء) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
115	كَلِمَتُ	كَلِمَٰتُ	زیادكردنی ئەلیف لە دوای پیتی(م) (بەكۆ)
115	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
117	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
119	لَّيُضِلُّونَ	لَّيَضِلُّونَ	بە فەتحەداركردنی پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە.
122	مَيْتًا	مَيِّتًا	بە كەسرەداركردنی پیتی(ی)و شەدەداركردنی دەخوێندرێتەوە.
124	رِسَالَتَهُۥ	رِسَالَٰتِهِۦ	زیادكردنی ئەلیف ی دوای پیتی(ل) كەسرەداركردنی پیتی(ت)و پیتی(ه)و لكاندنی بە پیتی(ی) (بەكۆ)
125	حَرَجًا	حَرِجًا	بە كەسرەداركردنی پیتی(ر)و لاوازكردنی دەخوێندرێتەوە.
127	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
128	يَحْشُرُهُمْ	نَحْشُرُهُمُۥ	بە پیتی(ن) لەبری پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(نَحْشُرُهُمو).
136	فَهُوَ	فَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
141	وَهُوَ	وَهْوَ	**بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.**
141	أُكُلُهُۥ	أُكْلُهُۥ	**بە زەنەدارکردنی پیتی(ك) دەخوێندرێتەوە.**
141	حَصَادِهِۦ	حِصَادِهِۦ	**بە کەسرەدارکردنی پیتی(ح) دەخوێندرێتەوە.**
142	خُطُوَٰتِ	خُطْوَٰتِ	**بە زەنەدارکردنی پیتی(ط) دەخوێندرێتەوە لەگەڵ قەلقەلە.**
144	شُهَدَآءَ إِذْ	شُهَدَآءَ ٱذْ	**بە ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم دەخوێندرێتەوە.**
145	فَمَنِ ٱضْطُرَّ	فَمَنُ ٱضْطُرَّ	**ڕزگاربوون لە گەیشتنە دوو زەنەدار بەضـەممە.**
152	تَذَكَّرُونَ	تَذَّكَّرُونَ	**بە شەدەدارکردنی پیتی(ذ) دەخوێندرێتەوە.**
161	رَبِّيٓ إِلَىٰ	رَبِّيَ إِلَىٰ	**لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.**
161	قِيَمًا	قَيِّمًا	**فەتحەدارکردنی پیتی(ق) کەسرەدارکردنی پیتی(ی)و شەدەدارکردنی.**
162	وَمَحْيَايَ	وَمَحْيَآيْ	**بە ڕەها: زەنەدارکردنی پیتی(ی)ی دانەپاڵ و درێژکردنەوەی پێویست(المداللازم) لە ئەلیف دەردەکەوێت.**

ژمارەی ئایەت	گێرانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێرانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
162	وَمَمَاتِي	وَمَمَاتِيَ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
163	وَأَنَا۠	وَأَنَا ؛ وَأَنَآ	بە ڕەها: جێگیركردنی ئەلیف لە وشەی(أنا) دەبێت بە درێژكردنەوەی نەلكاو لەباری نەوەستانداو درێژكردنەوەی دوو جوولەو چوار جوولە.
164	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
165	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.

(7) سورەتی ئەعراف

3	تَذَكَّرُونَ	تَذَّكَّرُونَ	بە شەدەداركردنی پیتی(ذ) دەخوێندرێتەوە.
26	وَلِبَاسُ	وَلِبَاسَ	بە فەتحەداركردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.
28	بِٱلْفَحْشَآءِۖ أَتَقُولُونَ	بِٱلْفَحْشَآءِۖ يَتَقُولُونَ	گۆڕینی هەمزەی دووەم بە پیتی(ی)ی فەتحەدار.
30	وَيَحْسَبُونَ	وَيَحْسِبُونَ	بە كەسرەداركردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.
32	خَالِصَةَ	خَالِصَةُ	بە تەنوینی ضـەمـ لەبری تەنوینی فەتح دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
34	جَآءَ أَجَلُهُمۡ	جَا أَجَلُهُمُ و جَآ أَجَلُهُمُ و	لابردنى هەمزەی یەکەم و درێژکردنەوەی دوو جووله ئەوەیان پێش دەکەوێت ئینجا چوار جووله. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(أَجَلُهُمو).
38	هَٰٓؤُلَآءِ أَضَلُّونَا	هَٰٓؤُلَآءِ يَضَلُّونَا	گۆڕینی هەمزەی دووەم بە پیتی(ی)ی فەتحەدار.
47	تِلۡقَآءَ أَصۡحَٰبِ	تِلۡقَا أَصۡحَٰبِ ؛ تِلۡقَآ أَصۡحَٰبِ	لابردنى هەمزەی یەکەم و درێژکردنەوەی دوو جووله ئەوەیان پێش دەکەوێت ئینجا چوار جووله.
49	بِرَحۡمَةٍۚ ٱدۡخُلُواْ	بِرَحۡمَةٍۚ ٱدۡخُلُواْ	ڕزگاربوون لە گەیشتنە دوو زەنەدار بەضەممە.
50	ٱلۡمَآءِ أَوۡ	ٱلۡمَآءِ يَوۡ	گۆڕینی هەمزەی دووەم بە پیتی(ی)ی فەتحەدار.
57	وَهُوَ	وَهۡوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
57	بُشۡرَۢا	نُشُرَۢا	بە پیتی(ن) لەبری پیتی(ب)و ضەممەدارکردنی پیتی(ش) دەخوێندرێتەوە.
57	تَذَكَّرُونَ	تَذَّكَّرُونَ	بە شەدەدارکردنی پیتی(ذ) دەخوێندرێتەوە.
59	إِنِّيٓ	إِنِّيَ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـــالـــون	ڕوونكردنه‌وه
69	بَصۜطَةً	بَصۡطَةً	به پیتی(ص) ده‌خوێندرێته‌وه.
74	بُيُوتًا	بِيُوتًا	به كه‌سره‌داركردنی پیتی(ب) ده‌خوێندرێته‌وه.
87	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.
94	نَّبِيّ	نَّبِيٓءٍ	لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(ی)و زه‌نه‌داركردنی. زیادكردنی هه‌مزه‌ی كه‌سره‌داری ته‌نوین له‌دوای واته(هه‌مزه‌ی گوتراو) درێژكردنی لكاویش له پیتی(ی) ده‌رده‌كه‌وێت.
98	أَوَ أَمِنَ	أَوۡ أَمِنَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(و) ده‌خوێندرێته‌وه.
100	نَشَآءُ أَصَبۡنَٰهُم	نَشَآءُ وَصَبۡنَٰهُمُو	به گۆڕینی هه‌مزه‌ی دووه‌م به پیتی(و)ی فه‌تحه‌دار ده‌خوێندرێته‌وه. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(وَصَبۡنَٰهُمو).
105	حَقِيقٌ عَلَىٰٓ أَن	حَقِيقٌ عَلَيَّ أَن	به پیتی(ی)ی فه‌تحه‌ی شه‌دده‌دار ده‌خوێندرێته‌وه له‌بری ئه‌لیف.
105	مَعِيَ	مَعِي	به ڕه‌ها: زه‌نه‌داركردنی پیتی(ی)ی دانه‌پاڵ.
111	أَرۡجِهۡ	أَرۡجِهِ	به كه‌سره‌داركردنی پیتی(ه) بێ صیله ده‌خوێندرێته‌وه.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
117	تَلۡقَفُ	تَلَقَّفُ	بە فەتحەداركردنی پیتی(ل)و شەدەداركردنی پیتی(ق) دەخوێندرێتەوە.
123	فِرۡعَوۡنُ ءَامَنتُم	فِرۡعَوۡنُ ءَ • امَنتُمُو	زیادكردنی هەمزەی پرسیاری. ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم بێ ئیدخال. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(ءَ • امَنتُمو).
127	سَنُقَتِّلُ	سَنَقۡتُلُ	فەتحەداركردنی پیتی(ن) زەنەداركردنی پیتی(ق) لابردنی شەددەی پیتی(ت)و ضـەمەداركردنی بەقەلقەلە.
140	وَهُوَ	وَهۡوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
141	يُقَتِّلُونَ	يَقۡتُلُونَ	فەتحەداركردنی پیتی(ی) زەنەداركردنی پیتی(ق) لابردنی شەددەی پیتی(ت)و ضـەممەداركردنی بەقەلقەلە.
143	وَلَٰكِنِ ٱنظُرۡ	وَلَٰكِنُ ٱنظُرۡ	ڕزگاربوون لە گەیشتنە دوو زەنەدار بەضـەممە.
143	وَأَنَا۠	وَأَنَا ؛ وَأَنَآ	بە ڕەها: جێگیركردنی ئەلیف لە وشەی (أنا) لەباری نەوەستاندا واتە درێژكردنەوەی دوو جوولە یان چوار جوولە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
144	بِرِسَٰلَٰتِي	بِرِسَٰلَتِي	بە لابردنی ئەلیفی دووەم دەخوێندرێتەوە بەتاك.
150	بَعۡدِيٓ	بَعۡدِيَٓ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
155	تَشَآءُۖ أَنتَ	تَشَآءُۖ وَنتَ	بە گۆڕینی هەمزەی دووەم بە پیتی(و)ی فەتحەدار دەخوێندرێتەوە.
156	عَذَابِيٓ	عَذَابِيَ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
157	ٱلنَّبِيَّ	ٱلنَّبِيٓءَ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی، زیادکردنی هەمزەی فەتحەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاویش لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.
157	ٱلتَّوۡرَىٰةِ	ٱلتَّوۡرَىٰةِ ؛ ٱلتَّوۡرَىٰةِ	بە کردنەوە(فەتح) یان کەمکردنەوە (تەقلیل) دەخوێندرێتەوە.
158	ٱلنَّبِيِّ	ٱلنَّبِيٓءِ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی. زیادکردنی هەمزەی کەسرەدار لە دوای واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاویش لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
161	نَّغۡفِرۡ	تُغۡفَرۡ	پیتی(ت)ی ضه‌ممه‌دار له‌بری پیتی(ن) فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ف)و قه‌ڵه‌و كردنی پیتی(ر).
161	خَطِيٓـَٔـٰتِكُمۡ	خَطِيٓـَٔـٰتُكُمُو	ضه‌ممه‌داركردنی پیتی(ت) له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(خَطِيٓـَٔـٰتُكُمو).
164	مَعۡذِرَةً	مَعۡذِرَةٌ	به تەنوینی ضه‌مم له‌بری ته‌نوینی فه‌تح ده‌خوێندرێته‌وه.
165	بَـِٔيسِۭ	بِـيسِۭ	به كه‌سره‌داركردنی پیتی(ب) ده‌خوێندرێته‌وه. له‌دوای ئه‌و پیتی(ی)ی زه‌نه‌داری درێژكراو له‌گه‌ڵ لابردنی هه‌مزه.
172	ذُرِّيَّتَهُمۡ	ذُرِّيَّـٰتِهِمُو	كه‌سره‌داركردنی پیته‌كانی (ت)و (ه)و زیادكردنی ئه‌لیف له‌دوای پیتی(ی) (به‌كۆ) له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(ذُرِّيَّـٰتِهِمو).
176	يَلۡهَثۚ ذَّٰلِكَ	يَلۡهَثۚ ذَٰلِكَ ؛ يَلۡهَثۚ ذَّٰلِكَ	دوو شێوه خوێندنه‌وه‌ی هه‌یه: ئاشكراكردنی پیتی(ث) له پیتی(ذ) یان تێكهه‌ڵكێشانی.
178	فَهُوَ	فَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـــالــون	ڕوونكردنەوە
186	وَيَذَرُهُمۡ	وَنَذَرُهُمۡ	بە پیتی(ن) لەبری پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(وَنَذَرُهُمو).
188	ٱلسُّوٓءُۚ إِنۡ	ٱلسُّوٓءُۚ أنۡ ؛ ٱلسُّوٓءُۚ وِنۡ	بە دوو شێوە دەخوێندرێتەوە: ئاسان كردنی هەمزەی دووەم یان گۆڕینی بە پیتی(و)ی كەسرەدار.
188	أَنَا۠	أَنَا ؛ أَنَآ ؛ أَنَا۠	بە ڕەها: جێگیركردنی ئەلیف لە وشەی(أنا) لەباری نەوەستاندا: بە درێژكردنەوەی نەلكاو دادەندرێت وبە درێژكردنەوەی دوو جوولە یان چوار جوولە. ولەباری نەوەستاندا: خوێندنەوەیەكی تری هەیە ئەویش لابردنیەتی وەك حەفص.
190	شُرَكَآءَ	شِرۡكًا	كەسرەداركردنی پیتی(ش) زەنەداركردنی پیتی(ر) تەنوینی پیتی(ك) بەفەتحەو لابردنی ئەلیف و هەمزە، لەگەڵ وەستان بە درێژكردنەوەی لەبری(البدل)، لاوازكردنی پیتی(ر).

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
193	لَا يَتَّبِعُوكُمۡۚ	لَا يَتۡبَعُوكُمُۥ	بە زەنەداركردنی پیتی(ت) فەتحەداركردنی پیتی(ب) لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(لَا يَتۡبَعُوكُمو).
195	قُلِ ٱدۡعُواْ	قُلُ ٱدۡعُواْ	ڕزگاربوون لە گەیشتنە دوو زەنەدار بەضەممە.
196	وَهُوَ	وَهۡوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
202	يَمُدُّونَهُمۡ	يُمِدُّونَهُمُۥ	ضەممەداركردنی پیتی(ی) كەسرەداركردنی پیتی(م)ی یەكەم. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(يُمِدُّونَهُمو).

(8) سورەتی ئەنفال

9	مُرۡدِفِينَ	مُرۡدَفِينَ	بە فەتحەداركردنی پیتی(د) دەخوێندرێتەوە.
11	يُغَشِّيكُمُ	يُغۡشِيكُمُ	بە زەنەداركردنی پیتی(غ)و لابردنی شەددەی پیتی(ش)
18	مُوهِنُ	مُوَهِّنٌ	فەتحەداركردنی پیتی(و) شەدەداركردنی پیتی(ه)و تەنوینی پیتی(ن) شاردنەوەش(ئیخفاء) دەردەكەوێت.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
18	كَيْدِ	كَيْدَ	بە فەتحەدارکردنی پیتی(د) دەخوێندرێتەوە.
19	فَهُوَ	فَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
32	ٱلسَّمَآءِ أَوِ	ٱلسَّمَآءِ يَوِ	گۆڕینی هەمزەی دووەم بە پیتی(ی)ی فەتحەدار.
42	حَيَّ	حَيِيَ	دوو پیتی(ی)ی ئاسان کراو بە لابردنی شەددە: یەکەمیان کەسرەدارو دووەمیان فەتحە.
48	إِنِّيٓ أَرَىٰ ؛ إِنِّيٓ أَخَافُ	إِنِّيَ أَرَىٰ ؛ إِنِّيَ أَخَافُ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە(لە هەردووکیان)
59	وَلَا يَحۡسَبَنَّ	وَلَا تَحۡسِبَنَّ	بە پیتی(ت) لەبری پیتی(ی)و کەسرەدارکردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.
64	ٱلنَّبِيُّ	ٱلنَّبِيٓءُ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی. زیادکردنی هەمزەی ضـەممەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاو لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
65	ٱلنَّبِيُّ	ٱلنَّبِيٓءُ	لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(ی)و زه‌نه‌داركردنی. زیادكردنی هه‌مزه‌ی ضه‌ممه‌دار له دوای ئه‌و، واته(هه‌مزه‌ی گوتراو) درێژكردنه‌وه‌ی لكاو له پیتی(ی) ده‌رده‌كه‌وێت.
65	وَإِن يَكُن مِّنكُم مِّاْئَةٌ	وَإِن تَكُن مِّنكُمُو مِّاْئَةٌ	(یكن) به پیتی(ت) له‌بری پیتی(ی) ده‌خوێندرێته‌وه. شاردنه‌وه‌ش(ئیخفاء) ده‌رده‌كه‌وێت. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(مِّنكُمو).
66	ضَعْفًا	ضُعْفًا	به‌ضه‌ممه‌داركردنی پیتی(ض) ده‌خوێندرێته‌وه.
66	فَإِن يَكُن مِّنكُم مِّاْئَةٌ	فَإِن تَكُن مِّنكُمُو مِّاْئَةٌ	(یكن) به پیتی(ت) له‌بری پیتی(ی) ده‌خوێندرێته‌وه. شاردنه‌وه‌ش(ئیخفاء) ده‌رده‌كه‌وێت. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(مِّنكُمو).
67	لِنَبِيٍّ	لِنَبِيٓءٍ	لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(ی)و زه‌نه‌داركردنی. زیادكردنی هه‌مزه‌ی كه‌سره‌داری به‌ته‌نوین له‌دوای ئه‌و، واته(هه‌مزه‌ی گوتراو) درێژكردنی لكاویش له پیتی(ی) ده‌رده‌كه‌وێت.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
68	أَخَذْتُمْ	أَخَذتُّمُو	به تێكهه‌ڵكێشانی پیتی(ذ) له پیتی(ت) ده‌خوێندرێته‌وه. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(أَخَذتُّمو).
70	ٱلنَّبِيُّ	ٱلنَّبِيٓءُ	لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(ی)و زه‌نه‌داركردنی. زیادكردنی هه‌مزه‌ی ضه‌ممه‌دار له دوای ئه‌و، واته(هه‌مزه‌ی گوتراو) درێژكردنه‌وه‌ی لكاو له پیتی(ی) ده‌رده‌كه‌وێت.

(9) سوره‌تی ته‌وبه

3	فَهُوَ	فَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.
12	أَئِمَّةَ	أَئمَّةَ	به ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م ده‌خوێندرێته‌وه.
23	أَوۡلِيَآءَ إِنِ	أَوۡلِيَآءَ ٱنِ	به ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م ده‌خوێندرێته‌وه.
28	شَآءَ إِنَّ	شَآءَ ٱنَّ	به ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م ده‌خوێندرێته‌وه.
30	عُزَيۡرٌ	عُزَيۡرُ	به‌ضه‌ممه‌داركردنی پیتی(ر) ده‌خوێندرێته‌وه بێ ته‌نوین.
30	يُضَٰهِـُٔونَ	يُضَٰهُـونَ	به‌ضه‌ممه‌داركردنی پیتی(ه)و لابردنی هه‌مزه.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونكردنەوە
37	يُضَلُّ	يَضِلُّ	بە فەتحەداركردنی پیتی(ی)و كەسرەداركردنی پیتی(ض) دەخوێندرێتەوە.
37	سُوٓءُ أَعۡمَٰلِهِمۡۚ	سُوٓءُ وَعۡمَٰلِهِمُۥۚ	بە گۆڕینی هەمزەی دووەم بە پیتی(و)ی فەتحەدار دەخوێندرێتەوە. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(وَعۡمَٰلِهِمو).
61	ٱلنَّبِيَّ	ٱلنَّبِيٓءَ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەداركردنی، زیادكردنی هەمزەی فەتحەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژكردنەوەی لكاویش لە پیتی(ی) دەردەكەوێت.
61	أُذُنٞۚ ؛ أُذُنُ	أُذۡنٞۚ ؛ أُذۡنُ	بە زەنەداركردنی پیتی(ذ) دەخوێندرێتەوە
66	نَّعۡفُ	يُعۡفَ	بە پیتی(ی)ی ضەممەدار لەبری پیتی(ن)و فەتحەداركردنی پیتی(ف) دەخوێندرێتەوە.
66	نُعَذِّبۡ	تُعَذَّبۡ	بە پیتی(ت)ی ضەممەدار دەخوێندرێتەوە لەبری پیتی(ن)و فەتحەداركردنی پیتی(ذ)
66	طَآئِفَةَۢ	طَآئِفَةٌ	بە تەنوینی ضەم دەخوێندرێتەوە لەبری فەتح.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
73	ٱلنَّبِيُّ	ٱلنَّبِيٓءُ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی. زیادکردنی هەمزەی ضـەممەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاو لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.
83	مَعِيَ عَدُوًّاۖ	مَعِي عَدُوًّاۖ	بە ڕەها: زەنەدارکردنی پیتی(ی)ی دانەپالْ.
103	صَلَوٰتَكَ	صَلَوَٰتِكَ	جێگیر کردنی پیتی(و)ی فەتحەداری پێش ئەلیف کەسرەدارکردنی پیتی(ت)(بەکۆ)
107	وَٱلَّذِينَ	ٱلَّذِينَ	بە لابردنی پیتی(و) دەخوێندرێتەوە.
109	أَسَّسَ (معاً)	أُسِّسَ	بەضـەممەدارکردنی هەمزەو کەسرەدارکردنی پیتی(س)ی یەکەم دەخوێندرێتەوە.
109	بُنْيَٰنَهُۥ (معاً)	بُنْيَٰنُهُۥ	بەضـەممەدارکردنی پیتی(ن)ی دووەم.
109	هَارٍ	هَارٍ	بە لاربونەوە(اماله) دەخوێندرێتەوە لاوازکردنی پیتی(ر) بەڕەها دەردەکەوێت.
110	تَقَطَّعَ	تُقَطَّعَ	بەضـەممەدارکردنی پیتی(ت) دەخوێندرێتەوە.
111	ٱلتَّوْرَىٰةِ	ٱلتَّوْرَىٰةِ ؛ ٱلتَّوْرَىٰةِ	بە کردنەوە(فەتح) یان کەمکردنەوە (تەقلیل) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێرانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێرانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
113	لِلنَّبِيِّ	لِلنَّبِيٓءِ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی. زیادکردنی هەمزەی کەسرەدار لە دوای، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاویش لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.
117	ٱلنَّبِيِّ	ٱلنَّبِيٓءِ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی. زیادکردنی هەمزەی کەسرەدار لە دوای، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاویش لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.
117	يَزِيغُ	تَزِيغُ	بە پیتی(ت) لەبری پیتی(ی)یەکەم دەخوێندرێتەوە.
129	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.

(10) سورەتی یونس

ژمارەی ئایەت	گێرانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێرانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
2	لَسَٰحِرٌ	لَسِحْرٌ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە. لابردنی ئەلیف و زەنەدارکردنی پیتی(ح)
3	تَذَكَّرُونَ	تَذَّكَّرُونَ	بە شەددەدارکردنی پیتی(ذ) دەخوێندرێتەوە.
5	يُفَصِّلُ	نُفَصِّلُ	بە پیتی(ن) لەبری پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە.
15	لِيٓ أَنْ ؛ نَفْسِيٓ إِنْ ؛ إِنِّيٓ أَخَافُ	لِيَ أَنْ ؛ نَفْسِيَ إِنْ ؛ إِنِّيَ أَخَافُ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ تیایدا دەخوێندرێتەوە.

ژمارهی ئایهت	گێڕانهوهی حهفص له عاصمی كوفی	گێڕانهوهی قـالـون	ڕوونكردنهوه
23	مَّتَٰعَ	مَّتَٰعُ	به ضهممهداركردنی پیتی(ع) دهخوێندرێتهوه.
25	يَشَآءُ إِلَىٰ	يَشَآءُ ٱلَىٰ ؛ يَشَآءُ ٱُلَىٰ	به دوو شێوه دهخوێندرێتهوه: ئاسان كردنی ههمزهی دووهم یان گۆڕینی به پیتی(و)ی كهسرهدار.
33	كَلِمَتُ	كَلِمَٰتُ	زیادكردنی ئهلیف له دوای پیتی(م) (بهكۆ)
35	لَّا يَهِدِّيٓ	لَّا يَهۡدِّيٓ ؛ لَّا يَهَـدِّيٓ	دوو شێوه خوێندنهوهی ههیه: یهكهم: به زهنهداركردنی پیتی(ه) دهخوێندرێتهوه. ئهوهیان پێش دهكهوێت بهوهش دوو زهنه بهیهك دهگهن ئهوهش دروسته. دووهم: فهتحهداركردنی پیتی(ه) وهئیختیلاسی ئهو فهتحهش.
45	يَحۡشُرُهُمۡ	نَحۡشُرُهُمُۥ	به پیتی(ن) لهبری پیتی(ی) دهخوێندرێتهوه. لهباری نهوهستاندا: لهدوای میمی كۆ واوی گوتراو یهك له خوێندنهوهكانه،(نَحۡشُرُهُمو).
49	جَآءَ أَجَلُهُمۡ	جَا أَجَلُهُمُۥ ؛ جَآ أَجَلُهُمُۥ	لابردنی ههمزهی یهكهم و درێژكردنهوهی دوو جووله ئهوهیان پێش دهكهوێت ئینجا چوار جووله. لهباری نهوهستاندا: لهدوای میمی كۆ واوی گوتراو یهك له خوێندنهوهكانه،(أَجَلُهُمو).

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـــالـــون	ڕوونكردنه‌وه
50	أَرَءَيْتُمْ	أَرَءيْتُمُوٓ	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(أَرَءيْتُمو). بۆی هه‌یه له‌باری شوێن كه‌وتن درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله یان چوار جووله ئه‌مه‌ش سێ شێوه خوێندنه‌وه بۆ وشه‌كه دروست ده‌كات ده‌بێته: 1-به‌بێ(صیله‌ی) میمی كۆ، ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت. 2-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله. 3-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قــالــون	ڕوونکردنەوە
51	ءَآلۡـَٰٔنَ ءَآلۡـَٰٔنَ	ءَآلَـٰنَ ؛ ءَآلَـٰنَ ؛ ءَالَـٰنَ	لابردنی هەمزەی دووەم و گواستنەوەی جوولەی بۆ پیتی(ل)وەسیٚ خوێندنەوەی بۆ هەیە لە هەمزەی لکاو. یەکەم: گۆڕینی بەئەلیف و درێژکردنەوەی شەش جوولە. دووەم: گۆڕینی بەئەلیف و درێژکردنەوەی دوو جوولە. سێیەم: ئاسان خوێندنەوەی کەواتا ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی وەصڵیان گۆڕینی بەئەلیف وەدروستە لەباری گۆڕین درێژکردنەوەی شەش یان دوو جوولە ئەمانە هەموی لەگەڵ لابردنی هەمزەی دووەم و گواستنەوەی جوولەی بۆ پیتی(ل)
53	وَرَبِّيٓ إِنَّهُۥ	وَرَبِّيَ إِنَّهُۥ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
59	أَرَءَيۡتُم	أَرَٰيْتُمُو	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(أَرَٰيْتُمو).
65	وَلَا يَحۡزُنكَ	وَلَا يُحْزِنكَ	بەضەممەدارکردنی پیتی(ی)و کەسرەدارکردنی پیتی(ز) دەخوێندرێتەوە.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه‌
66	شُرَكَآءَ إِن	شُرَكَآءَ أن	به ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م ده‌خوێندرێته‌وه.
87	بُيُوتًا ؛ بُيُوتَكُمْ	بِيُوتًا ؛ بِيُوتَكُمُو	به كه‌سره‌داركردنی پیتی(ب) ده‌خوێندرێته‌وه. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(بِيُوتَكُمو). له وشه‌ی (بیوتكم)
88	لِيُضِلُّواْ	لِيَضِلُّواْ	به فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ی) ده‌خوێندرێته‌وه.
91	ءَآلْـَٔنَ ءَألْـَٔنَ	ءَآلَـٰنَ ؛ ءَالَـٰنَ ؛ ءَألَـٰنَ	لابردنی هه‌مزه‌ی دووه‌م و گواستنه‌وه‌ی جووله‌ی بۆ پیتی(ل) وه‌سیٚ خوێندنه‌وه‌ی بۆ هه‌یه له هه‌مزه‌ی لكاو. یه‌كه‌م: گۆڕینی به‌ئه‌لیف و درێژكردنه‌وه‌ی شه‌ش جووله، دووه‌م: گۆڕینی به‌ئه‌لیف و درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله. سێیه‌م: ئاسان خوێندنه‌وه‌ی كه‌واتا ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی وه‌صڵیان گۆڕینی به‌ئه‌لیف وه‌دروسته له‌باری گۆڕین درێژكردنه‌وه‌ی شه‌ش یان دوو جووله ئه‌مانه هه‌موی له‌گه‌ڵ لابردنی هه‌مزه‌ی دووه‌م و گواستنه‌وه‌ی جووله‌ی بۆ پیتی(ل).

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالــون	ڕوونکردنەوە
96	كَلِمَتُ	كَلِمَٰتُ	زیادکردنی ئەلیف لە دوای پیتی(م) (بەکۆ)
101	قُلِ ٱنظُرُواْ	قُلُ ٱنظُرُواْ	ڕزگاربوون لە گەیشتنە دوو زەنەدار بەضەممە.
103	نُنجِ	نُنَجِّ	بە فەتحەدارکردنی پیتی(ن)ی دووەم و شەدەدارکردنی پیتی(ج) دەخوێندرێتەوە.
107	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
109	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.

(11) سورەتی هود

3	فَإِنِّيٓ أَخَافُ	فَإِنِّيَ أَخَافُ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
4	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
7	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
10	عَنِّيٓۚ إِنَّهُۥ	عَنِّيَۚ إِنَّهُۥ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
24	تَذَكَّرُونَ	تَذَّكَّرُونَ	بە شەدەدارکردنی پیتی(ذ) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قــالــون	ڕوونكردنەوە
26	إِنِّيَ أَخَافُ	إِنِّيَ أَخَافُ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
28	أَرَءَيۡتُمۡ	أَرَءيۡتُمُوٓ	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(أَرَءيۡتُمو). لەباری شوێن كەوتن درێژكردنەوەی دوو جوولە یان چوار جوولە ئەمەش سێ شێوە خوێندنەوە بۆ وشەكە دروست دەكات دەبێتە: 1-بەبێ(صیلەی) میمی كۆ، ئەوەیان پێش دەكەوێت. 2-میمی كۆ بەواوی گوتراوو درێژكردنەوەی دوو جوولە. 3-میمی كۆ بەواوی گوتراوو درێژكردنەوەی چوار جوولە.
28	فَعُمِّيَتۡ	فَعَمِيَتۡ	فەتحەداركردنی پیتی(ع)و لابردنی شەددەی پیتی(م).
29	وَلَٰكِنِّيٓ	وَلَٰكِنِّيَ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
30	تَذَكَّرُونَ	تَذَّكَّرُونَ	بە شەدەداركردنی پیتی(ذ) دەخوێندرێتەوە.

ڕوونكردنەوە	گێڕانەوەی قـالـون	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	ژمارەی ئایەت
لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.	إِنِّىَ إِذًا	إِنِّىٓ إِذًا	31
لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.	نُصۡحِىَ إِنۡ	نُصۡحِىٓ إِنۡ	34
لابردنی هەمزەی یەكەم و درێژكردنەوەی دوو جووله ئەوەیان پێش دەكەوێت ئینجا چوار جووله.	جَا أَمۡرُنَا جَآ أَمۡرُنَا	جَآءَ أَمۡرُنَا	40
بە كەسرەداركردنی پیتی(ل) دەخوێندرێتەوە بێ تەنوین.	كُلِّ زَوۡجَيۡنِ	كُلٍّ زَوۡجَيۡنِ	40
ضەممەداركردنی پیتی(م)و خوێندنەوەی بێ لاربونەوە(اماله)	مُجۡرَىٰهَا	مَجۡرِىٰهَا	41
بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.	وَهۡىَ	وَهِىَ	42
لەباری نەوەستاندا: بە كەسرەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.	يَٰبُنَىِّ	يَٰبُنَىَّ	42
تێكهەڵكێشانی پیتی(ب) لە پیتی(م) بەیەك لە خوێندنەوەكان خوێندنەوەی دووەم ئاشكرا كردنه قەلقەلەش دەردەكەوێت.	ٱرۡكَب مَّعَنَا ؛ ٱرۡكَبۡ مَعَنَا	ٱرۡكَب مَّعَنَا	42
بە گۆڕینی هەمزەی دووەم بە پیتی(و)ی فەتحەدار دەخوێندرێتەوە.	وَيَٰسَمَآءُ وَقۡلِعِى	وَيَٰسَمَآءُ أَقۡلِعِى	44

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
46	تَسْـَٔلْنِ	تَسْـَٔلَنِّ	به فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ل)و شه‌ده‌داركردنی پیتی(ن) ده‌خوێندرێته‌وه.
46	إِنِّيٓ أَعِظُكَ	إِنِّيَ أَعِظُكَ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
47	إِنِّيٓ أَعُوذُ	إِنِّيَ أَعُوذُ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
51	فَطَرَنِيٓۚ	فَطَرَنِيَۚ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
54	إِنِّيٓ أُشْهِدُ	إِنِّيَ أُشْهِدُ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
58	جَآءَ أَمْرُنَا	جَا أَمْرُنَا ؛ جَآ أَمْرُنَا	لابردنی هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م و درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت ئینجا چوار جووله.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له‌ عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـــالـــون	ڕوونكردنه‌وه‌
63	أَرَءَيْتُم	أَرَءيْتُمُو	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له‌ خوێندنه‌وه‌كانه،(أَرَءيْتُمو). له‌باری شوێن كه‌وتن درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله‌ یان چوار جووله‌ ئه‌مه‌ش سێ شێوه‌ خوێندنه‌وه‌ بۆ وشه‌كه‌ دروست ده‌كات ده‌بێته‌: 1-به‌بێ(صیله‌ی) میمی كۆ، ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت. 2-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله‌. 3-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله‌.
66	جَآءَ أَمْرُنَا	جَا أَمْرُنَا ؛ جَآ أَمْرُنَا	لابردنی هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م و درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله‌ ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت ئینجا چوار جووله‌.
66	يَوْمِئِذٍ	يَوْمَئِذٍ	به‌ فه‌تحه‌داركردنی پیتی(م) ده‌خوێندرێته‌وه‌.
68	ثَمُودَاْ كَفَرُواْ	ثَمُودًا كَفَرُواْ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به‌ ته‌نوینی فه‌تح ده‌خوێندرێته‌وه‌، شاردنه‌وه‌ش(ئیخفاء) ده‌رده‌كه‌وێت. له‌باری وه‌ستاندا: به‌ گۆڕینی ته‌نوین بۆ ئه‌لیف ده‌خوێندرێته‌وه‌.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له‌ عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه‌
71	وَرَآءِ إِسۡحَٰقَ	وَرَآ • إِسۡحَٰقَ ؛ وَرَا • إِسۡحَٰقَ	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م ودرێژكردنه‌وه‌ی به‌چوار جووله‌ ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت ئینجا دوو جووله‌.
71	يَعۡقُوبَ	يَعۡقُوبُ	به‌ضه‌ممه‌داركردنی پیتی(ب) ده‌خوێندرێته‌وه‌.
72	ءَأَلِدُ	ءَا•لِدُ	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م و ئه‌لیف خستنه‌ نێوانیان.
76	جَآءَ أَمۡرُ	جَا أَمۡرُ ؛ جَآ أَمۡرُ	لابردنی هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م و درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله‌ ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت ئینجا چوار جووله‌.
77	سِيٓءَ	سِـۨيٓءَ	به‌ ئیشمام ده‌خوێندرێته‌وه‌.
78	ضَيۡفِيٓۖ	ضَيۡفِيَۖ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به‌ فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه‌.
81	فَأَسۡرِ	فَٱسۡرِ	به‌ هه‌مزه‌ی وه‌صڵ له‌بری هه‌مزه‌ی پچڕاو ده‌خوێندرێته‌وه‌، لای قالون و حه‌فص دروسته‌ بۆ پیتی(ر) قه‌ڵه‌وكردن و لاوازكردن له‌باری وه‌ستاندا به‌ڵام لاوازكردن پێش ده‌كه‌وێت.
82	جَآءَ أَمۡرُنَا	جَا أَمۡرُنَا ؛ جَآ أَمۡرُنَا	لابردنی هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م و درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله‌ ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت ئینجا چوار جووله‌.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـــالـــون	ڕوونكردنەوە
84	إِنِّيٓ أَرَىٰكُم	إِنِّيَ أَرَىٰكُمُو	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە. وەبۆی هەیە لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(أَرَىٰكُمو).
84	وَإِنِّيٓ أَخَافُ	وَإِنِّيَ أَخَافُ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
87	أَصَلَوٰتُكَ	أَصَلَوَٰتُكَ	جێگیركردنی پیتی(و)ی فەتحەدار پێش ئەلیف (بەكۆ)
87	نَشَٰٓؤُاْ إِنَّكَ	نَشَٰٓؤُاْ أَنَّكَ ؛ نَشَٰٓؤُاْ وِنَّكَ	بە دوو شێوە دەخوێندرێتەوە: ئاسان كردنی هەمزەی دووەم یان گۆڕینی بە پیتی(و)ی كەسرەدار.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـــالـــون	ڕوونكردنه‌وه‌
88	أَرَءَيۡتُمۡ	أَرَ•يۡتُمُوٓ	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(أَرَ•يۡتُمو). له‌باری شوێن كه‌وتن درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله یان چوار جووله ئه‌مه‌ش سیٚ شێوه خوێندنه‌وه بۆ وشه‌كه دروست ده‌كات ده‌بێته: 1-به‌بیٚ(صیله‌ی) میمی كۆ، ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت. 2-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله. 3-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله.
88	تَوۡفِيقِيٓ إِلَّا	تَوۡفِيقِيَ إِلَّا	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
89	شِقَاقِيٓ أَن	شِقَاقِيَ أَن	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
92	أَرَهۡطِيٓ	أَرَهۡطِيَ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
92	وَٱتَّخَذۡتُمُوهُ	وَٱتَّخَذتُّمُوهُ	به تێكهه‌ڵكێشانی پیتی(ذْ) له پیتی(ت) ده‌خوێندرێته‌وه.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
94	جَآءَ أَمْرُنَا	جَا أَمْرُنَا ؛ جَآ أَمْرُنَا	**لابردنی هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م و درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت ئینجا چوار جووله.**
101	جَآءَ أَمْرُ	جَا أَمْرُ ؛ جَآ أَمْرُ	**لابردنی هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م و درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت ئینجا چوار جووله.**
102	وَهِيَ	وَهْيَ	**به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.**
105	يَأْتِ	يَأْتِ ۦ	**له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به جێگیر كردنی پیتی(ی)ی زیاده‌ی زه‌نه‌دار ده‌خوێندرێته‌وه.**
108	سُعِدُواْ	سَعِدُواْ	**به فه‌تحه‌داركردنی پیتی(س) ده‌خوێندرێته‌وه.**
111	وَإِنَّ كُلًّا	وَإِن كُلًّا	**لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(ن)و زه‌نه‌داركردنی به‌شاردنه‌وه(ئیخفاء) ده‌خوێندرێته‌وه.**
111	لَّمَّا	لَّمَا	**به لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(م) ده‌خوێندرێته‌وه.**

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە

(12) سورەتی یوسف

5	يَٰبُنَيَّ	يَٰبُنَيِّ	لەباری نەوەستاندا: بە كەسرەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
8	مُّبِينٍ ۝٨ ٱقۡتُلُواْ	مُّبِينِۢ ۝٨ ٱقۡتُلُواْ	ڕزگاربوون لە گەیشتنە دوو زەنەدار بەضەممە.
10	غَيَٰبَتِ	غَيَٰبَٰتِ	زیادكردنی ئەو ئەلیفەی دەكەوێتە دوای پیتی(ب) (بەكۆ)
11	تَأۡمَ۫نَّا	تَأۡمَ۫نَّا	بەڕوم یان ئیشمام دەخوێندرێتەوە وەك حەفص.
12	يَرۡتَعۡ	يَرۡتَعِ	بە كەسرەداركردنی پیتی(ع) دەخوێنندرێتەوە.
13	لَيَحۡزُنُنِيٓ	لَيُحۡزِنُنِيَ	ضەممەداركردنی پیتی(ی)ی یەكەم و كەسرەداركردنی پیتی(ز) لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە. (یائی كۆتایی)
15	غَيَٰبَتِ	غَيَٰبَٰتِ	زیادكردنی ئەو ئەلیفەی دەكەوێتە دوای پیتی(ب) (بەكۆ)
19	يَٰبُشۡرَىٰ	يَٰبُشۡرَ ىَ	زیادكردنی یائی دانەپاڵ لەباری نەوەستاندا بەفەتحە و لەباری وەستاندا بەزەنە دەخوێندرێتەوە.
23	هَيۡتَ	هِيتَ	كەسرەداركردنی پیتی(ه)و پیتی(ی) دەبێتە یائی درێژكراو.

ڕوونكردنەوە	گێڕانەوەی قالـون	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	ژمارەی ئایەت
لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.	رَبِّيَ أَحۡسَنَ	رَبِّيٓ أَحۡسَنَ	23
بە ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم دەخوێندرێتەوە.	وَٱلۡفَحۡشَآءَۚ أنَّهُۥ	وَٱلۡفَحۡشَآءَۚ إِنَّهُۥ	24
بە زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.	وَهۡوَ	وَهُوَ	26
بە زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.	وَهۡوَ	وَهُوَ	27
ڕزگاربوون لە گەیشتنە دوو زەنەدار بەضەممە.	وَقَالَتُ ٱخۡرُجۡ	وَقَالَتِ ٱخۡرُجۡ	31
لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.	إِنِّيَ ؛ أَرَىٰنِيَ	إِنِّيٓ (معاً) ؛ أَرَىٰنِيٓ (معاً)	36
لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.	رَبِّيَۚ	رَبِّيٓۚ	37
لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.	ءَابَآءِيَ	ءَابَآءِيٓ	38
ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.	ءَاأرۡبَابٌ	ءَأَرۡبَابٌ	39
لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.	إِنِّيَ	إِنِّيٓ	43

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
43	ٱلۡمَلَأُ أَفۡتُونِي	ٱلۡمَلَأُ وَفۡتُونِي	به گۆڕینی هه‌مزه‌ی دووه‌م به پیتی(و)ی فه‌تحه‌دار ده‌خوێندرێته‌وه.
45	أَنَا۠	أَنَا ؛ أَنَآ	به ڕه‌ها: جێگیركردنی ئه‌لیف له وشه‌ی(أنا) ده‌بێت به درێژكردنه‌وه‌ی نه‌لكاو له‌باری نه‌وه‌ستانداو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله‌و چوار جووله.
46	لَّعَلِّيٓ أَرۡجِعُ	لَّعَلِّيَ أَرۡجِعُ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
47	دَأَبٗا	دَأۡبٗا	به زه‌نه‌داركردنی هه‌مزه ده‌خوێندرێته‌وه.
53	نَفۡسِيٓۚ إِنَّ ؛ رَبِّيٓۚ إِنَّ	نَفۡسِيَۚ إِنَّ ؛ رَبِّيَۚ إِنَّ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه(له هه‌ردووكیان)
53	بِٱلسُّوٓءِ إِلَّا	بِٱلسُّوٓءِ إِلَّا ؛ بِٱلسُّوءِ إِلَّا ؛ بِٱلسُّوِّ إِلَّا	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م ودرێژكردنه‌وه‌ی به‌چوار جووله ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت ئینجا دوو جووله. وخوێندنه‌وه‌ی سێیه‌م گۆڕینی هه‌مزه به پیتی(و)و تێكهه‌ڵكێشانی به پیتی(و)ی پێش خۆی ده‌بێته یه‌ك پیتی(و)ی كه‌سره‌داری به‌شه‌دده.
58	وَجَآءَ إِخۡوَةُ	وَجَآءَ ٱخۡوَةُ	به ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م ده‌خوێندرێته‌وه.

ڕوونكردنه‌وه	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	ژماره‌ی ئایه‌ت
له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.	أَنِّيَ	أَنِّيٓ	59
به لابردنی ئه‌لیف گۆڕینی پیتی(ن) به پیتی(ت).	لِفِتْيَتِهِ	لِفِتْيَٰنِهِ	62
كه‌سره‌داركردنی پیتی(ح)و لابردنی ئه‌لیف و زه‌نه‌داركردنی پیتی(ف).	حِفْظًاۖ	حَٰفِظًاۖ	64
به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.	وَهْوَ	وَهُوَ	64
له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.	إِنِّيَ أَنَآ	إِنِّيٓ أَنَا۠	69
به ڕه‌ها: جێگیركردنی ئه‌لیف له وشه‌ی(أنا) ده‌بێت به درێژكردنه‌وه‌ی نه‌لكاو له‌باری نه‌وه‌ستانداو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله‌و چوار جووله.	أَنَا ؛ أَنَآ	أَنَا۠	69
به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.	فَهْوَ	فَهُوَ	75
گۆڕینی هه‌مزه‌ی دووه‌م به پیتی(ی)ی فه‌تحه‌دار.	وِعَآءِ يَخِيهِ	وِعَآءِ أَخِيهِ (معاً)	76
به‌كه‌سره‌ی بێ ته‌نوین ده‌خوێندرێته‌وه.	دَرَجَٰتِ	دَرَجَٰتٍ	76
له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه(له هه‌ردووكیان)	يَأْذَنَ لِيَ ؛ أَبِيَ أَوْ	يَأْذَنَ لِيٓ ؛ أَبِيٓ أَوْ	80

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
80	وَهُوَ	وَهْوَ	به زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
84	فَهُوَ	فَهْوَ	به زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
86	وَحُزْنِى إِلَى	وَحُزْنِيَ إِلَى	لەباری نەوەستاندا: به فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
90	أَءِنَّكَ	أَا۠ ءِنَّكَ	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.
92	وَهُوَ	وَهْوَ	به زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
96	إِنِّىٓ أَعْلَمُ	إِنِّيَ أَعْلَمُ	لەباری نەوەستاندا: به فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
98	رَبِّىٓۖ إِنَّهُۥ	رَبِّيَۖ إِنَّهُۥ	لەباری نەوەستاندا: به فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
100	بِىٓ إِذْ	بِيَ إِذْ	لەباری نەوەستاندا: به فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
100	يَشَآءُۚ إِنَّهُۥ	يَشَآءُۚ اِ۬نَّهُۥ ؛ يَشَآءُۚ وِنَّهُۥ	به دوو شێوە دەخوێندرێتەوە: ئاسان كردنی هەمزەی دووەم یان گۆڕینی به پیتی(و)ی كەسرەدار.
108	سَبِيلِىٓ أَدْعُوٓاْ	سَبِيلِيَ أَدْعُوٓاْ	لەباری نەوەستاندا: به فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
109	نُّوحِيٓ	يُوحَىٰٓ	بە پیتی(ی) لەبری پیتی(ن)و فەتحەداركردنی پیتی(ح)و ئەلیف ی دوای ئەو لەبری پیتی(ی)
110	كُذِبُواْ	كُذِّبُواْ	بە شەدەداركردنی پیتی(ذ) دەخوێندرێتەوە.
110	فَنُجِّيَ	فَنُنْجِي	لابردنی شەددەی پیتی(ج)و زیادكردنی پیتی(ن)ی زەنەدار لە پێشی و زەنەداركردنی پیتی(ی) شاردنەوەش(ئیخفاء) دەردەكەوێت.

(13) سورەتی ڕەعد

3	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
4	وَزَرْعٌ وَنَخِيلٌ صِنْوَانٌ	وَزَرْعٍ وَنَخِيلٍ صِنْوَانٍ	بە تەنوینی كەسر لەبری تەنوینی ضەمم دەخوێندرێتەوە لە هەر سێكیان.
4	وَغَيْرُ	وَغَيْرِ	بە كەسرەداركردنی پیتی(ر)و لاوازكردنی دەخوێندرێتەوە.
4	يُسْقَىٰ	تُسْقَىٰ	بە پیتی(ت) لەبری پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە. شاردنەوەش(ئیخفاء) دەردەكەوێت.
4	ٱلْأُكُلِ	ٱلْأُكْلِ	بە زەنەداركردنی پیتی(ك) دەخوێندرێتەوە.
5	أَءِذَا	أَا۬ذَا	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكـردنەوە
5	أَءِنَّا	إِنَّا	بەیەك هەمزەی كەسرەدار دەخوێندرێتەوە (واتە لابردنی هەمزەی پرسیاری و جێگیركردنی هەمزەی ئیخباری)
13	وَهُوَ	وَهْوَ	به زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
16	أَفَٱتَّخَذۡتُم	أَفَٱتَّخَذتُّمُۥ	به تێكهەڵكێشانی پیتی(ذ) له پیتی(ت) دەخوێندرێتەوە. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(أَفَٱتَّخَذتُّمو).
16	وَهُوَ	وَهْوَ	به زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
17	يُوقِدُونَ	تُوقِدُونَ	به پیتی(ت) لەبری پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە.
32	وَلَقَدِ ٱسۡتُهۡزِئَ	وَلَقَدُ ٱسۡتُهۡزِئَ	ڕزگاربوون له گەیشتنە دوو زەنەدار بەضـەممە.
32	أَخَذۡتُهُمۡۖ	أَخَذتُّهُمُۥ	به تێكهەڵكێشانی پیتی(ذ) له پیتی(ت) دەخوێندرێتەوە. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك له خوێندنەوەكانە.
33	وَصُدُّواْ	وَصَدُّواْ	به فەتحەداركردنی پیتی(ص) دەخوێندرێتەوە.
35	أُكُلُهَا	أُكۡلُهَا	به زەنەداركردنی پیتی(ك) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
39	وَيُثۡبِتُ	وَيُثَبِّتُ	بە فەتحەداركردنی پیتی(ث)و شەدەداركردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە.
41	وَهُوَ	وَهۡوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
42	ٱلۡكُفَّٰرُ	ٱلۡكَٰفِرُ	فەتحەداركردنی پیتی(ك)و ئەلیفی دوای ئەو و لابردنی شەددەی پیتی(ف)و كەسرەداركردنی، لابردنی ئەو ئەلیفەی دەكەوێتە دوای ئەو بەتاك.

(14) سوڕەتی ئیبراهیم

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
2	ٱللَّهِ	ٱللَّهُ	بەضممەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
4	وَهُوَ	وَهۡوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
18	ٱلرِّيحُ	ٱلرِّيَٰحُ	بە فەتحەداركردنی پیتی(ی)و ئەلیف ی دوای خۆی (بەكۆ) دەخوێندرێتەوە.
22	لِيَ عَلَيۡكُم	لِي عَلَيۡكُمُۥ	بە ڕەها: زەنەداركردنی پیتی(ی)ی دانەپاڵ. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(عَلَيۡكُمو).

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قــالــون	ڕوونكردنەوە
25	أُكُلَهَا	أُكْلَهَا	به زەنەداركردنی پیتی(ك) دەخوێندرێتەوە.
26	خَبِيثَةٍ ٱجْتُثَّتْ	خَبِيثَةِ ٱجْتُثَّتْ	ڕزگاربوون لە گەیشتنە دوو زەنەدار بەضەممە.
27	يَشَآءُ ۝٢٧ ۞أَلَمْ	يَشَآءُ ۝٢٧ ۞وَلَمْ	بە گۆڕینی هەمزەی دووەم بە پیتی(و)ی فەتحەدار دەخوێندرێتەوە.
37	إِنِّيٓ أَسْكَنتُ	إِنِّيَ أَسْكَنتُ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
42	تَحْسَبَنَّ	تَحْسِبَنَّ	بە كەسرەداركردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.
47	تَحْسَبَنَّ	تَحْسِبَنَّ	بە كەسرەداركردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.

(15) سوڕەتی حیجر

8	مَا نُنَزِّلُ	مَا تَنَزَّلُ	پیتی(ت)ی فەتحەدار لەبری پیتی(ن)ی یەكەم، فەتحەداركردنی پیتی(ز)و مانەوەی شەدەی.
8	ٱلْمَلَٰٓئِكَةَ	ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ	بەضەممەداركردنی پیتی(ت) دەخوێندرێتەوە.
45	وَعُيُونٍ ۝٤٥ ٱدْخُلُوهَا	وَعُيُونُ ۝٤٥ ٱدْخُلُوهَا	ڕزگاربوون لە گەیشتنە دوو زەنەدار بەضەممە.
49	عِبَادِيٓ أَنِّيٓ	عِبَادِيَ أَنِّيَ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە(لە هەردووكیان)

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
54	تُبَشِّرُونَ	تُبَشِّرُونِ	به كهسرهداركردنی پیتی(ن) دهخوێندرێتهوه.
61	جَآءَ ءَالَ	جَا ءَالَ جَآ ءَالَ	لابردنی ههمزهی یهكهم و درێژكردنهوهی دوو جووله ئهوهیان پێش دهكهوێت ئینجا چوار جووله.
65	فَأَسْرِ	فَٱسْرِ	به ههمزهی وهصلْ لهبری ههمزهی پچڕاو دهخوێندرێتهوه، لای قالون و حهفص دروسته بۆ پیتی(ر) قهڵهوكردن و لاوازكردن لهباری وهستاندا بهڵام لاوازكردن پێش دهكهوێت.
67	وَجَآءَ أَهْلُ	وَجَا أَهْلُ ؛ وَجَآ أَهْلُ	لابردنی ههمزهی یهكهم و درێژكردنهوهی دوو جووله ئهوهیان پێش دهكهوێت ئینجا چوار جووله.
71	بَنَاتِىٓ إِن	بَنَاتِيَ إِن	لهباری نهوهستاندا: به فهتحهداركردنی یائی دانهپالْ دهخوێندرێتهوه.
82	بُيُوتًا	بِيُوتًا	به كهسرهداركردنی پیتی(ب) دهخوێندرێتهوه.
89	إِنِّىٓ أَنَا	إِنِّيَ أَنَا	لهباری نهوهستاندا: به فهتحهداركردنی یائی دانهپالْ دهخوێندرێتهوه.

(16) سورەتی نەحل

12	وَٱلنُّجُومُ	وَٱلنُّجُومَ	به فهتحهداركردنی پیتی(م) دهخوێندرێتهوه.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
12	مُسَخَّرَٰتٌ	مُسَخَّرَٰتٍ	به تەنوینی کەسرە لەبری تەنوینی ضەممە دەخوێندرێتەوە.
14	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
17	تَذَكَّرُونَ	تَذَّكَّرُونَ	بە شەدەدارکردنی پیتی(ذ) دەخوێندرێتەوە.
20	يَدْعُونَ	تَدْعُونَ	بە پیتی(ت) لەبری پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە.
27	تُشَٰٓقُّونَ	تُشَٰٓقُّونِ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(ن) دەخوێندرێتەوە.
36	أَنِ ٱعْبُدُواْ	أَنُ ٱعْبُدُواْ	ڕزگاربوون لە گەیشتنە دوو زەنەدار بەضەممە.
37	لَا يَهْدِى	لَا يُهْدَىٰ	ضەممەدارکردنی پیتی(ی) فەتحەدارکردنی پیتی(د)و ئەلیف ی دوای خۆی لەبری پیتی(ی) واتای ڕستەکە دەبێتە(من أضله الله لا يهديه أحد) ناوی خودای گەورە دەبێتە ئیسمی(ان) وشەی(يضل) دەبێتە خەبەری.
43	نُّوحِىٓ	يُوحَىٓ	بە پیتی(ی) لەبری پیتی(ن)و فەتحەدارکردنی پیتی(ح)و ئەلیف ی دوای ئەو لەبری پیتی(ی)
58	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
60	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
61	جَآءَ أَجَلُهُمۡ	جَا أَجَلُهُمُو ؛ جَآ أَجَلُهُمُو	لابردنی هەمزەی یەكەم و درێژكردنەوەی دوو جووڵە ئەوەیان پێش دەكەوێت ئینجا چوار جووڵە. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(أَجَلُهُمو).
62	مُّفۡرَطُونَ	مُّفرِطُونَ	بە كەسرەداركردنی پیتی(ر) دەركەوتنی قەلقەلە دەخوێندرێتەوە.
63	فَهُوَ	فَهۡوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
66	نُّسۡقِيكُم	نَّسۡقِيكُمُو	فەتحەداركردنی پیتی(ن) لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە، (نَّسۡقِيكُمو).
68	بُيُوتًا	بِيُوتًا	بە كەسرەداركردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە.
75	فَهُوَ	فَهۡوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
76	وَهُوَ (معاً)	وَهۡوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
80	بُيُوتِكُمۡ ؛ بُيُوتًا	بِيُوتِكُمُو ؛ بِيُوتًا	بە كەسرەداركردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(بِيُوتِكُمو).

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
80	ظَعۡنِكُمۡ	ظَعَنِكُمُو	به فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ع) ده‌خوێندرێته‌وه. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(ظَعَنِكُمو).
90	تَذَكَّرُونَ	تَذَّكَّرُونَ	به شه‌دده‌داركردنی پیتی(ذ) ده‌خوێندرێته‌وه.
96	وَلَنَجۡزِيَنَّ	وَلَيَجۡزِيَنَّ	به پیتی(ی) له‌بری پیتی(ن)ی یه‌كه‌م.
97	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.
115	فَمَنِ ٱضۡطُرَّ	فَمَنُ ٱضۡطُرَّ	ڕزگاربوون له گه‌یشتنه دوو زه‌نه‌دار به‌ضه‌ممه.
125	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.
126	لَهُوَ	لَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.

(17) سوره‌تی ئیسراء

19	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.
20	مَحۡظُورًا ۞ ٱنظُرۡ	مَحۡظُورًاۨ ۞ ٱنظُرۡ	ڕزگاربوون له گه‌یشتنه دوو زه‌نه‌دار به‌ضه‌ممه.
35	بِٱلۡقِسۡطَاسِ	بِٱلۡقُسۡطَاسِ	به‌ضه‌ممه‌داركردنی پیتی(ق) ده‌خوێندرێته‌وه.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنهوه
38	سَيِّئُهُۥ	سَيِّئَةً	فەتحەدارکردنی هەمزە لە دوای ئەو (ـة) بە تەنوینی فەتحە لەبری پیتی(ه).
42	يَقُولُونَ	تَقُولُونَ	بە پیتی(ت) لەبری پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە.
44	تُسَبِّحُ	يُسَبِّحُ	بە پیتی(ی) لەبری پیتی(ت) دەخوێندرێتەوە، تێکهەڵکێشانیش لەگەڵ پێشە خۆی دەردەکەوێت.
47	مَّسْحُورًا ﴿٤٧﴾ ٱنظُرْ	مَّسْحُورًا ۢ ﴿٤٧﴾ ٱنظُرْ	ڕزگاربوون لە گەیشتنە دوو زەنەدار بەضـەممە.
49	أَءِذَا	أَ۬ ءذَا	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.
49	أَءِنَّا	إِنَّا	بەیەك هەمزەی كەسرەدار دەخوێندرێتەوە(واتە لابردنی هەمزەی پرسیاری و جێگیرکردنی هەمزەی ئیخباری)
55	ٱلنَّبِيِّـۧنَ	ٱلنَّبِيٓـِٔنَ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)ی یەکەم و زەنەدارکردنی. زیادکردنی هەمزەی کەسرەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاو لە پیتی(ی)ی یەکەم دەردەکەوێت ودرێژکردنەوەی لەبری لکاو(البدل) لە پیتی(ی)ی دووەم دەردەکەوێت لەباری نەوەستاندا.

ڕوونکردنەوە	گێڕانەوەی قالون	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	ژمارەی ئایەت
ڕزگاربوون لە گەیشتنە دوو زەنەدار بەضەممە.	قُلُ ٱدۡعُواْ	قُلِ ٱدۡعُواْ	56
ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.	ءَا۟أَسۡجُدُ	ءَأَسۡجُدُ	61
بە ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم دەخوێندرێتەوە.	أَرَءَيۡتَكَ	أَرَءَيۡتَكَ	62
لەباری نەوەستاندا: بە جێگیر کردنی پیتی(ی)ی زیادەی زەنەدار دەخوێندرێتەوە، درێژکردنەوەی نەلکاویش دەردەکەوێت.	أَخَّرۡتَنِۦ	أَخَّرۡتَنِ	62
بە زەنەدارکردنی پیتی(ج) دەخوێندرێتەوە لەگەڵ قەلقەلە.	وَرَجۡلِكَ	وَرَجِلِكَ	64
بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.	فَهۡوَ	فَهُوَ	72
فەتحەدارکردنی پیتی(ح) زەنەدارکردنی پیتی(ل) لابردنی ئەلیف.	خَلۡفَكَ	خِلَٰفَكَ	76
ضەممەدارکردنی پیتی(ت) فەتحەدارکردنی پیتی(ف) کەسرەدارکردنی پیتی(ج)و شەدەدارکردنی.	تُفَجِّرَ	تَفۡجُرَ	90
بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.	فَهۡوَ	فَهُوَ	97
لەباری نەوەستاندا: بە جێگیر کردنی پیتی(ی)ی زیادەی زەنەدار دەخوێندرێتەوە.	ٱلۡمُهۡتَدِۦۖ	ٱلۡمُهۡتَدِۖ	93

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قــالــون	ڕوونکردنەوە
98	أَءِذَا	أَا ءذَا	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.
98	أَءِنَّا	إِنَّا	بەیەك هەمزەی كەسرەدار دەخوێندرێتەوە (واتە لابردنی هەمزەی پرسیاری و جێگیرکردنی هەمزەی ئیخباری)
100	رَبِّيٓ إِذَا	رَبِّيَ إِذَا	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
102	هَـٰٓؤُلَآءِ إِلَّا	هَٰؤُلَآء إِلَّا هَٰؤُلَا ء إِلَّا هَـٰٓؤُلَآ ء إِلَّا	نێوان هەردوو وشە بە ئاسان دەخوێندرێتەوە. هەمزەی یەكەم سێ شێوە خوێندنەوەی بۆ هەیە: 1-درێژكردنەوەی دوو جوولەی نەلكاو واتە(ئەلیفی یەكەم) لەگەڵ درێژكردنەوەی چوار جوولە لەو پیتە درێژكردنەوەی كەوتۆتە پێش هەمزەی ئاسانكراو. 2-درێژكردنەوەی دوو جوولەی نەلكاو و درێژكردنەوەی دوو جوولە لە وپیتە درێژكراوەی دەكەوێتە پێش هەمزەی ئاسانكراو. 3-درێژكردنەوەی چوار جوولەی نەلكاو و درێژكردنەوەی دوو جوولە لە وپیتە درێژكراوەی دەكەوێتە پێش هەمزەی ئاسانكراو.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
110	قُلِ ٱدۡعُواْ ؛ أَوِ ٱدۡعُواْ	قُلُ ٱدۡعُواْ ؛ أَوُ ٱدۡعُواْ	ڕزگاربوون لە گەیشتنە دوو زەنەدار بە ضەممە.

(18) سوڕەتی کەهف

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
1	عِوَجَاۜ ۝١ قَيِّمَا	عِوَجَا ۝١ قَيِّمَا	لەباری نەوەستاندا: خوێندنەوەی بێ سەکت(وەستانێکی کەم) بە شاردنەوەش(ئیخفاء) دەخوێندرێتەوە.
16	مِّرۡفَقٗا	مَّرۡفِقٗا	فەتحەدارکردنی پیتی(م) کەسرەدارکردنی پیتی(ف) قەڵەوکردنی پیتی(ر)یش دەردەکەوێت.
17	تَّزَٰوَرُ	تَّزَّٰوَرُ	بە شەدەدارکردنی پیتی(ز) دەخوێندرێتەوە.
17	فَهُوَ	فَهۡوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
17	ٱلۡمُهۡتَدِۖ	ٱلۡمُهۡتَدِےۖ	لەباری نەوەستاندا: بە جێگیر کردنی پیتی(ی)ی زیادەی زەنەدار دەخوێندرێتەوە.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قــالــون	ڕوونكردنه‌وه
18	وَتَحۡسَبُهُمۡ	وَتَحۡسِبُهُمُوٓ	به كه‌سره‌داركردنی پیتی(س) ده‌خوێندرێته‌وه. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(وَتَحۡسِبُهُمو). له‌باری شوێن كه‌وتن درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله یان چوار جووله ئه‌مه‌ش سێ شێوه خوێندنه‌وه بۆ وشه‌كه دروست ده‌كات ده‌بێته: 1–به‌بێ(صیله‌ی) میمی كۆ، ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت. 2–میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله. 3–میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله.
18	وَلَمُلِئۡتَ	وَلَمُلِّئۡتَ	به شه‌ده‌داركردنی پیتی(ل)ی دووه‌م ده‌خوێندرێته‌وه.
22	رَّبِّيٓ أَعۡلَمُ	رَّبِّيَ أَعۡلَمُ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
24	يَهۡدِيَنِ	يَهۡدِيَنِۦ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به جێگیر كردنی پیتی(ی)ی زیاده‌ی زه‌نه‌دار ده‌خوێندرێته‌وه.
33	أُكُلَهَا	أُكۡلَهَا	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ك) ده‌خوێندرێته‌وه.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
34	ثَمَرٌ	ثُمُرٌ	بە ضـەممەداركردنی پیتی(ث)و پیتی(م) دەخوێندرێتەوە.
34	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
34	أَنَا۠	أَنَا ؛ أَنَآ	بە ڕەها: جێگیركردنی ئەلیف لە وشەی(أنا) دەبێت بە درێژكردنەوەی نەلكاو لەباری نەوەستانداو درێژكردنەوەی دوو جوولەو چوار جوولە.
35	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
36	مِّنْهَا	مِّنْهُمَا	بە ضـەممەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە لەگەڵ زیادكردنی پیتی(م)ی فەتحەدار لە دوای ئەو (بۆ دووانە)
37	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
38	بِرَبِّىٓ أَحَدًا	بِرَبِّيَ أَحَدًا	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
39	إِن تَرَنِ	إِن تَرَنِۦ	لەباری نەوەستاندا: بە جێگیر كردنی پیتی(ی)ی زیادەی زەنەدار دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قالــون	ڕوونکردنەوە
39	أَنَاْ	أَنَا ؛ أَنَآ	بە ڕەها: جێگیرکردنی ئەلیف لە وشەی(أنا) دەبێت بە درێژکردنەوەی نەلکاو لەباری نەوەستانداو درێژکردنەوەی دوو جوولەو چوار جوولە.
40	رَبِّيٓ أَن	رَبِّيَ أَن	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
40	يُؤۡتِيَنِ	يُؤۡتِيَنِۦ	لەباری نەوەستاندا: بە جێگیر کردنی پیتی(ی)ی زیادەی زەنەدار دەخوێندرێتەوە.
42	بِثَمَرِهِۦ	بِثُمُرِهِۦ	بەضەممەدارکردنی پیتی(ث)و پیتی(م) دەخوێندرێتەوە.
42	وَهِيَ	وَهۡيَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
42	بِرَبِّيٓ أَحَدًا	بِرَبِّيَ أَحَدًا	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
44	عُقۡبًا	عُقُبًا	بەضەممەدارکردنی پیتی(ق) دەخوێندرێتەوە.
55	قُبُلٗا	قِبَلٗا	بە کەسرەدارکردنی پیتی(ق)و فەتحەدارکردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە.
56	هُزُوٗا	هُزُؤٗا	بە هەمزەی پیتی(و) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـــالـــون	ڕوونکردنەوە
59	لِمَهْلِكِهِم	لِمُهْلَكِهِمُو	بە ضـەممەدارکردنی پیتی(م)ی یەکەم و فەتحەدارکردنی پیتی(ل)ی دووەم دەخوێندرێتەوە. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(لِمُهْلَكِهِمو).
63	أَرَءَيْتَ	أَرَٰيْتَ	بە ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم دەخوێندرێتەوە.
63	وَمَآ أَنسَىٰنِيهُ	وَمَآ أَنسَىٰنِيهِ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
64	نَبْغِ	نَبْغِۦ	لەباری نەوەستاندا: بە جێگیر کردنی پیتی(ی)ی زیادەی زەنەدار دەخوێندرێتەوە.
66	تُعَلِّمَنِ	تُعَلِّمَنِۦ	لەباری نەوەستاندا: بە جێگیر کردنی پیتی(ی)ی زیادەی زەنەدار دەخوێندرێتەوە.
67	مَعِيَ صَبْرًا	مَعِي صَبْرًا	بە ڕەها: زەنەدارکردنی پیتی(ی)ی دانەپاڵ.
69	سَتَجِدُنِيٓ إِن	سَتَجِدُنِيَ إِن	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
70	تَسْـَٔلْنِي	تَسْـَٔلَنِّي	بە فەتحەدارکردنی پیتی(ل)و شەدەدارکردنی پیتی(ن) دەخوێندرێتەوە.
72	مَعِيَ صَبْرًا	مَعِي صَبْرًا	بە ڕەها: زەنەدارکردنی پیتی(ی)ی دانەپاڵ.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
74	زَكِيَّةۢ	زَاكِيَةۢ	بەئەلیف لە دوای پیتی(ز)و لابردنی شەددەی پیتی(ی).
74	نُّكۡرًا	نُّكُرًا	بەضەممەدارکردنی پیتی(ك) دەخوێندرێتەوە.
75	مَعِيَ صَبۡرًا	مَعِي صَبۡرًا	بە ڕەها: زەنەدارکردنی پیتی(ی)ی دانەپاڵ.
76	لَّدُنِّي	لَّدُنِي	بە لابردنی شەددەی پیتی(ن) دەخوێندرێتەوە.
77	لَتَّخَذۡتَ	لَتَّخَذتَّ	بە تێکهەڵکێشانی پیتی(ذ) لە پیتی(ت) دەخوێندرێتەوە.
81	يُبۡدِلَهُمَا	يُبَدِّلَهُمَا	بە فەتحەدارکردنی پیتی(ی)و شەدەدارکردنی پیتی(د) دەخوێندرێتەوە.
85	فَأَتۡبَعَ	فَٱتَّبَعَ	بە هەمزەی وەصڵ لەبری هەمزەی پچڕاو، شەدەدارکردنی پیتی(ت)و فەتحەدارکردنی.
87	نُّكۡرًا	نُّكُرًا	بە ضەممەدارکردنی پیتی(ك) دەخوێندرێتەوە.
88	جَزَآءً	جَزَآءُ	بە ضەممەدارکردنی هەمزە بێ تەنوین دەخوێندرێتەوە.
89	ثُمَّ أَتۡبَعَ	ثُمَّ ٱتَّبَعَ	بە هەمزەی وەصڵ لەبری هەمزەی پچڕاو، شەدەدارکردنی پیتی(ت)و فەتحەدارکردنی.
92	ثُمَّ أَتۡبَعَ	ثُمَّ ٱتَّبَعَ	بە هەمزەی وەصڵ لەبری هەمزەی پچڕاو، شەدەدارکردنی پیتی(ت)و فەتحەدارکردنی.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
93	ٱلسَّدَّيۡنِ	ٱلسُّدَّيۡنِ	به ضه‌ممه‌داركردنی پیتی(س) ده‌خوێندرێته‌وه.
94	يَأۡجُوجَ وَمَأۡجُوجَ	يَاجُوجَ وَمَاجُوجَ	گۆڕینی هه‌مزه به‌ئه‌لیف (له هه‌ردووكیان)
94	سَدّٗا	سُدّٗا	به ضه‌ممه‌داركردنی پیتی(س) ده‌خوێندرێته‌وه.
98	دَكَّآءَۖ	دَكّٗاۖ	به ته‌نوینی فه‌تح له پیتی(ك) لابردنی هه‌مزه‌و درێژكردنه‌وه‌ی له‌بری(البدل) له‌باری وه‌ستاندا.
102	دُونِيٓ	دُونِيَ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
102	أَوۡلِيَآءَۚ إِنَّآ	أَوۡلِيَآءَۚ اْنَّآ	به ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م ده‌خوێندرێته‌وه.
104	يَحۡسَبُونَ	يَحۡسِبُونَ	به كه‌سره‌داركردنی پیتی(س) ده‌خوێندرێته‌وه.
106	هُزُوًا	هُزُؤٗا	به هه‌مزه‌ی پیتی(و) ده‌خوێندرێته‌وه.

(19) سوره‌تی مه‌ریه‌م

2	زَكَرِيَّآ	زَكَرِيَّآءَ	زیادكردنی هه‌مزه‌ی فه‌تحه‌دار له دوای ئه‌لیف و درێژكردنه‌وه‌ی لكاویش ده‌رده‌كه‌وێت.
2	زَكَرِيَّآ ٢ إِذۡ	زَكَرِيَّآءَ ٢ اْذۡ	به ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م ده‌خوێندرێته‌وه.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
7	يَٰزَكَرِيَّآ	يَٰزَكَرِيَّآءُ	زیادکردنی هەمزەی ضەممەدار لە دوای ئەلیف و درێژکردنەوەی لکاویش دەردەکەوێت.
7	يَٰزَكَرِيَّآ إِنَّا	يَٰزَكَرِيَّآءُ أنَّا ؛ يَٰزَكَرِيَّآءُ وِنَّا	بە دوو شێوە دەخوێندرێتەوە: ئاسان کردنی هەمزەی دووەم یان گۆڕینی بە پیتی(و)ی کەسرەدار.
8	عِتِيًّا	عُتِيًّا	بە ضەممەدارکردنی پیتی(ع) دەخوێندرێتەوە.
10	ٱجْعَل لِّيٓ	ٱجْعَل لِّيَ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
18	إِنِّيٓ أَعُوذُ	إِنِّيَ أَعُوذُ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
19	لِأَهَبَ	لِيَهَبَ ؛ لِأَهَبَ	دوو شێوە خوێندنەوەی هەیە یەکەم: گۆڕینی هەمزە بە پیتی(ی) دووەم: هەمزە وەك: (حەفص)
23	نَسْيًا	نِسْيًا	بە کەسرەدارکردنی پیتی(ن) دەخوێندرێتەوە.
25	تُسَٰقِطْ	تَسَّٰقَطْ	بە فەتحەدارکردنی پیتی(ت)و پیتی(ق)و شەدەدارکردنی پیتی(ش)
30	نَبِيًّا	نَبِيٓـًٔا	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی، زیادکردنی هەمزەی فەتحەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاویش لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونکردنەوە
34	قَوْلَ	قَوْلُ	بە ضەممەدارکردنی پیتی(ل) دەخوێندرێتەوە.
36	وَإِنَّ	وَأَنَّ	بە فەتحەدارکردنی هەمزە دەخوێندرێتەوە.
41	نَّبِيًّا	نَّبِيٓـًٔا	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی، زیادکردنی هەمزەی فەتحەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاویش لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.
45	إِنِّيٓ أَخَافُ	إِنِّيَ أَخَافُ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
47	رَبِّيٓۖ إِنَّهُۥ	رَبِّيَۖ إِنَّهُۥ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
49	نَبِيًّا	نَبِيٓـًٔا	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی، زیادکردنی هەمزەی فەتحەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاویش لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.
51	مُخْلَصًا	مُخْلِصًا	بە کەسرەدارکردنی پیتی(ل) دەخوێندرێتەوە.

ڕوونكردنەوە	گێڕانەوەی قـالـون	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	ژمارەی ئایەت
لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی، زیادکردنی هەمزەی فەتحەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاویش لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.	نَّبِيٓـًٔا	نَّبِيًّا	51
لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی، زیادکردنی هەمزەی فەتحەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاویش لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.	نَبِيٓـًٔا	نَبِيًّا	53
لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی، زیادکردنی هەمزەی فەتحەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاویش لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.	نَّبِيٓـًٔا	نَّبِيًّا	54
لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی، زیادکردنی هەمزەی فەتحەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاویش لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.	نَّبِيٓـًٔا	نَّبِيًّا	56

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
58	ٱلنَّبِيِّـۧنَ	ٱلنَّبِيِٓـِٔنَ	لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(ی)ی یه‌كه‌م و زه‌نه‌داركردنی، زیادكردنی هه‌مزه‌ی كه‌سره‌دار واته(هه‌مزه‌ی گوتراو) درێژكردنه‌وه‌ی لكاو(مد المتصل) له‌پیتی(ی)ی یه‌كه‌م ده‌رده‌كه‌وێت و درێژكردنه‌وه‌ی له‌بری لكاو(البدل) له‌پیتی(ی)ی دووه‌م ده‌رده‌كه‌وێت له‌باری نه‌وه‌ستاندا.
66	أَءِذَا	أٓ ءِذَا	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م و ئه‌لیف خستنه نێوانیان.
68	جِثِيًّا	جُثِيًّا	به ضـه‌ممه‌داركردنی پیتی(ج) ده‌خوێندرێته‌وه.
69	عِتِيًّا	عُتِيًّا	به ضـه‌ممه‌داركردنی پیتی(ع) ده‌خوێندرێته‌وه.
70	صِلِيًّا	صُلِيًّا	به ضـه‌ممه‌داركردنی پیتی(ص) ده‌خوێندرێته‌وه.
72	جِثِيًّا	جُثِيًّا	به ضـه‌ممه‌داركردنی پیتی(ج) ده‌خوێندرێته‌وه.
74	وَرِءْيًا	وَرِيًّا	گۆڕینی هه‌مزه به پیتی(ی)و تێكهه‌ڵكێشانی به‌دوای خۆی ده‌بێته پیتی(ی)ی شه‌ده‌ی فه‌تحه‌دار.
77	أَفَرَءَيْتَ	أَفَرَءيْتَ	به ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م ده‌خوێندرێته‌وه.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
90	تَكَادُ	يَكَادُ	به پیتی(ی) لەبری پیتی(ت) دەخوێندرێتەوە بە تێکهەڵکێشانی تەنوین بەپێش خۆی دەخوێندرێتەوە.

(20) سورەتی طه

10	إِنِّيٓ ءَانَسۡتُ نَارٗا لَّعَلِّيٓ ءَاتِيكُم	إِنِّيَ ءَانَسۡتُ نَارٗا لَّعَلِّيَ ءَاتِيكُمُو	لەباری نەوەستاندا: به فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە(لە هەردووکیان) وەبۆی هەیە لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(ءَاتِيكُمو).
12	إِنِّيٓ	أَنِّيٓ	به فەتحەدارکردنی هەمزە و پیتی(ی)ی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
12	طُوٗى	طُوَى	به فەتحەی بێ تەنوین دەخوێندرێتەوە.
14	إِنَّنِيٓ أَنَا ؛ لِذِكۡرِيٓ ١٤ إِنَّ	إِنَّنِيَ أَنَا ؛ لِذِكۡرِيَ ١٤ إِنَّ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە(لە هەردووکیان)
18	وَلِيَ فِيهَا	وَلِي فِيهَا	به ڕەها: زەنەدارکردنی پیتی(ی)ی دانەپاڵ.
26	وَيَسِّرۡ لِيٓ	وَيَسِّرۡ لِيَ	لەباری نەوەستاندا: به فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.

ڕوونکردنەوە	گێڕانەوەی قالون	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	ژمارەی ئایەت
لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.	عَيْنِيَ ﴿٣٩﴾ إِذْ	عَيْنِيٓ ﴿٣٩﴾ إِذْ	39
لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.	لِنَفْسِيَ ﴿٤١﴾ ٱذْهَبْ	لِنَفْسِي ﴿٤١﴾ ٱذْهَبْ	41
لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.	ذِكْرِيَ ﴿٤٢﴾ ٱذْهَبَآ	ذِكْرِي ﴿٤٢﴾ ٱذْهَبَآ	42
بە کەسرەدارکردنی پیتی(م)و فەتحەدارکردنی پیتی(هـ) ئەلیف لە دوای ئەو دەخوێندرێتەوە.	مِهَٰدًا	مَهْدًا	53
بە کەسرەدارکردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.	سِوًى	سُوًى	58
بە فەتحەدارکردنی پیتی(ی)و پیتی(ح) دەخوێندرێتەوە. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(فَيَسْحَتَكُمو).	فَيَسْحَتَكُمُو	فَيُسْحِتَكُم	61
بە فەتحەدارکردنی پیتی(ن)و شەدەدارکردنی دەخوێندرێتەوە.	قَالُوٓاْ إِنَّ	قَالُوٓاْ إِنْ	63
بە فەتحەدارکردنی پیتی(ل)و شەدەدارکردنی پیتی(ق) دەخوێندرێتەوە.	تَلَقَّفْ	تَلْقَفْ	69

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـــالـــون	ڕوونكردنه‌وه
71	ءَامَنتُمْ	ءَ ءامَنتُمُو	زیادكردنی هه‌مزه‌ی پرسیاری وئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(ءَ ءامَنتُمو).
75	يَأۡتِهِۦ	يَأۡتِهِۦ ؛ يَأۡتِهِ	دوو شێوه خوێندنه‌وه‌ی هه‌یه یه‌كه‌م: به‌لكاو وه‌ك(حه‌فص) دووه‌م: كه‌سره‌داركردنی پیتی(هـ) بێ لكاندن.
77	أَنۡ أَسۡرِ	أَنِ ٱسۡرِ	هه‌مزه‌ی وه‌صڵ له‌بری هه‌مزه‌ی پچڕاو له وشه‌ی(أسر) كه‌سره‌داركردنی پیتی(ن) بۆ ڕزگاربوون له گه‌یشتنه دوو زه‌نه، كه‌سره‌داركردنی هه‌مزه‌ی وه‌صڵ له كاتی ده‌ستپێكردن به‌و، به‌ڕه‌ها لاوازكردنی پیتی(ر).
93	تَتَّبِعَنِۖ	تَتَّبِعَنِۦۖ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به جێگیر كردنی پیتی(ی)ی زیاده‌ی زه‌نه‌دار ده‌خوێندرێته‌وه.
94	وَلَا بِرَأۡسِيٓۖ	وَلَا بِرَأۡسِيَۖ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
112	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
119	وَأَنَّكَ	وَإِنَّكَ	به كه‌سره‌داركردنی هه‌مزه ده‌خوێندرێته‌وه.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالــون	ڕوونكردنەوە
125	حَشَرۡتَنِيٓ أَعۡمَىٰ	حَشَرۡتَنِيَ أَعۡمَىٰ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.

(21) سورەتی ئەنبیاء

4	قَالَ رَبِّي	قُل رَّبِّ	ضـەممەداركردنی پیتی(ق) لابردنی ئەلیف زەنەداركردنی پیتی(ل) كە بوە بە كاری داخوازی، وەتێكهەڵكێشانی پیتی(ل) لە پیتی(ر) دەردەكەوێت.
4	وَهُوَ	وَهۡوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
7	نُّوحِيٓ	يُوحَىٰٓ	پیتی(ی) لەبری پیتی(ن) فەتحەداركردنی پیتی(ح)و ئەلیف ی دوای ئەو لەبری پیتی(ی)
24	مَّعِيَ	مَّعِي	بە ڕەها: زەنەداركردنی پیتی(ی)ی دانەپاڵ.
25	نُوحِيٓ	يُوحَىٰٓ	پیتی(ی) لەبری پیتی(ن)و فەتحەداركردنی پیتی(ح)و ئەلیف ی دوای ئەو لەبری پیتی(ی)
29	إِنِّيٓ إِلَٰهٞ	إِنِّيَ إِلَٰهٞ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
33	وَهُوَ	وَهۡوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قــالــون	ڕوونكردنەوە
36	هُزُوًا	هُزُؤًا	به ههمزهی پیتی(و) دهخوێندرێتهوه.
41	وَلَقَدِ ٱسۡتُهۡزِئَ	وَلَقَدُ ٱسۡتُهۡزِئَ	ڕزگاربوون له گهیشتنه دوو زهنهدار به ضهممه.
45	ٱلدُّعَآءَ إِذَا	ٱلدُّعَآءَ ٳذَا	به ئاسان خوێندنهوهی ههمزهی دووهم دهخوێندرێتهوه.
47	مِثۡقَالَ	مِثۡقَالُ	به ضهممهداركردنی پیتی(ل) دهخوێندرێتهوه.
62	ءَأَنتَ	ءَاٰنتَ	ئاسان خوێندنهوهی ههمزهی دووهم و ئهلیف خستنه نێوانیان.
73	أَئِمَّةَ	أَىِٕمَّةَ	به ئاسان خوێندنهوهی ههمزهی دووهم دهخوێندرێتهوه.
80	لِتُحۡصِنَكُم	لِيُحۡصِنَكُمُو	به پیتی(ی) لهبری پیتی(ت) دهخوێندرێتهوه. لهباری نهوهستاندا: لهدوای میمی كۆ واوی گوتراو یهك له خوێندنهوهكانه،(لِيُحۡصِنَكُمو).
89	وَزَكَرِيَّآ	وَزَكَرِيَّآءَ	زیادكردنی ههمزهی فهتحهدار له دوای ئهلیف و درێژكردنهوهی لكاویش دهردهكهوێت.
89	وَزَكَرِيَّآ إِذۡ	وَزَكَرِيَّآءَ ٳذۡ	به ئاسان خوێندنهوهی ههمزهی دووهم دهخوێندرێتهوه.
94	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زهنهداركردنی پیتی(ه) دهخوێندرێتهوه.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكـردنه‌وه
96	يَأۡجُوجَ وَمَأۡجُوجَ	يَاجُوجَ وَمَاجُوجَ	گۆڕینی هه‌مزه به‌ئه‌لیف له (هه‌ردووكیان)
99	هَٰٓؤُلَآءِ ءَالِهَةٗ	هَٰٓؤُلَآءِ يَالِهَةٗ	به گۆڕینی هه‌مزه‌ی دووه‌م به پیتی(ی)ی فه‌تحه‌دار ده‌خوێندرێته‌وه.
104	لِلۡكُتُبِۚ	لِلۡكِتَٰبِۚ	كه‌سره‌داركردنی پیتی(ك)و فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ت)و ئه‌لیف له دوای ئه‌و.
112	قَٰلَ رَبِّ	قُل رَّبِّ	ضـه‌مه‌داركردنی پیتی(ق) لابردنی ئه‌لیف. زه‌نه‌داركردنی پیتی(ل) كه بوه به كاری داخوازی وتێكهه‌ڵكێشانی پیتی(ل) له پیتی(ر) ده‌رده‌كه‌وێت.

(22) سوره‌تی حه‌ج

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكـردنه‌وه
5	نَشَآءُ إِلَىٰٓ	نَشَآءُ ٱلَىٰٓ ؛ نَشَآءُ وِلَىٰٓ	به دوو شێوه ده‌خوێندرێته‌وه: ئاسان كردنی هه‌مزه‌ی دووه‌م یان گۆڕینی به پیتی(و)ی كه‌سره‌دار.
17	وَٱلصَّٰبِـِٔينَ	وَٱلصَّٰبِـينَ	به لابردنی هه‌مزه ده‌خوێندرێته‌وه.
25	سَوَآءً	سَوَآءٌ	به ته‌نوینی ضـه‌م له‌بری ته‌نوینی فه‌تح ده‌خوێندرێته‌وه.
30	فَهُوَ	فَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
31	فَتَخۡطَفُهُ	فَتَخَطَّفُهُ	فه‌تحه‌داركردنی پیتی(خ)و شه‌ده‌داركردنی پیتی(ط)

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
40	دَفۡعُ	دِفَـٰعُ	كه‌سره‌داركردنی پیتی(د) فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ف)و زیادكردنی ئه‌لیف له‌دوای ئه‌و.
40	لَّهُدِّمَتۡ	لَّهُدِمَتۡ	لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(د) ده‌خوێندرێته‌وه.
44	أَخَذۡتُهُمۡۖ	أَخَذتُّهُمُۥۖ	به تێكهه‌ڵكێشانی پیتی(ذ) له پیتی(ت) ده‌خوێندرێته‌وه. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(أَخَذتُّهُمو).
45	وَهِيَ ؛ فَهِيَ	وَهۡيَ ؛ فَهۡيَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
48	وَهِيَ	وَهۡيَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
48	أَخَذۡتُهَا	أَخَذتُّهَا	به تێكهه‌ڵكێشانی پیتی(ذ) له پیتی(ت) ده‌خوێندرێته‌وه.
52	نَبِيِّ	نَبِيٓءِ	لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(ی)و زه‌نه‌داركردنی. زیادكردنی هه‌مزه‌ی كه‌سره‌داری به‌ته‌نوین له‌دوای ئه‌و، واته(هه‌مزه‌ی گوتراو) درێژكردنی لكاویش له پیتی(ی) ده‌رده‌كه‌وێت.
58	لَهُوَ	لَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
59	مُّدۡخَلٗا	مَّدۡخَلٗا	به فه‌تحه‌داركردنی پیتی(م) ده‌خوێندرێته‌وه.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه‌
62	يَدۡعُونَ	تَدۡعُونَ	به پیتی(ت) له‌بری پیتی(ی) ده‌خوێندرێته‌وه.
64	لَهُوَ	لَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
65	ٱلسَّمَآءَ أَن	ٱلسَّمَا أَن ؛ ٱلسَّمَآ أَن	لابردنی هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م و درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت ئینجا چوار جووله.
66	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.

(23) سوره‌تی موئمینون

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه‌
20	سَيۡنَآءَ	سِينَآءَ	به كه‌سره‌داركردنی پیتی(س) ده‌خوێندرێته‌وه، وه‌پیتی(ی) ده‌بێته پیتێكی درێژكراو.
21	نُّسۡقِيكُم	نَّسۡقِيكُمُۥ	فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ن) له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(نَّسۡقِيكُمو).
27	جَآءَ أَمۡرُنَا	جَا أَمۡرُنَا ؛ جَآ أَمۡرُنَا	لابردنی هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م و درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت ئینجا چوار جووله.
27	مِن كُلِّ	مِن كُلِّ	به كه‌سره ده‌خوێندرێته‌وه بێ ته‌نوین.
32	أَنِ ٱعۡبُدُواْ	أَنُ ٱعۡبُدُواْ	ڕزگاربوون له گه‌یشتنه دوو زه‌نه‌دار به ضه‌ممه.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
44	جَآءَ أُمَّةَ	جَآءَ ٱمَّةَ	بە ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم دەخوێندرێتەوە.
50	رَبْوَةٍ	رُبْوَةٍ	بە ضـەممەدارکردنی پیتی(ر) دەخوێندرێتەوە.
52	وَإِنَّ هَٰذِهِۦٓ	وَأَنَّ هَٰذِهِۦٓ	بە فەتحەدارکردنی هەمزە دەخوێندرێتەوە.
55	أَيَحْسَبُونَ	أَيَحْسِبُونَ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.
67	تَهْجُرُونَ	تُهْجِرُونَ	بە ضـەممەدارکردنی پیتی(ت)و کەسرەدارکردنی پیتی(ج) دەخوێندرێتەوە.
72	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ھ) دەخوێندرێتەوە.
78	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ھ) دەخوێندرێتەوە.
79	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ھ) دەخوێندرێتەوە.
80	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ھ) دەخوێندرێتەوە.
82	أَءِذَا	أَا ٕذَا	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.
82	أَءِنَّا	إِنَّا	بەیەك هەمزەی کەسرەدار دەخوێندرێتەوە. (واتە لابردنی هەمزەی پرسیاری و جێگیرکردنی هەمزەی ئیخباری)

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
85	تَذَكَّرُونَ	تَذَّكَّرُونَ	بە شەدەدارکردنی پیتی(ذ) دەخوێندرێتەوە.
88	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ھ) دەخوێندرێتەوە.
92	عَٰلِمِ	عَٰلِمُ	بە ضـەممەدارکردنی پیتی(م) دەخوێندرێتەوە.
99	جَآءَ أَحَدَهُمُ	جَا أَحَدَهُمُ ؛ جَآ أَحَدَهُمُ	لابردنی هەمزەی یەکەم و درێژکردنەوەی دوو جووڵە ئەوەیان پێش دەکەوێت ئینجا چوار جووڵە.
100	لَعَلِّيٓ أَعۡمَلُ	لَعَلِّيَ أَعۡمَلُ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
110	فَٱتَّخَذۡتُمُوهُمۡ	فَٱتَّخَذتُّمُوهُمُۥ	بە تێکهەڵکێشانی پیتی(ذ) لە پیتی(ت) دەخوێندرێتەوە. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(فَٱتَّخَذتُّمُوهُمو).
110	سِخۡرِيًّا	سُخۡرِيًّا	بەضـەممەدارکردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.

(24) سوڕەتی نور

1	تَذَكَّرُونَ	تَذَّكَّرُونَ	بە شەدەدارکردنی پیتی(ذ) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونکردنەوە
6	شُهَدَآءُ إِلَّآ	شُهَدَآءُ ٱلَّا ؛ شُهَدَآءُ وِلَّا	بە دوو شێوە دەخوێندرێتەوە: ئاسان کردنی هەمزەی دووەم یان گۆڕینی بە پیتی(و)ی کەسرەدار.
6	أَرْبَعُ	أَرْبَعَ	بە فەتحەدارکردنی پیتی(ع) دەخوێندرێتەوە.
7	أَنَّ	أَن	زەنەدارکردنی پیتی(ن)و تێکهەڵکێشانی بەو پیتە لامەی دەکەوێتە دوای ئەو.
7	لَعْنَتَ	لَّعْنَتُ	بە ضەممەدارکردنی پیتی(ت) دەخوێندرێتەوە.
9	وَٱلْخَٰمِسَةَ	وَٱلْخَٰمِسَةُ	بە ضەممەدارکردنی(ـة) دەخوێندرێتەوە.
9	أَنَّ	أَنْ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ن) دەخوێندرێتەوە.
9	غَضَبَ	غَضِبَ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(ض) دەخوێندرێتەوە.
9	ٱللَّهِ	ٱللَّهُ	بە ضەممەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
11	لَا تَحْسَبُوهُ	لَا تَحْسِبُوهُ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.
15	وَتَحْسَبُونَهُۥ	وَتَحْسِبُونَهُۥ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.
15	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
21	خُطُوَٰتِ (معاً)	خُطْوَٰتِ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ط) دەخوێندرێتەوە لەگەڵ قەلقەلە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
27	بُيُوتًا ؛ بُيُوتِكُمْ	بِيُوتًا ؛ بِيُوتِكُمُو	بە کەسرەدارکردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە(لە هەردووکیان) لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(بِيُوتِكُم).
27	تَذَكَّرُونَ	تَذَّكَّرُونَ	بە شەدەدارکردنی پیتی(ذ) دەخوێندرێتەوە.
29	بُيُوتًا	بِيُوتًا	بە کەسرەدارکردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە.
33	ٱلْبِغَآءِ إِنْ	ٱلْبِغَآء إِنْ ؛ ٱلْبِغَا إِنْ	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی یەکەم ودرێژکردنەوەی بەچوار جوولە ئەوەیان پێش دەکەوێت ئینجا دوو جوولە.
34	مُّبَيِّنَٰتٍ	مُّبَيَّنَٰتٍ	بە فەتحەدارکردنی پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە.
36	بُيُوتٍ	بِيُوتٍ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە.
39	يَحْسَبُهُ	يَحْسِبُهُ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.
45	يَشَآءُ إِنَّ	يَشَآءُ أنَّ ؛ يَشَآءُ وِنَّ	بە دوو شێوە دەخوێندرێتەوە: ئاسان کردنی هەمزەی دووەم یان گۆڕینی بە پیتی(و)ی کەسرەدار.
46	مُّبَيِّنَٰتٍ	مُّبَيَّنَٰتٍ	بە فەتحەدارکردنی پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
46	يَشَآءُ إِلَىٰ	يَشَآءُ ٱلَىٰ ؛ يَشَآءُ ٱلَىٰ	بە دوو شێوە دەخوێندرێتەوە: ئاسان کردنی هەمزەی دووەم یان گۆڕینی بە پیتی(و)ی کەسرەدار.
52	وَيَتَّقْهِ	وَيَتَّقِهِ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(ق) دەخوێندرێتەوە.
57	تَحْسَبَنَّ	تَحْسِبَنَّ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.
61	بُيُوتِكُمْ ؛ بُيُوتِ (الثمانية)؛ بُيُوتًا	بِيُوتِكُمُوٓ ؛ بِيُوتِ ؛ بِيُوتًا	بە کەسرەدارکردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە.(لە هەموویان) لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(بِيُوتِكُمو). لەباری شوێن کەوتن درێژکردنەوەی دوو جوولە یان چوار جوولە ئەمەش سێ شێوە خوێندنەوە بۆ وشەکە دروست دەکات دەبێتە: 1–بەبێ(صیلەی) میمی کۆ، ئەوەیان پێش دەکەوێت. 2–میمی کۆ بەواوی گوتراوو درێژکردنەوەی دوو جوولە. 3–میمی کۆ بەواوی گوتراوو درێژکردنەوەی چوار جوولە.

(25) سورەتی فورقان

5	فَهِيَ	فَهْيَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
8	مَّسۡحُورًا ۝٨ ٱنظُرۡ	مَّسۡحُورًا ۝٨ ٱنظُرۡ	ڕزگاربوون له گه‌یشتنه دوو زه‌نه‌دار به ضه‌ممه.
17	يَحۡشُرُهُمۡ	نَحۡشُرُهُمُۥ	به پیتی(ن) له‌بری پیتی(ی) ده‌خوێندرێته‌وه. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(نَحۡشُرُهُمو).
17	ءَأَنتُمۡ	ءَاانتُمُۥ	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م و ئه‌لیف خستنه نێوانیان. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(ءَاانتُمو). له‌باری شوێن كه‌وتن درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله یان چوار جووله ئه‌مه‌ش سێ شێوه خوێندنه‌وه بۆ وشه‌كه دروست ده‌كات ده‌بێته: 1-به‌بێ(صیله‌ی) میمی كۆ، ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت. 2-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله. 3-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله.
17	هَٰٓؤُلَآءِ أَمۡ	هَٰٓؤُلَآءِ يَمۡ	گۆڕینی هه‌مزه‌ی دووه‌م به پیتی(ی)ی فه‌تحه‌دار.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
19	تَسْتَطِيعُونَ	يَسْتَطِيعُونَ	بە پیتی(ی) لەبری پیتی(ت)یەکەم دەخوێندرێتەوە.
25	تَشَقَّقُ	تَشَّقَّقُ	بە شەدەدارکردنی پیتی(ش) دەخوێندرێتەوە.
27	ٱتَّخَذْتُ	ٱتَّخَذتُّ	بە تێکهەڵکێشانی پیتی(ذ) لە پیتی(ت) دەخوێندرێتەوە.
30	قَوْمِى	قَوْمِىَ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
31	نَبِيٍّ	نَبِيٓءٍ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی. زیادکردنی هەمزەی کەسرەداری بەتەنوین لەدوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنی لکاویش لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.
38	وَثَمُودَاْ وَأَصْحَٰبَ	وَثَمُودًا وَأَصْحَٰبَ	لەباری نەوەستاندا: بە تەنوینی فەتح دەخوێندرێتەوە بەتێکهەڵکێشان. لەباری وەستاندا بە گۆڕینی تەنوین بەئەلیف.
40	ٱلسَّوْءِۚ أَفَلَمْ	ٱلسَّوْءِۚ يَفَلَمْ	گۆڕینی هەمزەی دووەم بە پیتی(ی)ی فەتحەدار.
41	هُزُوًا	هُزُؤًا	بە هەمزەی پیتی(و) دەخوێندرێتەوە.
43	أَرَءَيْتَ	أَرَٰيْتَ	بە ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم دەخوێندرێتەوە.
44	تَحْسَبُ	تَحْسِبُ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
47	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
48	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
48	بُشْرَۢا	نُشُرَۢا	به پیتی(ن) له‌بری پیتی(ب)و ضه‌مه‌داركردنی پیتی(ش) ده‌خوێندرێته‌وه.
53	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
54	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
57	شَآءَ أَن	شَا أَن شَآ أَن	لابردنی هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م و درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت ئینجا چوار جووله.
62	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
67	وَلَمْ يَقْتُرُواْ	وَلَمْ يُقْتِرُواْ	به ضه‌مداركردنی پیتی(ی)و كه‌سره‌داركردنی پیتی(ت) ده‌خوێندرێته‌وه.
69	فِيهِۦ	فِيهِ	به كه‌سره‌داركردنی پیتی(هـ) بێ صیله ده‌خوێندرێته‌وه.

(26) سوره‌تی شوعه‌را

4	ٱلسَّمَآءِ ءَايَةً	ٱلسَّمَآءِ يَايَةً	گۆڕینی هه‌مزه‌ی دووه‌م به پیتی(ی)ی فه‌تحه‌دار.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
9	لَهُوَ	لَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
12	إِنِّيٓ أَخَافُ	إِنِّيَ أَخَافُ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
29	ٱتَّخَذۡتَ	ٱتَّخَذتَّ	بە تێکهەڵکێشانی پیتی(ذْ) لە پیتی(ت) دەخوێندرێتەوە.
36	أَرۡجِهۡ	أَرۡجِهِ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(ه) بێ صیلە دەخوێندرێتەوە.
41	أَئِنَّ	أَ۬ئِنَّ	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.
45	تَلۡقَفُ	تَلَقَّفُ	بە فەتحەدارکردنی پیتی(ل)و شەدەدارکردنی پیتی(ق) دەخوێندرێتەوە.
49	ءَامَنتُم	ءَ۬امَنتُمُو	زیادکردنی هەمزەی پرسیاری وئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(ءَ۬امَنتُمو).
52	أَنۡ أَسۡرِ	أَنِ ٱسۡرِ	هەمزەی وەصڵ لەبری هەمزەی پچڕاو لە وشەی(أسر) کەسرەدارکردنی پیتی(ن) بۆ ڕزگاربوون لە گەیشتنە دوو زەنە، کەسرەدارکردنی هەمزەی وەصڵ لە کاتی دەستپێکردن بەو، بەڕەها لاوازکردنی پیتی(ر).

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قــالــون	ڕوونکردنەوە
52	بِعِبَادِیٓ	بِعِبَادِیَ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
56	حَٰذِرُونَ	حَذِرُونَ	بە لابردنی ئەلیف دەخوێندرێتەوە.
62	مَعِیَ	مَعِی	بە ڕەها: زەنەدارکردنی پیتی(ی)ی دانەپاڵ.
68	لَهُوَ	لَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
69	نَبَأَ إِبْرَٰهِیمَ	نَبَأَ •بْرَاهِیمَ	بە ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم دەخوێندرێتەوە.
75	أَفَرَءَیْتُم	أَفَرَ•یْتُمُو	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(أَفَرَ•یْتُمو).
77	لِّیٓ إِلَّا	لِّیَ إِلَّا	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
78	فَهُوَ	فَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
80	فَهُوَ	فَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
86	لِأَبِیٓ إِنَّهُۥ	لِأَبِیَ إِنَّهُۥ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
104	لَهُوَ	لَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
115	إِنْ أَنَاْ	أَنَا ؛ أَنَآ ؛ أَنَاْ	بە ڕەها: جێگیركردنی ئەلیف لە وشەی(أنا) دەبێت بە درێژكردنەوەی نەلكاو لەباری نەوەستانداو درێژكردنەوەی دوو جوولەو چوار جوولە. وەبۆی هەیە لەباری لكاندندا: خوێندنەوەیەكی تر ئەویش لابردنی وەك: حەفص.
118	مَّعِيَ مِنَ	مَّعِي مِنَ	بە ڕەها: زەنەداركردنی پیتی(ی)ی دانەپاڵ.
122	لَهُوَ	لَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
135	إِنِّيَ أَخَافُ	إِنِّي أَخَافُ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
140	لَهُوَ	لَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
149	بُيُوتًا	بِيُوتًا	بە كەسرەداركردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە.
149	فَـٰرِهِينَ	فَرِهِينَ	بە لابردنی ئەلیف دەخوێندرێتەوە.
159	لَهُوَ	لَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
175	لَهُوَ	لَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قــالــون	ڕوونکردنەوە
176	لْـَٔيْكَةِ	لَـيْكَةَ	فەتحەدارکردنی پیتی(ل) بۆ هەمزەی دوای خۆی فەتحەدارکردنی پیتی(ت) ئەوەش ناشاردرێتەوە کە هەمزەی وەصڵ لابردراوە.
182	بِٱلْقِسْطَاسِ	بِٱلْقُسْطَاسِ	بە ضەممەدارکردنی پیتی(ق) دەخوێندرێتەوە.
187	كِسَفًا	كِسْفًا	بە زەنەدارکردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.
187	ٱلسَّمَآءِ إِن	ٱلسَّمَآ• إِن ؛ ٱلسَّمَا• إِن	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی یەکەم و درێژکردنەوەی بەچوار جوولە ئەوەیان پێش دەکەوێت ئینجا دوو جوولە.
188	رَبِّىٓ أَعْلَمُ	رَبِّيَ أَعْلَمُ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
191	لَهُوَ	لَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
205	أَفَرَءَيْتَ	أَفَرَ•يْتَ	بە ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم دەخوێندرێتەوە.
217	وَتَوَكَّلْ	فَتَوَكَّلْ	بە پیتی(ف) دەخوێندرێتەوە لەبری پیتی(و)ی یەکەم.
224	يَتَّبِعُهُمُ	يَتْبَعُهُمُ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ت)و فەتحەدارکردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه

(27) سوره‌تی نه‌مل

7	إِنِّيٓ ءَانَسۡتُ	إِنِّيَ ءَانَسۡتُ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
7	بِشِهَابٖ	بِشِهَابِ	به‌كه‌سره‌ی بێ ته‌نوین ده‌خوێندرێته‌وه.
16	لَهُوَ	لَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
20	مَا لِيَ لَآ	مَا لِي لَآ	به ڕه‌ها: زه‌نه‌داركردنی پیتی(ی)ی دانه‌پاڵ.
22	فَمَكَثَ	فَمَكُثَ	به ضه‌مه‌داركردنی پیتی(ك) ده‌خوێندرێته‌وه.
25	تُخۡفُونَ ؛ تُعۡلِنُونَ	يُخۡفُونَ ؛ يُعۡلِنُونَ	به پیتی(ی) له‌بری پیتی(ت) ده‌خوێندرێته‌وه(له هه‌ردووكیان)
28	فَأَلۡقِهۡ	فَأَلۡقِهِ	به كه‌سره‌داركردنی پیتی(هـ) بێ صیله ده‌خوێندرێته‌وه.
29	ٱلۡمَلَؤُاْ إِنِّيٓ	ٱلۡمَلَؤُاْ اْنِّيٓ ؛ ٱلۡمَلَؤُاْ وِنِّيٓ	به دوو شێوه ده‌خوێندرێته‌وه: ئاسان كردنی هه‌مزه‌ی دووه‌م یان گۆڕینی به پیتی(و)ی كه‌سره‌دار.
29	إِنِّيٓ أُلۡقِيَ	إِنِّيَ أُلۡقِيَ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه له وشه‌ی(إني)
32	ٱلۡمَلَؤُاْ أَفۡتُونِي	ٱلۡمَلَؤُاْ وَفۡتُونِي	گۆڕینی هه‌مزه‌ی دووه‌م و پیتی(و)ی فه‌تحه‌دار ده‌خوێندرێته‌وه.

ڕوونكردنه‌وه	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	ژماره‌ی ئایه‌ت
له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به جێگیر كردنی پیتی(ی)ی زیاده‌ی زه‌نه‌دار ده‌خوێندرێته‌وه.	أَتُمِدُّونَنِۦ	أَتُمِدُّونَنِ	36
به گۆڕینی هه‌مزه‌ی دووه‌م به پیتی(و)ی فه‌تحه‌دار ده‌خوێندرێته‌وه. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(ٱلْمَلَؤُاْ وَيُّكُمو).	ٱلْمَلَؤُاْ وَيُّكُمُۥ	ٱلْمَلَؤُاْ أَيُّكُمْ	38
به ڕه‌ها: جێگیركردنی ئه‌لیف له وشه‌ی(أنا) ده‌بێت به درێژكردنه‌وه‌ی نه‌لكاو له‌باری نه‌وه‌ستانداو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله‌و چوار جووله.	أَنَا ؛ أَنَآ	أَنَاْ	39
به ڕه‌ها: جێگیركردنی ئه‌لیف له وشه‌ی(أنا) ده‌بێت به درێژكردنه‌وه‌ی نه‌لكاو له‌باری نه‌وه‌ستانداو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله‌و چوار جووله.	أَنَا ؛ أَنَآ	أَنَاْ	40
له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.	لِيَبْلُوَنِيَ	لِيَبْلُوَنِيٓ	40
ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م و ئه‌لیف خستنه نێوانیان.	ءَآۡشْكُرُ	ءَأَشْكُرُ	40
ڕزگاربوون له گه‌یشتنه دوو زه‌نه‌دار به ضه‌مه.	أَنُ ٱعْبُدُواْ	أَنِ ٱعْبُدُواْ	45

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونكردنەوە
49	مَهْلِكَ	مُهْلَكَ	بە ضەممەداركردنی پیتی(م)و فەتحەداركردنی پیتی(ل) دەخوێندرێتەوە.
51	أَنَّا	إِنَّا	بە كەسرەداركردنی هەمزە دەخوێندرێتەوە.
52	بُيُوتُهُمْ	بِيُوتُهُمُ‍و	بە كەسرەداركردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(بِيُوتُهُمو).
55	أَإِنَّكُمْ	أَا ءنَّكُمُ‍و	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(أَا ءنَّكُمو).
59	يُشْرِكُونَ	تُشْرِكُونَ	بە پیتی(ت) لەبری پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە.
60	أَءِلَٰهٌ	أَا ءلَٰهٌ	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.
61	أَءِلَٰهٌ	أَا ءلَٰهٌ	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.
62	أَءِلَٰهٌ	أَا ءلَٰهٌ	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.
62	تَذَكَّرُونَ	تَذَّكَّرُونَ	بە شەدەداركردنی پیتی(ذ) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونكردنەوە
63	بُشۡرَۢا	نُشُرَۢا	بە پیتی(ن) لەبری پیتی(ب)و ضـەممەداركردنی پیتی(ش) دەخوێندرێتەوە.
63	أَءِلَٰهٞ	أَ۬ءِلَٰهٞ	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.
64	أَءِلَٰهٞ	أَ۬ءِلَٰهٞ	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.
67	أَءِذَا	إِذَا	بەیەك هەمزەی كەسرەدار دەخوێندرێتەوە واتە(لابردنی هەمزەی پرسیاری و جێگیركردنی هەمزەی ئیخباری)
67	أَئِنَّا	أَ۬ئِنَّا	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.
78	وَهُوَ	وَهۡوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ە) دەخوێندرێتەوە.
80	ٱلدُّعَآءَ إِذَا	ٱلدُّعَآءَ أ۪ذَا	بە ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم دەخوێندرێتەوە.
82	أَنَّ ٱلنَّاسَ	إِنَّ ٱلنَّاسَ	بە كەسرەداركردنی هەمزە دەخوێندرێتەوە.
87	أَتَوۡهُ	ءَاتُوهُ	زیادكردنی ئەلیف لە دوای هەمزە درێژكردنەوەی لەبری(البدل) ضـەممەداركردنی پیتی(ت)و پیتی(و)یش دەبێتە درێژكراو.
88	تَحۡسَبُهَا	تَحۡسِبُهَا	بە كەسرەداركردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونکردنەوە
88	وَهِىَ	وَهْىَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
89	فَزَعٍ	فَزَعِ	بە کەسرەی بێ تەنوین دەخوێندرێتەوە.

(28) سورەتی قەصەص

5	أَيِمَّةً	أَئِمَّةً	بە ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم دەخوێندرێتەوە.
22	رَبِّىٓ أَن	رَبِّيَ أَن	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
27	إِنِّىٓ أُرِيدُ ؛ سَتَجِدُنِىٓ إِن	إِنِّيَ أُرِيدُ ؛ سَتَجِدُنِيَ إِن	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە لە(هەردووکیان)
29	إِنِّىٓ ءَانَسْتُ ؛ لَّعَلِّىٓ ءَاتِيكُم	إِنِّيَ ءَانَسْتُ ؛ لَّعَلِّيَ ءَاتِيكُمُو	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە لە(هەردووکیان) لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(ءَاتِيكُمو).
29	جَذْوَةٍ	جِذْوَةٍ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(ج) دەخوێندرێتەوە.
30	إِنِّىٓ أَنَا	إِنِّيَ أَنَا	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.

ڕوونکردنەوە	گێڕانەوەی قالـون	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	ژمارەی ئایەت
بە فەتحەدارکردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.	ٱلرَّهَبِ	ٱلرَّهۡبِ	32
بە ڕەها: زەنەدارکردنی پیتی(ی)ی دانەپاڵ.	مَعِي	مَعِيَ	34
گواستنەوەی جوولەی هەمزە بۆ زەنەی پیتی(د) لە پێش خۆی لەگەڵ لابردنی هەمزەو درێژکردنی لەبری لەباری وەستانیش دەردەکەوێت.	رِدًا	رِدۡءًا	34
زەنەدارکردنی پیتی(ق)و قەلقەلەش دەردەکەوێت.	يُصَدِّقۡنِيٓ	يُصَدِّقُنِيٓ	34
لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.	إِنِّيَ أَخَافُ	إِنِّيٓ أَخَافُ	34
لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.	رَبِّيَ أَعۡلَمُ	رَبِّيٓ أَعۡلَمُ	37
لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.	لَّعَلِّيَ أَطَّلِعُ	لَّعَلِّيٓ أَطَّلِعُ	38
بە فەتحەدارکردنی پیتی(ی)و کەسرەدارکردنی پیتی(ج) دەخوێندرێتەوە.	يَرۡجِعُونَ	يُرۡجَعُونَ	39
بە ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم دەخوێندرێتەوە.	أَئِمَّةً	أَئِمَّةً	41

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قــالــون	ڕوونكردنه‌وه
48	سِحْرَانِ	سَٰحِرَانِ	**فه‌تحه‌داركردنی پیتی(س) زیادكردنی ئه‌لیف له دوای ئه‌و، كه‌سره‌داركردنی پیتی(ح)**
56	وَهُوَ	وَهْوَ	**به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.**
57	يُجْبَىٰٓ	تُجْبَىٰٓ	**به پیتی(ت) له‌بری پیتی(ی) ده‌خوێندرێته‌وه.**
61	فَهُوَ	فَهْوَ	**به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.**
61	ثُمَّ هُوَ	وصلاً: ثُمَّ هْوَ ابتداءً: هُوَ	**له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه. له ده‌ستپێكردن به‌و به ضه‌مه ده‌خوێندرێته‌وه**
70	وَهُوَ	وَهْوَ	**به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.**

ڕوونكردنه‌وه	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	ژماره‌ی ئایه‌ت
ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(أَرَءيْتُمو). له‌باری شوێن كه‌وتن درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله یان چوار جووله ئه‌مه‌ش سیٚ شێوه خوێندنه‌وه بۆ وشه‌كه دروست ده‌كات ده‌بێته: 1-به‌بیٚ(صیله‌ی) میمی كۆ، ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت. 2-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله. 3-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله.	أَرَءيْتُمُوٓ	أَرَءَيْتُمْ	71

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
72	أَرَءَيْتُمْ	أَرَءيْتُمُوٓ	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(أَرَءيْتُمو). لەباری شوێن كەوتن درێژكردنەوەی دوو جوولە یان چوار جوولە ئەمەش سێ شێوە خوێندنەوە بۆ وشەكە دروست دەكات دەبێتە: 1-بەبێ(صیلەی) میمی كۆ، ئەوەیان پێش دەكەوێت. 2-میمی كۆ بەواوی گوتراوو درێژكردنەوەی دوو جوولە. 3-میمی كۆ بەواوی گوتراوو درێژكردنەوەی چوار جوولە.
78	عِندِىٓ أَوَلَمْ	عِندِیَ أَوَلَمْ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
82	لَخَسَفَ	لَخُسِفَ	بە ضەممەداركردنی پیتی(خ)و كەسەرداركردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.
85	رَّبِّىٓ أَعْلَمُ	رَّبِّیَ أَعْلَمُ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە

(29) سورەتی عەنكەبوت

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
5	وَهُوَ	وَهْوَ	به زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
25	ٱتَّخَذۡتُم	ٱتَّخَذتُّمُۥ	به تێكهەڵكێشانی پیتی(ذ) لە پیتی(ت) دەخوێندرێتەوە. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(ٱتَّخَذتُّمو).
25	مَّوَدَّةَ	مَّوَدَّةٌ	به تەنوینی فەتح و وەرگەڕان(الاقلاب) دەخوێندرێتەوە.
25	بَيۡنِكُمۡ	بَيۡنَكُمُۥ	فەتحەداركردنی پیتی(ن) لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(بَيۡنَكُمو).
26	رَبِّيٓۖ إِنَّهُۥ	رَبِّيَ إِنَّهُۥ	لەباری نەوەستاندا: به فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
27	ٱلنُّبُوَّةَ	ٱلنُّبُوٓءَةَ	لابردنی شەددەی پیتی(و)و زەنەداركردنی. زیادكردنی هەمزەی فەتحەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژكردنەوەی لكاو لە پیتی(و) دەردەكەوێت.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
29	أَإِنَّكُمْ	أَٰ ٮنَّكُمُۥ	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(أَٰ ٮنَّكُمو).
33	سِيٓءَ	سِـيٓءَ	بە ئیشمام دەخوێندرێتەوە.
38	وَثَمُودَاْ وَقَد	وَثَمُودَاْ وَقَد	لەباری نەوەستاندا: بە تەنوینی فەتح دەخوێندرێتەوە، تێكهەڵكێشانیش دەردەكەوێت. لەباری وەستاندا: بە گۆڕینی تەنوینی فەتح بەئەلیف دەخوێندرێتەوە.
41	ٱلْبُيُوتِ	ٱلْبِيُوتِ	بە كەسرەداركردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە.
42	يَدْعُونَ	تَدْعُونَ	بە پیتی(ت) لەبری پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە.
42	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قــالــون	ڕوونكردنه‌وه
60	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
64	لَهِيَ	لَهْيَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
66	وَلِيَتَمَتَّعُواْ	وَلْيَتَمَتَّعُواْ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ل) ده‌خوێندرێته‌وه.

(30) سوره‌تی ڕووم

5	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
10	عَٰقِبَةَ	عَٰقِبَةُ	به ضه‌ممه‌داركردنی(ـةُ) ده‌خوێندرێته‌وه.
22	لِّلۡعَٰلِمِينَ	لِّلۡعَٰلَمِينَ	به فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ل)ی كۆتایی ده‌خوێندرێته‌وه.
27	وَهُوَ (الثلاثة)	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
35	فَهُوَ	فَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
39	رِّبًا لِّيَرۡبُوَاْ	رِّبًا لِّتُرْبُواْ	ضه‌ممه‌داركردنی پیتی(ت) له‌بری پیتی(ی) زه‌نه‌داركردنی پیتی(و) به درێژكردنه‌وه‌ی سروشتی ده‌خوێندرێته‌وه.
50	ءَاثَٰرِ	أَثَرِ	به لابردنی ئه‌لیف به‌تاك ده‌خوێندرێته‌وه.
50	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قالون	ڕوونكردنه‌وه
52	ٱلدُّعَآءَ إِذَا	ٱلدُّعَآءَ اْذَا	به ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م ده‌خوێندرێته‌وه.
54	ضَعْفٍ (معاً)؛ ضَعْفًا / ضُعْفٍ (معاً)؛ ضُعْفًا	ضُعْفٍ (معاً)؛ ضُعْفًا	لای حه‌فص فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ض) یان ضه‌مه‌داركردنی. لای قالون ته‌نها به ضه‌مه ده‌خوێندرێته‌وه.
54	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
57	يَنفَعُ	تَنفَعُ	به پیتی(ت) له‌بری پیتی(ی) ده‌خوێندرێته‌وه.

(31) سوره‌تی لوقمان

6	وَيَتَّخِذَهَا	وَيَتَّخِذُهَا	به ضه‌مه‌داركردنی پیتی(ذ) ده‌خوێندرێته‌وه.
6	هُزُوًا	هُزُؤًا	به هه‌مزه‌ی پیتی(و) ده‌خوێندرێته‌وه.
7	أُذُنَيْهِ	أُذْنَيْهِ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ذ) ده‌خوێندرێته‌وه
9	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
12	أَنِ ٱشْكُرْ	أَنُ ٱشْكُرْ	ڕزگاربوون له گه‌یشتنه دوو زه‌نه‌دار به ضه‌مه.
13	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونکردنەوە
13	يَبُنَيَّ	يَبُنَيِّ	لەباری نەوەستاندا: بە کەسرەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
14	أَنِ ٱشۡكُرۡ	أَنُ ٱشۡكُرۡ	ڕزگاربوون لە گەیشتنە دوو زەنەدار بە ضەممە.
16	يَبُنَيَّ	يَبُنَيِّ	لەباری نەوەستاندا: بە کەسرەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
16	مِثۡقَالَ	مِثۡقَالُ	بە ضەممەدارکردنی پیتی(ل) دەخوێندرێتەوە.
17	يَبُنَيَّ	يَبُنَيِّ	لەباری نەوەستاندا: بە کەسرەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
18	تُصَعِّرۡ	تُصَٰعِرۡ	زیادکردنی ئەلیف لە دوای پیتی(ص)و لابردنی شەددەی پیتی(ع).
22	وَهُوَ	وَهۡوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
23	يَحۡزُنكَ	يُحۡزِنكَ	بە ضەممەدارکردنی پیتی(ی)و کەسرەدارکردنی پیتی(ز) دەخوێندرێتەوە.
30	يَدۡعُونَ	تَدۡعُونَ	بە پیتی(ت) لەبری پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونكردنەوە

(32) سورەتی سەجدە

5	ٱلسَّمَآءِ إِلَى	ٱلسَّمَآ إِلَى ؛ ٱلسَّمَا إِلَى	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی یەكەم ودرێژكردنەوەی بە چوار جووله ئەوەیان پێش دەكەوێت ئینجا دوو جووله.
10	أَءِذَا	أَا ذَا	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.
10	أَءِنَّا	إِنَّا	بەیەك هەمزەی كەسرەدار دەخوێندرێتەوە واتە(لابردنی هەمزەی پرسیاری و جێگیركردنی هەمزەی ئیخباری).
24	أَئِمَّةً	أَئِمَّةً	بە ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم دەخوێندرێتەوە.
27	ٱلْمَآءَ إِلَى	ٱلْمَآءَ ٱلَى	بە ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم دەخوێندرێتەوە.

(33) سورەتی ئەحزاب

1	ٱلنَّبِيُّ	ٱلنَّبِيٓءُ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەداركردنی. زیادكردنی هەمزەی ضەممەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژكردنەوەی لكاو لە پیتی(ی) دەردەكەوێت.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونكردنەوە
4	ٱلَّٰٓـِٔي	ٱلَّٰٓيِٕ	لابردنی ئەو پیتە یائەی دەكەوێتە دوای هەمزە كە بە هەمزەی كەسرەدار خوێندراوتەوە بێ پیتی(ی) بەڕەها لە وشەی(ٱلَّٰٓـِٔ)
4	تُظَٰهِرُونَ	تَظَّهَّرُونَ	فەتحەداركردنی پیتی(ت) شەدەداركردنی پیتی(ظ)و پیتی(ه)و فەتحەداركردنیان لەگەڵ لابردنی ئەلیف.
4	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
6	ٱلنَّبِيُّ	ٱلنَّبِيٓءُ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەداركردنی. زیادكردنی هەمزەی ضەممەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژكردنەوەی لكاو لە پیتی(ی) دەردەكەوێت.
6	ٱلنَّبِيُّ أَوۡلَىٰ	ٱلنَّبِيٓءُ وَوۡلَىٰ	بە گۆڕینی هەمزەی دووەم بە پیتی(و)ی فەتحەدار دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
7	ٱلنَّبِيِّـۧنَ	ٱلنَّبِيٓـِٔينَ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)ی یەکەم و زەنەدارکردنی، زیادکردنی هەمزەی کەسرەدار واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاو(مد المتصل) لەپیتی(ی)ی یەکەم دەردەکەوێت و درێژکردنەوەی لەبری لکاو(البدل) لەپیتی(ی)ی دووەم دەردەکەوێت لەباری نەوەستاندا.
10	ٱلظُّنُونَا۠	ٱلظُّنُونَا	بە ڕەها: جێگیرکردنی ئەلیف لە وشەی(أنا).
13	مُقَامَ	مَقَامَ	بە فەتحەدارکردنی پیتی(م)ی یەکەم دەخوێندرێتەوە.
13	ٱلنَّبِيَّ	ٱلنَّبِيٓءَ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی، زیادکردنی هەمزەی فەتحەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاویش لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.
13	بُيُوتَنَا	بِيُوتَنَا	بە کەسرەدارکردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە.
14	لَـَٔاتَوۡهَا	لَأَتَوۡهَا	لابردنی ئەو ئەلیفەی دەکەوێتە دوای هەمزە.
20	يَحۡسَبُونَ	يَحۡسِبُونَ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.
21	أُسۡوَةٌ	إِسۡوَةٌ	بە کەسرەدارکردنی هەمزە دەخوێندرێتەوە.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
24	شَآءَ أَوۡ	شَا أَوۡ شَآ أَوۡ	لابردنی هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م و درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت ئینجا چوار جووله.
28	ٱلنَّبِيُّ	ٱلنَّبِيٓءُ	لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(ی)و زه‌نه‌داركردنی. زیادكردنی هه‌مزه‌ی ضه‌ممه‌دار له دوای ئه‌و، واته (هه‌مزه‌ی گوتراو) درێژكردنه‌وه‌ی لكاو له پیتی(ی) ده‌رده‌كه‌وێت.
30	ٱلنَّبِيِّ	ٱلنَّبِيٓءِ	لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(ی)و زه‌نه‌داركردنی، زیادكردنی هه‌مزه‌ی كه‌سره‌دار له دوای، واته(هه‌مزه‌ی گوتراو) درێژكردنه‌وه‌ی لكاویش له پیتی(ی) ده‌رده‌كه‌وێت.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونکردنەوە
32	ٱلنَّبِيِّ	ٱلنَّبِيٓءِ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی، زیادکردنی هەمزەی کەسرەدار لە دوای، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاویش لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.
32	ٱلنِّسَآءِ إِنِ	ٱلنِّسَآءِ إِنِ ؛ ٱلنِّسَاءِ إِنِ	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی یەکەم و درێژکردنەوەی بە چوار جوولە ئەوەیان پێش دەکەوێت ئینجا دوو جوولە.
33	بُيُوتِكُنَّ	بِيُوتِكُنَّ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە.
34	بُيُوتِكُنَّ	بِيُوتِكُنَّ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە.
36	أَن يَكُونَ	أَن تَكُونَ	بە پیتی(ت) لەبری پیتی(ی) دەخوێندرێتەوەو شاردنەوەش (ئیخفاء) دەردەکەوێت.
38	ٱلنَّبِيِّ	ٱلنَّبِيٓءِ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی و زیادکردنی هەمزەی کەسرەدار لە دوای، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاویش لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.
40	وَخَاتَمَ	وَخَاتِمَ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(ت) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
40	ٱلنَّبِيِّـۧنَ	ٱلنَّبِيِٓـِٔنَ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)ی یەكەم و زەنەداركردنی، زیادكردنی هەمزەی كەسرەدار واتە(هەمزەی گوتراو) درێژكردنەوەی لكاو(مد المتصل) لەپیتی(ی)ی یەكەم دەردەكەوێت و درێژكردنەوەی لەبری لكاو(البدل) لەپیتی(ی)ی دووەم دەردەكەوێت لەباری نەوەستاندا.
45	ٱلنَّبِيُّ	ٱلنَّبِيٓءُ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەداركردنی. زیادكردنی هەمزەی ضەممەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژكردنەوەی لكاو لە پیتی(ی) دەردەكەوێت.
45	ٱلنَّبِيُّ إِنَّآ	ٱلنَّبِيٓءُ أِنَّآ ؛ ٱلنَّبِيٓءُ وِنَّآ	بە دوو شێوە دەخوێندرێتەوە: ئاسان كردنی هەمزەی دووەم یان گۆڕینی بە پیتی(و)ی كەسرەدار.
50	ٱلنَّبِيُّ (معاً)	ٱلنَّبِيٓءُ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەداركردنی. زیادكردنی هەمزەی ضەممەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژكردنەوەی لكاو لە پیتی(ی) دەردەكەوێت.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونكردنەوە
50	ٱلنَّبِيُّ إِنَّآ	ٱلنَّبِيٓءُ أۨنَّآ ؛ ٱلنَّبِيٓءُ وِنَّآ	**بە دوو شێوە دەخوێندرێتەوە: ئاسان كردنی هەمزەی دووەم یان گۆڕینی بە پیتی(و)ی كەسرەدار.**
50	لِلنَّبِيِّ	وقفاً: لِلنَّبِيٓءِ ؛ وصلاً: لِلنَّبِيِّ	**لەباری وەستاندا: لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەداركردنی، زیادكردنی هەمزەی كەسرەدار لە دوای، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژكردنەوەی لكاویش لەپیتی(ی) دەردەكەوێت. لەباری نەوەستاندا: بە پیتی(ی)ی شەدەدار دەخوێندرێتەو وەك: (حەفص)**
50	ٱلنَّبِيُّ أَن	ٱلنَّبِيٓءُ وَن	**بە گۆڕینی هەمزەی دووەم بە پیتی(و)ی فەتحەدار دەخوێندرێتەوە.**
53	بُيُوتَ	بِيُوتَ	**بە كەسرەداركردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە.**
53	ٱلنَّبِيِّ إِلَّآ	وقفاً: ٱلنَّبِيٓءِ ؛ وصلاً: ٱلنَّبِيِّ إِلَّآ	**لەباری وەستاندا: لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەداركردنی و زیادكردنی هەمزەی كەسرەدار لە دوای، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژكردنەوەی لكاویش لە پیتی(ی) دەردەكەوێت. لەباری نەوەستاندا: بە پیتی(ی)ی شەدەدار دەخوێندرێتەوە وەك:(حەفص)**

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
53	ٱلنَّبِيَّ فَيَسۡتَحۡيِۦ	ٱلنَّبِيٓءَ فَيَسۡتَحۡيِۦ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی، زیادکردنی هەمزەی فەتحەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاویش لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.
55	أَبۡنَآءِ إِخۡوَٰنِهِنَّ	أَبۡنَآءِ إِخۡوَٰنِهِنَّ ؛ أَبۡنَاءِ إِخۡوَٰنِهِنَّ	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی یەکەم ودرێژکردنەوەی بە چوار جوولە ئەوەیان پێش دەکەوێت ئینجا دوو جوولە.
55	أَبۡنَآءِ أَخَوَٰتِهِنَّ	أَبۡنَآءِ يـَخَوَٰتِهِنَّ	گۆڕینی هەمزەی دووەم بە پیتی(ی)ی فەتحەدار.
56	ٱلنَّبِيِّۚ	ٱلنَّبِيٓءِۚ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی زیادکردنی هەمزەی کەسرەدار لە دوای، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاویش لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.
59	ٱلنَّبِيُّ	ٱلنَّبِيٓءُ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی، زیادکردنی هەمزەی ضـەممەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاو لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.
66	ٱلرَّسُولَا۠	ٱلرَّسُولَا	بە ڕەها: جێگیرکردنی ئەلیف لە باری وەستان و نەوەستاندا.
67	ٱلسَّبِيلَا۠	ٱلسَّبِيلَا	بە ڕەها: جێگیرکردنی ئەلیف لە باری وەستان و نەوەستاندا.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
68	كَبِيرًا	كَثِيرًا	بە پیتی(ث) لەبری پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە.

(34) سوڕەتی سەبەء

1	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
2	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
3	عَٰلِمِ	عَٰلِمُ	بە ضـەممەداركردنی پیتی(م) دەخوێندرێتەوە.
5	أَلِيمٌ	أَلِيمٍ	بە تەنوینی كەسر لەبری تەنوینی ضـەمم دەخوێندرێتەوە.
9	كِسَفًا	كِسْفًا	بە زەنەداركردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.
9	ٱلسَّمَآءِ إِنَّ	ٱلسَّمَآءِ إِنَّ ؛ ٱلسَّمَاءِ إِنَّ	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی یەكەم و درێژكردنەوەی بە چوار جووله ئەوەیان پێش دەكەوێت ئینجا دوو جووله.
14	مِنسَأَتَهُۥ	مِنسَاتَهُۥ	بە گۆڕینی هەمزە بەئەلیف دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
15	مَسۡكَنِهِمۡ	مَسَٰكِنِهِمُوٓ	فەتحەداركردنی پیتی(س)و ئەلیف ی دوای ئەو. كەسرەداركردنی پیتی(ك). لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(مَسَٰكِنِهِمو). لەباری شوێن كەوتن درێژكردنەوەی دوو جوولە یان چوار جوولە ئەمەش سێ شێوە خوێندنەوە بۆ وشەكە دروست دەكات دەبێتە: 1-بەبێ(صیلەی) میمی كۆ، ئەوەیان پێش دەكەوێت. 2-میمی كۆ بەواوی گوتراوو درێژكردنەوەی دوو جوولە. 3-میمی كۆ بەواوی گوتراوو درێژكردنەوەی چوار جوولە.
16	أُكُلٍ	أُكۡلٍ	بە زەنەداركردنی پیتی(ك) دەخوێندرێتەوە.
17	نُجۡزِيٓ	يُجَٰزَىٰٓ	پیتی(ی) لەبری پیتی(ن) فەتحەداركردنی پیتی(ز)و ئەو ئەلیفەی دەكەوێتە دوای ئەو لەبری پیتی(ی).
17	ٱلۡكَفُورَ	ٱلۡكَفُورُ	بە ضەممەداركردنی پیتی(ر) دەخوێندرێتەوە.
20	صَدَّقَ	صَدَقَ	بە لابردنی شەددەی پیتی(د) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قالـون	ڕوونكردنەوە
22	قُلِ ٱدۡعُواْ	قُلُ ٱدۡعُواْ	**ڕزگاربوون لە گەیشتنە دوو زەنەدار بە ضەممە.**
23	وَهُوَ	وَهۡوَ	**بە زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.**
26	وَهُوَ	وَهۡوَ	**بە زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.**
39	فَهُوَ ؛ وَهُوَ	فَهۡوَ ؛ وَهۡوَ	**بە زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.**
40	يَحۡشُرُهُمۡ	نَحۡشُرُهُمُۥ	**بە پیتی(ن) لەبری پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،**(حۡشُرُهُمو).
40	يَقُولُ	نَقُولُ	**بە پیتی(ن) لەبری پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە.**

ڕوونكردنەوە	گێڕانەوەی قـــالـــون	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	ژمارەی ئایەت
نێوان هەردوو وشە بە ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی یەكەم و سێ شێوە خوێندنەوەی بۆ هەیە: 1-درێژكردنەوەی دوو جوولەی نەلكاو واتە(ئەلیفی یەكەم) لەگەڵ درێژكردنەوەی چوار جوولە لەو پیتە درێژكردنەوەی كەوتۆتە پێش هەمزەی ئاسانكراو. 2-درێژكردنەوەی دوو جوولەی نەلكاو و درێژكردنەوەی دوو جوولە لە وپیتە درێژكراوەی دەكەوێتە پێش هەمزەی ئاسانكراو. 3-درێژكردنەوەی چوار جوولەی نەلكاو و درێژكردنەوەی دوو جوولە لە وپیتە درێژكراوەی دەكەوێتە پێش هەمزەی ئاسانكراو. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(إِيَّاكُمو).	أَهَٰؤُلَآءِ إِيَّاكُمُو أَهَٰؤُلَاءِ إِيَّاكُمُو أَهَٰٓؤُلَآءِ إِيَّاكُمُو	أَهَٰٓؤُلَآءِ إِيَّاكُمۡ	40
بە زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.	فَهۡوَ ؛ وَهۡوَ	فَهُوَ ؛ وَهُوَ	47
لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.	رَبِّيَۚ إِنَّهُۥ	رَبِّيٓۚ إِنَّهُۥ	50

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قــالــون	ڕوونكردنه‌وه

(35) سوره‌تی فاطیر

1	يَشَآءُ إِنَّ	يَشَآءُ أَنَّ ؛ يَشَآءُ وِنَّ	به دوو شێوه ده‌خوێندرێته‌وه: ئاسان كردنی هه‌مزه‌ی دووه‌م یان گۆڕینی به پیتی(و)ی كه‌سره‌دار.
2	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.
15	ٱلْفُقَرَآءُ إِلَى	ٱلْفُقَرَآءُ أَلَى ؛ ٱلْفُقَرَآءُ وِلَى	به دوو شێوه ده‌خوێندرێته‌وه: ئاسان كردنی هه‌مزه‌ی دووه‌م یان گۆڕینی به پیتی(و)ی كه‌سره‌دار.
26	أَخَذْتُ	أَخَذتُّ	به تێكهه‌ڵكێشانی پیتی(ذْ) له پیتی(ت) ده‌خوێندرێته‌وه.
28	ٱلْعُلَمَٰٓؤُاْ إِنَّ	ٱلْعُلَمَٰٓؤُاْ أَنَّ ؛ ٱلْعُلَمَٰٓؤُاْ وِنَّ	به دوو شێوه ده‌خوێندرێته‌وه: ئاسان كردنی هه‌مزه‌ی دووه‌م یان گۆڕینی به پیتی(و)ی كه‌سره‌دار.
40	أَرَءَيْتُمْ	أَرَءيْتُمُو	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(أَرَءيْتُمُو).
40	بَيِّنَتٍ	بَيِّنَٰتٍ	زیادكردنی ئه‌و ئه‌لیفه‌ی ده‌كه‌وێته دوای پیتی(ن) (به‌كۆ)
43	ٱلسَّيِّئُ إِلَّا	ٱلسَّيِّئُ أَلَّا ؛ ٱلسَّيِّئُ وِلَّا	به دوو شێوه ده‌خوێندرێته‌وه: ئاسان كردنی هه‌مزه‌ی دووه‌م یان گۆڕینی به پیتی(و)ی كه‌سره‌دار.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
45	جَآءَ أَجَلُهُمْ	جَا أَجَلُهُمُو ؛ جَآ أَجَلُهُمُو	لابردنی هەمزەی یەكەم و درێژكردنەوەی دوو جووڵە ئەوەیان پێش دەكەوێت ئینجا چوار جووڵە. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(جَآ أَجَلُهُمو).

(36) سورەتی یاسین

5	تَنزِيلَ	تَنزِيلُ	بە ضـەممەداركردنی پیتی(ل) دەخوێندرێتەوە.
8	فَهِيَ	فَهْيَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
9	سَدًّا (معاً)	سُدًّا	بە ضـەممەداركردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
10	ءَأَنذَرۡتَهُمۡ	ءَاۨنذَرۡتَهُمُوٓ	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(ءَاۨنذَرۡتَهُمو). لەباری شوێن كەوتن درێژكردنەوەی دوو جوولە یان چوار جوولە ئەمەش سێ شێوە خوێندنەوە بۆ وشەكە دروست دەكات دەبێتە: 1-بەبێ(صیلەی) میمی كۆ، ئەوەیان پێش دەكەوێت. 2-میمی كۆ بەواوی گوتراوو درێژكردنەوەی دوو جوولە. 3-میمی كۆ بەواوی گوتراوو درێژكردنەوەی چوار جوولە.
19	أَيِن	أَۨ ين	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.
23	ءَأَتَّخِذُ	ءَاۨتَّخِذُ	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.
24	إِنِّيٓ إِذًا	إِنِّيَ إِذًا	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
25	إِنِّيٓ ءَامَنتُ	إِنِّيَ ءَامَنتُ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
32	لَّمَّا	لَّمَا	به لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(م) ده‌خوێندرێته‌وه.
33	ٱلۡمَيۡتَةُ	ٱلۡمَيِّتَةُ	به كه‌سره‌داركردنی پیتی(ی)و شه‌ده‌داركردنی .
39	وَٱلۡقَمَرَ	وَٱلۡقَمَرُ	به ضه‌مه‌داركردنی پیتی(ر) ده‌خوێندرێته‌وه.
41	ذُرِّيَّتَهُمۡ	ذُرِّيَّـٰتِهِمُۥ	به‌ئه‌لیف له دوای پیتی(ی)و كه‌سره‌داركردنی پیتی(ت)و پیتی(ه) له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(ذُرِّيَّـٰتِهِمو).
49	يَخِصِّمُونَ	يَخَصِّمُونَ ؛ يَخۡصِّمُونَ	دوو شێوه خوێندنه‌وه‌ی هه‌یه یه‌كه‌م: زه‌نه‌داركردنی پیتی(خ) ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت به‌وه‌ش دوو زه‌نه به‌یه‌ك ده‌گه‌ن ئه‌وه‌ش دروسته دووه‌م: فه‌تحه‌داركردنی پیتی(خ)و ئیختیلاسی فه‌تحه‌كه.
52	مَّرۡقَدِنَاۜ هَٰذَا	مَّرۡقَدِنَاۜ هَٰذَا	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به‌بێ سه‌كت ده‌خوێندرێته‌وه.
55	شُغُلٍ	شُغۡلٍ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(غ) ده‌خوێندرێته‌وه.
61	وَأَنِ ٱعۡبُدُونِيۚ	وَأَنُ ٱعۡبُدُونِيۚ	ڕزگاربوون له گه‌یشتنه دوو زه‌نه‌دار به ضه‌مه.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونکردنەوە
68	نُنَكِّسْهُ	نَنكُسْهُ	فەتحەدارکردنی پیتی(ن)ی یەکەم. زەنەدارکردنی پیتی(ن)ی دووەم. ضەممەدارکردنی پیتی(ك)و ئاسان خوێندنەوەی. شاردنەوەش(ئیخفاء) دەردەکەوێت.
68	يَعْقِلُونَ	تَعْقِلُونَ	بە پیتی(ت) لەبری پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە.
70	لِّيُنذِرَ	لِّتُنذِرَ	بە پیتی(ت) لەبری پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە.
76	يَحْزُنكَ	يُحْزِنكَ	بە ضەممەدارکردنی پیتی(ی)و کەسرەدارکردنی پیتی(ز) دەخوێندرێتەوە.
78	وَهِىَ	وَهْىَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
79	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
81	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.

(37) سوڕەتی صافات

6	بِزِينَةٍ	بِزِينَةِ	بە کەسرەی بێ تەنوین دەخوێندرێتەوە.
8	لَّا يَسَّمَّعُونَ	لَّا يَسْمَعُونَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(س)و لابردنی شەددەی پیتی(م) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالــون	ڕوونكردنەوە
16	أَءِذَا	أَا ءِذَا	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.
16	أَءِنَّا	إِنَّا	بەیەك هەمزەی كەسرەدار دەخوێندرێتەوە واتە(لابردنی هەمزەی پرسیاری و جێگیركردنی هەمزەی ئیخباری).
17	أَوَ ءَابَآؤُنَا	أَوْ ءَابَآؤُنَا	بە زەنەداركردنی پیتی(و) دەخوێندرێتەوە.
36	أَئِنَّا	أَا ءِنَّا	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.
52	أَءِنَّكَ	أَا ءِنَّكَ	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.
53	أَءِذَا	أَا ءِذَا	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.
53	أَءِنَّا	إِنَّا	بەیەك هەمزەی كەسرەدار دەخوێندرێتەوە واتە(لابردنی هەمزەی پرسیاری و جێگیركردنی هەمزەی ئیخباری).
60	لَهُوَ	لَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
86	أَئِفْكًا	أَا ءِفْكًا	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.
102	يَبُنَيَّ	يَبُنَيِّ	لەباری نەوەستاندا: بە كەسرەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
102	إِنِّيٓ أَرَىٰ ؛ أَنِّيٓ أَذۡبَحُكَ ؛ سَتَجِدُنِيٓ إِن	إِنِّيَ أَرَىٰ ؛ أَنِّيَ أَذۡبَحُكَ ؛ سَتَجِدُنِيَ إِن	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
106	لَهُوَ	لَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
112	نَبِيًّا	نَبِيٓـًٔا	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی، زیادکردنی هەمزەی فەتحەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاویش لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.
126	ٱللَّهَ	ٱللَّهُ	بە ضەممەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
126	رَبَّكُمۡ وَرَبَّ	رَبُّكُمُۥ وَرَبُّ	بە ضەممەدارکردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە(لە هەردووکیان) لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە.
130	إِلۡ يَاسِينَ	ءَالِ يَاسِينَ	فەتحەدارکردنی هەمزەو ئەو ئەلیفەی دەکەوێتە دوای ئەو. کەسرەدارکردنی پیتی(ل) کە وشەیەکی جیایە لە وشەی(یاسین) وەستانیش دروستە لە سەر وشەی (آل) بەناچاری یان ئیختیباری و درێژکردنەوەی لەبری(البدل) ناشاردرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قــالــون	ڕوونکردنەوە
142	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
145	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
155	تَذَكَّرُونَ	تَذَّكَّرُونَ	بە شەدەدارکردنی پیتی(ذ) دەخوێندرێتەوە.

(38) سوڕەتی ص

8	أَءُنزِلَ	أَا۬نزِلَ	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.
13	لْـَٔيْكَةِ	لَـيْكَةَ	فەتحەدارکردنی پیتی(ل) بێ هەمزەی دوای خۆی. فەتحەدارکردنی پیتی(ت) ئەوەش ناشاردرێتەوە کە هەمزەی وەصڵ لابردراوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قــالــون	ڕوونکردنەوە
15	هَـٰٓؤُلَآءِ إِلَّا	هَٰؤُلَآء إِلَّا هَٰؤُلَاء إِلَّا هَـٰٓؤُلَآء إِلَّا	نێوان هەردوو وشە بە ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی یەکەم و سێ شێوە خوێندنەوەی بۆ هەیە: 1-درێژکردنەوەی دوو جوولەی نەلکاو واتە(ئەلیفی یەکەم) لەگەڵ درێژکردنەوەی چوار جوولە لەو پیتە درێژکردنەوەی کەوتۆتە پێش هەمزەی ئاسانکراو. 2-درێژکردنەوەی دوو جوولەی نەلکاو درێژکردنەوەی دوو جوولە لەو پیتە درێژکراوەی دەکەوێتە پێش هەمزەی ئاسانکراو. 3-درێژکردنەوەی چوار جوولەی نەلکاو درێژکردنەوەی دوو جوولە لەو پیتە درێژکراوەی دەکەوێتە پێش هەمزەی ئاسانکراو.
23	وَلِىَ نَعۡجَةٌ	وَلِى نَعۡجَةٌ	بە ڕەها: زەنەدارکردنی پیتی(ی)ی دانەپاڵ.
32	إِنِّىٓ أَحۡبَبۡتُ	إِنِّىَ أَحۡبَبۡتُ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
35	بَعۡدِىٓۖ إِنَّكَ	بَعۡدِىَۖ إِنَّكَ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
41	وَعَذَابٍ ﴿٤١﴾ ٱرۡكُضۡ	وَعَذَابٍ ۢ ﴿٤١﴾ ٱرۡكُضۡ	ڕزگاربوون لە گەیشتنە دوو زەنەدار بە ضەممە.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
46	بِخَالِصَةٍ	بِخَالِصَةِ	به كه‌سره‌داركردنی(ـة) ده‌خوێندرێته‌وه به‌بێ ته‌نوین.
57	وَغَسَّاقٌ	وَغَسَاقٌ	به لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(س) ده‌خوێندرێته‌وه.
63	سِخْرِيًّا	سُخْرِيًّا	به ضه‌مه‌داركردنی پیتی(س) ده‌خوێندرێته‌وه.
69	لِيَ مِنْ	لِي مِنْ	به ڕه‌ها: زه‌نه‌داركردنی پیتی(ی)ی دانه‌پاڵ.
78	لَعْنَتِيٓ إِلَىٰ	لَعْنَتِيَ إِلَىٰ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
84	فَٱلْحَقُّ	فَٱلْحَقَّ	به فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ق) ده‌خوێندرێته‌وه.

(39) سوره‌تی زومه‌ڕ

9	أَمَّنْ	أَمَنْ	به لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(م) ده‌خوێندرێته‌وه.
11	إِنِّيٓ أُمِرْتُ	إِنِّيَ أُمِرْتُ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
13	إِنِّيٓ أَخَافُ	إِنِّيَ أَخَافُ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
22	فَهُوَ	فَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
38	أَفَرَءَيْتُم	أَفَرَءيْتُمُو	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(أَفَرَءيْتُمو).
62	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.
64	تَأْمُرُوٓنِّيٓ	تَأْمُرُونِي	به لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(ن) ده‌خوێندرێته‌وه. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
69	بِٱلنَّبِيِّـۧنَ	بِٱلنَّبِيٓـِٔينَ	لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(ی)ی یه‌كه‌م و زه‌نه‌داركردنی. زیادكردنی هه‌مزه‌ی كه‌سره‌دار واته(هه‌مزه‌ی گوتراو). درێژكردنه‌وه‌ی لكاو(مد المتصل) له‌پیتی(ی)ی یه‌كه‌م ده‌رده‌كه‌وێت و درێژكردنه‌وه‌ی له‌بری لكاو(البدل) له‌پیتی(ی)ی دووه‌م ده‌رده‌كه‌وێت له‌باری نه‌وه‌ستاندا.
70	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.
71	فُتِحَتْ	فُتِّحَتْ	به شه‌دده‌داركردنی پیتی(ت)ی یه‌كه‌م ده‌خوێندرێته‌وه.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
73	وفُتِحَتْ	وفُتِّحَتْ	به شه‌ده‌داركردنی پیتی(ت)ی یه‌كه‌م ده‌خوێندرێته‌وه.

(40) سوره‌تی غافر

5	فَأَخَذْتُهُمْ	فَأَخَذتُّهُمُو	به تێكهه‌ڵكێشانی پیتی(ذ) له پیتی(ت) ده‌خوێندرێته‌وه. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(فَأَخَذتُّهُمو).
6	كَلِمَتُ	كَلِمَتُ	زیادكردنی ئه‌لیف له دوای پیتی(م) (به كۆ)
20	يَدْعُونَ	تَدْعُونَ	به پیتی(ت) له‌بری پیتی(ى) ده‌خوێندرێته‌وه.
26	إِنِّيٓ أَخَافُ	إِنِّيَ أَخَافُ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
26	أَوْ أَن	وَأَن	لابردنی هه‌مزه یه‌كه‌م و فه‌تحه‌داركردنی پیتی(و)
30	إِنِّيٓ أَخَافُ	إِنِّيَ أَخَافُ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
32	إِنِّيٓ أَخَافُ	إِنِّيَ أَخَافُ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
36	لَّعَلِّيٓ أَبۡلُغُ	لَّعَلِّيَ أَبۡلُغُ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
37	فَأَطَّلِعَ	فَأَطَّلِعُ	بە ضـەممەدارکردنی پیتی(ع) دەخوێندرێتەوە.
37	وَصُدَّ	وَصَدَّ	بە فەتحەدارکردنی پیتی(ص) دەخوێندرێتەوە.
38	ٱتَّبِعُونِ	ٱتَّبِعُونِۦ	لەباری نەوەستاندا: بە جێگیرکردنی پیتی(ی)ی زیادەی زەنەدار دەخوێندرێتەوە.
40	وَهُوَ	وَهۡوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
41	مَالِيٓ	مَالِيَ	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
42	وَأَنَا۠	وَأَنَا ؛ وَأَنَآ	بە ڕەها: جێگیرکردنی ئەلیف لە وشەی(أنا) دەبێت بە درێژکردنەوەی نەلکاو لەباری نەوەستانداو درێژکردنەوەی دوو جوولەو چوار جوولە.
44	أَمۡرِيٓ إِلَى	أَمۡرِيَ إِلَى	لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
58	تَتَذَكَّرُونَ	يَتَذَكَّرُونَ	بە پیتی(ی) لەبری پیتی(ت)ی یەکەم دەخوێندرێتەوە.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قالون	ڕوونكردنه‌وه
78	جَآءَ أَمْرُ	جَا أَمْرُ جَآ أَمْرُ	لابردنی هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م و درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت ئینجا چوار جووله.

(41) سوره‌تی فوصیله‌ت

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قالون	ڕوونكردنه‌وه
9	أَإِنَّكُمْ	أَا۬نَّكُمُو	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م و ئه‌لیف خستنه نێوانیان. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(أَا۬نَّكُمو).
11	وَهِيَ	وَهْيَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.
16	نَّحِسَاتٍ	نَّحْسَاتٍ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ح)
19	يُحْشَرُ	نَحْشُرُ	به پیتی(ن)ی فه‌تحه‌دار له‌بری پیتی(ی)و ضه‌ممه‌داركردنی پیتی(ش) ده‌خوێندرێته‌وه.
19	أَعْدَآءُ	أَعْدَآءَ	به فه‌تحه‌داركردنی هه‌مزه‌ی كۆتایی ده‌خوێندرێته‌وه.
21	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.
28	جَزَآءُ أَعْدَآءِ	جَزَآءُ وَعْدَآءِ	به گۆڕینی هه‌مزه‌ی دووه‌م به پیتی(و)ی فه‌تحه‌دار ده‌خوێندرێته‌وه

ڕوونكردنه‌وه	گێڕانه‌وه‌ی قــالــون	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	ژماره‌ی ئایه‌ت
ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م و خستنه ئه‌لیف له نێوانیاندا ئه‌وه‌ش ده‌رده‌كه‌وێت كه حه‌فص هه‌مزه‌ی دووه‌م ئاسان ده‌كات بێ ئیدخال.	ءَا أعْجَمِيٌّ	ءَاْعْجَمِيٌّ	44
به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.	وَهْوَ	وَهُوَ	44
له‌باری نه‌وه‌ستاندا دوو خوێندنه‌وه‌ی هه‌یه: یه‌كه‌م: فه‌تحه‌داركردنی پیتی یائی دانه‌پاڵ. دووه‌م: زه‌نه‌داركردنی پیتی(ی)	رَبِّيَ إنَّ ؛ رَبِّي إنَّ	رَبِّيٓ إنَّ	50
ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(أَرَءيْتُمو). له‌باری شوێن كه‌وتن درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله یان چوار جووله ئه‌مه‌ش سێ شێوه خوێندنه‌وه بۆ وشه‌كه دروست ده‌كات ده‌بێته: 1-به‌بێ(صیله‌ی) میمی كۆ، ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت. 2-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله. 3-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله.	أَرَءيْتُمُوٓ	أَرَءَيْتُم	52

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونکردنەوە

(42) سورەتی شورا

4	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
5	تَكَادُ	يَكَادُ	بە پیتی(ی) لەبری پیتی(ت) دەخوێندرێتەوە.
9	وَهُوَ (معاً)	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
11	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
19	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
20	نُؤْتِهِۦ	نُؤْتِهِ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(هـ) بێ صیلە دەخوێندرێتەوە.
22	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
25	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
25	تَفْعَلُونَ	يَفْعَلُونَ	بە پیتی(ی) لەبری پیتی(ت) دەخوێندرێتەوە.
27	يَشَآءُ إِنَّهُۥ	يَشَآءُ أنَّهُۥ ؛ يَشَآءُ وِنَّهُۥ	بە دوو شێوە دەخوێندرێتەوە: ئاسان کردنی هەمزەی دووەم یان گۆڕینی بە پیتی(و)ی کەسرەدار.
28	وَهُوَ (معاً)	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
29	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
30	مُّصِيبَةٖ فَبِمَا	مُّصِيبَةِۭ بِمَا	لابردنی پیتی(ف)و وەرگەڕانی پیتی(ن)ی تەنوین یش دەردەکەوێت.
32	ٱلۡجَوَارِ	ٱلۡجَوَارِۦ	لەباری نەوەستاندا: بە جێگیرکردنی پیتی(ی)ی زیادەی زەنەدار دەخوێندرێتەوە.
33	ٱلرِّيحَ	ٱلرِّيَٰحَ	فەتحەدارکردنی پیتی(ی)و زیادکردنی ئەلیف لە دوای ئەو بە(کۆ)
35	وَيَعۡلَمَ	وَيَعۡلَمُ	بە ضەممەدارکردنی پیتی(م) دەخوێندرێتەوە.
49	يَشَآءُ إِنَٰثٗا	يَشَآءُ أَنَٰثٗا ؛ يَشَآءُ وِنَٰثٗا	بە دوو شێوە دەخوێندرێتەوە: ئاسان کردنی هەمزەی دووەم یان گۆڕینی بە پیتی(و)ی کەسرەدار.
51	يُرۡسِلَ	يُرۡسِلُ	بە ضەممەدارکردنی پیتی(ل) دەخوێندرێتەوە.
51	فَيُوحِيَ بِإِذۡنِهِۦ	فَيُوحِي بِإِذۡنِهِۦ	بە ڕەها: زەنەدارکردنی پیتی(ی)ی دانەپاڵ.
51	يَشَآءُۚ إِنَّهُۥ	يَشَآءُ أَنَّهُۥ ؛ يَشَآءُ وِنَّهُۥ	بە دوو شێوە دەخوێندرێتەوە: ئاسان کردنی هەمزەی دووەم یان گۆڕینی بە پیتی(و)ی کەسرەدار.

(43) سورەتی زوخروف

5	أَن	إِن	بە کەسرەدارکردنی هەمزە دەخوێندرێتەوە.

ڕوونکردنەوە	گێڕانەوەی قـالـون	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	ژمارەی ئایەت
لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی. زیادکردنی هەمزەی کەسرەداری بەتەنوین لەدوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنی لکاویش لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.	نَّبِیٓءٍ	نَّبِيٍّ	6
لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی. زیادکردنی هەمزەی کەسرەداری تەنوین لەدوای، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنی لکاویش لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.	نَّبِیٓءٍ	نَّبِيٍّ	7
کەسرەدارکردنی پیتی(م) فەتحەدارکردنی پیتی(ه)و ئەلیف ی دوای ئەو.	مِهَٰدًا	مَهْدًا	10
بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.	وَهْوَ	وَهُوَ	17
فەتحەدارکردنی پیتی(ی) زەنەدارکردنی پیتی(ن)و لابردنی شەددەی پیتی(ش)و شاردنەوەش(ئیخفاء) دەردەکەوێت.	يَنشَؤُاْ	يُنَشَّؤُاْ	18
بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.	وَهْوَ	وَهُوَ	18
پیتی(ن)ی زەنەدار لەبری پیتی(ب) لابردنی ئەلیف و فەتحەدارکردنی پیتی(د) شاردنەوەش(ئیخفاء) دەردەکەوێت.	عِندَ	عِبَٰدُ	19

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـــالـــون	ڕوونکردنەوە
19	أَشَهِدُواْ	أَ • شْهِدُواْ ؛ أَٰ • شْهِدُواْ	**زیادكردنی هەمزەی ضـەممەدار لە دوای هەمزەی یەكەم زەنەداركردنی پیتی(ش) دواتر دوو خوێندنەوەی هەیە:** 1/ **ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم بێ ئیدخال.** 2/ **ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و خستنە ئەلیف لە نێوان هەردوو هەمزەكە.**
24	قَٰلَ	قُلْ	**ضـەممەداركردنی پیتی(ق)و لابردنی ئەلیف و زەنەداركردنی پیتی(ل)**
33	لِبُيُوتِهِمْ	لِبِيُوتِهِمُو	**بە كەسرەداركردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە.** **لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(لِبِيُوتِهِمو).**

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
34	وَلِبُيُوتِهِمۡ	وَلِبِيُوتِهِمُوٓ	به كه‌سره‌داركردنی پیتی(ب) ده‌خوێندرێته‌وه. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(وَلِبِيُوتِهِمو). له‌باری شوێن كه‌وتن درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله یان چوار جووله ئه‌مه‌ش سێ شێوه خوێندنه‌وه بۆ وشه‌كه دروست ده‌كات ده‌بێته: 1–به‌بێ(صیله‌ی) میمی كۆ، ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت. 2–میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله. 3–میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله.
35	لَّمَّا	لَمَا	به لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(م) ده‌خوێندرێته‌وه.
36	فَهُوَ	فَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.
37	وَيَحۡسَبُونَ	وَيَحۡسِبُونَ	به كه‌سره‌داركردنی پیتی(س) ده‌خوێندرێته‌وه.
38	جَآءَنَا	جَآءَانَا	به ئه‌لیف له دوای هه‌مزه ده‌خوێندرێته‌وه(بۆ دووان)
51	تَحۡتِيٓۚ أَفَلَا	تَحۡتِيَۚ أَفَلَا	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قــالــون	ڕوونکردنەوە
53	أَسۡوِرَةٌ	أَسَٰوِرَةٌ	بە فەتحەدارکردنی پیتی(س)و ئەلیف ی دوای ئەو دەخوێندرێتەوە.
57	يَصِدُّونَ	يَصُدُّونَ	بە ضەممەدارکردنی پیتی(ص) دەخوێندرێتەوە.
58	ءَأَٰلِهَتُنَا	ءَا۬لِهَتُنَا	بە ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم دەخوێندرێتەوە.
68	يَٰعِبَادِ	يَٰعِبَادِۦ	بە ڕەها: بە جێگیر کردنی پیتی(ی)ی زیادەی زەنەدار دەخوێندرێتەوە.
80	يَحۡسَبُونَ	يَحۡسِبُونَ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.
81	فَأَنَا۠	فَأَنَا ؛ فَأَنَآ	بە ڕەها: جێگیرکردنی ئەلیف لە وشەی(أنا) دەبێت بە درێژکردنەوەی نەلکاو لەباری نەوەستانداو درێژکردنەوەی دوو جوولەو چوار جوولە.
84	وَهُوَ (معاً)	وَهۡوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
84	ٱلسَّمَآءِ إِلَٰهٌ	ٱلسَّمَآ إِلَٰهٌ ؛ ٱلسَّمَا إِلَٰهٌ	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی یەکەم و درێژکردنەوەی بەچوار جوولە ئەوەیان پێش دەکەوێت ئینجا دوو جوولە.
88	وَقِيلِهِۦ	وَقِيلَهُۥ	فەتحەدارکردنی پیتی(ل) ضەممەدارکردنی پیتی(ه)و لکاندنی بە پیتی(و)ی گوتراو.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونکردنەوە
89	يَعۡلَمُونَ	تَعۡلَمُونَ	به پیتی(ت) لەبری پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە.

(44) سوڕەتی دوخان

7	رَّبِّ	رَّبُّ	به ضـهممەدارکردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە.
19	إِنِّيٓ	إِنِّيَ	لەباری نەوەستاندا: به فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.
23	فَأَسۡرِ	فَٱسۡرِ	به هەمزەی وەصڵ لەبری هەمزەی پچڕاو دەخوێندرێتەوە، لای قالون و حەفص دروستە لە پیتی(ر) قەڵەوکردن و لاوازکردن لەباری وەستاندا بەڵام لاوازکردن پێش دەکەوێت.
45	يَغۡلِي	تَغۡلِي	به پیتی(ت) لەبری پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە.
47	فَٱعۡتِلُوهُ	فَٱعۡتُلُوهُ	به ضـهممەدارکردنی پیتی(ت) دەخوێندرێتەوە.
51	مَقَامٍ	مُقَامٍ	به ضـهممەدارکردنی پیتی(م)ی یەکەم دەخوێندرێتەوە.

(45) سوڕەتی جاثیە

9	هُزُوًاۚ	هُزُؤًاۚ	به هەمزەی پیتی(و) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
11	أَلِيمٌ	أَلِيمٍ	به تهنوینی كهسر لهبری تهنوینی ضهمم دهخوێندرێتهوه.
16	وَٱلنُّبُوَّةَ	وَٱلنُّبُوٓءَةَ	لابردنی شهددهی پیتی(و)و زهنهداركردنی. زیادكردنی ههمزهی فهتحهدار له دوای ئهو، واته(ههمزهی گوتراو) درێژكردنهوهی لكاو له پیتی(و) دهردهكهوێت.
21	سَوَآءَ	سَوَآءُ	به تهنوینی ضهم دهخوێندرێتهوه لهبری فهتح.
23	أَفَرَءَيْتَ	أَفَرَ•يْتَ	به ئاسان خوێندنهوهی ههمزهی دووهم دهخوێندرێتهوه.
23	تَذَكَّرُونَ	تَذَّكَّرُونَ	به شهدهداركردنی پیتی(ذ) دهخوێندرێتهوه.

ژمارهی ئایهت	گێرانهوهی حهفص له عاصمی كوفی	گێرانهوهی قالون	ڕوونكردنهوه
35	ٱتَّخَذۡتُمُ	ٱتَّخَذتُّمُوٓ	به تێكههڵكێشانی پیتی(ذ) له پیتی(ت) دهخوێندرێتهوه. لهباری نهوهستاندا: لهدوای میمی كۆ واوی گوتراو یهك له خوێندنهوهكانه،(ٱتَّخَذتُّمو). لهباری شوێن كهوتن درێژكردنهوهی دوو جووله یان چوار جووله ئهمهش سێ شێوه خوێندنهوه بۆ وشهكه دروست دهكات دهبێته: 1-بهبێ(صیلهی) میمی كۆ، ئهوهیان پێش دهكهوێت. 2-میمی كۆ بهواوی گوتراوو درێژكردنهوهی دوو جووله. 3-میمی كۆ بهواوی گوتراوو درێژكردنهوهی چوار جووله.
35	هُزُوًا	هُزُؤًا	به ههمزهی پیتی(و) دهخوێندرێتهوه.
37	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زهنهداركردنی پیتی(ه) دهخوێندرێتهوه.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە

(46) سورەتی ئەحقاف

4	أَرَءَيْتُم	أَرَءَيْتُمُو	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(أَرَءَيْتُمو).
8	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
9	أَنَاْ	أَنَا ؛ أَنَآ ؛ أَنَاْ	بە ڕەها: جێگیرکردنی ئەلیف لە وشەی(أنا) دەبێت بە درێژکردنەوەی نەلکاو لەباری نەوەستانداو درێژکردنەوەی دوو جوولەو چوار جوولە. خوێندنەوەیەکی ترهەیە ئەویش لابردنیەتی وەك حەفص.

ژمارهی ئایهت	گێڕانهوهی حهفص له عاصمی كوفی	گێڕانهوهی قــالــون	ڕوونكردنهوه
10	أَرَءَيْتُمْ	أَرَءيْتُمُوٓ	ئاسان خوێندنهوهی ههمزهی دووهم. لهباری نهوهستاندا: لهدوای میمی كۆ واوی گوتراو یهك له خوێندنهوهكانه،(أَرَءيْتُمو). لهباری شوێن كهوتن درێژكردنهوهی دوو جووله یان چوار جووله ئهمهش سیٚ شێوه خوێندنهوه بۆ وشهكه دروست دهكات دهبێته: 1-بهبیٚ(صیلهی) میمی كۆ، ئهوهیان پێش دهكهوێت. 2-میمی كۆ بهواوی گوتراوو درێژكردنهوهی دوو جووله. 3-میمی كۆ بهواوی گوتراوو درێژكردنهوهی چوار جووله.
12	لِّيُنذِرَ	لِّتُنذِرَ	به پیتی(ت) لهبری پیتی(ی) دهخوێندرێتهوه.
15	إِحْسَٰنًا	حُسْنًا	لابردنی ههمزه. ضـهممهداركردنی پیتی(ح) زهنهداركردنی پیتی(س)و لابردنی ئهلیف.
15	كُرْهًا (معاً)	كَرْهًا	به فهتحهداركردنی پیتی(ك) دهخوێندرێتهوه.
16	نَتَقَبَّلُ ؛ وَنَتَجَاوَزُ	يُتَقَبَّلُ ؛ وَيُتَجَاوَزُ	پیتی(ی)ی ضـهممهدار لهبری پیتی(ن) له(ههردووكیان)
16	أَحْسَنَ	أَحْسَنُ	به ضـهممهداركردنی پیتی(ن) دهخوێندرێتهوه.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قــالــون	ڕوونكردنه‌وه
17	أَتَعِدَانِنِيٓ	أَتَعِدَانِنِيَ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
19	وَلِيُوَفِّيَهُمۡ	وَلِنُوَفِّيَهُمُوٓ	پیتی(ن) له‌بری پیتی(ی)ی یه‌كه‌م. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(وَلِنُوَفِّيَهُمو). له‌باری شوێن كه‌وتن درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله یان چوار جووله ئه‌مه‌ش سێ شێوه خوێندنه‌وه بۆ وشه‌كه دروست ده‌كات ده‌بێته: 1-به‌بێ(صیله‌ی) میمی كۆ، ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت. 2-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله. 3-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله.
21	إِنِّيٓ أَخَافُ	إِنِّيَ أَخَافُ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
23	وَلَٰكِنِّيٓ	وَلَٰكِنِّيَ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
25	لَا يُرَىٰٓ	لَا تَرَىٰٓ	به پیتی(ت)ی فه‌تحه‌دار ده‌خوێندرێته‌وه له‌بری پیتی(ی)

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
25	مَسَٰكِنُهُمۡۚ	مَسَٰكِنَهُمُۥۚ	فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ن) له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(مَسَٰكِنَهُمو).
32	أَوۡلِيَآءُۚ أُوْلَٰٓئِكَ	أَوۡلِيَآءُ أُوْلَٰٓئِكَ ؛ أَوۡلِيَاءُ أُوْلَٰٓئِكَ	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م ودرێژكردنه‌وه‌ی به‌چوار جووله ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت ئینجا دوو جووله.

(47) سوره‌تی موحه‌ممه‌د

2	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.
4	قُتِلُواْ	قَـٰتَلُواْ	فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ق)و پیتی(ت)و خستنه ئه‌لیف له نێوانیاندا.
18	جَآءَ أَشۡرَاطُهَاۚ	جَا أَشۡرَاطُهَاۚ ؛ جَآ أَشۡرَاطُهَاۚ	لابردنی هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م و درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت ئینجا چوار جووله.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونکردنەوە
22	عَسَيْتُمْ	عَسِيْتُمُوٓ	بە کەسرەدارکردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە. لەباری نەوەستاندا: لە دوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(عَسِيْتُمو). لەباری شوێن کەوتن درێژکردنەوەی دوو جوولە یان چوار جوولە ئەمەش سێ شێوە خوێندنەوە بۆ وشەکە دروست دەکات دەبێتە: 1-بەبێ(صیلەی) میمی کۆ، ئەوەیان پێش دەکەوێت. 2-میمی کۆ بەواوی گوتراوو درێژکردنەوەی دوو جوولە. 3-میمی کۆ بەواوی گوتراوو درێژکردنەوەی چوار جوولە.
26	إِسْرَارَهُمْ	أَسْرَارَهُمُو	بە فەتحەدارکردنی هەمزە دەخوێندرێتەوە. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(أَسْرَارَهُمو).

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قالون	ڕوونكردنه‌وه
38	هَٰٓأَنتُمۡ	هَاأَنتُمُو ؛ هَٰٓأَنتُمُو	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌و درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله‌ ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت یان چوار جووله. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(هَٰٓأَنتُمو).

(48) سوره‌تی فه‌تح

10	عَلَيۡهُ ٱللَّهَ	عَلَيۡهِ ٱللَّهَ	كه‌سره‌داركردنی پیتی(هـ) له وشه‌ی (علیه)و لاوازكردنی پیتی(ل) له وشه‌ی(الله)ش ده‌رده‌كه‌وێت.
10	فَسَيُؤۡتِيهِ	فَسَنُؤۡتِيهِ	به پیتی(ن) له‌بری پیتی(ی)ی یه‌كه‌م ده‌خوێندرێته‌وه.
17	يُدۡخِلۡهُ ؛ يُعَذِّبۡهُ	نُدۡخِلۡهُ ؛ نُعَذِّبۡهُ	به پیتی(ن) له‌بری پیتی(ی) ده‌خوێندرێته‌وه له(هه‌ردووكیان).
24	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
29	ٱلتَّوۡرَىٰةِ	ٱلتَّوۡرَىٰةِ ؛ ٱلتَّوۡرَيٰةِ	به كردنه‌وه(فه‌تح) یان كه‌مكردنه‌وه (ته‌قلیل) ده‌خوێندرێته‌وه.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونکردنەوە

(49) سورەتی حوجوڕات

2	ٱلنَّبِيِّ	ٱلنَّبِيٓءِ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی، زیادکردنی هەمزەی کەسرەدار، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاویش لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.
9	تَفِيٓءَ إِلَىٰٓ	تَفِيٓءَ ٱلَىٰٓ	بە ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم دەخوێندرێتەوە.
12	مَيۡتٗا	مَيِّتٗا	بە کەسرەدارکردنی پیتی(ی)و شەددەدارکردنی دەخوێندرێتەوە.

(50) سورەتی ق

3	أَءِذَا	ءَآ ذَا	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.
30	نَقُولُ	يَقُولُ	بە پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە لەبری پیتی(ن).
33	مُّنِيبٍ ۝٣٣ ٱدۡخُلُوهَا	مُّنِيبٍ ۝٣٣ ٱدۡخُلُوهَا	ڕزگاربوون لە گەیشتنە دوو زەنەدار بە ضەممە.
37	وَهُوَ	وَهۡوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
40	وَأَدۡبَٰرَ	وَإِدۡبَٰرَ	بە کەسرەدارکردنی هەمزە دەخوێندرێتەوە.
41	ٱلۡمُنَادِ	ٱلۡمُنَادِي	لەباری نەوەستاندا:بە جێگیرکردنی پیتی(ی)ی زیادەی زەنەدار دەخوێندرێتەوە.

ژمارهی ئایهت	گێڕانهوهی حهفص له عاصمی كوفی	گێڕانهوهی قـالـون	ڕوونكردنهوه
44	تَشَقَّقُ	تَشَّقَّقُ	به شهدهداركردنی پیتی(ش) دهخوێندرێتهوه.

(51) سورهتی ذاريات

ژمارهی ئایهت	گێڕانهوهی حهفص له عاصمی كوفی	گێڕانهوهی قـالـون	ڕوونكردنهوه
40	وَهُوَ	وَهْوَ	به زهنهداركردنی پیتی(ه) دهخوێندرێتهوه.
49	تَذَكَّرُونَ	تَذَّكَّرُونَ	به شهدهداركردنی پیتی(ذ) دهخوێندرێتهوه.

(52) سورهتی طور

ژمارهی ئایهت	گێڕانهوهی حهفص له عاصمی كوفی	گێڕانهوهی قـالـون	ڕوونكردنهوه
21	بِهِمۡ ذُرِّيَّتَهُمۡ	بِهِمُۥ ذُرِّيَّـٰتِهِمُۥ	زیادكردنی ئهلیف له دوای پیتی(ی) كهسهرداركردنی پیتی(ت) و پیتی(ه) به(كۆ). لهباری نهوهستاندا: لهدوای میمی كۆ واوی گوتراو یهك له خوێندنهوهكانه،(بِهِمو)...
28	إِنَّهُۥ هُوَ	أَنَّهُۥ هُوَ	به فهتحهداركردنی ههمزه دهخوێندرێتهوه.
37	ٱلۡمُصَيۡطِرُونَ	ٱلۡمُصَيۡطِرُونَ	تهنها به پیتی(ص) دهخوێندرێتهوه.
45	يُصۡعَقُونَ	يَصۡعَقُونَ	به فهتحهداركردنی پیتی(ی) دهخوێندرێتهوه.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قــالــون	ڕوونكـردنەوە

(53) سوورەتی نەجم

7	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
19	أَفَرَءَيْتُمُ	أَفَرَ•يْتُمُ	بە ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم دەخوێندرێتەوە.
30	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
33	أَفَرَءَيْتَ	أَفَرَ•يْتَ	بە ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم دەخوێندرێتەوە.
35	فَهُوَ	فَهْوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە
50	عَادًا ٱلْأُولَىٰ	ٱلُاؤْلَىٰ وصلاً: عَادًا لُّـؤْلَىٰ ابتداءً 1/ ٱلُـؤْلَىٰ 2/ لُـؤْلَىٰ 3/ ٱلْأُولَىٰ	وشەی(الأولى) بە هەمزەی پیتی(و)و زەنەدارکردنی دەخوێندرێتەوە. لەكاتی لكاندنی بەوشەی(عاداً) بە گواستنەوەی جوولەی هەمزە بۆ پێش خۆی دەخوێندرێتەوە. ئەویش پیتی لامە لەگەڵ لابردنی هەمزەی پچڕاوو تێكهەڵكێشانی تەنوینی وشەی(عاداً) لە پیتی لامی وشەی(الأؤلى). لەدەستپێكردن بە وشەی(الأؤلى) سێ خوێندنەوەی هەیە، یەكەم: دەستپێكردن بە هەمزەی لكاوی فەتحەدارو ضەممەداركردنی پیتی(ل) دووەم: دەستپێكردن بە پیتی(ل)ی ضەممەدار. سێیەم: گەڕاندنەوە بۆ بنچینەی خۆی وەك:(حەفص) واتە جێگیركردنی بە(أل)ی ناسراو لەگەڵ هەمزەی ضەممەدار لەدوای ئەو وە زەنەداركردنی پیتی(و) بێ هەمزە ئەوەیان پێش دەكەوێت لەكاتێ جێبەجێ كردندا.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
51	وَثَمُودَاْ فَمَآ	وَثَمُودَا فَمَآ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به ته‌نوینی فه‌تح ده‌خوێندرێته‌وه، شاردنه‌وه‌ش(ئیخفاء) ده‌رده‌كه‌وێت. له‌باری وه‌ستاندا: به گۆڕینی ته‌نوین بۆ ئه‌لیف ده‌خوێندرێته‌وه.

(54) سوره‌تی قه‌مه‌ر

8	ٱلدَّاعِ	ٱلدَّاعِۦ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به جێگیر كردنی پیتی(ی)ی زیاده‌ی زه‌نه‌دار ده‌خوێندرێته‌وه.
25	أَءُلْقِيَ	أَ ا ءلْقِيَ	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م و ئه‌لیف خستنه نێوانیان.
41	جَآءَ ءَالَ	جَا ءَالَ جَآ ءَالَ	لابردنی هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م و درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت ئینجا چوار جووله.

(55) سوره‌تی ڕه‌حمان

22	يَخْرُجُ	يُخْرَجُ	به ضه‌ممه‌داركردنی پیتی(ی)و فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ر) ده‌خوێندرێته‌وه.

(56) سوره‌تی واقیعه

19	يُنزِفُونَ	يُنزَفُونَ	به فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ز) ده‌خوێندرێته‌وه.
47	أَإِذَا	أَ ا ءِذَا	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م و ئه‌لیف خستنه نێوانیان.

ژماره‌ى ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ى حه‌فص له عاصمى كوفى	گێڕانه‌وه‌ى قالون	ڕوونكردنه‌وه
47	أَءِنَّا	إِنَّا	**به‌یه‌ك هه‌مزه‌ى كه‌سره‌دار ده‌خوێندرێته‌وه‌واته‌(لابردنى هه‌مزه‌ى پرسیارى و جێگیركردنى هه‌مزه‌ى ئیخبارى)**
48	أَوَ ءَابَآؤُنَا	أَوْ ءَابَآؤُنَا	**به زه‌نه‌داركردنى پیتى(و) ده‌خوێندرێته‌وه.**
58	أَفَرَءَيْتُم	أَفَرَ•يْتُمُو	**ئاسان خوێندنه‌وه‌ى هه‌مزه‌ى دووه‌م. له‌بارى نه‌وه‌ستاندا: له‌دواى میمى كۆ واوى گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(أَفَرَ•يْتُمو).**
59	ءَأَنتُمْ	ءَا•نتُمُو	**ئاسان خوێندنه‌وه‌ى هه‌مزه‌ى دووه‌م و ئه‌لیف خستنه نێوانیان. له‌بارى نه‌وه‌ستاندا: له‌دواى میمى كۆ واوى گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(ءَا•نتُمو).**
62	تَذَكَّرُونَ	تَذَّكَّرُونَ	**به شه‌ده‌داركردنى پیتى(ذ) ده‌خوێندرێته‌وه.**
63	أَفَرَءَيْتُم	أَفَرَ•يْتُمُو	**ئاسان خوێندنه‌وه‌ى هه‌مزه‌ى دووه‌م. له‌بارى نه‌وه‌ستاندا: له‌دواى میمى كۆ واوى گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(أَفَرَ•يْتُمو).**

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
64	ءَأَنتُمۡ	ءَاأَنتُمُو	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م و ئه‌لیف خستنه نێوانیان. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(ءَاأَنتُمو).
68	أَفَرَءَيۡتُمُ	أَفَرَءيۡتُمُ	به ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م ده‌خوێندرێته‌وه.
69	ءَأَنتُمۡ	ءَاأَنتُمُو	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م و ئه‌لیف خستنه نێوانیان. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(ءَاأَنتُمو). له‌باری شوێن كه‌وتن درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله یان چوار جووله ئه‌مه‌ش سیٚ شێوه خوێندنه‌وه بۆ وشه‌كه دروست ده‌كات ده‌بێته: 1-به‌بیٚ(صیله‌ی) میمی كۆ، ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت. 2-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله. 3-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله.
71	أَفَرَءَيۡتُمُ	أَفَرَءيۡتُمُ	به ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م ده‌خوێندرێته‌وه.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
72	ءَأَنتُمۡ	ءَاۨنتُمُوٓ	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م و ئه‌لیف خستنه نێوانیان. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(ءَاۨنتُمو). له‌باری شوێن كه‌وتن درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله یان چوار جووله ئه‌مه‌ش سێ شێوه خوێندنه‌وه بۆ وشه‌كه دروست ده‌كات ده‌بێته: 1-به‌بێ(صیله‌ی) میمی كۆ، ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت. 2-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله. 3-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله.
95	لَهُوَ	لَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.

(57) سوره‌تی حه‌دید

1	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.
2	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.
3	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.

ڕوونکردنەوە	گێڕانەوەی قـــالـــون	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	ژمارەی ئایەت

بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.	وَهْوَ	وَهُوَ	4
بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.	وَهْوَ	وَهُوَ	6
بە ضەممەدارکردنی پیتی(ف)ی دووەم دەخوێندرێتەوە.	فَيُضَٰعِفُهُۥ	فَيُضَٰعِفَهُۥ	11
لابردنی هەمزەی یەکەم و درێژکردنەوەی دوو جووڵە ئەوەیان پێش دەکەوێت ئینجا چوار جووڵە.	جَا أَمْرُ ؛ جَآ أَمْرُ	جَآءَ أَمْرُ	14
بە لابردنی ڕاناوی(هو) دەخوێندرێتەوە.	ٱللَّهَ ٱلْغَنِيُّ	ٱللَّهَ هُوَ ٱلْغَنِيُّ	24
لابردنی شەددەی پیتی(و)و زەنەدارکردنی. **زیادکردنی هەمزەی فەتحەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاو لە پیتی(و) دەردەکەوێت.**	ٱلنُّبُوٓءَةَ	ٱلنُّبُوَّةَ	26

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قالــون	ڕوونكردنه‌وه

(58) سوره‌تی موجاده‌له

2	يُظَٰهِرُونَ	يَظَّهَّرُونَ	فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ی) شه‌ده‌داركردنی پیتی(ظ)و پیتی(هـ)و فه‌تحه‌داركردنیان و لابردنی ئه‌لیف.
2	ٱلَّٰٓـِٔي	ٱلَّآءِ	لابردنی ئه‌و پیته یائه‌ی ده‌كه‌وێته دوای هه‌مزه كه به هه‌مزه‌ی كه‌سره‌دار خوێندراوته‌وه بێ پیتی(ی) به‌ڕه‌ها له وشه‌ی(ٱلَّآءِ)
3	يُظَٰهِرُونَ	يَظَّهَّرُونَ	فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ی) شه‌ده‌داركردنی پیتی(ظ)و پیتی(هـ)و فه‌تحه‌داركردنیان و لابردنی ئه‌لیف.
10	لِيَحۡزُنَ	لِيُحۡزِنَ	به ضه‌مه‌داركردنی پیتی(ی)و كه‌سره‌داركردنی پیتی(ز) ده‌خوێندرێته‌وه.
11	ٱلۡمَجَٰلِسِ	ٱلۡمَجۡلِسِ	زه‌نه‌داركردنی پیتی(ج) لابردنی ئه‌لیف(به‌تاك)و قه‌لقه‌له‌ش ده‌رده‌كه‌وێت.

ڕوونكردنه‌وه	گێڕانه‌وه‌ی قالون	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	ژماره‌ی ئایه‌ت
ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م و ئه‌لیف خستنه نێوانیان. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(ءَاۤأَشْفَقْتُمو). له‌باری شوێن كه‌وتن درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله یان چوار جووله ئه‌مه‌ش سێ شێوه خوێندنه‌وه بۆ وشه‌كه دروست ده‌كات ده‌بێته: 1–به‌بێ(صیله‌ی) میمی كۆ، ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت. 2–میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله. 3–میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله.	ءَاۤأَشْفَقْتُمُوٓ	ءَأَشْفَقْتُمْ	13
به كه‌سره‌داركردنی پیتی(س) ده‌خوێندرێته‌وه.	وَيَحْسِبُونَ	وَيَحْسَبُونَ	18
له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.	وَرُسُلِيَ إِنَّ	وَرُسُلِيٓ إِنَّ	21

(59) سوره‌تی حه‌شر

به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.	وَهْوَ	وَهُوَ	1

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قــالــون	ڕوونكردنەوە
2	بُيُوتَهُم	بِيُوتَهُمُو	به كهسرهداركردنی پیتی(ب) دهخوێندرێتهوه. لهباری نهوهستاندا: لهدوای میمی كۆ واوی گوتراو یهك له خوێندنهوهكانه،(بِيُوتَهُمو).
14	تَحۡسَبُهُمۡ	تَحۡسِبُهُمُو	به كهسرهداركردنی پیتی(س) دهخوێندرێتهوه. لهباری نهوهستاندا: لهدوای میمی كۆ واوی گوتراو یهك له خوێندنهوهكانه،(تَحۡسِبُهُمو).
16	إِنِّيٓ أَخَافُ	إِنِّيَ أَخَافُ	لهباری نهوهستاندا: به فهتحهداركردنی یائی دانهپاڵ دهخوێندرێتهوه.
24	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زهنهداركردنی پیتی(ه) دهخوێندرێتهوه.

(60) سوورەتی مومتەحینە

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قــالــون	ڕوونكردنەوە
1	وَأَنَا۠	وَأَنَا ؛ وَأَنَآ	به ڕەها: جێگیركردنی ئەلیف لە وشەی(أنا) دەبێت بە درێژكردنەوەی نەلكاو. لەباری نەوەستانداو درێژكردنەوەی دوو جوولەو چوار جووله.
3	يَفۡصِلُ	يُفۡصَلُ	به ضهممهداركردنی پیتی(ی)و فهتحهداركردنی پیتی(ص).

ژماره‌ى ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ى حه‌فص له عاصمى كوفى	گێڕانه‌وه‌ى قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
4	أُسۡوَةٌ	إِسۡوَةٌ	به كه‌سره‌داركردنى هه‌مزه ده‌خوێندرێته‌وه.
4	وَٱلۡبَغۡضَآءُ أَبَدًا	وَٱلۡبَغۡضَآءُ وَبَدًا	به گۆڕینى هه‌مزه‌ى دووه‌م به پیتى(و)ى فه‌تحه‌دار ده‌خوێندرێته‌وه.
6	أُسۡوَةٌ	إِسۡوَةٌ	به كه‌سره‌داركردنى هه‌مزه ده‌خوێندرێته‌وه.
12	ٱلنَّبِيُّ	ٱلنَّبِيٓءُ	لابردنى شه‌دده‌ى پیتى(ى)و زه‌نه‌داركردنى. زیادكردنى هه‌مزه‌ى ضه‌ممه‌دار له دواى ئه‌و، واته(هه‌مزه‌ى گوتراو) درێژكردنه‌وه‌ى لكاو له پیتى(ى) ده‌رده‌كه‌وێت.
12	ٱلنَّبِيُّ إِذَا	ٱلنَّبِيٓءُ أَذَا ؛ ٱلنَّبِيٓءُ وِذَا	به دوو شێوه ده‌خوێندرێته‌وه: ئاسان كردنى هه‌مزه‌ى دووه‌م یان گۆڕینى به پیتى(و)ى كه‌سره‌دار.

(61) سوره‌تى صه‌ف

1	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنى پیتى(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
6	ٱلتَّوۡرَىٰةِ	ٱلتَّوۡرَىٰةِ ؛ ٱلتَّوۡرَىٰةِ	به كردنه‌وه(فه‌تح) یان كه‌مكردنه‌وه (ته‌قلیل) ده‌خوێندرێته‌وه.
6	بَعۡدِي ٱسۡمُهُۥٓ	بَعۡدِيَ ٱسۡمُهُۥٓ	له‌بارى نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنى یائى دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونكردنەوە
7	وَهُوَ	وَهْوَ	به زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
8	مُتِمُّ	مُتِمُّ	به تەنوینی ضـەمم و تێكهەڵكێشانی دوای خۆی.
8	نُورِهِۦ	نُّورَهُۥ	فەتحەداركردنی پیتی(ر) ضـەممەداركردنی پیتی(هـ)و لكاندنی به پیتی(و)ی گوتراوو قەڵەوكردنی پیتی(ر).
14	أَنصَارَ ٱللَّهِ (أي الموضع الأول)	أَنصَارًا لِّلَّهِ	تەنوینی فەتح لە وشەی(أنصار)و كەسرەداركردنی وشەی(الله) به پیتی(ل)ی جەڕو تێكهەڵكێشانیش دەردەكەوێت.
14	أَنصَارِيٓ إِلَى	أَنصَارِيَ إِلَى	لەباری نەوەستاندا: به فەتحەداركردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.

(62) سورەتی جومعە

3	وَهُوَ	وَهْوَ	به زەنەداركردنی پیتی(هـ) دەخوێندرێتەوە.
5	ٱلتَّوۡرَىٰةَ	ٱلتَّوۡرَىٰةَ ؛ ٱلتَّوۡرَىٰةَ	به كردنەوە(فەتح) یان كەمكردنەوە (تەقلیل) دەخوێندرێتەوە.

(63) سورەتی منافقون

4	يَحۡسَبُونَ	يَحۡسِبُونَ	به كەسرەداركردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
5	لَوَّوْا	لَوَوْا	به لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(و)ی یه‌كه‌م ده‌خوێندرێته‌وه.
11	جَآءَ أَجَلُهَآ	جَا أَجَلُهَا ؛ جَآ أَجَلُهَآ	لابردنی هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م و درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت ئینجا چوار جووله.

(64) سوره‌تی ته‌غابون

1	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.
9	يُكَفِّرْ ؛ وَيُدْخِلْهُ	نُكَفِّرْ ؛ وَنُدْخِلْهُ	به پیتی(ن) له‌بری پیتی(ی) ده‌خوێندرێته‌وه‌له(هه‌ردووكیان)

(65) سوره‌تی طه لاق

1	ٱلنَّبِيُّ	ٱلنَّبِيٓءُ	لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(ی)و زه‌نه‌داركردنی. زیادكردنی هه‌مزه‌ی ضه‌ممه‌دار له دوای ئه‌و، واته(هه‌مزه‌ی گوتراو درێژكردنه‌وه‌ی لكاو له پیتی(ی) ده‌رده‌كه‌وێت.
1	ٱلنَّبِيُّ إِذَا	ٱلنَّبِيٓءُ أذَا ؛ ٱلنَّبِيٓءُ وِذَا	به دوو شێوه ده‌خوێندرێته‌وه: ئاسان كردنی هه‌مزه‌ی دووه‌م یان گۆڕینی به پیتی(و)ی كه‌سره‌دار.
1	بُيُوتِهِنَّ	بِيُوتِهِنَّ	به كه‌سره‌داركردنی پیتی(ب) ده‌خوێندرێته‌وه.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
3	فَهُوَ	فَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
3	بَـٰلِغُ	بَـٰلِغٌ	به ته‌نونی ضـه‌مم ده‌خوێندرێته‌وه.
3	أَمْرِهِۦ	أَمَرَهُۥ	فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ر) ضـه‌مه‌داركردنی پیتی(هـ)ی كینایه له‌باری نه‌وه‌ستاندا: شوێن كه‌وتنی پیتی(هـ)ی كینایه به پیتی(و)ی گوتراو، قه‌ڵه‌وكردنی پیتی(ر)یش ده‌رده‌كه‌وێت.
4	وَٱلَّـٰٓـِٔى (معاً)	وَٱلَّـٰٓـِٕى	لابردنی پیتی(ی)ی دوای هه‌مزه به شێوه‌یه‌ك هه‌مزه به‌كه‌سره‌داری ده‌خوێندرێته‌وه بێ پیتی(ی) به‌ڕه‌ها(وَٱلَّـٰٓـِٕ)
8	نُّكْرًا	نُّكُرًا	به ضـه‌مه‌داركردنی پیتی(ك) ده‌خوێندرێته‌وه.
11	مُبَيِّنَـٰتٍ	مُبَيَّنَـٰتٍ	به فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ی) ده‌خوێندرێته‌وه.
11	يُدْخِلْهُ	نُدْخِلْهُ	به پیتی(ن) له‌بری پیتی(ی) ده‌خوێندرێته‌وه.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونکردنەوە

(66) سورەتی تەحریم

1	ٱلنَّبِيُّ	ٱلنَّبِيٓءُ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی. زیادکردنی هەمزەی ضەممەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاو لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.
2	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
3	ٱلنَّبِيُّ	ٱلنَّبِيٓءُ	لابردنی شەددەی پیتی(ی)و زەنەدارکردنی. زیادکردنی هەمزەی ضەممەدار لە دوای ئەو، واتە(هەمزەی گوتراو) درێژکردنەوەی لکاو لە پیتی(ی) دەردەکەوێت.
3	ٱلنَّبِيُّ إِلَىٰ	ٱلنَّبِيٓءُ ٱلَىٰ ؛ ٱلنَّبِيٓءُ وِلَىٰ	بە دوو شێوە دەخوێندرێتەوە: ئاسان کردنی هەمزەی دووەم یان گۆڕینی بە پیتی(و)ی کەسرەدار.
4	تَظَٰهَرَا	تَظَّٰهَرَا	بە شەدەدارکردنی پیتی(ظ) دەخوێندرێتەوە.
5	يُبْدِلَهُۥٓ	يُبَدِّلَهُۥٓ	فەتحەدارکردنی پیتی(ی)و شەدەدارکردنی پیتی(د)

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قالـون	ڕوونكردنه‌وه
8	ٱلنَّبِيَّ	ٱلنَّبِيٓءَ	لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(ی)و زه‌نه‌داركردنی. زیادكردنی هه‌مزه‌ی فه‌تحه‌دار له دوای ئه‌و، واته(هه‌مزه‌ی گوتراو) درێژكردنه‌وه‌ی لكاویش له پیتی(ی) ده‌رده‌كه‌وێت.
9	ٱلنَّبِيُّ	ٱلنَّبِيٓءُ	لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(ی)و زه‌نه‌داركردنی. زیادكردنی هه‌مزه‌ی ضه‌ممه‌دار له دوای ئه‌و، واته(هه‌مزه‌ی گوتراو) درێژكردنه‌وه‌ی لكاو له پیتی(ی) ده‌رده‌كه‌وێت.
12	وَكُتُبِهِۦ	وَكِتَٰبِهِۦ	كه‌سره‌داركردنی پیتی(ك) فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ت)و ئه‌لیفی دوای ئه‌و(به‌تاك)

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـــالـــون	ڕوونكردنه‌وه

(67) سوره‌تی مولك

1	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
2	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
4	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
7	وَهِيَ	وَهْيَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
14	وَهُوَ	وَهْوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(هـ) ده‌خوێندرێته‌وه.
16	ءَأَمِنتُم	ءَاأْمِنتُمُو	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م و ئه‌لیف خستنه نێوانیان. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(ءَاأْمِنتُمو).
16	ٱلسَّمَآءِ أَن	ٱلسَّمَآءِ يَن	گۆڕینی هه‌مزه‌ی دووه‌م به پیتی(ی)ی فه‌تحه‌دار.
17	ٱلسَّمَآءِ أَن	ٱلسَّمَآءِ يَن	گۆڕینی هه‌مزه‌ی دووه‌م به پیتی(ی)ی فه‌تحه‌دار.
27	سِيٓـَٔتْ	سِيٓـَٔتْ	به ئیشمام ده‌خوێندرێته‌وه.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قــالــون	ڕوونكردنەوە
28	أَرَءَيْتُمْ	أَرَءيْتُمُوٓ	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(أَرَءيْتُمو). لەباری شوێن كەوتن درێژكردنەوەی دوو جوولە یان چوار جوولە ئەمەش سێ شێوە خوێندنەوە بۆ وشەكە دروست دەكات دەبێتە: 1-بەبێ(صیلەی) میمی كۆ، ئەوەیان پێش دەكەوێت. 2-میمی كۆ بەواوی گوتراوو درێژكردنەوەی دوو جوولە. 3-میمی كۆ بەواوی گوتراوو درێژكردنەوەی چوار جوولە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونکردنەوە
30	أَرَءَيْتُمْ	أَرَءِيْتُمُوٓ	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم. لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی کۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەکانە،(أَرَءِيْتُمو). لەباری شوێن کەوتن درێژکردنەوەی دوو جووله یان چوار جووله ئەمەش سیٚ شێوە خوێندنەوە بۆ وشەکە دروست دەکات دەبێتە: 1–بەبیٚ(صیلەی) میمی کۆ، ئەوەیان پێش دەکەوێت. 2–میمی کۆ بەواوی گوتراوو درێژکردنەوەی دوو جووله. 3–میمی کۆ بەواوی گوتراوو درێژکردنەوەی چوار جووله.

(68) سورەتی قەلەم

7	وَهُوَ	وَهْوَ	به زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
22	أَنِ ٱغْدُواْ	أَنُ ٱغْدُواْ	ڕزگاربوون لە گەیشتنە دوو زەنەدار بە ضەممە.
32	يُبْدِلَنَا	يُبَدِّلَنَا	فەتحەدارکردنی پیتی(ی)و شەدەدارکردنی پیتی(د).
48	وَهُوَ	وَهْوَ	به زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.
49	وَهُوَ	وَهْوَ	به زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قــالــون	ڕوونكردنەوە
51	لَيُزۡلِقُونَكَ	لَيَزۡلِقُونَكَ	بە فەتحەداركردنی پیتی(ى) دەخوێندرێتەوە.

(69) سوورەتی حاقە

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قــالــون	ڕوونكردنەوە
12	أُذُنٌ	أُذۡنٌ	بە زەنەداركردنی پیتی(ذ) دەخوێندرێتەوە
16	فَهِيَ	فَهۡيَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ﻫ) دەخوێندرێتەوە.
21	فَهُوَ	فَهۡوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ﻫ) دەخوێندرێتەوە.
42	تَذَكَّرُونَ	تَذَّكَّرُونَ	بە شەدەداركردنی پیتی(ذ) دەخوێندرێتەوە.

(70) سوورەتی مەعارج

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قــالــون	ڕوونكردنەوە
1	سَأَلَ	سَالَ	بە گۆڕینی هەمزە بەئەلیف دەخوێندرێتەوە.
11	يَوۡمِئِذٍ	يَوۡمَئِذٍ	بە فەتحەداركردنی پیتی(م) دەخوێندرێتەوە.
16	نَزَّاعَةً	نَزَّاعَةٌ	بە تەنوینی ضەمم لەبری تەنوینی فەتح دەخوێندرێتەوە.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
33	بِشَهَٰدَٰتِهِمۡ	بِشَهَٰدَٰتِهِمُو	به لابردنی ئه‌و ئه‌لیفه‌ی ده‌كه‌وێته دوای پیتی(د) ده‌خوێندرێته‌وه (به‌تاك) له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(بِشَهَٰدَتِهِمو).
43	نُصُبٖ	نَصۡبٖ	به فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ق)و پیتی(ن)و زه‌نه‌داركردنی پیتی(ص) ده‌خوێندرێته‌وه.

(71) سوره‌تی نوح

3	أَنِ ٱعۡبُدُواْ	أَنُ ٱعۡبُدُواْ	ڕزگاربوون له گه‌یشتنه دوو زه‌نه‌دار به ضه‌ممه.
6	دُعَآءِيَ إِلَّا	دُعَآءِيَ إِلَّا	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
9	إِنِّيٓ أَعۡلَنتُ	إِنِّيَ أَعۡلَنتُ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
23	وَدّٗا	وُدّٗا	به ضه‌ممه‌داركردنی پیتی(و) ده‌خوێندرێته‌وه.
28	بَيۡتِيَ	بَيۡتِي	به ڕه‌ها: زه‌نه‌داركردنی پیتی(ی)ی دانه‌پاڵ.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه

(72) سوره‌تی جن

3	وَأَنَّهُۥ تَعَٰلَىٰ	وَإِنَّهُۥ تَعَٰلَىٰ	كه‌سره‌داركردنی هه‌مزه، ئه‌م شوێنه‌ش یه‌كێكه له‌و(12) شوێنانه‌ی كه هه‌مزه به‌كه‌سره ده‌خوێندرێته‌وه واته‌ئایه‌تی3تا14 زیاد له‌سه‌ر ئه‌وه‌ش تا ئایه‌تی19 به‌ڵام ئایه‌تی18 به فه‌تحه‌داركردنی هه‌مزه ده‌خوێندرێته‌وه وه‌ك: (حه‌فص) دواتریش باسی ده‌كه‌ین.
4	وَأَنَّهُۥ كَانَ	وَإِنَّهُۥ كَانَ	به كه‌سره‌داركردنی هه‌مزه ده‌خوێندرێته‌وه.
5	وَأَنَّا ظَنَنَّآ	وَإِنَّا ظَنَنَّآ	به كه‌سره‌داركردنی هه‌مزه ده‌خوێندرێته‌وه.
6	وَأَنَّهُۥ كَانَ	وَإِنَّهُۥ كَانَ	به كه‌سره‌داركردنی هه‌مزه ده‌خوێندرێته‌وه.
7	وَأَنَّهُمْ ظَنُّواْ	وَإِنَّهُمُۥ ظَنُّواْ	به كه‌سره‌داركردنی هه‌مزه ده‌خوێندرێته‌وه. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(وَإِنَّهُمو).
8	وَأَنَّا لَمَسْنَا	وَإِنَّا لَمَسْنَا	به كه‌سره‌داركردنی هه‌مزه ده‌خوێندرێته‌وه.
9	وَأَنَّا كُنَّا	وَإِنَّا كُنَّا	به كه‌سره‌داركردنی هه‌مزه ده‌خوێندرێته‌وه.
10	وَأَنَّا لَا	وَإِنَّا لَا	به كه‌سره‌داركردنی هه‌مزه ده‌خوێندرێته‌وه.

ڕوونکردنەوە	گێڕانەوەی قالـــون	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	ژمارەی ئایەت
بە کەسرەدارکردنی هەمزە دەخوێندرێتەوە.	وَإِنَّا مِنَّا	وَأَنَّا مِنَّا	11
بە کەسرەدارکردنی هەمزە دەخوێندرێتەوە.	وَإِنَّا ظَنَنَّآ	وَأَنَّا ظَنَنَّآ	12
بە کەسرەدارکردنی هەمزە دەخوێندرێتەوە.	وَإِنَّا لَمَّا	وَأَنَّا لَمَّا	13
بە کەسرەدارکردنی هەمزە دەخوێندرێتەوە.	وَإِنَّا مِنَّا	وَأَنَّا مِنَّا	14
لەڕەنوسی موصحەفی مەدەنی بەپچڕاندنی پیتی(ن) لە پیتی(ل) دەنوسرێت، هەر بۆیە دروستە نەوەستان لەبەر پێویست لەسەر پیتی(ن)و دەست پێکردن بە پیتی(ل).	وَأَن لَّوِ ٱسْتَقَٰمُواْ	وَأَلَّوِ ٱسْتَقَٰمُواْ	16
بە پیتی(ن) لەبری پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە.	نَسْلُكْهُ	يَسْلُكْهُ	17
بە کەسرەدارکردنی هەمزە دەخوێندرێتەوە.	وَإِنَّهُۥ لَمَّا	وَأَنَّهُۥ لَمَّا	19
فەتحەدترکردنی پیتی(ق)و پیتی(ل)و زیادکردنی ئەلیف لە نێوانیاندا.	قَـٰلَ	قُلْ	20
لەباری نەوەستاندا: بە فەتحەدارکردنی یائی دانەپاڵ دەخوێندرێتەوە.	رَبِّيَ أَمَدًا	رَبِّيٓ أَمَدًا	25

ژمارهی ئایهت	گێرانهوهی حهفص له عاصمی كوفی	گێرانهوهی قالون	ڕوونكردنهوه

(73) سوڕەتی موزەمیل

ژمارهی ئایهت	گێرانهوهی حهفص له عاصمی كوفی	گێرانهوهی قالون	ڕوونكردنهوه
3	أَوِ ٱنقُصۡ	أَوُ ٱنقُصۡ	ڕزگاربوون له گهیشتنه دوو زهنهدار به ضهممه.
20	وَنِصۡفَهُۥ	وَنِصۡفِهِۦ	به كهسرهداركردنی پیتی(ف)و پیتی(ه) دهخوێندرێتهوه. له دوای پیتی(ه)ی كینایه یائی گوتراو دهخوێندرێتهوه
20	وَثُلُثَهُۥ	وَثُلُثِهِۦ	به كهسرهداركردنی پیتی(ث)ی دووهم و پیتی(ه) دهخوێندرێتهوه. له دوای پیتی(ه)ی كینایه یائی گوتراو دهخوێندرێتهوه.

(74) سوڕەتی مودەثیر

ژمارهی ئایهت	گێرانهوهی حهفص له عاصمی كوفی	گێرانهوهی قالون	ڕوونكردنهوه
5	وَٱلرُّجۡزَ	وَٱلرِّجۡزَ	به كهسرهداركردنی پیتی(ر) دهركهوتنی قهلقهله دهخوێندرێتهوه.
50	مُّسۡتَنفِرَةٞ	مُّسۡتَنفَرَةٞ	به فهتحهداركردنی پیتی(ف)و پیتی(ف) دهخوێندرێتهوه.
56	يَذۡكُرُونَ	تَذۡكُرُونَ	به پیتی(ت) لهبری پیتی(ی) دهخوێندرێتهوه.

(75) سوڕەتی قیامه

ژمارهی ئایهت	گێرانهوهی حهفص له عاصمی كوفی	گێرانهوهی قالون	ڕوونكردنهوه
3	أَيَحۡسَبُ	أَيَحۡسِبُ	به كهسرهداركردنی پیتی(س) دهخوێندرێتهوه.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قــالــون	ڕوونكردنه‌وه
7	بَرِقَ	بَرَقَ	به فه‌تحه‌داركردنی پیتی(ر) ده‌خوێندرێته‌وه و قه‌ڵه‌و كردنیشی ده‌رده‌كه‌وێت.
27	مَنۜ رَاقٍ	مَن رَّاقٍ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به‌بێ سه‌كت ده‌خوێندرێته‌وه. تێكهه‌ڵكێشانی پیتی(ن) له پیتی(ر) ده‌رده‌كه‌وێت.
36	أَيَحۡسَبُ	أَيَحۡسِبُ	به كه‌سره‌داركردنی پیتی(س) ده‌خوێندرێته‌وه.
37	يُمۡنَىٰ	تُمۡنَىٰ	به پیتی(ت) له‌بری پیتی(ی) ده‌خوێندرێته‌وه.

(76) سوره‌تی ئینسان

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قــالــون	ڕوونكردنه‌وه
4	وصلاً: سَلَٰسِلَاْ وقفاً وجهان: سَلَٰسِلَا ؛ سَلَٰسِل	سَلَٰسِلَا	به ته‌نوینی فه‌تح و گۆڕینی به‌ئه‌لیف له‌باری وه‌ستانداو تێكهه‌ڵكێشانیش له دوای ئه‌وان ده‌رده‌كه‌وێت.
15	قَوَارِيرَاْ	قَوَارِيرًا	به ته‌نوینی فه‌تح و گۆڕینی به ئه‌لیف له‌باری وه‌ستاندا. شاردنه‌وه‌ش(ئیخفاء) له پیتی(ق)ی دوای ئه‌و ده‌رده‌كه‌وێت.
16	قَوَارِيرَاْ مِن	قَوَارِيرًا مِّن	به ته‌نوینی فه‌تح و گۆڕینی به ئه‌لیف له‌باری وه‌ستاندا. شاردنه‌وه‌ش(ئیخفاء) له پیتی(ق)ی دوای ئه‌و ده‌رده‌كه‌وێت

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قــالــون	ڕوونكردنەوە
21	عَلَيۡهُمۡ	عَلِيهِمُۥ	بە زەنەداركردنی پیتی(ی) دەخوێندرێتەوە تا ببێتە پیتێكی درێژكراو لەگەڵ كەسەرداركردنی پیتی(ه). لەباری نەوەستاندا: لەدوای میمی كۆ واوی گوتراو یەك لە خوێندنەوەكانە،(عَلِيهِمو).

(77) سوڕەتی موڕسەلات

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قــالــون	ڕوونكردنەوە
6	نُذۡرًا	نُذُرًا	بە ضـەممەداركردنی پیتی(ذ) دەخوێندرێتەوە.
23	فَقَدَرۡنَا	فَقَدَّرۡنَا	بە شەدەداركردنی پیتی(د) دەخوێندرێتەوە.
33	جِمَٰلَتٞ	جِمَٰلَٰتٞ	زیادكردنی ئەلیف لە دوای پیتی(ل) (بەكۆ)

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قــالــون	ڕوونكردنەوە

(78) سوورەتی نەبەء

19	وَفُتِحَتِ	وَفُتِّحَتِ	به شەدەداركردنی پیتی(ت)ی یەكەم دەخوێندرێتەوە.
25	وَغَسَّاقًا	وَغَسَاقًا	به لابردنی شەددەی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.
37	رَّبِّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ	رَّبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ	به ضەممەداركردنی پیتی(ب) دەخوێندرێتەوە.
37	ٱلرَّحۡمَٰنِۖ	ٱلرَّحۡمَٰنُۖ	به ضەممەداركردنی پیتی(ن) دەخوێندرێتەوە.

(79) سوورەتی نازیعات

10	أَءِنَّا	أَ ا ۥنَّا	ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم و ئەلیف خستنە نێوانیان.
11	أَءِذَا	إِذَا	بەیەك هەمزەی كەسرەدار دەخوێندرێتەوەواته(لابردنی هەمزەی پرسیاری و جێگیركردنی هەمزەی ئیخباری).
16	طُوًى	طُوَى	لابردنی تەنوین و لابردنی ئەلیف یش ناشاردرێتەوە لەباری نەوەستاندا بەهۆی گەیشتنە دوو زەننە.
18	تَزَكَّىٰ	تَزَّكَّىٰ	به شەدەداركردنی پیتی(ز) دەخوێندرێتەوە.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قالون	ڕوونكردنه‌وه
27	ءَأَنتُمۡ	ءَاأنتُمُوٓ	ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م و ئه‌لیف خستنه نێوانیان. له‌باری نه‌وه‌ستاندا: له‌دوای میمی كۆ واوی گوتراو یه‌ك له خوێندنه‌وه‌كانه،(ءَاأنتُمو). له‌باری شوێن كه‌وتن درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله یان چوار جووله ئه‌مه‌ش سێ شێوه خوێندنه‌وه بۆ وشه‌كه دروست ده‌كات ده‌بێته: 1-به‌بێ(صیله‌ی) میمی كۆ، ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت. 2-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله. 3-میمی كۆ به‌واوی گوتراوو درێژكردنه‌وه‌ی چوار جووله.

(80) سوره‌تی عه‌به‌سه

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قالون	ڕوونكردنه‌وه
4	فَتَنفَعَهُ	فَتَنفَعُهُ	به ضه‌ممه‌داركردنی پیتی(ع) ده‌خوێندرێته‌وه.
6	تَصَدَّىٰ	تَصَّدَّىٰ	به شه‌دده‌داركردنی پیتی(ص) ده‌خوێندرێته‌وه.
9	وَهُوَ	وَهۡوَ	به زه‌نه‌داركردنی پیتی(ه) ده‌خوێندرێته‌وه.
22	شَآءَ أَنشَرَهُۥ	شَا أَنشَرَهُۥ ؛ شَآ أَنشَرَهُۥ	لابردنی هه‌مزه‌ی یه‌كه‌م و درێژكردنه‌وه‌ی دوو جووله ئه‌وه‌یان پێش ده‌كه‌وێت ئینجا چوار جووله.

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـــالـــون	ڕوونکردنەوە
25	أَنَّا صَبَبْنَا	إِنَّا صَبَبْنَا	بە کەسرەدارکردنی هەمزە دەخوێندرێتەوە.

(81) سوڕەتی تەکویر

جیاوازی لەسەر نیە لە وشەکانی فەڕش دا

(82) سوڕەتی ئینفطار

7	فَعَدَلَكَ	فَعَدَّلَكَ	بە شەدەدارکردنی پیتی(د) دەخوێندرێتەوە.

(83) سوڕەتی موطە فیفین

14	بَلْ رَانَ	بَل رَّانَ	لەباری نەوەستاندا: بێ سەکت(بێ هەناسە) دەخوێندرێتەوە. تێکهەڵکێشانیش دەردەکەوێت.
31	فَكِهِينَ	فَكِهِينَ	بەئەلیف ی دوای پیتی(ف) دەخوێندرێتەوە.

(84) سوڕەتی ئینشیقاق

12	وَيَصْلَى	وَيُصَلَّى	بە ضەممەدارکردنی پیتی(ی) فەتحەدارکردنی پیتی(ص) شەدەدارکردنی پیتی(ل)

(85) سوڕەتی بروج

14	وَهُوَ	وَهْوَ	بە زەنەدارکردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قـالـون	ڕوونكردنه‌وه
22	مَّحۡفُوظِۭ	مَّحۡفُوظٌ	به ته‌نوینی ضـه‌م له‌بری ته‌نوینی كه‌سر

(86) سوڕه‌تی طارق

4	لَّمَّا	لَّمَا	به لابردنی شه‌دده‌ی پیتی(م) ده‌خوێندرێته‌وه.

(87) سوڕه‌تی ئه‌علا

جیاوازی له‌سه‌ر نیه له وشه‌كانی فه‌ڕش دا

(88) سوڕه‌تی غاشیه

11	تَسۡمَعُ	تُسۡمَعُ	به ضـه‌ممه‌داركردنی پیتی(ت) ده‌خوێندرێته‌وه.
11	لَٰغِيَةً	لَٰغِيَةٌ	به ته‌نوینی ضـه‌م ده‌خوێندرێته‌وه له‌بری فه‌تح.

(89) سوڕه‌تی فه‌جر

4	يَسۡرِ	يَسۡرِے	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به جێگیركردنی پیتی(ی)ی زیاده‌ی زه‌نه‌دار ده‌خوێندرێته‌وه.
15	رَبِّيٓ	رَبِّيَ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قــالــون	ڕوونكردنه‌وه
15	أَكۡرَمَنِ	أَكۡرَمَنِۦ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به جێگیر كردنی پیتی(ی)ی زیاده‌ی زه‌نه‌دار ده‌خوێندرێته‌وه.
16	رَبِّيٓ	رَبِّيَ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به فه‌تحه‌داركردنی یائی دانه‌پاڵ ده‌خوێندرێته‌وه.
16	أَهَٰنَنِ	أَهَٰنَنِۦ	له‌باری نه‌وه‌ستاندا: به جێگیركردنی پیتی(ی)ی زیاده‌ی زه‌نه‌دار ده‌خوێندرێته‌وه.
18	تَحَٰٓضُّونَ	تَحُضُّونَ	به ضه‌ممه‌داركردنی پیتی(ح)و لابردنی ئه‌لیف ده‌خوێندرێته‌وه.

(90) سوره‌تی به‌له‌د

5	أَيَحۡسَبُ	أَيَحۡسِبُ	به كه‌سره‌داركردنی پیتی(س) ده‌خوێندرێته‌وه.
7	أَيَحۡسَبُ	أَيَحۡسِبُ	به كه‌سره‌داركردنی پیتی(س) ده‌خوێندرێته‌وه.
20	مُّؤۡصَدَةُۢ	مُّوصَدَةُۢ	به گۆڕینی هه‌مزه به پیتی(و) ده‌خوێندرێته‌وه.

(91) سوره‌تی شه‌مس

15	وَلَا يَخَافُ	فَلَا يَخَافُ	به‌ئه‌لیف ده‌خوێندرێته‌وه له‌بری پیتی(و)

(92) سوره‌تی له‌یل

جیاوازی له‌سه‌ر نیه له وشه‌كانی فه‌رش دا

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قــالــون	ڕوونكردنه‌وه

(93) سوره‌تی ضوحا

جیاوازی له‌سه‌ر نیه له وشه‌كانی فه‌ڕش دا

(94) سوره‌تی شه‌ڕح

جیاوازی له‌سه‌ر نیه له وشه‌كانی فه‌ڕش دا

(95) سوره‌تی تین

جیاوازی له‌سه‌ر نیه له وشه‌كانی فه‌ڕش دا

(96) سوره‌تی عه‌له‌ق

9	أَرَءَيْتَ	أَرَءيْتَ	به ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م ده‌خوێندرێته‌وه.
11	أَرَءَيْتَ	أَرَءيْتَ	به ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م ده‌خوێندرێته‌وه.
13	أَرَءَيْتَ	أَرَءيْتَ	به ئاسان خوێندنه‌وه‌ی هه‌مزه‌ی دووه‌م ده‌خوێندرێته‌وه.

(97) سوره‌تی قه‌در

جیاوازی له‌سه‌ر نیه له وشه‌كانی فه‌ڕش دا

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی كوفی	گێڕانەوەی قالون	ڕوونكردنەوە

(98) سورەتی بەیینە

6	ٱلۡبَرِيَّةِ	ٱلۡبَرِيٓـَٔةِ	لابردنی شەددەی پیتی(ی) لەگەڵ زەنەداركردنی تا ببێتە پیتێكی درێژكراو لەدولی ئەو هەمزەی فەتحەدار درێژكردنەوەی لكاویش دەردەكەوێت.
7	ٱلۡبَرِيَّةِ	ٱلۡبَرِيٓـَٔةِ	لابردنی شەددەی پیتی(ی) لەگەڵ زەنەداركردنی تا ببێتە پیتێكی درێژكراو لەدولی ئەو هەمزەی فەتحەدار درێژكردنەوەی لكاویش دەردەكەوێت.

(99) سورەتی زەلزەلە

جیاوازی لەسەر نیە لە وشەكانی فەرش دا

(100) سورەتی عادیات

جیاوازی لەسەر نیە لە وشەكانی فەرش دا

(101) سورەتی قاریعە

7	فَهُوَ	فَهۡوَ	بە زەنەداركردنی پیتی(ه) دەخوێندرێتەوە.

(102) سورەتی تكاثور

جیاوازی لەسەر نیە

ژمارەی ئایەت	گێڕانەوەی حەفص لە عاصمی کوفی	گێڕانەوەی قـالـون	ڕوونکردنەوە

(103) سورەتی عەصر

جیاوازی لەسەر نیە

(104) سورەتی هەمزە

3	يَحۡسَبُ	يَحۡسِبُ	به کەسرەدارکردنی پیتی(س) دەخوێندرێتەوە.
8	مُّؤۡصَدَةُۢ	مُّوصَدَةُۢ	به گۆڕینی هەمزە بە پیتی(و) دەخوێندرێتەوە.

(105) سورەتی فیل

جیاوازی لەسەر نیە لە وشەکانی فەرش دا

(106) سورەتی قورەیش

جیاوازی لەسەر نیە لە وشەکانی فەرش دا

(107) سورەتی ماعون

1	أَرَءَيۡتَ	أَرَءيۡتَ	به ئاسان خوێندنەوەی هەمزەی دووەم دەخوێندرێتەوە.

(108) سورەتی کەوسەر

جیاوازی لەسەر نیە لە وشەکانی فەرش دا

(109) سورەتی کافیرون

جیاوازی لەسەر نیە لە وشەکانی فەرش دا

(110) سورەتی نەصر

جیاوازی لەسەر نیە

ژماره‌ی ئایه‌ت	گێڕانه‌وه‌ی حه‌فص له عاصمی كوفی	گێڕانه‌وه‌ی قــالــون	ڕوونكـردنه‌وه

(111) سوره‌تی مه‌سه‌د

4	حَمَّالَةَ	حَمَّالَةُ	به ضه‌ممه‌داركردنی پیتی(ت) ده‌خوێندرێته‌وه.

(112) سوره‌تی ئیخلاص

4	كُفُوًا	كُفُؤًا	به هه‌مزه‌ی پیتی(و) ده‌خوێندرێته‌وه.

(113) سوره‌تی فه‌له‌ق

جیاوازی له‌سه‌ر نیه

(114) سوره‌تی ناس

جیاوازی له‌سه‌ر نیه

سەرچاوەکان

سه‌رچاوه‌كان

1) الأبياري، أحمد (2005م). **غيث الرحمن على هبة المنان: تحريرات الطيبة**. تحقيق/ جمال الدين شرف. طنطا: دار الصحابة للتارث.

2) ابن الباذش، أحمد علي (1403هـ). **الإقناع في القراءات السبع**. تحقيق/ عبد المجيد قطامش. مكة: جامعة أم القري.

3) البسام، عبد الله عبد الرحمن (2003م). **توضيح الأحكام من بلوغ المرام**. ط5. مكة المكرمة: مكتبة الأسدي.

4) ابن الجزري، أحمد محمد –ابن الناظم– (1420هـ). **شرح طيبة النشر في القراءات العشر**. تحقيق/ أنس مهرة. ط2. بيروت: دار الكتب العلمية.

5) ابن الجزري، محمد محمد (1421هـ). **تحبير التيسير في القراءات العشر**. تحقيق/ أحمد محمد مفلح القضاة. عمان: دار الفرقان.

6) ابن الجزري، محمد محمد (1423هـ). **تقريب النشر في القراءات العشر**. تحقيق/ عبد الله محمد الخليلي. بيروت: دار الكتب العلمية.

7) ابن الجزري، محمد محمد (1427هـ). **غاية النهاية في طبقات القراء**. بيروت: دار الكتب العلمية.

8) ابن الجزري، محمد محمد (1427هـ). **النشر في القراءات العشر**. تحقيق/ علي محمد الضباع. القاهرة: المطبعة التجارية الكبرى.

9) الجمزوري، سليمان (1436هـ). **الفتح الرحماني شرح كنز المعاني بتحرير حرز الأماني**. تحقيق/ عبد الرزاق موسى. ط3. الرياض: دار ابن القيم للنشر والتوزيع.

10) الحصري، محمود خليل (1999م). **أحكام قراءة القرآن الكريم**. ط4. مكة: المكتبة المكية – دار البشائر الإسلامية.

11) ابن خالويه، الحسين أحمد (1401هـ). **الحجة في القراءات السبع**. تحقيق/ عبد العال سالم مكرم. ط4. بيروت: دار الشروق.

12) الخليجي، محمد (د.ت). **حل المشكلات وتوضيح التحريرات في القراءات**. تحقيق/ عمر عبد القادر الرياض، دار أضواء السلف.

13) الداني، أبو عمرو عثمان (1404هـ). **التيسير في القراءات السبع**. بيروت: دار الكتاب العربي.

14) الداني، أبو عمرو عثمان (1426هـ). **جامع البيان في القراءات السبع المشهورة**. تحقيق/ محمد صدوق الجزائري. بيروت: دار الكتب العلمية.

15) الداني، أبو عمرو عثمان (1431هـ). **المقنع في معرفة مرسوم مصاحف أهل الأمصار**. تحقيق/ نورة بنت حسن الحميد. الرياض: دار التدمرية.

16) الداني، أبو عمرو عثمان (1407هـ). **المكتفى في الوقف والابتدا في كتاب الله عز وجل**. تحقيق/ يوسف عبد الرحمن المرعشلي. ط2. بيروت: مؤسسة الرسالة.

17) الدمياطي، أحمد البنا (1407هـ). **إتحاف فضلاء البشر بالقراءات الأربعة عشر**. تحقيق/ شعبان محمد إسماعيل. القاهرة: عالم الكتب – مكتبة الكليات الأزهرية.

18) الذهبي، محمد أحمد (1408هـ). **معرفة القراء الكبار على الطبقات والأعصار**. تحقيق/ بشار معروف و شعيب الأرناؤوط و صالح عباس. بيروت: دار الكتب العلمية.

19) الراجحي، عبده (1999م). **التطبيق الصرفي**. الرياض: مكتبة المعارف للنشر والتوزيع.

20) أبو زرعة، عبد الرحمن بن زنجلة (1418هـ). **حجة القراءات**. تحقيق/ سعيد الأفغاني. ط5. بيروت: مؤسسة الرسالة.

21) السمنودي، إبراهيم علي (1428هـ). **جامع الخيرات في تجويد وتحرير أوجه القراءات**. تحقيق/ ياسر إبراهيم المزروعي. القاهرة: وزارة الأوقاف والشؤون الإسلامية.

22) الشاطبي، القاسم بن فيره الرعيني (1431هـ). **متن الشاطبية المسمى حرز الأماني ووجه التهاني في القراءات السبع**. تحقيق/ محمد تميم الزغبي. ط5. دمشق: دار الغوثاني للدراسات الإسلامية.

23) الصفاقسي، علي محمد (1425هـ). **غيث النفع في القراءات السبع**. تحقيق/ أحمد محمود الحفيان. بيروت: دار الكتب العلمية.

24) الضباع، علي محمد (1420هـ). **الإضاءة في بيان أصول القراءة**. تحقيق/ محمد خلف الحسيني. القاهرة: المكتبة الأزهرية للتراث.

25) ضمرة، توفيق إبراهيم (2006م). **الطريق المنير إلى قراءة ابن كثير**. عمان: دار عمار للنشر والتوزيع.

26) العكبري، عبد الله (1389هـ). **إملاء ما منَّ به الرحمن من وجوه الإعراب والقراءات**. بيروت: دار الكتب العلمية.

27) أبو علي الفارسي، الحسن (1428هـ). **الحجة في علل القراءات السبع**. تحقيق/ عادل عبد الموجود و علي عوض و أحمد عيسى المعصراوي. بيروت: دار الكتب العلمية.

28) القاري، ملا علي (2012). **المنح الفكرية في شرح المقدمة الجزرية**. ط2. تحقيق/ أسامة عطايا. دمشق: دار الغوثاني للدراسات القرآنية.

29) ابن القاصح، علي بن عثمان (1373هـ). **سراج القارئ المبتدئ وتذكار المقرئ المنتهي شرح منظومة حرز الأماني ووجه التهاني**. تحقيق/ علي الضباع. القاهرة: مكتبة ومطبعة مصطفى البابي الحلبي.

30) القاضي، عبد الفتاح عبد الغني (1429هـ). **البدور الزاهرة في القراءات العشر المتواترة من طريقي الشاطبية والدرة**. تحقيق/ صبري رجب كريم. القاهرة: دار السلام للطباعة والنشر.

31) القاضي، عبد الفتاح عبد الغني (1420هـ). **الوافي في شرح الشاطبية في القراءات السبع**. ط5. جدة: السوادي للتوزيع.

32) القباقبي، محمد خليل (1424هـ). **إيضاح الرموز ومفتاح الكنوز في القراءات الأربع عشر**. تحقيق/ أحمد خالد شكري. الأردن: دار عمار.

33) ابن قدامة، عبد الله بن أحمد (1980م). **المغني**. صححه/ محمد سالم محيسن و شعبان محمد إسماعيل، الرياض: مكتبة الرياض الحديثة.

34) القماش، عبد الرحمن بن محمد (2009م). **جنة المشتاق في تفسير كلام الملك الخلاق**، المعروف بـ الحاوي في تفسير القرآن الكريم. د.م.

35) قمحاوي، محمد الصادق. (1427هـ). **طلائع البشر في توجيه القراءات العشر**. القاهرة: دار العقيدة.

36) ابن قيم الجوزية، محمد (د.ت). **أعلام الموقعين عن رب العالمين**. بيروت: دار الجليل.

37) ابن مجاهد، أحمد بن موسى (1400هـ). **السبعة في القراءات**. تحقيق/ شوقي ضيف. ط2. القاهرة: دار المعارف.

38) المصري، محمد نبهان (1425هـ). **القمر المنير في قراءة الإمام المكي عبد الله بن كثير**. ط2. موقع علم القراءات.

39) مكي بن أبي طالب، أبو محمد (1404هـ). **الكشف عن وجوه القراءات السبع وعللها وحججها**. تحقيق/ محي الدين رمضان. ط3. بيروت: مؤسسة الرسالة.

40) ابن منظور الأفريقي، محمد جمال (د.ت). **لسان العرب**. بيروت: دار صادر.

41) ابن مِهْران النيسابوري، أحمد (1981م). **المبسوط في القراءات العشر**. تحقيق/ سبيع حمزة حاكيمي. دمشق: مجمع اللغة العربية.

42) النشار، عمر زين الدين (1429هـ). **البدور الزاهرة في القراءات العشر المتواترة**. تحقيق/ أحمد عيسى المعصراوي. قطر: وزارة الأوقاف والشؤون الدينية.

43) الثُويري، محمد محمد (1424هـ). **شرح طيبة النشر في القراءات العشر**. تحقيق/ مجدي محمد باسلوم. بيروت: دار الكتب العلمية.

پيړست

پێشه‌كی به پێنوسی د. عبدالرحمن الجمل	1
پێشه‌كی به پێنووسی شێخ: سه‌عید زه‌عیمه	4
پێشه‌كی شێخ: جه‌مال القرش	5
پێشه‌كی	7
ده‌روازه‌یه‌ك	12
ئه‌م ڕێگایه‌ی به‌كارم هێناوه بۆ وشه‌ی فه‌رش	16
گرنگترین تایبه تمه‌ندییه‌كانی ئه‌م په‌رتووكه	18
مه‌به‌ست له خوێندنی قیرائاتی قورئانی پیرۆز له حه‌له‌قاتی قورئانی	20
په‌یڕه‌وی خولی قورئانی تایبه‌ت به خولی پێشه‌وا قالون	22
ڕێكاره‌كانی بازنه‌ی قورئانی تایبه‌ت به پێشه‌وا قالون	22
پێشه‌وا نافع	23
ڕاویه‌كانی پێشه‌وا نافع	25
قالون دوو ڕێگای هه‌یه له قیرائاتدا	27
سه‌نه‌دی ڕیوایه‌تی قالون	29
بنچینه‌كانی ڕیوایه‌تی قالون	30
بابه‌تی(درێژكردنه‌وه) و(كورت كردنه‌وه) (باب المد والقصر)	32
جیاوازی نێوان حه‌فص و قالون له بابه‌تی درێژكردنه‌وه‌و كورتكردنه‌وه له‌سه‌ر ئه‌م خالانه‌ی خواره‌وه‌یه	33
بابه‌تی پیتی (میم) ی كۆ	34
نیشانه‌كانی پیتی (میم)ی كۆ	35
پێش خستنی درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو له‌سه‌ر پیتی(م)ی كۆ (تقدم المد الجائز المنفصل على ميم الجمع)	38
پێش خستنی پیتی(م)ی كۆ له‌سه‌ر درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو (تقدم ميم الجمع على المد الجائز المنفصل)	39
پێش خستنی(م)ی كۆ كه هه‌مزه‌ی پچڕاوی له‌دوادێت له‌سه‌ر(م)ی كۆییكی تر (تقدم ميم الجمع التي بعدها همزة قطع على ميم الجمع الاخرى)	40
پێش خستنی(م)ی كۆ كه هه‌مزه‌ی پچڕاوی به‌دوادا نێت له‌سه‌ر(م)ی كۆییكی تر كه هه‌مزه‌ی پچڕاوی به‌دوادا دێت (تقدم ميم الجمع التي ليس بعدها همزة قطع على ميم الجمع التي بعدها همزة قطع)	41
پێش خستنی(م)ی كۆ كه هه‌مزه‌ی پچڕاوی به دوادا دێت له‌سه‌ر درێژكردنه‌وه‌ی دروستی پچڕاو (تقدم ميم الجمع التي بعدها همزة قطع على المد الجائز المنفصل)	43

پێش خستنی درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو له‌سه‌ر(م)ی كۆ كه‌ هه‌مزه‌ی پچڕاوی به‌دوادا دێت (تقدم المد الجائز المنفصل على ميم الجمع التي بعدها همزة قطع)	44
بابه‌تی(هائی) كینایه	45
حاله‌ته‌كانی هائی كینایه	47
حوكمی هائی كینایه لای پێشه‌وا قالون	48
باسی هائی جێناو	52
باسی ئه‌حكامی نونی ساكینه‌و ته‌نوین	53
باسی(هه‌مزه)	58
باسی هه‌مزه‌ی به‌كارهاتوو بۆ تاك	58
وشه تایبه‌ته‌كانی قالون ده‌رباره‌ی هه‌مزه‌ی تاك	62
پێشكه‌وتنی درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو له‌سه‌ر وشه‌ی ﴿هَآأَنتُمۡ﴾ (تقدم المد الجائز المنفصل على ﴿هَآأَنتُمۡ﴾)	64
پێشكه‌وتنی درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو له‌سه‌ر وشه‌ی ﴿هَآأَنتُمۡ﴾ له‌سه‌ر میمی كۆ. (تقدم المد الجائز المنفصل على ﴿هَآأَنتُمۡ﴾ على ميم الجمع)	65
پێشكه‌وتنی﴿هَآأَنتُمۡ﴾ له‌سه‌ر میمی كۆله‌سه‌ر درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو( ). (تقدم ﴿هَآأَنتُمۡ﴾ على ميم الجمع على المد الجائز المنفصل)	66
حوكمی وشه‌ی(نه‌بی)	70
باسی دوو هه‌مزه له‌یه‌ك ووشدا	72
باسی پرسیاری دووباره‌بووه‌وه	76
مه‌زهه‌بی قالون ده‌رباره‌ی پرسیاری دووباره	77
بابه‌تی دوو هه‌مزه له دوو وشه‌دا	78
پێش خستنی درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو له‌سه‌ر درێژكردنه‌وه‌ی لكاوی هه‌مزه گۆڕدراو-به لابردن- (تقدم المد الجائز المنفصل على المد المتصل المغير الهمزة(بالاسقاط)	80
پێش خستنی درێژكردنه‌وه‌ی لكاوی هه‌مزه گۆڕدراو-به لابردن- له‌سه‌ر درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو (تقدم المد المتصل المغير الهمزة(بالاسقاط) على المد الجائز المنفصل	80
پێش كه‌وتنی درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو له‌سه‌ر درێژكردنه‌وه‌ی دروستی لكاوی هه‌مزه گۆڕدراوی —ئاسا نخوێندنه‌وه-	83

(تقدم المد الجائز المنفصل على المد الجائز المتصل المغير الهمز – بالتسهيل –)	
پێشكه‌وتنی درێژكردنه‌وه‌ی لكاوی هه‌مزه گۆرداوی –ئاسا نخوێندنه‌وه‌- له‌سه‌ر درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو (تقدم المد المتصل المغير الهمز - بالتسهيل - على المد الجائز المنفصل)	83
پێش كه‌وتنی میمی كۆ له‌سه‌ر درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو له‌سه‌ر درێژكردنه‌وه‌ی لكاوی هه‌مزه گۆردراوی – ئاسا نخوێندنه‌وه‌- (تقدم ميم الجمع على المد الجائز المنفصل على المد المتصل المغير الهمزه - بالتسهيل –)	84
مه‌زهه‌بی قالون ده‌رباره‌ی بوونی دوو هه‌مزه‌ی له‌یه‌كتر جیاواز له‌ جووله‌ له‌ دوو وشه	87
بابه‌تی گواستنه‌وه‌ی جووله‌ ی هه‌مزه‌ بۆ زه‌نه‌داری پێش خۆی	89
بابه‌تی تێكهه‌لكێشان	92
یاسایه‌كی گشتی گرنگ	93
ڕوونكردنه‌وه	96
په‌یوه‌ندی نێوان پیته‌كان	102
چۆنیه‌تی دۆزینه‌وه‌ی په‌یوه‌ندی نێوان دوو پیت له‌گه‌ڵ یه‌كتر	103
تێكهه‌ڵكێشانی بچووك	107
مه‌زهه‌بی قالون له‌سه‌ر تێكهه‌ڵكێشی بچووك	107
حوكمی به‌یه‌ك گه‌یشتنی دوو پیتی زه‌نه‌دار	109
باسی حه‌وت ئه‌لیفه‌كان	110
پێشخستنی درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو له‌سه‌ر وشه‌ی(أنا) ئه‌گه‌ر هه‌مزه‌ی پچڕاوی فه‌تحه‌ یان چه‌ممه‌ی به‌ دوا داهات (تقدم المد الجائز المنفصل على لفظ (أنا) اذا أتى بعده همزة قطع مفتوحة أومضمومة)	112
پێشخستنی درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو له‌سه‌ر وشه‌ی(أنا) ئه‌گه‌ر هه‌مزه‌ی پچڕاوی كه‌سره‌دار به‌ دوا داهات (تقدم المد الجائز المنفصل على لفظ (أنا) اذا أتى بعده همزة قطع مكسورة)	112
پێشخستنی درێژكردنه‌وه‌ی لكاوی(صیله‌)ی گه‌وره‌ له‌سه‌ر وشه‌ی(أنا) ئه‌گه‌ر هه‌مزه‌ی پچڕاوی فه‌تحه‌ یان چه‌ممه‌ی به‌ دوا داهات (تقدم مد الصلة الكبرى على لفظ (أنا) إذا أتى بعده همزة قطع مفتوحة أو مضمومة)	113
پێش خستنی وشه‌ی (أنا) ئه‌گه‌ر هه‌مزه‌ی پچڕاوی فه‌تحه‌ یان چه‌ممه‌ی به‌ دوا داهات له‌سه‌ر درێژكردنه‌وه‌ی میمی كۆ هه‌مزه‌ی به‌دوادابێت. (تقدم لفظ (أنا) اذا أتى بعده همزة قطع مفتوحة أو مضمومة على مد ميم جمع بعدها همزة)	113
بابه‌تی فه‌تح و ئیماله	114
مه‌زهه‌بی قالون ده‌رباره‌ی ئیماله‌ی گه‌وره	117

مه‌زهه‌بی قالون ده‌رباره‌ی لاربوونی بچووك-كه‌م-	118
شێوه دروسته‌كانی كۆبونه‌وه‌ی وشه‌ی(ته‌ورات)و درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاوو میمی كۆ (الاوجه الجائزة عند اجتماع لفظ التوراة والمد الجائز منفصل وميم الجمع)	120
شێوه ڕێ پێنه‌دراوی كۆبونه‌وه‌ی وشه‌ی(ته‌ورات) و درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاوو میمی كۆ (الاوجه الممتنعة عند اجتماع لفظ التوراة والمد الجائز منفصل وميم الجمع)	120
شێوه دروسته‌كانی پێش كه‌وتنی وشه‌ی(ته‌ورات) له‌سه‌ر درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاوو میمی كۆ (الاوجه الجائزة عند تقدم لفظ التوراة والمد الجائز منفصل وميم الجمع)	121
شێوه دروسته‌كان له پێش كه‌وتنی درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو له‌سه‌ر میمی كۆو وشه‌ی(ته‌ورات) (الاوجه الجائزة عند تقدم المد الجائز المنفصل على ميم الجمع ولفظ التوراة)	122
شێوه دروسته‌كان له پێش كه‌وتنی میمی كۆ له‌سه‌ر وشه‌ی(ته‌ورات)و درێژكردنه‌وه‌ی دروستی نه‌لكاو (الاوجه الجائزة عند تقدم ميم الجمع على لفظ التوراة والمد الجائز المنفصل)	123
بابه‌تی یائی دانه پاڵ	126
جۆره‌كانی یائی دانه پاڵ	128
مه‌زهه‌بی قالون له‌سه‌ر یائی دانه پاڵ	129
بابه‌تی یائه‌كانی زیاده	134
به‌شه‌كانی یائی زیاده	135
مه‌زهه‌بی قالون له‌سه‌ر یائه‌كانی زیاده	135
جیاوازیه‌كانی نێوان یائی زیادەو یائی دانه پاڵ	138
ئه‌و وشانه‌ی جیاكراونه‌ته‌وه قالون جیاوازی هه‌یه تیایدا له‌گه‌ڵ حه‌فص	139
پا پاشكۆی ژماره (1)	143
مه‌زهه‌بی قالون له دوو هه‌مزه‌ی جیاواز له جووله له دوو وشه‌دا	147
فه‌رش و بنچینه	148
سوره‌تی فاتیحه ، به‌قه‌ره	156
سوره‌تی ئالی عیمران	175
سوره‌تی نیساء	188
سوره‌تی مائیده	193
سوره‌تی ئه‌نعام	197
سوره‌تی ئه‌عراف	208
سوره‌تی ئه‌نفال	215
سوره‌تی ته‌وبه	218
سوره‌تی یونس	221

سورەتی هود	226
سورەتی یوسف	235
سورەتی ڕەعد	240
سورەتی ئیبڕاهیم	242
سورەتی حیجر	243
سورەتی نەحل	244
سورەتی ئیسراء	247
سورەتی كەهف	251
سورەتی مەریەم	257
سورەتی طه	262
سورەتی ئەنبیاء	265
سورەتی حەج	267
سورەتی مۆمینون	269
سورەتی نور	271
سورەتی فورقان	275
سورەتی شوعەڕاء	278
سورەتی نەمل	282
سورەتی قەصەص	286
سورەتی عەنكەبووت	291
سورەتی ڕووم	293
سورەتی لوقمان	294
سورەتی سەجدە، ئەحزاب	296
سورەتی سەبەء	304
سورەتی فاطیر	308
سورەتی یاسین	309
سورەتی صافات	312
سورەتی ص	315
سورەتی زومەڕ	317
سورەتی غافر	319
سورەتی فوصیلەت	321
سورەتی شوڕا	323

سوڕەتی زوخرۆف	324
سوڕەتی دوخان، جاثیـه	329
سوڕەتی ئەحقاف	332
سوڕەتی موحەممەد ﷺ	335
سوڕەتی فەتح	337
سوڕەتی حوجوڕات، ق	338
سوڕەتی ذاریات، طوڕ	339
سوڕەتی نەجم	340
سوڕەتی قەمەڕ، ڕەحمان، واقیعە	342
سوڕەتی حەدید	345
سوڕەتی موجادەلە	347
سوڕەتی حەشڕ	348
سوڕەتی مومتەحینە	349
سوڕەتی صەف	350
سوڕەتی جومعە، مونافیقون	351
سوڕەتی تەغابون، طەلاق	352
سوڕەتی تەحریم	354
سوڕەتی مولك	356
سوڕەتی قەلەم	358
سوڕەتی حاقە، مەعارج	359
سوڕەتی نوح	360
سوڕەتی جن	361
سوڕەتی موزەمیل ، مودەثـیر، قیامە	363
سوڕەتی ئینسان	364
سوڕەتی موڕسەلات	365
سوڕەتی نەبەء ، نازیعات	366
سوڕەتی عەبەسە	367
سوڕەتی تەكویر، ئینفیـطار، موطە فیفین، ئینشیقاق، بڕووج	368
سوڕەتی طاریق، ئەعلی، غاشیــە، فەجڕ	369
سوڕەتی بەلەد، شەمس، لەیل	370
سوڕەتی ضـوحا، شەڕح، تین ، عەلەق، قەدر	371

سوڕەتی بەیینە، زەلزەلە، عادیات، قاریعە، تەکاثـور	372
سوڕەتی عەصر، هومەزە، فیل، قوڕەیش، ماعوون، کەوسەر، کافیڕوون، نەصڕ	373
سوڕەتی مەسەد، ئیخلاص، فەلەق، ناس	374

سوپاس و ستایش بۆ پەروەردگاری جیهانیان کە ئاسانکارو یارمەتیدەری ئەم هەنگاوە خێرەمان بێ بە وەرگێڕانی (گێڕانەوەی قالون) لە زەنجیرەی قیرائەتەکانی قورئانی پیرۆز لە کتێبی (الدرر الحسان فی القراءات العشر للقرآن) پشت بە پەروەردگار بەردەوام دەبین لە وەرگێڕانی گشت قیرائەتەکانی تر بۆ سەر زمانی شیرینی کوردی بە ڕێگەی شاطبی دوورە وەدەولەمەندکردنی کتێبخانەی کوردی بەم سەرچاوە کەوا دەبینرێت یەکەم هەنگاوبێت لەم بوارەدا بە ئامانجی ڕەزامەندی پەروەردگار.

شیخ نظام الدین یونس عزیز

مدیری سەنتەری پێغەمبەرمان
موحەمەد ﷺ بۆ فێربوون ولەبەر کردنی قوئانی پیرۆز
پێش نوێژو وتارخوێنی مزگەوتی حاجی یونس